

WELKOM **W**IERDEN

Jaarverslag en jaarrekening

2024

Kerngegevens gemeente Wierden per 1 januari 2024

	Begroot	Werkelijk
Aantal inwoners	25.040	24.934
Aantal woonruimten	10.930	10.855

Colofon

Dit is een uitgave van de Gemeente Wierden
Pouliestraat 3
7642 EB Wierden
telefoon 0546-580800
gemeente@wierden.nl
website: www.wierden.nl

N.B. Door het afronden op hele euro's kunnen in dit boekwerk afrondingsverschillen voorkomen.

INHOUDSOPGAVE

Aanbiedingsbrief	4
Jaarverslag	6
Algemeen	7
De programmaverantwoording.....	8
Programma Vernieuwing lokale democratie, bestuur en organisatie.....	9
Programma Sterke sociale samenleving	16
Programma Duurzame ontwikkeling.....	44
Programma Eerlijke economie en gebiedsontwikkeling	51
Programma Prettig wonen en leven	58
Algemene dekkingsmiddelen	74
Overhead, Onvoorzien en Vennootschapsbelasting	78
Paragraaf A: Weerstandsvormogen en risicobeheersing.....	83
Paragraaf B: Onderhoud kapitaalgoederen.....	98
Paragraaf C: Financiering.....	109
Paragraaf D: Bedrijfsvoering	116
Paragraaf E: Verbonden partijen	128
Paragraaf F: Grondbeleid.....	138
Paragraaf G: Lokale heffingen.....	144
Jaarrekening.....	154
De balans met toelichting	155
Balans per 31 december	156
Overzicht van baten en lasten	229
Toelichting per programma	234
Prog. 1 Vernieuwing lokale democratie, bestuur en organisatie	235
Prog. 2 Sterke sociale samenleving	239
Prog. 3 Duurzame ontwikkeling.....	246
Prog. 4 Eerlijke economie en gebiedsontwikkeling	248
Prog. 5 Prettig wonen en leven	250
Ovz. Algemene dekkingsmiddelen.....	253
Ovz. Overhead, Onvoorzien, Vpb	260
Ovz. lasten en baten incidenteel/structureel	263
Overzicht baten en lasten per taakveld.....	265
Rechtmatigheidsverantwoording	268
VASTSTELLING JAARREKENING 2024.....	270
Bijlage 1: Overzicht Kredieten	271
Bijlage 2: Verloopoverzicht reserves en voorzieningen	282
Bijlage 3: Bijlage single audit, single information (SISA)	286
Bijlage 4: Het EMU-saldo	296

AANBIEDINGSBRIEF

Aan de raad

Wierden, 27 mei 2025

Onderwerp: Jaarverslag en Jaarrekening 2024 gemeente Wierden

Geachte raad, beste raadsleden,

Hierbij ontvangt u de jaarstukken 2024. Met de jaarstukken 2024, die bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening, legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid en beheer in het afgelopen jaar.

We kunnen met trots melden dat we het jaar 2024 met een fors positief resultaat afsluiten, een jaar waarin we in gezamenlijkheid veel hebben bereikt. Waarbij ook onze accountant deze jaarrekening wederom heeft voorzien van een positieve beoordeling. En daarmee kunnen we concluderen dat we als gemeente de financiën goed op orde hebben. In deze tijd van financiële onzekerheid en met enorme uitdagingen weer een hele prestatie.

Het jaarresultaat bedraagt € 3,5 miljoen voordelig en wordt onder meer bepaald door éénmalige meevallers als een fors hogere algemene uitkering (€ 1,4 miljoen) en een rentevoordeel (€ 1,4 miljoen). Deze meevallers bieden de mogelijkheid onze vermogenspositie te versterken om daarmee toekomstige investeringen mogelijk te maken. Voor een uitgebreide analyse van het jaarresultaat verwijzen wij u naar de toelichting op de Programmarekening 2024 van deze jaarstukken.

Door de Provincie wordt op het gebied van financiën controle uitgeoefend op gemeenten. Zo moeten de structurele inkomsten en uitgaven bij gemeenten in balans zijn. Eenmalige meevallers kunnen daar niet toe gerekend worden. Dit resultaat van € 3,5 miljoen helpt ons wel om structurele kapitaallasten van investeringen in de toekomst te kunnen afdekken.

Voor wat betreft de uitkering uit het gemeentefonds hebben wij nog niet inzichtelijk hoe deze erin de toekomst uit gaat zien. Op basis van berichtgeving over de Voorjaarsnota van het Rijk lijkt het erop dat het financiële ravijn wordt doorgeschoven naar 2028 en zien we vanaf dat moment een forse terugval in de middelen die we van het Rijk krijgen waardoor een rem ontstaat op de mogelijkheid om structurele uitgaven te doen. Een zeer onwenselijke situatie nu de maatschappelijke opgaven van dit moment juist vragen om die structurele uitgaven. Gemeenten en de VNG zijn daarom in gesprek met het Rijk en dringen samen aan op een duurzame financiële oplossing. Duidelijkheid over hoe het Rijk hiermee omgaat is er echter nog steeds niet.

Voorstel tot bestemming van het resultaat over 2024

Wij stellen voor om het voordelig resultaat over 2024 ad € 3.541.000 te storten in de reserve Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP) om daarmee toekomstige investeringen in schoolgebouwen mogelijk te blijven maken.

Burgemeester en wethouders van Wierden,
de secretaris de burgemeester,

Marcel Klos Doret Tigchelaar-van Oene

JAARVERSLAG

- **ALGEMEEN**
- **DE PROGRAMMAVERANTWOORDING**
- **DE PARAGRAFEN**

ALGEMEEN

Bedoeling programmaverantwoording

Zoals bekend is het de bedoeling dat het werken met programma's de kader stellende en controlerende functie van de raad ondersteunt en dat die erop gericht is om vooraf bepaalde maatschappelijke effecten te bereiken.

Handleiding bij het lezen van de programmaverantwoording

De Programmaverantwoording is ingedeeld naar programma's. Het gaat hierbij om een 5-tal programma's en een "overzicht van de algemene dekkingsmiddelen".

Bij het Jaarverslag 2024 gaat het om de volgende 5 programma's:

- Programma Vernieuwing lokale democratie, bestuur en organisatie
- Programma Sterke sociale samenleving
- Programma Duurzame ontwikkeling
- Programma Eerlijke economie en gebiedsontwikkeling
- Programma Prettig wonen en leven

Elk van deze 5 programma's behandelt een bepaald beleidsdoel van de gemeente en geeft de doelstellingen aan die de gemeente op dit beleidsveld wil realiseren. Telkens gaat het in de kern van de zaak steeds om de 3 W-vragen:

1. Wat willen we bereiken? / Wat hebben we bereikt?

Hier wordt het beoogde en bereikte maatschappelijk effect aangegeven.

Op het niveau van de programma's gaat het om geformuleerde doelstellingen van kwantitatieve aard, meetbaar gemaakt door daaraan cijfers over tevredenheid / waardering van burgers te koppelen. Gegevens over de huidige situatie (0-meting) zijn bekend.

2. Wat hebben we er voor gedaan?

Nadat de vraag "wat willen we bereiken? / wat hebben we bereikt?" is beantwoord, wordt aangegeven wat we er voor gedaan hebben om de doelstellingen te bereiken.

Dat wil zeggen: welke actiepunten / activiteiten hebben we hiervoor verricht.

3. Wat heeft het gekost?

In dit overzicht zijn opgenomen de lasten en baten van bestaand en nieuw beleid. Verder wordt het saldo van het betreffende programma voor bestemming aangegeven en worden daarbij de begrote cijfers afgezet tegen de werkelijke cijfers. De incidentele zaken worden vervolgens nog eens afzonderlijk aangegeven. Tot slot wordt voor nog meer informatie en een nadere toelichting op de programma's verwezen naar de begroting 2024.

DE PROGRAMMAVERANTWOORDING

Met de programma's:

VERNIEUWING LOKALE DEMOCRATIE, BESTUUR EN ORGANISATIE

STERKE SOCIALE SAMENLEVING

DUURZAME ONTWIKKELING

EERLIJKE ECONOMIE EN GEBIEDSONTWIKKELING

PRETTIG WONEN EN LEVEN

En de overzichten:

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

OVERHEAD, ONVOORZIEN EN VENNOOTSCHAPSBELASTING

PROGRAMMA VERNIEUWING LOKALE DEMOCRATIE, BESTUUR EN ORGANISATIE

1 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Ruimte voor inwoners voor eigen initiatieven en het in eigen regie overnemen van gemeentelijke taken

Toegankelijke gemeente voor inwoners en ondernemers

1.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Doelen	Indicatoren
Stimuleren hoge mate van inwonerparticipatie en inwonerbetrokkenheid	
Verhogen klanttevredenheid inwoners en ondernemers	Digitale volwassenheid producten voor inwoners en ondernemers
Efficiënte toekomstgerichte organisatie die in staat is doelen uit coalitieprogramma te realisatie	

1.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Nog steeds voor grote uitdagingen, maar met een duidelijke koers

Net als alle Nederlandse gemeenten staat ook Wierden voor grote maatschappelijke uitdagingen. De vluchtelingencrisis, klimaatverandering, energietransitie, stikstofproblematiek en de toenemende woningbehoefte vragen om doordachte en daadkrachtige besluitvorming. Tegelijkertijd staan gemeentelijke financiën onder druk, waardoor voorzieningen in de toekomst mogelijk niet meer vanzelfsprekend zijn. Met 2026 als het zogeheten *Ravijnjaar*, waarin financiële tegenvallers worden verwacht, is het des te belangrijker om realistische keuzes te maken.

Daar komt bij dat we opereren in een wereld vol onzekerheden. Internationale ontwikkelingen, geopolitieke spanningen en economische schommelingen hebben ook op lokaal niveau impact. Deze omstandigheden onderstrepen de noodzaak van een flexibele, veerkrachtige gemeente die helder heeft waar zij voor staat en waar zij naartoe wil. Welke opgaven pakken we op? Waar leggen we de focus? En hoe zorgen we ervoor dat Wierden een sterke, leefbare en toekomstbestendige gemeente blijft?

Wat hebben we bereikt?

In 2023 en de eerste helft van 2024 hebben we belangrijke stappen gezet om ons beleid en onze werkwijze beter af te stemmen op de behoeften van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Ondanks de complexe uitdagingen zijn we vastberaden

doorgegaan met de uitvoering van onze toekomstvisie '*Thuis in de gemeente Wierden, dorpsleven met een groene stip op de horizon*'.

Evaluatie van de toekomstvisie

Op 9 mei 2023 heeft de gemeenteraad de toekomstvisie vastgesteld als leidraad voor de ontwikkeling van onze gemeente. In de tweede helft van 2024 zijn gestart met een voorbereiding van een evaluatie van de toekomstvisie. In de tweede helft van 2025 vindt de eerste evaluatie met de samenleving plaats, waarin we de voortgang en effectiviteit van de speerpunten kritisch onder de loep nemen. Door een combinatie van monitoringsgegevens en input van inwoners, ondernemers en belanghebbenden kunnen we de visie waar nodig actualiseren en aanscherpen. Zo zorgen we ervoor dat we tijdig kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen en uitdagingen.

Sterkere inwoneropparticipatie

Een van de belangrijkste speerpunten in 2024 was het versterken van inwoneropparticipatie. Met de *Handreiking Inwoneropparticipatie* hebben we een duidelijke structuur gecreëerd om inwoners actiever te betrekken bij gemeentelijke plannen en initiatieven. Dit heeft geleid tot een transparantere en beter gestructureerde aanpak. Hoewel er al veel vooruitgang is geboekt, blijven we werken aan een cultuur waarin inwoneropparticipatie vanzelfsprekend is.

Samenlevingsgericht besturen: dichterbij de inwoners

In 2024 hebben we verdere stappen gezet naar een bestuursstijl die dichterbij de samenleving staat. We luisteren actief naar inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties en zoeken samen naar oplossingen. Via een raadsinformatiebijeenkomst, een online enquête en een werkconferentie hebben we waardevolle inzichten verzameld. Op basis hiervan hebben we de *Routekaart Samenlevingsgericht Besturen* ontwikkeld, met twee heldere eindbestemmingen:

- Beter contact met de samenleving
- Een sterker samenspel tussen raad, college en organisatie

De routekaart bevat concrete acties, zoals een verbeterde (online) zichtbaarheid van de gemeenteraad, heldere communicatie over participatieprocessen en een nauwere samenwerking tussen bestuur en ambtelijke organisatie.

Verbeterde dienstverlening en versterking als netwerkgemeente

Onze inspanningen om als netwerkgemeente te opereren werpen steeds meer vruchten af. We hebben de samenwerking met maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven, onderwijsinstellingen en andere overheden versterkt. Daarnaast hebben we onze dienstverlening verder geoptimaliseerd, waarbij we digitaal werken waar mogelijk, maar persoonlijk contact behouden waar dat gewenst is. We blijven investeren in de verbetering van onze servicenormen en de toegankelijkheid van de gemeente.

Vooruitblik

Hoewel we al veel hebben bereikt, blijven er uitdagingen op ons pad. De komende periode blijven we inzetten op een sterke samenwerking met de samenleving, de versterking van democratische processen en de verdere optimalisatie van onze dienstverlening. De evaluatie van de toekomstvisie in 2025 en de implementatie van de routekaart vormen een stevige basis voor de toekomst.

Juist in onzekere tijden is het essentieel om koers te houden en keuzes te maken die bijdragen aan een sterke, veerkrachtige gemeente. Samen zorgen we ervoor dat Wierden een thuis blijft voor iedereen, nu en in de toekomst

Invoering Omgevingswet

Voor de transitie naar een definitief omgevingsplan is in 2024 een plan van aanpak vastgesteld, welke een verdere detaillering bevat op inhoud en tijd van het eerder vastgestelde Transitieplan. Het definitieve omgevingsplan krijgt steeds meer vorm en inhoud. De bibliotheek aan regels raakt steeds meer gevuld. Dit heeft er voor gezorgd dat we steeds beter in staat zijn om het omgevingsplan te wijzigen indien nodig (ten behoeve van gebiedsontwikkelingen). Verder is er voor een proeflocatie het wijzigingstraject van het omgevingsplan formeel doorlopen. Hiermee is ervaring en kennis opgedaan met het juridisch en technisch wijzigen van het omgevingsplan, het nieuwe besluitvormingsproces en de communicatie met college en raad alsook met enkele ketenpartners.

Naar aanleiding van de eigen ervaringen en die van andere gemeenten worden strategieën op kleine punten bijgesteld.

Verder zijn er ook stappen gezet voor de omgevingsvisie. Met ondersteuning van Adviesbureau LOS Stadomland is in 2024 verder gewerkt aan de totstandkoming van de gemeentelijke Omgevingsvisie. In het voorjaar hebben hierover gesprekken plaatsgevonden met onder meer ketenpartners, verenigingen en organisaties. Ook zijn er drie inloopbijeenkomsten georganiseerd. Dit heeft geresulteerd in overzicht van keuzes en dilemma's en vervolgens in een Visie op Hoofddijnen. Deze Visie op Hoofddijnen wordt uitgewerkt in een (concept) Omgevingsvisie die naar verwachting in de tweede helft van 2025 voor vaststelling kan worden behandeld in de gemeenteraad.

Voor de implementatie maken we gebruik van de overgangstermijn. De implementatie zal zeker nog enkele jaren in beslag gaan nemen.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Vergunningverlening

Ook onder de Omgevingswet zijn de werkzaamheden voor vergunningverlening overwegend vraag gestuurd en afhankelijk van initiatieven van bedrijven en burgers op het gebied van onder andere bouwen, slopen, omgevingsplan, brandveiligheid en milieu.

Uitgangspunt is en blijft dat Wierden een veilige, gezonde, leefbare en duurzame gemeente wil zijn. Veiligheid en (volks)gezondheid hebben daarom de hoogste prioriteit in het kader van vergunningverlening. De prioritering heeft gevolgen voor de diepgang van toetsing van de vergunningaanvraag.

Een ander uitgangspunt is om alle vergunningen binnen de daarvoor geldende termijnen af te doen. Prioritering ligt daarom ook op deze standaard afhandelingstermijnen. De insteek is daarbij steeds dat we in het voortraject zo veel mogelijk doen om te voorkomen dat we achteraf (formeel) tot actie over moeten gaan. De doelstelling van deze activiteit is om op uniforme wijze zorg te dragen voor een vlotte, gestroomlijnde en integrale afhandeling van dossiers.

Toezicht en Handhaving

Vertrekpunt is en blijft dat Wierden een veilig, gezond, leefbaar en duurzaam gemeente wil zijn. Het veilig en gezond houden van de gemeente en bewoners is de basis voor de leefbaarheid. Veiligheid en (volks)gezondheid hebben daarom ook in 2024 de hoogste prioriteit. Voor andere regels, zoals bijvoorbeeld het gebruik van de openbare ruimte, ligt dit anders. Veiligheid en (volks)gezondheid zijn daar minder vaak direct in het geding.

De volgende zaken hebben altijd een hoge tot zeer hoge prioriteit:

- Alle zaken waarbij de veiligheid en/of gezondheid in het geding is;
- Officiële verzoeken tot handhaving;
- Repressieve handhaving (afronding van lopende handhavingsprocedures);
- Ondernijning;
- Meldingen van geluid- en geuroverlast;
- Overlast gevende (hang)-jongeren;
- Afval (illegale dump, controle aanbieden afval, zwerfafval).

Toezicht en handhaving is keuzes maken. Er moet worden benadrukt dat nooit alles kan worden gecontroleerd. Daarom zijn in 2024 prioriteiten, de strategieën en doelen voor toezicht en handhaving gemaakt. Deze zijn nog steeds leidend bij de uitvoering van de werkzaamheden. In de beleidsstukken zijn daarom ook keuzes gemaakt in prioritering op basis van een risico inschatting. De prioritering heeft gevolgen voor de diepgang van toetsing van een vergunningaanvraag en de mate van toezicht.

Zelfevaluatie Basisregistratie personen en Waardedocumenten

In het najaar van 2023 zijn we gestart met het vormgeven van de verbeterpunten vanuit het projectplan burgerzaken met als thema 'kwaliteit is van iedereen'. Doelen van dit project waren het verbeteren van kwaliteitsbeheer van BRP-data en daarnaast het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening. De zelfevaluatie, met als basis de BRP en de reisdocumenten, de Ensia-audit en de inhoudelijke controle van de persoonslijsten vormden hiervoor een belangrijke basis. Inmiddels zijn de cijfers over 2024 bekend. Hierin zien we een aanzienlijke verbetering op alle vlakken. Persoonslijsten van 70% naar 90%, BRP van 76,7% naar 91,4% en Reisdocumenten van 85,9% naar 95,4%. Hiermee voldoen we weer ruimschoots aan de landelijke normen.

Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA)

Maandelijks ontvangen we te onderzoeken adressen vanuit het ministerie van BZK en de VNG. Deze adressen zijn bijvoorbeeld geselecteerd vanwege: doorgangsadres, samenwoners, briefadressen, veelverhuizers, status vertrokken onbekend waarheen, etc.. Dit alles met als doel het verhogen van de kwaliteit van de adresgegevens in de BRP. Het afgelopen jaar hebben we op deze meldingen adresonderzoeken verricht om duidelijkheid te krijgen over de bestaande situatie. Naast het instellen van adresonderzoeken wordt het komende jaar de organisatie van de LAA binnen gemeente Wierden in afstemming met de afdeling Integrale Veiligheid en de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling georganiseerd.

Verkiezingen

Op 6 juni 2024 zijn de verkiezingen voor het Europees Parlement geweest. Opnieuw is ervoor gekozen om centraal te tellen. Dit betekent dat na sluiting de stembureaus tellen hoeveel kiesgerechtigden er hebben gestemd en worden de stemmen geteld op lijstniveau. De volgende dag telt het gemeentelijk stembureau in het gemeentehuis (centraal) alle stemmen op lijst- en kandidaatsniveau. Op basis van de positieve ervaringen hiermee is besloten deze systematiek blijvend toe te passen.

Digitalisering van dienstverlening

Om de dienstverlening te verbeteren is er in 2023 en 2024 een enorme digitaliseringslag

gemaakt en zijn er verschillende koppelingen gerealiseerd. Alle producten van burgerzaken die hiervoor in aanmerking komen zijn nu via de website te benaderen door de inwoners. Hiermee staan we bij Pink in de landelijke ranking op plaats 21, een mooi resultaat.

Verbeteren van dienstverlening

Om de kwaliteit van de dienstverlening richting onze burgers nog meer te verhogen, is het Klantcontactcentrum opgericht. Zij zijn het eerste aanspreekpunt binnen de gemeente en zij streven ernaar om binnenkomende vragen zoveel mogelijk direct af te handelen. Vanaf 2024 is het Klantcontactcentrum samengevoegd met het team burgerzaken. Door deze samenwerking kunnen we onze klanten, zowel telefonisch als aan de balie, nog beter tot dienst zijn. Door deze samenvoeging waren we ook beter in staat om de landelijke paspoortpiek op te vangen. Hierdoor zijn er geen lange wachttijden ontstaan.

2 WAT HEBBEN WE ER VOOR GEDAAN?

Actiepunten:

Afgesloten

Opstellen Omgevingsvisie 2020	€	50.000	J
Implement. Omgevingswet 2023	€	250.000	J
Impl. Omg.wet en omg.plan 2024	€	305.000	N
Opstellen MER Omg.wet 2024	€	100.000	N

Het gaat in het bovenstaande overzicht om actiepunten waaraan in 2024 in financiële zin middels (extra) kredieten aandacht is besteed.

3 BELEIDSINDICATOREN

Beleidsindicatoren				
Omschrijving indicator	Eenheid	2022	2023	2024
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	833,99	941,37	1064,33
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	7,30	8	8.14
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom	13,98	14,11	10,41
Externe inhuur	Totale kosten inhuur externen	2.195.564	2.488.429	2.159.502
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	7,08	7,02	8.49
Overhead	% van totale lasten	14,80	14,44	10,41

In de afgelopen jaren is met de raad diverse keren gesproken over de kosten van inhuur externen. Toegezegd is om in de jaarstukken een toelichting te geven op de voor externe inhuur gemaakte kosten.

Algemeen

In de begroting is een vastgestelde formatie opgenomen. Deze formatie is uiteraard niet in alle gevallen ook daadwerkelijk ingevuld. Daar waar dit niet het geval is, is sprake van vacatureruimte. Ook in de loop van een jaar ontstaan uiteraard door vertrek van medewerkers vacatures die soms lastig zijn in te vullen en daardoor wat langer open staan (bijvoorbeeld projectleiders ruimtelijke ontwikkeling, medewerkers Ict en burgerzaken). Ook zaken als afwezigheid door bijvoorbeeld zwangerschapsverlof of detachering van medewerkers naar andere gemeenten spelen een rol bij het ontstaan van vacatureruimte. Verder hebben we uiteraard te maken met medewerkers die door ziekte afwezig zijn.

Om taken/werkzaamheden toch te kunnen uitvoeren worden mensen ingehuurd. Soms is dit op basis van detachering door een andere gemeente, soms via een uitzendbureau of anderszins. Daarnaast worden mensen ingehuurd om specifieke taken uit te voeren waarvoor wij geen capaciteit of deskundigheid beschikbaar hebben. Dit is dan een bewuste keus. Omwille van een efficiënte inzet van de beschikbare middelen kiezen we er bewust voor om deze kennis, die incidenteel ingezet moet worden, niet structureel in huis te hebben. De beschikbare vacaturegelden worden daarmee ingezet als een flexibele schil aangevuld met de zogenaamde flexpot, subsidies, projectgelden en bijvoorbeeld middelen die we ontvangen in geval van zwangerschapsverlof.

Nadere toelichting inhuur 2024

Om aan voorgeschreven termijnen te voldoen is in 2024 ingehuurd voor ondersteuning van werkzaamheden op het gebied van jeugdzorg en WMO. Ook is extra capaciteit ingehuurd in verband met de opvang van ontheemden, de afwikkeling van Woz-bezwaren en het op peil houden van de bezetting bij burgerzaken. In het ruimtelijke domein is capaciteit ingehuurd in verband met de voorbereiding en uitvoering van projecten als bijvoorbeeld de scholen in Enter, Zenderink, duurzaamheid, verkeerskundige ondersteuning, bezetting afvalbrengpunt en planeconomie. Daarnaast is deskundigen advies gevraagd o.a. voor ondersteuning op juridisch gebied, de verdere implementatie van de omgevingswet en de implementatie van softwaresystemen. Tenslotte is capaciteit ingehuurd om in geval van ziekte, zwangerschap en na vertrek van medewerkers de reguliere werkzaamheden doorgang te kunnen laten vinden.

Cijfermatig

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de kosten van externe inhuur in 2024 behoorlijk lager zijn dan in 2023. Verder zijn door de uitbreiding van de formatie en Cao-aanpassing de totale loonkosten in 2024 hoger dan in het jaar daarvoor. Deze combinatie (minder externe inhuur en hogere loonkosten) maakt dat het percentage externe inhuur in 2024 fors lager is dan in 2023 het geval was. De totale personeelskosten zijn binnen de daarvoor in de begroting 2024 opgenomen budgetten gebleven.

WAT HEEFT HET GEKOST?

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2024	na wijziging 2024	2024	incidenteel
Lasten	4.441	4.646	5.539	746
Baten	-1.215	-1.215	-1.598	-234
Resultaat voor mutaties in reserves	3.226	3.431	3.942	

PROGRAMMA STERKE SOCIALE SAMENLEVING

1 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Inwoners zijn zo lang en zoveel mogelijk zelfredzaam

1.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Wat willen we bereiken?

Doelen	Indicatoren
Inwoners voelen zich goed en hebben vertrouwen in de omgeving en wonen zo lang mogelijk zelfstandig	Effectiviteit van de ondersteuning
Inwoners zijn sociaal en economisch zelfredzaam	Aantal hulpvragen die door regisseurs voorveld worden opgepakt

1.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Meer grip op uitgaven sociaal domein

We werden in voorgaande jaren geconfronteerd met toenemende kosten binnen het sociaal domein in het algemeen en binnen de uitvoering van de Wmo en Jeugdzorg in het bijzonder. Daarom zijn er verschillende inspanningen gepleegd en maatregelen getroffen om grip te krijgen op de uitgaven en te komen tot een realistische begroting.

Vanwege de toenemende tekorten zijn in 2021 het rapport 'Meer grip op het sociaal domein' en het rapport Berenschot vastgesteld. Hiermee kregen we meer zicht op de inkomsten en uitgaven binnen het sociaal domein en hadden we een uit te voeren set van 10 gerichte maatregelen met hun (potentiële) financiële effect. De in- en doorvoering van deze maatregelen is in 2023 afgerond en dit heeft er inderdaad voor gezorgd dat we meer grip op de uitgaven hebben gekregen. Tegelijkertijd zagen we in 2024 autonome ontwikkelingen in de maatschappij die leidden tot hogere kosten in het sociaal domein, zoals meer complexe problematiek, een groeiende vraag naar zorg, stijgende personeels- en materiaalkosten, tekort aan zorgpersoneel met tijdelijke dure oplossingen tot gevolg. Hierdoor is er in 2024 sprake van een overschrijding van de begroting sociaal domein.

Maatschappelijke Agenda 2022-2026

De Maatschappelijke Agenda 2022-2026 is onze leidraad voor het beleid in het sociale domein. De Maatschappelijke Agenda is eind 2021 vastgesteld door de gemeenteraad en in 2022 uitgewerkt in een Uitvoeringsplan voor de looptijd van de Maatschappelijke Agenda. Dit Uitvoeringsplan is eind 2024 weer geactualiseerd.

In de Maatschappelijke Agenda stellen we de maatschappelijke vraagstukken centraal en stimuleren we samenwerken met en voor onze inwoners waar dat kan. Dit doen we door individuele signalen en hulpvragen van inwoners aan elkaar te verbinden en door

maatschappelijke organisaties het voortouw te laten nemen om samen inwoners van dienst te zijn.

Voorveld

In de Maatschappelijke Agenda staan de opgaven beschreven die we in het voorliggend veld willen bereiken. In gesprek met de maatschappelijke organisaties bepalen we de taakverdeling, waarbij de gemeente zoveel mogelijk de rol van regisseur heeft. Samen met de inwoner bepaalt de gemeentelijke regisseur wat er moet gebeuren, door wie en wat dat mag kosten. De partijen in het Voorveld bepalen hoe de ondersteuning er uit ziet en wat de beste manier is om het beoogde resultaat te realiseren.

Effecten die we middels de inzet binnen het Voorveld willen bereiken zijn:

1. Via preventie een beroep op zorgdiensten verminderen.
2. Bewoners kunnen en doen zoveel mogelijk zelf en/of met ondersteuning van familie, vrienden, buurt en wijk.

Dit deden we in 2024 samen met onze partners bijvoorbeeld door:

- In de vraagbrieven van de subsidieafspraken de activiteiten te koppelen aan de doelen van de maatschappelijke agenda
- Hierover met elkaar in gesprek gaan om de samenwerking te verbeteren
- In 2025 evalueren we dit proces. We bekijken of de doelstellingen zijn behaald en passen eventueel de activiteiten aan.

Cliëntervaringsonderzoek Wmo en jeugdzorg

Gemeenten zijn sinds de invoering van de Wmo en de Jeugdwet in 2015 verplicht om jaarlijks onderzoek te doen naar de ervaringen van cliënten. Daarom zijn in 2024 de jaarlijkse cliëntervaringsonderzoeken uitgevoerd waarin onder andere wordt ingegaan op de kwaliteit en de effecten van de geboden ondersteuning.

Inwoners van de gemeente Wierden zijn in meerderheid tevreden over de contacten over de hulpvraag en de geleverde zorg.

In de jeugdzorg wordt het contact over de hulpvraag op verschillende vlakken gelijk of beter beoordeeld ten opzichte van het jaar ervoor. De kwaliteit van de ondersteuning wordt iets lager beoordeeld dan het voorgaande jaar, maar deze beoordeling is niet afwijkend in vergelijking met eerdere jaren. Daarbij moet worden opgemerkt dat de respons op het onderzoek, net als voorgaande jaren, niet voldoende is om representatieve uitspraken te kunnen doen. We onderzoeken in 2025 hoe we deze respons kunnen verhogen.

Uit het onderzoek in 2024 blijkt dat inwoners die zorg ontvangen vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) op alle vlakken tevreden zijn over de hulp die zij ontvangen. Het gaat hier om inwoners die bijvoorbeeld huishoudelijke hulp, begeleiding bij zelfstandig wonen en voorzieningen als een scootmobiel, rolstoel of aanpassingen aan de woning nodig hebben. Uit de resultaten blijkt dat 87% van de cliënten vindt dat de ondersteuning past bij de hulpvraag. Ook vindt een zeer grote meerderheid dat de kwaliteit van de ondersteuning goed is (88%).

Doorontwikkelen dagbesteding

Een belangrijk onderdeel van de transformatie is het doorontwikkelen van de dagbesteding zonder indicatie. Mensen blijven zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen maar hebben wel behoefte aan ontmoeten en ondersteuning. Samen met de formele en informele (zorg)organisaties zoeken wij naar mogelijkheden voor het verder ontwikkelen van dagbesteding zonder indicatie. Daarbij gaan wij uit van de maatschappelijke opgaven zoals

die in de Maatschappelijke Agenda zijn benoemd. Wij streven ernaar het langer zelfstandig thuis wonen, het terugdringen van eenzaamheid, ontmoeten en bewegen en het behoud van zelfredzaamheid met elkaar te verbinden. Ook oriënteren wij ons op het combineren van verschillende doelgroepen. In 2022 is er een participatief onderzoek uitgevoerd naar de behoefte van thuiswonende mensen met dementie en hun naasten en mantelzorgers. Met deze informatie, aangevuld met de input vanuit kennis en ervaringen van de netwerkpartners heeft de werkgroep dementie het plan 'Dementievriendelijke gemeente Wierden' gemaakt om samen met zorgorganisaties en andere aanbieders activiteiten aan te bieden waaraan mensen met dementie graag deelnemen. Hieruit kwam naar voren dat er behoefte is aan een Ontmoetingscentrum (OC) in Wierden en in Enter. In Wierden was er al een pilot opgestart voor zo'n centrum en in Enter is het OC in 2023 opgestart. Het OC in Wierden zal in 2025 verplaatst worden naar de sociale huiskamer aan de dr. Beensweg. Mogelijk wordt er in 2025 in het centrum van de kern Wierden vanuit particulier initiatief gestart met een algemene ontmoetingsplek (waar je koffie kunt drinken).

Inloop Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ)

De Wmo 2015 verplicht om de ondersteuning aan mensen met ggz-problemen goed te regelen. In Twente zijn diverse inloopvoorzieningen ggz, maar die zijn niet evenwichtig over alle gemeenten verspreid. Als pilot is het Inloophuis 'Jij en Wij' in 2021 opgestart voor het realiseren van een lokale Inloop voor inwoners met psychiatrische problematiek. Er is gebleken dat er te weinig gebruik werd gemaakt van deze inloop. Daarom is de inloop in september 2023 gesloten. In overleg is besloten is dat inwoners met zware psychiatrische problematiek verwezen kunnen worden naar het zelfregie-en herstelcentrum 'Mens door mens' in Almelo. En in 2025 wordt bij het hiervoor genoemde OC aan de dr. Beensweg een brede inloop gestart waar inwoners met lichte GGZ-problematiek ook gebruik van kunnen maken.

Samenwerking in de regio

Bij de Jeugdzorg en de Wmo werken we intensief samen in de regio Twente onder de vlag van OZJT en Samen14. De 14 Twentse gemeenten doen vooral veel samen op het gebied van de inkoop. Daarnaast werken we binnen de Twentse Koers samen met de 14 Twentse gemeenten, de provincie, de GGD en het Zorgkantoor aan preventief gezondheidsbeleid en aan gezamenlijke oplossingen voor inwoners van Twente. Zo hebben we binnen de Twentse Koers in 2024 samengewerkt op basis van het Regioplan Twentse Koers. In dit plan wordt een overzicht gegeven van de activiteiten en projecten die we als partners van de Twentse Koers de komende jaren domein overstijgend uitvoeren om de doelen van het Integraal Zorgakkoord te halen: een betere gezondheid van onze inwoners en het betaalbaar houden van de zorg (zie ook 2.3.2).

Bij de Participatiewet is er op grond van de wet SUWI samenwerking binnen de arbeidsmarktregio Twente. Inzet is om zoveel mogelijk samen op te trekken en als 14 Twentse gemeenten en UWV een uniforme werkwijze te hanteren in de dienstverlening aan werkgevers. Daarnaast vindt afstemming plaats op het niveau van de subregio (Almelo). Hetzelfde geldt op het gebied van het Passend onderwijs. Hierover wordt in de subregio samengewerkt met de Samenwerkingsverbanden (SWV-en) voor Primair en Voortgezet onderwijs die in deze subregio werkzaam zijn.

Voor het arbeidsmarktbeleid geldt een toenemende aandacht voor samenwerking in arbeidsmarktregio Twente met de inzet van onze eigen accountmanager bij team Werk en inkomen. Naar aanleiding van landelijke ontwikkelingen is gestart met de voorbereiding van

een hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur; Werkplein Twente zal in 2026 veranderen in het Regionale Werkcentrum (RWC Twente).

Vaststellen Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Wierden 2024

Vanaf 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor het bieden van ondersteuning aan burgers op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna Wmo). Voor de Wmo geldt de verplichting tot het opstellen van een gemeentelijke verordening. De geldende verordening uit 2019 was op onderdelen niet meer actueel. Deze is daarom in 2024 geactualiseerd overeenkomstig landelijke en lokale ontwikkelingen van wettelijke, juridische en inhoudelijke aard. Dit betrof één beleidsinhoudelijke wijziging en daarnaast waren het hoofdzakelijk technische wijzigingen en inhoudelijke wijzigingen als uitwerking van eerder vastgesteld beleid en om beter aan te sluiten bij de dagelijkse uitvoeringspraktijk. De gemeenteraad heeft in mei 2024 de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Wierden 2024 vastgesteld.

Huishoudelijke ondersteuning

Met ingang van 1 januari 2018 hebben 13 Twentse gemeenten (met uitzondering van Rijssen-Holten) gezamenlijk de Wmo maatwerkvoorziening Huishoudelijke Ondersteuning (HO) ingekocht. De overeenkomsten met de HO aanbieders liepen definitief af per 1 januari 2024. Samen met 12 Twentse gemeenten (exclusief Almelo en Rijssen-Holten) heeft Wierden HO ingekocht per 2024. Er zijn met 10 aanbieders van HO nieuwe overeenkomsten aangegaan per 1 januari 2024.

Tarieven

Gemeenten hebben sinds 2018 te maken met voortdurend stijgende kosten voor HO. Redenen hiervoor zijn onder meer de stijgende tarieven na de inwerkingtreding van de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) reële prijs Wmo 2015. Gemeenten zijn op basis van deze AMvB gehouden aan het betalen van een reële prijs voor Wmo diensten. De cao (voor HO) heeft een verplichtend karakter binnen de AMvB en onze overeenkomsten. Naast de steeds hogere tarieven stijgen de kosten HO ook door het nog steeds oplopende aantal gebruikers HO. Oorzaken hiervan zijn de dubbele vergrijzing en de aanzuigende werking van het door het Rijk per 2019 ingevoerde abonnementstarief. Het abonnementstarief is een vast tarief per maand voor Wmo voorzieningen voor iedereen ongeacht inkomen, vermogen of gebruik. Als gevolg van dit abonnementstarief zijn de inkomsten van de gemeenten lager dan voor het abonnementstarief.

Doorontwikkeling

Het college wil de HO door ontwikkelen en daarnaast de kosten ervan beheersen. Bij de nieuwe inkoop HO is daarom ook gekeken naar preventie, samenwerking tussen HO aanbieders onderling en samenwerking van de HO aanbieders met andere lokaal werkende maatschappelijke organisaties.

Communicatie over beperkt aanbod

De Twentse gemeenten en de gecontracteerde aanbieders HO worden sinds 2022 steeds vaker geconfronteerd met een tekort aan huishoudelijke hulpen waardoor inwoners langer op ondersteuning moeten wachten. De algemene verwachting is dat de personeelstekorten de komende jaren alleen nog maar oplopen. Doorgaan op de oude voet is onhoudbaar en het is belangrijk de inwoners goed mee te nemen in deze ontwikkeling. Gemeenten en

zorgaanbieders zoeken sinds 2022 gezamenlijk naar oplossingen. Eind 2023 heeft een gezamenlijk gestarte Twentse communicatiecampagne geresulteerd in verschillende communicatie instrumenten die gemeenten, naar behoefte, op lokaal niveau kunnen inzetten. Het doel is dat vanuit alle gemeenten en aanbieders dezelfde boodschap wordt gecommuniceerd richting inwoners. We willen brede bewustwording bij inwoners bereiken en verwachten daarmee onrealistische verwachtingen rondom HO te kunnen bijstellen en de schaarse professionele huishoudelijke ondersteuning daar in te zetten waar dat het hardst nodig is.

In 2024 hebben we hieraan gewerkt door de ontwikkeltafels HO (gemeenten en aanbieders) met onder andere de thema's arbeidsmarktkrapte en het verdelen van schaarste. En daarnaast door voorbereidingen te treffen voor het terugdringen van het ziekteverzuim bij de aanbieders, scholing en deskundigheidsbevordering medewerkers HO en een beschikbaarheidstool.

Inkoop Wmo begeleiding en dagbesteding

De 14 Twentse gemeenten hebben vanaf 1 januari 2019 jeugdhulp en begeleiding, dagbesteding en verblijf op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna: Wmo) ingekocht. Dit heeft geresulteerd in het Twents Ondersteuningsmodel (TOM). Voor de inzet van de Wmo ondersteuning hebben 12 Twentse gemeenten dit gezamenlijk gedaan op basis van TOM en hebben de gemeenten Hof van Twente en Almelo deze vormen van ondersteuning, met uitzondering van verblijf (dakjes), via een separate aanbesteding ingekocht. De overeenkomsten voor Wmo begeleiding en dagbesteding eindigden per 1 januari 2025 en dus moest er per 2025 opnieuw zijn ingekocht.

In 2023 zijn de voorbereidingen voor de inkoop (vanaf 2025) gestart. Het college heeft in januari 2024 besloten deel te nemen aan de regionale inkoopprocedure voor Wmo begeleiding individueel en dagbesteding. In afstemming met de inkoop van jeugdhulp is gekozen voor een gezamenlijke hoofdtender voor de onderdelen die gelden voor zowel de jeugdhulp als de Wmo ondersteuning. Daarnaast zijn de specifieke jeugd en Wmo segmenten apart via subtenders in de markt gezet. In de loop van 2024 is de aanbesteding afgerond en zijn er overeenkomsten gesloten met de nieuw gecontracteerde aanbieders die per 1 januari 2025 zijn ingegaan.

Pilot logeerszorg

Met de extramuralisering en het langer zelfstandig thuis wonen van ouderen, neemt de druk op mantelzorgers toe. Respijtzorg is hard nodig om mantelzorgers overeind te houden. Respijtzorg betekent dat iemand de zorg overneemt van de mantelzorger. Logeerszorg is één van de vormen van respijtzorg. Logeerszorg houdt in dat de zorgvrager naar een geschikte logeerplek gaat, zodat de mantelzorger even ontlast wordt en/of zelf een medische ingreep kan ondergaan.

Uit onderzoek bleek dat er in 2022 in Twente bijna geen logeerbedden waren. De belangrijkste reden hiervoor was de wijze waarop Menzis vanuit de Wlz en de Twentse gemeenten vanuit de Wmo logeerbedden inkopen. Gezien het groeiend aantal inwoners met dementie en het aantal ouderen dat langer thuis blijft wonen, is het van groot belang dat de ondersteuning van mantelzorgers goed geregeld is en dat er (planbare) logeerplekken komen. Daarnaast hebben gemeenten hiertoe ook een concrete opdracht in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

De colleges van de 14 Twentse gemeenten hebben daarom in het najaar van 2023 ingestemd met deelname aan de regionale pilot logeerszorg van Menzis door gezamenlijk

één Wmo-logeerbed te financieren. De pilot houdt in dat zowel Menzis als de Twentse gemeenten logeerbedden als een beschikbaarheidsvoorziening zien en gezamenlijk bekostigen. Daarnaast is de beschikbaarheid van de bedden goed in beeld gebracht en zijn ze centraal te boeken, zodat dit zo min mogelijk tijd van zorgpersoneel kost. De pilot is gestart op 1 februari 2024 en loopt tot en met 31 december 2024. De kosten van de pilot worden gedekt uit de GALA middelen. Kennispunt Twente heeft de pilot gemonitord en een rapportage uitgebracht over de periode februari tot en met september 2024. De eerste uitkomsten zijn positief, maar er zijn ook nog verbeterpunten. Om een beter beeld te krijgen of logeertzorg een vorm van ondersteuning is die voldoet aan de behoefte van mantelzorgers, is nog meer data nodig. Daarom is inmiddels voorgesteld de pilot te verlengen voor het jaar 2025.

Reablement

In het kader van reablement is onderzocht of we in Wierden een pilot willen starten voor het werken met een onafhankelijke coach. In 2023 is geconcludeerd dat dit niet past bij onze manier van werken met voorveldregisseurs. In 2024 is onderzocht met welke andere preventieve manier van werken we inwoners kunnen ondersteunen in het langer zelfstandig wonen. Daarbij is gekeken naar HRC Powerful Ageing. Daarvan hebben we geconcludeerd dat ook dit niet past binnen onze gemeente. We richten ons nu op verkenning van reablement met inzet van lokaal werkende ergotherapeuten en/of fysiotherapeuten. Dit proces loopt door in 2025.

Wonen en zorg

Op initiatief van de provincie zijn in 2023 door Companen werkateliers georganiseerd, waarin provincie, gemeenten (vanuit ruimtelijk domein en sociaal domein), zorgaanbieders en Menzis aan de slag gingen met het formuleren van gezamenlijke maatschappelijke opgaven en doelen. Dit heeft in maart 2024 geresulteerd in een bestuurlijk akkoord op de ambitie-documenten “Regionale woon-zorgvisie 2024-2026 Twente” en het bijbehorende “Afsprakenkader ouderenhuisvesting Twente”. Het college heeft in april 2024 de beide documenten voor gezien ondertekend. Op ambtelijk niveau is daarna een regionaal uitvoeringsplan wonen en zorg Overijssel opgesteld. Dit proces loopt door in 2025.

Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO)

Het Rijk is per 1-1-2022 een traject gestart om de verantwoordelijkheid voor BW naar alle gemeenten afzonderlijk door te decentraliseren. De rijksbijdrage beschermd wonen zou vanaf 1 januari 2025 in een periode van 10 jaar herverdeeld over het land. Hiermee worden tevens de beschikbare financiële middelen door gedecentraliseerd naar alle gemeenten afzonderlijk. Met het woonplaatsbeginsel wordt geregeld dat alle gemeenten voortaan verantwoordelijk zijn voor beschermd wonen voor de eigen inwoners. Echter is medio 2024 bekend geworden dat het niet meer gaat lukken om de Wet woonplaatsbeginsel en daarmee ook het objectieve verdeelmodel per 1 januari 2025 te laten ingaan. Subregionaal en op Twents niveau zijn de afgelopen jaren samenwerkingsafspraken uitgewerkt. Subregionaal hebben we afgesproken om in ieder geval tot 2026 samen te blijven werken voor BW en MO. De afspraken zijn vastgelegd in verschillende documenten: de Centrumregeling en Dienstverleningsovereenkomst (2022 – 2026), de regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (2022 – 2026), het Convenant Samenwerken aan beschermd wonen, opvang en zorg Twente 2022 en het in 2023 aflopende Regioplan 2020 – 2023. In 2024 is het Regioplan met twee jaar verlengd tot eind 2025. Tot slot is in 2024 toegewerkt

om de indicatiestelling voor de doelgroep beschermd wonen licht verstandelijke beperking onder te brengen bij centrumgemeente Almelo.

Wet tijdelijk huisverbod

Plegers van huiselijk geweld kunnen een tijdelijk huisverbod van 10 dagen krijgen. De burgemeester of een hulpofficier van justitie leggen dit tijdelijk huisverbod op. Degene met het tijdelijk huisverbod, het slachtoffer en eventuele kinderen krijgen hulp.

Opgelegde tijdelijke huisverboden in onze gemeente laten een stabiele trend zien over de jaren, namelijk gemiddeld genomen 2 per jaar. Voor 2024 zijn 3 huisverboden opgelegd.

Code Rood

In de regio Twente werken ketenpartners op goede en constructieve samen op zowel proces als inhoud in het overleg Code Rood. Dit overleg pakt acute situaties van huiselijk geweld en kindermishandeling op. Het Code Rood overleg wordt uitgevoerd onder leiding en voorzitterschap van een procesmanager van het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVH) en de procesmanager Veiligheid van de centrumgemeente Enschede.

Belangrijke voorwaarden voor aanmelding bij het Code Rood overleg zijn dat er sprake moet zijn van:

- acuut gevaar; potentiële familiedrama's en/of hoge kans dat het geweld escaleert,
- intiem terrorisme; de dader probeert het slachtoffer te domineren door controle en macht uit te oefenen, psychisch geweld te plegen en te dreigen met lichamelijk geweld.

In 2024 is er in onze gemeente geen sprake geweest van Code Rood casussen.

Streettriage

Bij Streettriage gingen ook in 2024 een ggz-verpleegkundige en een politieagent samen naar meldingen over personen met verward gedrag. Deze professionals beoordelen samen of er sprake is van een lichamelijk, psychiatrisch, justitieel (strafrechtelijk) en/of psychosociaal probleem. Ook bepalen ze samen welke hulp er op dat moment nodig is.

2 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Participerende en financieel zelfredzame inwoners

2.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Wat willen we bereiken?

Doelen	Indicatoren
Zoveel mogelijk inwoners naar betaald werk	Participatie in de samenleving

2.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Werk en inkomen algemeen

Participatiewet, bijstandsuitkeringen Wierden

Over het hele jaar 2024 zien we een lichte stijging van het aantal bijstandsgerechtigden; van 189 op 1 januari naar 198 op 31 december. Er zijn 65 nieuwe uitkeringen bijgekomen en er zijn 56 uitkeringen beëindigd. De instroom bestaat voor een deel uit statushouders, daarnaast in toenemende mate uit inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Het aantal IOAW- en IOAZ-uitkeringen bleef nagenoeg gelijk, eind 2024 gaat het om resp. 8 en 3 uitkeringen.

De belangrijkste reden voor het beëindigen van de uitkering in 2024 is uitstroom naar werk (17), in vijftien gevallen was sprake van uitstroom vanwege het ontvangen van een andere uitkering of het bereiken van de AOW leeftijd.

De wat grotere instroom die we al enkele jaren zien is verklaarbaar door nieuwe doelgroepen die zijn aangewezen op ondersteuning van de gemeente sinds de start van de Participatiewet in 2015; het gaat om mensen die voor die tijd instroomden in de Wsw of in de Wajong. In algemene zin draagt ook de nog steeds gunstige arbeidsmarkt eraan bij dat veel bijstandsgerechtigden alleen met ondersteuning en/of inzet van instrumenten zoals loonkostensubsidie kunnen uitstromen naar betaald werk.

Steeds vaker plaatsen we mensen met de inzet van loonkostensubsidie (LKS), waarmee zij 'uit de uitkering' zijn maar nog wel begeleiding en/of jobcoaching ontvangen ten behoeve van 'duurzame' plaatsing; eind 2024 gaat het om 57 personen, waarvan het overgrote deel volledig uit de uitkering is en enkele personen daarnaast nog een gedeeltelijke uitkering hebben.

Nieuw beschut werk

Sinds de start van de Participatiewet in 2015 is er geen nieuwe instroom in de Wsw meer mogelijk. Voor mensen die alleen met een hoge mate van begeleiding of werkplekaanpassing kunnen werken, is er nog wel de voorziening 'nieuw beschut werk', als voorziening onder de Participatiewet.

We kunnen de plekken realiseren bij Ontplooi, maar soms ook elders (b.v. de Sterkerij of Invia) als dit de best passende plek is voor de persoon in kwestie.

Voor het realiseren van plaatsen hebben gemeenten te maken met een 'taakstelling' voor het minimale aantal plekken dat moet worden gerealiseerd; voor Wierden bedraagt deze tot en met 2024 6 plaatsen en hebben we eind 2024 9 personen met een indicatie beschut werk geplaatst. Landelijk blijft de realisatie achter bij deze taakstelling en ligt het cijfer rond de 80% (richting 10.000 plekken). Voor de Twentse gemeenten ligt de realisatie rond de 90%.

Wsw going concern (Ontplooi)

Omdat de Wsw sinds 2015 geen nieuwe instroom meer kent, neemt het aantal Wsw-dienstverbanden sindsdien jaarlijks af. Eind 2024 zijn er nog circa 65 mensen in dienst met een Sw-indicatie. Daarvan zijn circa 20 personen werkzaam in het groen, zij worden rechtstreeks aangestuurd door onze eigen buitendienst. De overige mensen worden aangestuurd en begeleid door Ontplooi, in beschut werk of in de vorm van detachering, individueel of groepsgewijs.

Eind 2024 heeft de gemeente Almelo een *evaluatie* van Ontplooi laten uitvoeren door bureau Berenschot. De gemeenten die samenwerken met Ontplooi op basis van een dienstverleningsovereenkomst (dvo) zijn daarbij betrokken (Wierden, Tubbergen, Twenterand). In grote lijnen schetst Berenschot een positief beeld van de wijze waarop Ontplooi invulling geeft aan de dienstverlening aan de vier gemeenten. Er is een flexibele structuur neergezet die kan meebewegen met de geleidelijke afbouw van de doelgroep WSW (en instroom van kandidaten 'nieuwe beschut'), de kwaliteit van de dienstverlening wordt door de gemeenten positief beoordeeld en er is aandacht voor individuele ontwikkeling van medewerkers.

Het Rijk heeft aangekondigd vanaf 2025 *extra middelen* beschikbaar te stellen voor het 'versterken van de sociale infrastructuur'. Deze middelen zijn bedoeld voor de bekostiging van beschut werk en het (blijven) realiseren van extra plekken voor mensen die, ook met inzet van loonkostensubsidie, moeilijk aan betaald werk kunnen komen. In de loop van 2025 zullen we hiertoe samen met Almelo, Tubbergen en Twenterand en Ontplooi een plan uitwerken.

Inkomen

Binnen het team Werk en inkomen is in 2024 veel werk verzet, niet alleen door de afhandeling van nieuwe bijstandsaanvragen, maar ook de uitvoering van verschillende minimaregelingen.

Tot eind 2023 hadden we het in behandeling nemen van de (eerste) aanvragen en het uitvoeren van de poortwachtersfunctie belegd bij het Werkplein in Almelo; we doen dit nu zelf. Dit betekent enerzijds dat we eerder inzicht hebben in ondersteuningsbehoefte van onze inwoners, anderzijds leidt dit tot meer werk omdat we ook de aanvragen die niet leiden tot het recht op bijstand zelf in behandeling nemen. Het aanvragen van bijstand (en verschillende andere voorzieningen) kan in toenemende mate (ook) digitaal worden gedaan.

Inburgering

Per 1-1-2022 is de nieuwe Wet inburgering 2021 in werking getreden. Daarmee is de inkoop van de inburgeringscursussen weer een taak van de gemeente. De gemeente voert ook de regie op het traject van de inburgeraar, door middel van een 'brede intake' en het opstellen van een persoonlijk plan en het monitoren van de voortgang. Eind 2024 zijn 65 trajecten gestart van inburgeraars die vallen onder de nieuwe wet.

Op onderdelen is de wet nog steeds 'werkende weg' in ontwikkeling (het Rijk spreekt van een 'lerend stelsel'). We werken daarom samen met de 14 Twentse gemeenten, waarbij we beleidsmatig zaken afstemmen en kennis delen vanuit de praktijk. Ook kopen we de cursussen gezamenlijk in (leerroute B1 en Onderwijsroute), de inkoop van de Z-route (lager taalniveau, vooral gericht op vergroten zelfredzaamheid) doen we in subregionaal verband (samen met Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen en Twenterand).

Arbeidsmarkt, algemeen

In 2024 is nog steeds sprake van krapte op de arbeidsmarkt en is sprake van veel openstaande vacatures bij een lage werkloosheid; het aantal openstaande en nieuwe vacatures neemt wel af.

Met een branchegerichte benadering investeren we vanuit de arbeidsmarktregio Twente in samenwerking tussen partijen om de aansluiting tussen (toekomstige) vraag en aanbod te verbeteren. Voorbeelden daarvan zijn het Twents Fonds voor vakmanschap, het Leerwerk loket, de gezamenlijke werkwijze SROI (social return on investment) bij aanbestedingen en ook de samenwerking bij de werkgeversdienstverlening (afstemming accountmanagers over vacatures en kandidaten). Daarbij verschuift het accent van het 'ophalen van vacatures' naar het investeren in het verkleinen van de mismatch tussen vraag en aanbod en creëren van passende arbeidsplekken.

Van Werkplein Twente naar Regionaal Werkcentrum Twente (2026)

In 2024 zijn we gestart met de voorbereiding op het te vormen Regionale Werkcentrum (RWC) Twente. Er moet 1 loket komen waar de taken van het huidige Werkplein, Leerwerkloket, RMT (regionaal mobiliteitsteam) en het Twents Fonds voor Vakmanschap zijn ondergebracht. Wat betreft taken gaat het om het begeleiden van werkzoekenden zonder werk, begeleiding van werk naar werk, werkgeversdienstverlening en dienstverlening op basis van het programma Leven Lang Ontwikkelen (LLO). De Regionale Werkcentra krijgen een wettelijke basis in 2026.

Minimabeleid

De gemeente Wierden vindt het van groot belang dat iedereen mee kan doen, dus we werken aan een inclusieve samenleving. Doelstelling is ook de financiële zelfredzaamheid van mensen met een laag inkomen te bevorderen, enerzijds preventief (het voorkomen van schulden) en anderzijds inclusief (meedoen in de samenleving). Concreet betekent dit: zo min mogelijk inwoners van de gemeente Wierden leven in armoede en zoveel mogelijk inwoners doen mee in de samenleving. In 2020 heeft de gemeenteraad de Kadernota minimabeleid vastgesteld.

In 2024 zijn er nagenoeg geen bezoeken geweest bij het Loket Geldzaken die wekelijks om en om plaatsvonden bij de bibliotheek Wierden en De Bron in Enter. Besloten is om deze uren in te zetten voor het intensiveren van de huisbezoeken in het kader van vroegsignalering van schulden. Wel blijft 'Loket Geldzaken' als informatiepunt/e-mailadres bestaan waar mensen met allerlei vragen op geldzakengebied terecht kunnen.

3 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

We streven na dat inwoners zich gezond voelen en meedoen in de samenleving naar eigen kunnen

3.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Wat willen we bereiken?

Doelen	Indicatoren
De gezondheid en vitaliteit van inwoners is bevorderd	Toename van vitale groep ouderen

3.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Landelijke akkoorden zorg, gezondheid en bewegen

In 2024 hebben we verder gewerkt aan het in de praktijk brengen van verschillende landelijke zorgakkoorden die in 2023 zijn gesloten. Dit zijn het Integrale Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Het doel van deze akkoorden is om inwoners gezond en de zorg betaalbaar te houden, door in zorg en welzijn meer integraal en meer preventief te gaan werken.

In het kader van het IZA moeten gemeenten bv. regionaal meer samenwerken met o.a. gezondheidszorg en zorgverzekeraars. De doelen die we daarbij nastreven en acties die we daarvoor ondernemen liggen vast in het Regioplan Twente - Twentse Koers.

In samenhang met de regionale activiteiten voerden we in 2024 ook het lokale Plan van Aanpak GALA Gemeente Wierden uit. Dit plan is in september 2023 vastgesteld door het college en eind 2023 goedgekeurd door het Ministerie van VWS. Inhoudelijk hebben gemeenten de opdracht om regionaal op basis van het IZA en lokaal op basis van het GALA te werken volgens het principe van Positieve Gezondheid, meer preventief te werken en minder geïndiceerde zorg in te zetten. Dit past één op één bij de uitgangspunten en doelen van onze Maatschappelijke Agenda. Daarom doen we op basis van het IZA en het GALA geen hele nieuwe dingen, maar breiden we met IZA- en GALA-middelen activiteiten die we al uitvoerden uit en/of we intensiveerden ze. De looptijd van het IZA en GALA is 2023 tot en met 2026.

In 2024 is landelijk het overleg gestart over het vervolg dan wel aanvulling op het IZA. De gemeenten worden in dit overleg over het Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord (AZWA) vertegenwoordigd door de VNG. In november 2024 heeft de VNG besloten tijdelijk niet meer deel te nemen aan het landelijk overleg, omdat er volgens hen door het rijk niet wordt voldaan aan basisvoorwaarden van gemeenten. Dit gaat bv. over gelijkwaardigheid van gesprekspartners: er moet een verschuiving plaatsvinden van zorg naar het sociaal domein, maar tot eind 2024 konden gemeenten niet of nauwelijks meebeslissen over de wijze waarop dit gebeurt. Dit terwijl zij wel verantwoordelijk zijn voor het sociaal domein. En daarnaast wordt volgens de VNG niet voldaan aan de basisvoorwaarde voor gemeenten dat zij voldoende rijksmiddelen moeten krijgen om de groeiende opdracht in het sociaal domein te kunnen bekostigen. Eind 2024 zijn de partijen wel weer in gesprek gegaan, maar in 2025

moet blijken of er landelijk aan de door gemeenten gestelde basisvoorwaarden wordt voldaan.

Investering sportaccommodaties

Beheer en exploitatie van de meeste sportaccommodaties is in handen van WiE-Sport. De wensen van de sportverenigingen worden gehoord in een tweetal stichtingen, de Enterse Sportfederatie (ESF) en de Stichting Sportbelangen Wierden (SSW). Zij zijn ook eigenaar van de meeste sportaccommodaties, uitgezonderd gymlokaal Wilhelminastraat en sportzaal het Noordbroek aan de Marjoleinlaan in Wierden. Investeringsbesluiten worden met de gemeente besproken. De gymzaal Hoge Hexel is in beheer en exploitatie van stichtingsbestuur Kulturhus Hoge Hexel. Ook Notter Zuna heeft een gymzaal die in beheer en exploitatie is van de stichting Kulturhus Irene.

De sportstichtingen ESF en SSW hebben de volgende investeringen gedaan dan wel zijn hiermee gestart in 2024:

- Op sportpak het Lageveld zijn bij Juventa'12 en bij Blauw-Zwart boilers vervangen voor een duurzaam alternatief. Bij SVZW is het dak gerenoveerd en is valbeveiliging aangebracht.
- Bij Tennis Club Enter is een nieuwe rioolaansluiting gerealiseerd.
- In De Zomp is de elektrische toegangsdeur vervangen en zijn nieuwe verwarmingsketels geplaatst.
- Bij SV Enter is dakrenovatie uitgevoerd en zijn twee boilers vervangen.
- In zwembad De Kolk zijn de zoutelektrolyse, het UV filter en de pneumatiek van speelelementen vervangen. Tevens is er een nieuwe invalide lift geplaatst omdat de oude was afgekeurd en heeft er klein onderhoud plaatsgevonden.

Gymlokaal Wilhelminastraat

Het gymnastieklokaal aan de Wilhelminastraat is verouderd en nadert het einde van de technische levensduur. Door de veroudering maar ook door de toenemende vraag naar ruimte voor bewegingsonderwijs wordt vervanging van deze accommodatie noodzakelijk en onvermijdelijk.

In de begroting 2022 zijn financiële middelen opgenomen voor de bouw van een sportzaal op de Esrand. Na een nieuw onderzoek naar de capaciteitsbehoefte voor de sportaccommodatie heeft de gemeenteraad besloten op De Esrand een sporthal in driedeling te realiseren. Hiervoor is in totaal een krediet van € 10.271.500,-- beschikbaar gesteld. Stichting Sportbelangen Wierden (SSW) is als toekomstig eigenaar van de sporthal de bouwheer. De SSW heeft deze verantwoordelijkheid overdragen aan Sawe. In de overeenkomst zijn afspraken gemaakt over het bouwheerschap en de kaders voor de realisatie van de sporthal. De gemeente is nauw betrokken middels zitting in de project- en stuurgroep. Verenigingen hebben hun wensen omtrent de inrichting van de sporthal kenbaar kunnen maken. In 2024 is het Programma van Eisen vastgesteld en zijn de eerste stappen richting aanbesteding gezet. In 2025 vindt de gunning aan een marktpartij plaats.

Sportstructuur

In de afgelopen jaren heeft de sportstructuur binnen de gemeente Wierden regelmatig vragen oproepen over verantwoordelijkheden, eigendomsverhoudingen en communicatie. Om dit te onderzoeken, heeft Tien Organisatieadvies in 2022-2023 een evaluatie uitgevoerd. De conclusie uit dit onderzoek was dat de bestaande sportstructuur niet optimaal functioneert en dat een externe verzelfstandiging via een gemeentelijk sportbedrijf de meest

effectieve oplossing is. In 2024 is op basis van een intensief participatietraject met sportverenigingen en stichtingen een businesscase opgesteld. Deze businesscase diende als fundament voor de gemeenteraad om te besluiten tot de oprichting van een gemeentelijk sportbedrijf WiE-Sport. De oprichting van WiE-Sport staat gepland voor 2025 en zal opnieuw gepaard gaan met een uitgebreid participatietraject onder leiding van Tien Organisatieadvies. Dit traject richt zich op de verdere uitwerking en implementatie van het nieuwe sportbedrijf, met als doel een effectieve, efficiëntere en transparantere sportstructuur binnen de gemeente Wierden.

Sportprijzen gemeente Wierden

Sinds de coronapandemie heeft de jaarlijkse uitreiking van de sportprijzen in de gemeente Wierden niet meer plaatsgevonden. In 2023 is gestart met een heroriëntatie op de opzet van de sportverkiezingen, wat in 2024 heeft geleid tot de succesvolle organisatie van een vernieuwd 'Sportgala'. Het nieuwe Sportgala richtte zich niet alleen op sportprestaties, maar ook op de maatschappelijke waarde van sport. Daarnaast is een nieuw reglement en toetsingskader opgesteld voor de toekenning van de sportprijzen. Dit vernieuwde concept werd positief ontvangen, waardoor is besloten om in 2025 opnieuw een Sportgala te organiseren.

Regionale samenwerking

In 2024 is de regionale visie "Sport en Bewegen in Twente 2024-2027" vastgesteld. Voor deze periode worden thema's uitgewerkt die aansluiten bij de landelijke, provinciale en lokale sportakkoorden. Vanuit de herijking Sportakkoord II wordt de link gelegd met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA). In de planvorming wordt gestart wordt met de thema's Inclusief sporten en bewegen en Talentontwikkeling. Naast deze twee thema's zijn de volgende mogelijke thema's benoemd: Vitale verenigingen, Sociaal Veilig sportklimaat en Sporten in de openbare ruimte. Binnen de gemeente Wierden zijn de G-Run tijdens de Wiezoloop en het G(O) Voetbaltoernooi voorbeelden van Inclusief sporten en bewegen die ook in 2024 weer succesvol zijn georganiseerd.

Lokaal Sportakkoord

Het 'Lokaal Sportakkoord I' (2020) is in 2023 herijkt en in lijn gebracht met de afspraken uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Met het herijkte Sportakkoord Wierden 'Sport versterkt' willen we bereiken dat iedereen plezier in sport en bewegen kan hebben. Nu en in de toekomst, in een veilige en gezonde omgeving, als sporter, toeschouwer of vrijwilliger. Sport- en beweegaanbieders, onderwijs, zorg, welzijn en overheid bundelen hierin de krachten. Samen moeten we de inwoners van de gemeente Wierden activeren door sport en bewegen te stimuleren en zo laagdrempelig en vanzelfsprekend mogelijk te maken. Voor de uitvoering van het lokaal sportakkoord is vanuit GALA in de periode 2023-2026 jaarlijks een subsidiebudget beschikbaar. Dit bedraagt van 2023 t/m 2025 € 16.000 per jaar en in 2026 nog ruim €12.000. Op basis van regionale projectplannen zal een percentage van alle beschikbare budgetten worden aangewend voor uitvoering van de regionale sportvisie.

Ontmoeten

De sociale samenhang binnen onze gemeente draagt bij aan het voorkomen, verminderen of uitstellen van professionele zorg, ontwikkeling en verrijking van de inwoners zelf en aan hun sociale en maatschappelijke deelname. Ook een prettige leefomgeving draagt bij aan het welbevinden van inwoners. Een veilige leefomgeving waarin inwoners zich thuis voelen, die

uitnodigt tot ontmoeten en (samen) bewegen bevordert de participatie. Een krachtige sociale Wierdense samenleving kan niet zonder fitte en vitale inwoners.

Ook in 2024 zijn er daarom vanuit de GALA-middelen verschillende zaken bekostigd die het ontmoeten en bewegen in de openbare ruimte bevorderen. Dit betreft de plaatsing van meerdere speeltoestellen in een speeltuin.

Sociale duurzaamheid in wijken

De gemeente wil dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen leven en wonen in een voor hen passende woning. Daarnaast wil de gemeente Wierden een toegankelijke, inclusieve & gezonde samenleving realiseren door wijkbewoners zeggenschap te geven over de eigen leefomgeving. Dit bereiken we door inwoners op wijkniveau uit te nodigen om vanuit gezamenlijk noaberschap en harmonie in de gemeenschap vorm te geven aan aanbod van voorzieningen en activiteiten in de wijk en aan inrichting en gebruik van de openbare ruimte.

Als eerste stap wordt er per wijk een inventarisatie gemaakt van de wijk en haar eigenschappen en voorzieningen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het model "Positieve Gezondheid en Leefomgeving" van het Louis Bolk Instituut. Het uiteindelijke doel is het versterken en stimuleren van activiteiten en voorzieningen voor mensen met een ondersteuningsbehoefte, zodat zij actief kunnen blijven deelnemen aan de maatschappij. Deze werkwijze is als pilot in 2021 in Plan Oost opgestart. In 2022 is deze pilot afgerond. In 2023 zijn er inventarisaties uitgevoerd in Wierden West en Enter. In 2024 zijn de wijken de Hooilanden en De Weuste bezocht. De resultaten zijn in september besproken met de inwoners van deze wijken. Bekeken wordt of de resultaten van deze scans meegenomen kunnen worden in de projecten van het fysiek en sociaal domein. Waarschijnlijk zal de wijk Het Loo in 2025 worden bezocht.

4 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Optimale ontwikkeling van de jeugd

4.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Wat willen we bereiken?

Doelen	Indicatoren
Jongeren hebben een startkwalificatie	Startkwalificatie
Vergroting kansen aan het begin van de schoolloopbaan	Voor- en vroegschoolse educatie
Drugs- en alcoholmisbruik onder jongeren is afgenomen	Alcohol en drugsgebruik

4.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Landelijk register, kinderopvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang

Ieder jaar stelt het college jaarlijks rond mei/juni een verslag vast waarin de inspecties en handhaving acties binnen de kinderopvang (kdv) zijn weergegeven. De cijfers die dan verantwoord worden zijn die van 1 oktober 2023 tot 1 oktober 2024.

Voor dit jaarverslag ziet u de gegevens over het jaar 2024 (01-01-2024 t/m 31-10-2024).

Op 31 december 2024 had de gemeente Wierden 31 gastouders geregistreerd staan, dat is een afname van 13 gastouders sinds 31 december 2023. Deze 31 gastouders mogen samen 185 kinderen opvangen. De 31 gastouders maken gebruik van 13 verschillende gastouderbureaus. Een gastouder mag voor meerdere gastouderbureaus werken.

Op 31 december 2024 stonden er 15 kinderdagverblijven (kdv) geregistreerd. Samen zijn zij goed voor 467 kindplaatsen. Dat waren er in 2023 455 en in 2022 407. Daarnaast kent de gemeente 6 VVE locaties.

Op 31 december 2024 kende Wierden 13 buitenschoolse opvang instellingen (bso's) en deze waren samen goed voor 463 kindplaatsen. Het aantal kindplaatsen bij de bso was in 2023 was 424.

Het totaal aantal kindplaatsen op de kinderdagverblijven en de bso is in 2024 dus gegroeid.

Beleid Voorschoolse Educatie (VE)

In 2024 is het kinderopvang overleg gewijzigd. Dit is nu éénmaal per kwartaal, waarbij het ene kwartaal alleen kinderopvang aansluit en het andere kwartaal ook de basisschooldirecteuren ter bevordering van de doorgaande leerlijn. VVE is een vast agendaonderwerp. Daarnaast is de Peutermonitor van InnovatieNul13 geïmplementeerd. De Peutermonitor geeft (in)zicht op de toeleiding naar en uitvoering van gesubsidieerde peuteropvang en VVE. Tevens biedt de Peutermonitor financieel overzicht t.a.v. de verstrekte subsidies.

Beleid Sociaal Medische Indicatie (SMI)

In 2024 is er SMI beleid opgesteld en dit wordt momenteel uitgevoerd. Deze vangnetregeling maakt de inzet van kinderopvang mogelijk bij gezinnen die niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag, maar waar op basis van sociaal medische criteria wél kinderopvang nodig is. De regisseurs Voorveld en Kansrijke Start voeren deze regeling uit. De regeling is in 2024 totaal 8 keer ingezet waarbij de verwachting is dat het aankomende jaar een flinke stijging zal laten zien, mede vanwege bekendheid en doorontwikkeling Kansrijke Start.

Passend Onderwijs

De samenwerkingsverbanden primair onderwijs (PO) en voortgezet onderwijs (VO) werken samen met de gemeenten in de subregio rondom Almelo. In de ambtelijke voorbereidingsgroep onderwijs-jeugd vindt afstemming, verkenning, informatie-uitwisseling en beleidsvoorbereiding plaats. Dit betreft onderwerpen over de verbinding onderwijs-jeugdhulp, maar ook over de verschillende verantwoordelijkheden hierbij. De gezamenlijke visie richt zich op het zo veel mogelijk opvangen van leerlingen in het regulier onderwijs, waarbij het belang van het kind voorop staat. Het bestuurlijk overleg en de besluitvorming vindt plaats in een bestuurlijk subregionaal OOGO (op overeenstemming gericht overleg). In het OOGO is het Ondersteuningsplan 2024 - 2028 van het SWV Voortgezet Onderwijs besproken. De samenwerkingsverbanden en gemeenten ervaren dat er wordt gefocust op dezelfde doelen en leidende principes uit de Samenwerkingsagenda Jeugd.

In het OOGO worden ook de subregionale pilots inzake het collectief arrangeren van jeugdhulp in het onderwijs besproken. In 2024 zijn er drie pilots uitgevoerd. Doel is het bewerkstelligen van een kwalitatief betere en efficiëntere zorg in het onderwijs, zowel voor de leerlingen op school, als voor zorgaanbieders en gemeenten. Door collectief arrangeren brengen we de jeugdhulp en het onderwijs dichterbij elkaar, waardoor leerlingen eerder en op hun eigen school geholpen kunnen worden. De monitoring van de pilots is een terugkerend onderwerp in zowel ambtelijke als bestuurlijke besprekingen. In de zomer 2024 is één van de pilots gestopt vanwege onvoldoende resultaat. De andere twee pilots zijn verlengd om meer data te verkrijgen en de resultaten beter te kunnen duiden. In 2025 wordt gefocust op hoe de (gemeentelijke) coördinatie t.a.v. subregionale pilots verbeterd en uitgevoerd kan worden.

De Twentse Belofte

Het streven is om vanuit deze Twentse aanpak jongeren alsnog een startkwalificatie of een andere haalbare(arbeidsmarkt)kwalificatie te laten halen. De huidige inspanningen van het Doorstroompunt (vroegere RMC) richten zich op voortijdige schoolverlaters (VSV) tot 23 jaar. Het RMC en de Twentse belofte werken aan een sluitende aanpak.

Insteek van de Twentse Belofte is om te zorgen voor betere samenwerking tussen onderwijs, arbeidsmarkt en (jeugd)zorg, het organiseren van gerichte en persoonlijke aandacht voor bepaalde groepen jongeren en het perspectief op een goede toekomst voor jongeren in Twente.

Intussen gaat de Twentse Belofte verder dan alleen de regionale VSV aanpak: er is sprake van intensieve nazorg voor VSO/PrO jongeren, aandacht voor schoolaanwezigheid in het PO en VO en de samenwerking tussen gemeenten en ROC, met name voor jongeren in kwetsbare posities. De zaken rondom de Twentse Belofte komen naast de regionale stuurgroep aan de orde in het subregionaal overleg leerplicht en Doorstroompunt.

Preventie jeugd

Een selectie van ontwikkelingen en acties in 2024:

- De samenwerking tussen de diverse instellingen is een constant onderwerp van aandacht. Hierbij vindt afstemming plaats met diverse instellingen zoals het (schoolgericht) maatschappelijk werk, MEE, het jongerenwerk en de jeugdgezondheidszorg. Dit resulteert bijvoorbeeld in het aanbieden van gezamenlijke trainingen en activiteiten.
- De inzet van schoolgericht maatschappelijk werk in het onderwijs is onderdeel van de subsidieafspraken met Avedan. Jaarlijks wordt deze inzet met de basisscholen en het voortgezet onderwijs geëvalueerd.
- In mei 2024 is er een theatervoorstelling georganiseerd in samenwerking met de gemeente Rijssen-Holten gericht op het mentaal welbevinden van jongeren.
- In oktober 2024 is No Limits!?, Do You Mind? uitgevoerd. Een groot preventie evenement in samenwerking met de gemeente Rijssen-Holten dat zich richt op jongeren (12-18) en hun ouders waarbij de thema's mentaal welbevinden, social media, verslaving en ondermijning centraal stonden.
- MEE verzorgde in 2024 de inzet van de toekomstcoach, voor jongeren tussen de 13 en 27 jaar, uit kwetsbare doelgroepen. Doel: vergroten van de participatie van deelnemers aan het project in opleiding, arbeid/dagbesteding en samenleving. Jongeren kunnen zichzelf aanmelden. In 2024 zijn er 11 trajecten van de toekomstcoach ingezet.
- De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) neemt deel aan de schoolgebonden netwerken, maar ook aan een Multi Disciplinair overleg. De jeugdarts maakt ook deel uit van de interne begeleidingsstructuur in het MBO (ROC). Hierbij ligt een relatie met de Twentse Belofte en de ontwikkeltafel Onderwijs en Zorg.
- De inzet van Halt-loketten door Halt op lokale evenementen waarbij er bij jongeren tussen 12 en 18 jaar extra gehandhaafd wordt op baldadigheid, alcohol en drugs gerelateerde feiten. Hier zien we een stijging in de aantallen van instroom bij Halt van 5 in 2023 naar 28 in 2024.
- Start implementatie JIM (Jouw Ingebrachte Mentor) voor regisseurs Jeugd en voorveld Jeugd ter bevordering van de inzet en kracht van het sociale netwerk rondom de jeugdige.
- Gestart met 8 bijeenkomsten kinderkoken, georganiseerd door de Klup voor kinderen die onder andere het speciaal onderwijs bezoeken en behoefte hebben aan sociale contacten in eigen gemeente. Hieraan hebben in 2024 6 kinderen deelgenomen.
- In samenwerking met kinderdagverblijven en JGZ is een scholingsprogramma opgezet voor pedagogisch medewerkers waarbij deskundigheidsbevordering van thema's zoals omgaan met lastig gedrag in de groep, (pittige) emoties van peuters centraal staan. Hier hebben totaal 41 pedagogisch medewerkers, 1 intern begeleider en 2 JGZ medewerkers aan deelgenomen. Het scholingsprogramma is zeer positief ervaren door de deelnemers.
- Pilot doorgaande leerlijn in samenwerking met schoolbestuur Verion met als doel om voor kleuters thuis nabij onderwijs mogelijk te maken en 'opvallend gedrag' vroegtijdig te signaleren. De verwachting is dat hierdoor de uitstroom naar het speciaal basisonderwijs (SBO) afneemt en basisscholen tijdig kunnen inspelen en aansluiten op de (zorg)behoefte van het kind.
- De jongeren inloop van Stichting de Welle in Enter is verhuisd naar 't Zumpke, een meer neutralere locatie. Daarnaast is er in Wierden aan de dr. Beensweg ook gestart met een jongeren inloop. De ene maand is de inloop in Enter, de andere maand in Wierden.

Wanneer het jongerenwerk een activiteit organiseert tijdens de inloop, is de opkomst hoger. Per avond bezoeken circa 10 tot 20 jongeren de inloop.

- Pilot training hoogbegaafdheid, regionale samenwerking met de gemeente Twenterand. Actieve groepstraining voor jongeren tussen de 11-14 jaar.
- Sinds 2021 is de pilot Hulphond op de Mariaschool actief. Jaarlijks zijn er (door)ontwikkelingen die ten gunste komen van het preventieve aanbod dat de hulphond op de Mariaschool biedt. In 2024 is besloten dat wanneer er een korte, gezinsgerichte interventie wenselijk lijkt, dit mogelijk is door het aanbieden van maximaal drie sessies. De verwachte effectiviteit wordt hierdoor groter aangezien er niet alleen gefocust wordt op kindfactoren, maar ouders/het systeem ook meegenomen wordt.
- De jongerenwerkers van Stichting de Welle zijn wekelijks aanwezig op de Passie in de pauze. Tijdens deze momenten komen zij op een laagdrempelige manier (soms met pauze activiteit) in contact met jongeren.
- Activiteiten georganiseerd door het jongerenwerk en sport-buurtcoaches van Stichting de Welle, soms in samenwerking met Evenmens (ondersteuning jonge mantelzorgers).
- April 2024 is gestart met de "Vreedzame Wijk Wierden-West", in het verlengde van de vreedzame school, de Sjaloomschool. De vreedzame wijk helpt kinderen, jongeren en opvoeders om actief samen te leven. Het project leert hen hoe ze hun stem kunnen laten horen, conflicten vreedzaam kunnen oplossen en kunnen bijdragen aan de gemeenschap. Stichting Vreedzame Wijk en Stichting de Welle coördineren dit project.
- Medio oktober is de gemeente Wierden aangesloten bij de Week van Respect. Dit geeft de mogelijkheid om meer aandacht te besteden aan het thema. Scholen kunnen bijvoorbeeld gebruik maken van een (online)toolkit of het inplannen van gastsprekers.
- Collectief aanbod GGZ preventie, geboden door Impluz. Ouder-baby interventie gericht op ondersteuning hechting tussen ouder (met psychische problemen) en baby (- 9 mnd. tot 1 jaar) ter versterking van Kansrijke Start. Tevens het product preventie op maat. Dit zijn ondersteunende huisbezoeken voor kinderen van 0 tot 23 jaar die opgroeien met (veel) stress en spanningen in de thuissituatie (door uiteenlopende problemen). Deze kinderen kunnen in de knel raken en/of op latere leeftijd zelf psychische klachten ontwikkelen. In 2024 zijn er 2 gezinnen aangemeld. Verwachting is dat deze aanvragen gaan toenemen in 2025.
- Heppietour in samenwerking met het jongerenwerk van Stichting de Welle. Een dag voor kwetsbare gezinnen waarbij kinderen een dag onbezorgd kind kunnen zijn. Dit draagt bij aan de mentale veerkracht om beter om te kunnen gaan met moeilijke situaties thuis. In 2024 zijn er 16 gezinnen mee geweest met in totaal 30 kinderen onder de 23 jaar oud.
- JoinUs, door jongerenwerkers van Stichting de Welle helpt jongeren tussen de 12 en 25 jaar met het ontwikkelen van een positief denkbeeld, verbeteren van sociale vaardigheden, het invullen van hun vrije tijd en het opbouwen en onderhouden van een eigen passend netwerk. In 2024 hebben gemiddeld 10 jongeren deelgenomen.

Doorontwikkeling POH Jeugd GGZ

Al een aantal jaren zijn de POH-ers (praktijkondersteuner huisartsen) Jeugd GGZ actief bij de huisartsen in de gemeente Wierden. In 2024 zijn samenwerkingsafspraken opgesteld tussen de huisartsen, Mediant en de gemeente. Met Mediant is daarbij een nieuw onderliggend contract gesloten. De praktijkondersteuners zijn een waardevolle toevoeging als laagdrempelige jeugdzorg. Ruim 80% van de jongeren die de POH Jeugd GGZ bezoekt, heeft geen doorverwijzing naar geïndiceerde jeugdhulp nodig. In 2023 en 2024 was er -

mede vanwege coronaproblematiek - een tijdelijke uitbreiding van uren mogelijk. De samenwerking tussen de POH-ers Jeugd GGZ, regisseurs en maatschappelijk werk krijgt veel aandacht, waardoor er een toename van de hulpvragen wordt gezien.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

Met het NPO is een specifieke uitkering beschikbaar gesteld voor het onderwijs en de gemeenten om aandacht te kunnen geven aan door corona veroorzaakte vertragingen bij kinderen op cognitief en sociaal-emotioneel vlak. Op basis van een menukaart kunnen scholen en voorschoolse instellingen voor hun leerlingen/kinderen keuzes maken uit een divers aanbod. Doel is herstel van en een positieve bijdrage leveren aan de veerkracht en ontwikkeling van jeugdigen in het onderwijs na corona. De menukaart wordt jaarlijks aangepast en is geldig voor de periode van 2021-2025. Scholen kozen er in 2024 voor om meer eigen inbreng op de inhoud aan te leveren waardoor het aanbod beter aansluit bij de behoefte van het onderwijs, passend binnen het onderwijsaanbod.

Hervormingsagenda jeugd

In de landelijke Hervormingsagenda Jeugd staan afspraken over inhoudelijke aanpassingen in de jeugdzorg, zoals afbouw van gesloten jeugdhulp en aanpak van de wachttijden. Het doel van de Hervormingsagenda Jeugd is ervoor te zorgen dat kinderen en gezinnen die hulp nodig hebben, zo snel mogelijk de juiste hulp en ondersteuning krijgen. In Twente voeren we de opdrachten vanuit de Hervormingsagenda uit via onze Regiovisie Jeugdhulp en de Samenwerkingsagenda Jeugdhulp Twente.

Vanuit de regionale Samenwerkingsagenda Jeugdhulp en onze eigen lokale aanpak en ervaringen, richten we onze aandacht onder andere op onze lokale toegang en de samenwerking met onze sociale basis. Hierbij komen bijvoorbeeld de aanpak van de Ritax-methodiek (Risico-taxatieinstrument mbt complexe scheidingen), de inzet van de Verklarende Analyse bij een vraag inzake jeugdhulp (beschrijft de kern van de situatie, de aanwezige problematiek en de mogelijkheden en geeft daarbij de oorzaken en verbanden weer), en de JIM-aanpak (Jouw Ingebrachte Mentor, een steunfiguur gekozen door een jongere zelf). Bij zojuist genoemde onderwerpen worden de regisseurs Jeugd en Voorveld-Jeugd geschoold om deze instrumenten in te zetten.

Regiovisie Jeugdhulp Twente

De Regiovisie Jeugdhulp Twente is in 2021 vastgesteld. Hierin staat beschreven hoe aanbieders, professionals en gemeenten in de aankomende jaren vanuit samenwerking de jeugdhulp naar een hoger plan gaan tillen. We hebben met elkaar afgesproken dat iedere jeugdige in Twente toekomstperspectief moet hebben. In de Regiovisie is de opdracht geformuleerd om vanuit de leidende principes de strategische doelen te beschrijven en uit te werken in een strategisch inkoopdocument. Met dit strategisch inkoopdocument is de regionale koers bepaald voor de nieuwe inkoop jeugdhulp per 1-1-2025. Voorgaande sluit aan bij de uitgangspunten van onze Maatschappelijke Agenda.

De komende jaren gaan nog ontwikkelingen plaatsvinden in de eigen sociale basisinfrastructuur van gemeenten. Daar horen afwegingen bij over (lichte vormen van) het zelf – in de basisinfrastructuur – organiseren van jeugdhulp en de inzet van onze toegang. Voor Wierden is er inhoudelijk voldoende ruimte om de lokale ontwikkeling vorm te geven naast de regionale inkoop.

Ontwikkelingen Integrale Vroeghulp (IVH) MEE Samen

Het deelproduct IVH is meegenomen in de regionale inkoop Jeugdhulp. Het betreft het Multidisciplinaire overleg waarbij verschillende partijen aansluiten zoals o.a. Karakter en Jarabee. Dit maakt dat de procedure en (deels) financiering van dit product door kan lopen in 2025 (deel voorveld en deel Jeugdwet).

Vaststelling verordening Jeugd 2024

De Jeugdwet geeft de verplichting een verordening vast te stellen waarin o.a. de te verlenen individuele en algemene voorzieningen en de voorwaarden voor toekenning zijn opgenomen. Het nieuwe inkoop model per 1 januari 2025, gewijzigde wet- en regelgeving en jurisprudentie maakten een nieuwe verordening noodzakelijk. Deze verordening is in december 2024 vastgesteld.

Veilig Thuis Twente (VTT)

In 2024 heeft VTT meer meldingen ontvangen en adviezen en diensten uitgevoerd. Alle inzet en capaciteit is gericht geweest op het geven van adviezen, het behandelen van meldingen en de taken die hieruit voortvloeien. De voorlichtingsactiviteiten zijn stil gelegd.

Helaas kon niet voorkomen worden dat er gewerkt moest worden met een wachtlijst. De inzet van incidentele middelen vanuit de gemeenten maakt dat de wachtlijst langzaam afneemt, maar nog niet is opgelost.

Er lopen verschillende trajecten en onderzoeken waar VTT een onderdeel van is. Dit is o.a. het onderzoek van BMC, om te komen tot een duurzame en gezamenlijke aanpak van huiselijk geweld. Daarnaast is in 2024 gestart met de kerntakendiscussie binnen SamenTwente en de plannen van HHM rondom het toekomstscenario. Deze trajecten en onderzoeken lopen door in 2025.

Uit het onderzoek van BMC is komt naar voren dat er geen duidelijke oorzaak is gevonden voor het toenemende aantal meldingen. Mogelijk weten professionals en inwoners van Twente VTT beter te vinden, maar misschien is er ook daadwerkelijk een toename van huiselijk geweld en kindermishandeling.

In 2024 is het aantal meldingen gestegen met 7% ten opzichte van 2023. Daarmee was 2024 het vijfde achtereenvolgende jaar dat een toename van het aantal meldingen liet zien. VTT heeft voor 2025 en 2026 een voorstel gedaan tot een begrotingsuitbreiding. Met dit begrotingsvoorstel kan VTT haar wettelijke taken uitvoeren op het huidige niveau, waarbij alle focus ligt op het geven van adviezen en het behandelen van meldingen.

Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

De JGZ voert zowel individueel gerichte taken uit als specifiek maatwerk. De taken gericht op het individu zijn onderdeel van het wettelijk basistakenpakket. Voor maatwerk worden per gemeente afspraken gemaakt. Voor 2024 is een lokaal uitvoeringsplan opgesteld.

Specifiek hebben we voor 2024 extra uren ingekocht ten behoeve van extra inzet van de jeugdarts in de lokale zorgstructuur. De JGZ neemt deel aan de schoolgebonden netwerken, maar kan ook in een Multi Disciplinair overleg (op casus-niveau) plaatsnemen.

Ook nemen we Pedagogische Gezinsbegeleiding Jeugdgezondheidszorg (PGJ) af als onderdeel van onze preventieve laagdrempelige aanpak op (opvoed)ondersteuning.

PGJ is een vorm van licht pedagogische, preventieve hulpverlening. De begeleiding is kortdurend, het vertrekpunt is de hulpvraag van ouders. Het signaleren en aanmelden

gebeurt door diverse professionals: medewerkers van de JGZ, een kinderarts, een praktijkondersteuner Jeugd-GGZ, het maatschappelijk werk of de gemeentelijke regisseurs. Het onderzoek voor de Gezondheidsmonitor Jeugd is door de GGD Twente uitgevoerd in 2023. De uitkomsten/cijfers hiervan zijn gepresenteerd in het voorjaar 2024 en worden gebruikt voor beleidsmatige doeleinden. Hieruit blijkt onder andere dat:

- de mentale gezondheid van jongeren nog niet is hersteld
- er een alarmerend aantal vappende jongeren is
- het alcoholgebruik in Wierden hoger is dan het Twents (en Nederlands) gemiddelde
- het risico op problematisch gebruik Social Media toeneemt
- minder jongeren ontbijten
- er minder acceptatie voor seksuele diversiteit is
- het schoolverzuim door ziekte toeneemt
- het pesten zowel op school als online toeneemt

Onderwijshuisvesting

Programma en overzicht onderwijshuisvesting 2025

Dit programma en overzicht is vastgesteld in 2024. De bestaande activiteiten alsook voornemens voor de komende periode staan hierin beschreven. Met de Nieuwbouw Kindcentrum Enter is gewerkt aan de uitwerking van de locatie v.w.b. de landelijke inpassing van het schoolgebouw, verkeers(veiligheids)maatregelen en de vormgeving van het participatieproces.

In 2024 is gestart met de ontwerpfase door de architect in samenspraak met gebruikers. Buurtbewoners zijn hierbij betrokken. Halverwege 2025 wordt het definitief ontwerp verwacht.

De renovatie School met de Bijbel start in het najaar 2025. Op de rol staan nieuwbouw van de Widerode en renovatie van Het Laar. Hierover zijn eerste gesprekken gestart.

De Passie

In 2020 heeft de gemeenteraad besloten het benodigde krediet voor permanente huisvesting van de Passie beschikbaar te stellen. De Passie werd bouwheer voor de nieuwe school. De uitvoering van de werkzaamheden is gestart in december 2022. In 2023 is extra krediet beschikbaar gesteld vanwege de gestegen bouwkosten. De bouw is voorspoedig verlopen en is in februari 2024 opgeleverd.

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (2021-2037)

In 2024 is in een voortgangsverslag een stand van zaken weergegeven over de uitvoering en financiën van het IHP.

5 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Inwoners zijn tevreden over kwaliteit van leven

5.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Wat willen we bereiken?

Doelen	Indicatoren
Verhoogde leefbaarheid en sociale samenhang	Sociale samenhang en buurtparticipatie
Voorzieningen zijn toegankelijk voor iedereen	Deelname aan het verenigingsleven

5.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Huisvesting vergunninghouders

Het Rijk legt de gemeente jaarlijks een taakstelling op voor het huisvesten van vergunninghouders (statushouders). Deze taakstelling is afhankelijk van het aantal mensen dat in ons land asiel aanvraagt, zij worden evenredig over de gemeenten verdeeld. In 2024 hebben we evenals in 2023 te maken met een relatief hoge taakstelling, nl. 50 personen plus een achterstand per 1-1-2024 van 18 personen. We hebben in 2024 52 statushouders kunnen huisvesten.

De afgelopen jaren is het moeilijk(er) om de taakstelling volledig te realiseren; een en ander moet gezien worden in de context van de knelpunten op de woningmarkt in bredere zin waardoor het voor alle (doel)groepen moeilijk(er) is om een woning te vinden.

Om de achterstand in te lopen is in 2024 ingezet op het realiseren van een 'doorstroomlocatie' (Kiekenbelt) waar we begin 2025 ca. 15 alleenstaande statushouders kunnen huisvesten. We lopen daarmee de achterstand in, de betreffende statushouders maken plek vrij in het AZC en kunnen starten met hun inburgering en integratie.

Cultuurvisie

In 2020 is de Cultuurvisie Wierden met als titel "Verknopen" opgesteld. Hiervoor is bij inwoners, verenigingen, stichtingen en organisaties input opgehaald. De uitvoering van in de visie vastgestelde speerpunten zal gebeuren door het opstellen van een uitvoeringsagenda. Er worden op diverse terreinen inmiddels stappen gezet en de concept-uitvoeringsagenda aansluitend op de cultuurvisie is opgesteld. Het doel is uiteindelijk om meer samenwerking te creëren en zaken met elkaar te verbinden.

Bibliotheek Wierden Enter

De hedendaagse bibliotheek is de toegangspoort tot kennis (via media, zoeksystemen, uitleen, en dergelijke) en biedt hulp en ondersteuning bij het aanleren en omgaan met essentiële informatievaardigheden (zoals taal, lezen, leren, digitale geletterdheid). In de

bibliotheek is het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) gevestigd.

Cultuureducatie

Gemeentebreed wordt er jaarlijks een cultuureducatieprogramma opgezet. In samenwerking met Kaliber Kunstenschool maken schoolkinderen kennis met diverse vormen van kunst- en cultuur. Hiervoor is een doorlopende meerjarenlijn opgesteld in overleg met de cultuurcoördinatoren van alle basisscholen. Leerlingen volgen workshops, bezoeken voorstellingen of een museum en krijgen zelf ook de gelegenheid zich te verdiepen in vormen van kunst en cultuur.

Voor het project Cultuureducatie aan de basis is voor de periode 2021/2022 - 2024/2025 een provinciale subsidie toegekend van € 53.568 (€ 13.392 per jaar).

Kaliber Kunstenschool – muzikale en beeldende vorming

Kaliber Kunstenschool was ook in 2024 verantwoordelijk voor het aanbod op gebied van muzikale en beeldende vorming. Verder heeft Kaliber een coördinerende rol bij de Week van de Amateurkunst.

Brede Regeling Combinatiefuncties/Cultuurmakelaar

De gemeente Wierden maakt gebruik van de Brede Regeling combinatiefuncties. Deze regeling is in 2023 opgenomen in de brede SPUK-GALA. Op basis van deze regeling ontvangen we cofinanciering voor het aanstellen van 5,36 fte. Deze worden ingevuld voor aanstelling combinatiefunctionaris sport (De Welle), leefstijlcoach (De Welle), combinatiefunctionaris cultuur (Kaliber Kunstenschool), regeling cultuurmakelaar (Kaliber Kunstenschool). De cultuurmakelaar voor de gemeente Wierden in 2024 is aan het einde van het jaar met pensioen gegaan. Inmiddels is er een nieuwe cultuurmakelaar gestart.

Doelgroepenvervoer

In 2015 is de visie “Samen op weg: Twentse visie op vervoer onder gemeentelijke verantwoordelijkheid” vastgesteld. Op basis daarvan is voor zes jaar (juli 2017 tot en met juli 2023) het doelgroepenvervoer ingekocht. Het doelgroepenvervoer gaat over het sociaal-maatschappelijk vervoer (het incidentele Wmo Regiotaxivervoer), het structurele vervoer van en naar jeugdhulp- & dagbestedingslocaties, het structurele vervoer van en naar scholen (leerlingenvervoer) inclusief het vervoer van en naar verder weg gelegen locaties en het individuele vervoer. Per juli 2023 liepen de overeenkomsten met de vervoerders van het doelgroepenvervoer definitief af en is het doelgroepenvervoer opnieuw ingekocht. De oude contracten zijn eerst nog met één maand verlengd (tot 1 augustus 2023) gelet op de start van het leerlingenvervoer. De geëvalueerde regionale visie bleek inhoudelijk nog steeds actueel en is opnieuw het kader geweest voor een regionale aanbesteding samen met de gemeenten Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Losser, Oldenzaal, Tubbergen en Twenterand. De tien gemeenten samen vormen één perceel voor het incidentele Regiotaxi vervoer (perceel 1). Voor het route gebonden (structurele) vervoer vormt de gemeente Wierden samen met de gemeenten Hellendoorn en Twenterand één perceel (perceel 2). De overige deelnemende gemeenten vormen perceel 3 en perceel 4.

Deze regionale inkoop is in het voorjaar van 2023 afgerond, maar de gunning heeft geleid tot een aantal gerechtelijke procedures voor de percelen 1 en 2. Dit heeft ertoe geleid dat voor de percelen 3 en 4 definitief kon worden gegund en de nieuwe contracten volgens planning zijn ingegaan op 1 augustus 2023. Voor de percelen 1 en 2 zijn voor de periode van één jaar

(1 augustus 2023 tot 1 augustus 2024) tijdelijke contracten afgesloten met de huidige vervoerders van het doelgroepenvervoer. In de loop van 2023 kon er ook definitief gegund worden aan de nieuwe vervoerder voor de percelen 1 en 2. In 2024 is gestart met de implementatie van de nieuwe contracten. Op 1 augustus 2024 is de nieuwe vervoerder gestart met het incidentele Regiotaxi vervoer (in perceel 1) en met het structurele vervoer van en naar jeugdhulp- & dagbestedingslocaties in onze gemeente (perceel 2), gevolgd door de start van het leerlingenvervoer per 2 september 2024.

Vrijwilligerswerk

Op 4 september was er een bedankdag voor de vrijwilligers. Voor de vrijwilligers is op deze dag een high tea aangeboden bij Zorgboerderij De Piet. In totaal waren er 197 vrijwilligers aanwezig. Op 7 december was de Dag van de vrijwilliger. Tijdens deze dag hebben 380 vrijwilligers een krentenwegge opgehaald bij de bakkers in de gemeente Wierden.

Mantelzorgwaardering

Voor de mantelzorgwaardering wordt er door de mantelzorgstichting (Evenmens) diverse activiteiten georganiseerd voor de jonge en volwassen mantelzorgers. Tijdens de dag van de mantelzorg is door Stichting Evenmens een lunch verzorgd bij Dievers in Wierden en bij Het Rheins in Enter. Mantelzorgers die hier niet bij aanwezig konden zijn konden een presentje ophalen bij de brede inloop aan de dr. Beensweg in Wierden. In totaal hebben 96 mantelzorgers hieraan deelgenomen. Verder zijn er jaarlijks 20 bijeenkomsten met als thema 'Koffie en ontmoeting' en in het najaar konden 60 mantelzorgers bloemschikken. Ook wordt 8 keer per jaar de cursus 'Rouw en verlies' gegeven. Voor de jonge mantelzorgers is er maandelijks een activiteit lotgenotengroep, een klets en knutselgroep en 6 bijeenkomsten van 'Pluisje in de wind'.

AED's

De gemeente Wierden heeft 27 AED's in eigen beheer. Het beheer bestaat uit het tijdig vervangen van elektroden, batterijen en periodieke controles van de AED's en de bijbehorende kasten. De AED's zijn geplaatst in Wierden (13), Rectum/Ypelo (2), Notter/Zuna (3), Hoge Hexel (4) en Enter (5). Daarnaast zijn er een aantal externe AED's in de gemeente Wierden. Het gaat om AED's van particulieren, Vereniging van Eigenaren, organisaties of bedrijven/winkels.

In 2023 zijn er blinde vlekken in het aanbod van AED's geconstateerd door de komst van nieuwbouwwijken en vertrek van bijvoorbeeld een AED die opgehangen was bij de voormalige locatie van Reggewoon. In hetzelfde jaar is daarom een start gemaakt om het aantal AED's aan te vullen. Hierdoor heeft de gemeente Wierden inmiddels weer een goede dekking van AED's en er zijn honderden opgeleide vrijwilligers die aangemeld zijn bij AED-alert. Er is een vervangingsplan voor de AED's en via de Nota Meerjarenbeleid wordt u op de hoogte gehouden van het aantal AED's en wordt budget gevraagd voor de vervanging hiervan.

6 WAT HEBBEN WE ER VOOR GEDAAN?

Actiepunten:

Afgesloten:

Brandveiligh.Basisscholen 2019	€	125.000	J
Nieuwbouw scholen Enter 2024	€	9.705.000	N
1e Inr.basissch. 't Laar 2024	€	17.700	J
Tijd.huisvesting Galjoen 2024	€	160.000	N
Ren.sch.Notter-Zuna IHPKL 2024	€	2.167.000	N
Nwb.sch.Enter dekk.IHP KL 2024	€	4.360.000	N
BRM locatie scholen Enter 2024	€	256.000	N
Perm.Huisvesting Passie 2022	€	11.644.200	J
Grond huisvesting Passie 2022	€	1.669.000	J
Kostenoverschrijd. Passie 2022	€	1.700.000	N
Perm.Huisv. Passie eenm. 2022	€	900.000	J
Gymtoestel Irene 2024	€	7.590	J
Realisatie Sportzaal 2021	€	10.271.500	N
Gronden sportzaal Esrand 2022	€	621.000	N
Gasloos/verd.GH Beensw.21 2023	€	60.000	J
Renov.semi perm.gebouw 2023	€	200.000	N
Renov.Toiletgr. Kandjoli 2020	€	15.000	J
Vervangen AED-kasten 2024	€	10.000	N
Loc.Ond.Nwb.school.Enter 2020	€	50.000	J
Tijd.huisvesting Galjoen 2024	€	25.000	J
Adv/proj.mgt schol. Enter 2024	€	215.000	N
Twentse belofte 2021	€	10.170	N
4 jaarlijkse actualis.IHP 2024	€	15.000	N
NP Onderw.Corona achterst.2022	€	346.596	N
Gezonde leefstijl/prevent 2022	€	19.600	J
GALA 23 Lokaal Sportakkoord	€	3.222	J
GALA 24-26 Lokaal Sportakkoord	€	16.787	N
Advies Sportbedrijf 2024	€	48.400	J
Oprichting Sportbedrijf 2024	€	135.000	N
Verw.kunstgras Enter Voor.2024	€	198.000	N
Afb.BW oud kunstgras EV 2024	€	92.000	N
Subs.bov.lok.cult.in.2023-2025	€	50.000	N
Kulturhus Hoge Hexel 2023	€	254.352	N
Huisvesting Verg.houders 2017	€	50.000	N
Voorber.Inburgeringswet 2020	€	48.000	N
Inv. Wet Inburgering 2021	€	45.000	J
Voorl.camp.Vlucht./onth. 2024	€	10.000	N
Taal ontheemdenOekraïne 2023	€	24.000	N
Voorzien. Wet Inburgering 2022	€	151.825	N
Impl.Beh.maatr.Soc.Domein 2021	€	50.000	J

Pilot voorl.verv.vz.2023-2025	€	25.000	N
GALA 23 Combinatiefuncties	€	13.992	J
GALA 24-26 Combinatiefuncties	€	-114.922	N
GALA 23 Terugdr. Gez.achterst.	€	4.958	J
GALA 24-26 Terugdr.Gez.achters	€	25.826	J
GALA 23 Kansr.omg.alcoholprobl	€	620	J
GALA 24-26 Kansr.omg.alcoholpr	€	3.099	N
GALA 23 Vers. Sociale Basis	€	9.049	J
GALA 24-26 vers. Sociale Basis	€	46.487	N
GALA 23 Leefomgeving	€	2.479	J
GALA 24-26 Leefomgeving	€	12.913	N
GALA 24-26 1 tegen eenzaamheid	€	12.913	N
GALA 24-26 Welzijn op recept	€	12.267	N
GALA 24-26 Verst. Functie GGD	€	3.357	N
GALA 23 Coörd. Reg. Preventie	€	2.207	J
GALA 24-26 Coörd.Reg.Preventie	€	9.427	N
GALA 24-26 Mantelzorg	€	12.913	N
Inclusieve samenleving 2020	€	20.000	J
Inwoners met initiatieven 2022	€	15.000	N
Pilot onafh.coach 2023-2025	€	42.500	N
Mentale weerbaarh. jeugd 2023	€	15.000	N
Lok.aanp.complexe scheid. 2023	€	20.000	N
Pilot sam.onderw.zrg 2023-2024	€	30.000	N
Wachtlijstprobl.Jeugd 2023	€	272.000	N
Camp.rondkomen in Wierden 2022	€	10.000	N
Bestrijd. Energiearmoede 2022	€	2.026.700	J
Energiecrisis huishoudens 2022	€	400.000	J
Pilot voorl.Verv.vz. 2024-2025	€	20.000	N
Stimul. kansrijke start 2021	€	12.800	J
Stimul. kansrijke start 2022	€	28.000	N
GALA 23 Kansrijke start	€	1.469	J
GALA 24-26 Kansrijke start	€	20.661	N
GALA 23 Mentale gezondheid	€	823	J
GALA 24-26 Mentale gezondheid	€	6.457	N
GALA 23 Overgewicht obesitas	€	4.339	J
GALA 24-26 Overgew. obesitas	€	22.598	N
GALA 23 Valpreventie	€	12.768	J
GALA 24-26 Valpreventie	€	61.337	N
Uitvoeren kerkenvisie 2023	€	30.000	J

Het gaat in het bovenstaande overzicht om actiepunten waaraan in 2024 in financiële zin middels (extra) kredieten aandacht is besteed.

7 BELEIDSINDICATOREN

Beleidsindicatoren

Omschrijving indicator	Eenheid	2022	2023	2024
Absoluut verzuim	Per 1.000 leerlingen	0	1,6	
Banen	Per 1.000 inwoners 15-64 jaar	672,60	673,8	
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	600	600	570
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	1	1	
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren t/m 18 jaar	0,9	0,8	0,6
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	9,8	8,1	8,4
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar			
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen t/m 18 jaar	2	2	
Lopende re-integratievoorzieningen	Per 10.000 inwoners 15-64 jaar	146		
Netto arbeidsparticipatie	% werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	75,4	76,4	76,2
Niet sporters	%	47,5		
Personen met een bijstandsuitkering	Per 10.000 inwoners	133,1	136,7	146
Relatief verzuim	Per 1.000 leerlingen	23	36	
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	% deelnemers VO en MBO onderwijs	1,2	1,3	
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	1	1	

NB Het is mogelijk dat de gegevens voor het laatste jaar of de laatste jaren nog niet gevuld zijn. Dit komt doordat de cijfers ten tijde van het samenstellen van dit document nog niet beschikbaar waren. Op www.waarstaatjegemeente.nl zijn altijd de meest actuele bekende gegevens te vinden.

WAT HEEFT HET GEKOST?

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2024	na wijziging 2024	2024	incidenteel
Lasten	31.959	34.314	36.887	1.311
Baten	-4.541	-8.941	-11.726	-448
Resultaat voor mutaties in reserves	27.418	25.373	25.161	

PROGRAMMA DUURZAME ONTWIKKELING

1 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Duurzame toekomstbestendige gemeente

1.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Wat willen we bereiken?

Doelen	Indicatoren
20% van totale energieverbruik in de gemeente wordt in de gemeente duurzaam opgewekt (uiterlijk in 2024)	Percentage duurzame energieopwekking van het totale energieverbruik (klimaatmonitor / wiedengaatvoorduurzaam.nl)
Verhoging scheidingspercentage huishoudelijk afval (75% in 2020) met nog 100 kg restafval per persoon per jaar.	Scheidingspercentage in % ; hoeveelheid restafval in kg per persoon per jaar
Verhoging scheidingspercentage huishoudelijk afval (90% in 2030) met nog 50 kg restafval per persoon per jaar.	Scheidingspercentage in % ; hoeveelheid restafval in kg per persoon per jaar
Ondersteunen versnelling sanering asbestdaken voor 2025 door middel van het meedoen aan het landelijk stimuleringsfonds asbestdaken	Het aantal verstrekte leningen met daaraan gekoppeld het aantal vierkante meters gesaneerd asbest

1.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Programma Duurzame ontwikkeling

In 2024 is de uitvoeringsagenda Duurzame ontwikkeling 2024-2027 door het college vastgesteld en besproken tijdens de inforonde van de gemeenteraad. Met deze integrale uitvoeringsagenda Duurzame ontwikkeling geven we een duidelijke boodschap over de richting die we als gemeente willen opgaan. Het document bestaat uit drie pijlers: Energietransitie, Leefomgeving en Circulaire samenleving. Binnen deze pijlers worden de huidige en toekomstige activiteiten beschreven die elk bijdragen aan het behalen van de gestelde doelen. Daarnaast zijn er nog ondersteunende werkzaamheden rondom het creëren van bewustwording, samenwerkingen, processen en monitoring die elk hun eigen invloed hebben op de drie inhoudelijke pijlers.

Bij het realiseren van de projecten uit de uitvoeringsagenda werken we als organisatie integraal en opgavegericht. Door het monitoren van de gestelde doelen en activiteiten kan het document worden geactualiseerd.

Nationaal Isolatie Programma (NIP)

De Gemeente Wierden heeft op meerdere momenten in 2023 en 2024 een beschikking ontvangen, in totaal € 2.386.218,- om 1022 woningen te isoleren. De gemeente Wierden heeft sinds eind 2023 een subsidieregeling in werking om inwoners te voorzien van isolatiesubsidie. Inwoners kunnen maximaal € 2160,- aan subsidie ontvangen, wordt er gebruik gemaakt van biobased isolatiemateriaal is de maximale subsidie € 2660,-. In 2024 zijn er 47 isolatiesubsidies verstrekt en daarmee is in totaal € 87.390,- uitgekeerd.

Regionale Energie Strategie

In 2022 is de start gemaakt met de invulling van de RES Twente 2.0. Door de provinciale ontwikkelingen op het gebied van zon- en windbeleid is de inhoud van de RES 2.0 verandert, de ruimtelijke kaders voor grootschalige opwek uit wind en zon maken geen onderdeel uit van de RES 2.0. De conceptversie van de Energiestrategie Twente (2.0) is in Q4 van 2024 ter consultatie voorgelegd aan de colleges, de gemeente Wierden heeft ervoor gekozen om hierbij de raad te betrekken. In 2025 wordt de definitieve Energiestrategie Twente (2.0) vastgesteld.

Grootschalige opwek / Windenergie

De gemeenteraad heeft op 18 december 2023 haar windbeleid vastgesteld op basis van een technische en ecologische verkenning. Er zijn geen zoekgebieden voor windenergie opgenomen en geen programmeringsafspraken gemaakt.

De provincie heeft op 9 oktober 2024 nieuw windbeleid, Provinciaal Programma Energiestrategie (PPE) en de aanpassing van de Omgevingsverordening vastgesteld. In het PPE zijn de voorkeursgebieden voor wind bepaald. De gemeente Wierden was conform het PPE van 16 oktober 2024 tot en met 15 februari 2025 opengesteld voor de windopgave van 40 GWh (2 grote turbines). Initiatiefnemers konden zich melden bij de provincie. De totale opgave die de provincie voor ogen heeft in Wierden is 80 GWh, echter omdat er al de projectprocedure is gestart van een initiatief (Energiepark Daarle) is daarmee rekening gehouden in het PPE.

De gemeente Wierden is ambtelijk lid van de projectgroep voor Energiepark Daarle (EPD) en houdt op die manier de voortgang van de procedure bij.

Grootschalige opwek / Zonneparken

Vanwege de provinciale ontwikkelingen op zonbeleid is het ontwikkelen en realiseren van grote zonnenvelden (>2ha) op landbouwgrond niet meer toegestaan. Dit nieuwe zonbeleid is op 9 oktober 2024 vastgesteld. Er geldt een overgangsregeling voor initiatieven die vergaand in voorbereiding waren op het moment van het provinciale besluit en waarover nog geen besluit is genomen door het college.

Laadinfrastructuur

In 2024 is de gemeente begonnen met het actualiseren van de gemeentelijke laadvisie en plaatsingsbeleid. Zo is de gemeente voorbereid op nieuwe ontwikkelingen wat bijdraagt aan een passend laadinfrastructuur. Deze Integrale laadvisie bepaalt de strategie van gemeente

Wierden om een toegankelijke, betaalbare, betrouwbare en veilige laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen te realiseren. Dit in navolging van de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL), een bijlage van het Klimaatakkoord.

Duurzaamheidsroute A35

De pilot duurzaamheidsroute A35 is een verkenning naar de mogelijkheden voor zonne-energie grenzend aan rijkswegen. Eind 2023 is er in het gemeentehuis een informatiebijeenkomst gehouden waarbij de gronden die mogelijk in aanmerking zouden komen, zijn gepresenteerd. Het college heeft toen besloten het talud bij de Huurne uit de scope te laten. Op 22 mei 2024 is er een samenwerkingsovereenkomst aangegaan op voorwaarde dat de door het college vastgestelde scope uitgangspunt is. Het ontwerp projectbesluit is op 12 november 2024 aangenomen door GS. Voor de uitvoering van de planfase worden de kosten gelijk verdeeld tussen RWS, de provincie en de deelnemende gemeenten.

Warmte Transitie Visie (TVW)/ Warmteprogramma

Eind 2024 heeft het college een plan van aanpak inclusief participatie- en communicatieplan vastgesteld voor een wettelijk verplicht warmteprogramma (opvolging warmtevisie). Er is een uitvraag gedaan voor ondersteuning bij een technisch-economische analyse. De opdracht is gegund aan de WarmteTransitieMakers. Naar verwachting wordt het warmteprogramma eind 2025 vastgesteld door het college. In het warmteprogramma blijft de gemeente inzetten op energie besparen en isoleren.

Energiearmoede

In 2022 is de subsidieregeling verduurzaming koopwoningen opgesteld vanuit de Rijksmiddelen die de gemeente Wierden heeft ontvangen (totaal: € 487.000,-) Hiermee wordt beoogd het aantal kwetsbare huishoudens in koopwoningen, die vallen onder de definitie van energiearmoede, te ondersteunen bij het nemen van maatregelen om op korte termijn het energieverbruik en daarmee de energierekening te verlagen en energiearmoede te verminderen/tegen te gaan. Huishoudens kunnen een maximale bijdrage ontvangen van € 15.000,-. Inmiddels zijn er 6 aanvragen afgerond, 5 uitbetaald. Er lopen nog 4 aanvragen. In totaal is er voor ongeveer € 150.000,- uitgekeerd.

Monomestvergisting

Na onderzoeken in 2023 die gericht waren op business-cases voor monomestvergisting op boerderijen die met elkaar zijn verbonden in een HUB, is in 2024 een vervolg-verkenning uitgevoerd, waarin verschillende varianten met elkaar worden vergeleken (monomestvergisters op boerderijschaal in een HUB (1), Een buurmonomestvergister met aanvoer mest per as (2) en grootschalige regionale monomestvergister (3)). Een verkenning vanuit verschillende invalshoeken bedoeld om goed afgewogen keuzes te kunnen maken. Deze verkenning maakt onderdeel uit van het Wierdens plan voor het landelijk gebied. Cogas, Rabobank en CATB Wierden zijn betrokken. In dit kader is ook een excursie georganiseerd naar een buurtmestvergister. De vervolg-verkenning loopt door tot in 2025. Ontwikkelingen in de regio worden ook gevolgd.

Energieloket

De uitvoering van het Energieloket ligt bij de SDWE en is zich nog verder aan het ontwikkelen. Daarom is de overeenkomst met Duurzaam Bouwloket nogmaals verlengd met

in eerste instantie twee jaar t/m 2025 (als back-up systeem). Deze constructie geeft de mogelijkheid om de invulling van het toekomstige Energieloket te verkennen.

Jaar	Aantal huisbezoeken
2024	130
2023	152
2022	303
2021	133

Energiecoaches samenwerkingsverband

De gemeente Wierden coördineert de samenwerking met betrekking tot de energiecoaches in West Twente voor zes gemeenten. De coördinatiefunctie is verder vorm gegeven en dit werpt op verschillende vlakken zijn vruchten af (kennis, netwerk, opleiding, bijscholingen). Inmiddels is de samenwerkingsovereenkomst verlengd tot 1 januari 2026. Daarna wordt de overeenkomst in principe stilzwijgend verlengd voor een periode van telkens één jaar.

Asbest

In 2024 is door projectbureau Bodem Asbest Sanering (BAS) verdere ervaring opgedaan met wijkaanpak en vragen vanuit bewoners, eigenaren en woningcorporaties. Om meer eenduidigheid en rechtszekerheid te krijgen voor het kosteloos kunnen deelnemen aan bodemonderzoek is dit uitgeschreven in een vrijwillig programma. Dezelfde regels zijn opgenomen op de website van projectbureau BAS. <https://www.bodemasbestsanering.nl/>
De belangrijkste voorwaarden zijn:

- Het perceel ligt binnen de bebouwde kom van onze gemeente
- Het gebruik betreft een particuliere woning met tuin
- De woning is gebouwd tussen 1955 en 1993
- Er was geen kennis van asbest in de bodem bij aankoop
- De locatie heeft niet eerder kans gehad om deel te nemen aan BAS onderzoek vanuit de wijkaanpak

Mocht uit het bodemonderzoek met bovenstaande voorwaarden enkel een druppelwaterzone verontreiniging blijken dan wordt de sanering daarvan ook vergoed mits de bron verwijderd wordt. Dit om toekomstige deelname te bevorderen.

Afval en grondstoffen inzameling

Het verpakkingsafval wat aan de bron is gescheiden wordt nauwelijks meer naar de verbrandingsinstallatie gebracht. De gemeente Wierden voldoet aan de landelijke norm van maximaal 100 kg restafval per persoon per jaar.

Binnen Twents verband werken we samen aan afvalloos Twente. Alle 14 Twentse gemeenten hebben de ambitie uitgesproken om in 2030 slechts 50 kilogram restafval, per inwoner per jaar, over te houden. Dit betekent 90% scheiding (aan de bron) van het huishoudelijk afval. Aan deze norm voldoen we nog niet.

In 2024 zijn er acties ondernomen om de kwaliteit van ingezameld verpakkingsmateriaal te verbeteren door voorlichting en controles. Afgelopen jaar is er gekeken, samen met zeven andere Twente Milieu gemeenten, welke acties effect hebben. Hierbij ging de aandacht uit naar Ypelo/Rectum (Buitengebied) en de wijken Weuste, de Stouwe en Hooilanden (in

Wierden). Het doel was om de kwaliteit van de verpakkingen te onderzoeken voor- en na voorlichting en controle verspreid in wijken over in totaal acht gemeenten.

Daarnaast hebben wij extra acties gedaan om het gebruik van doorzichtige zakken bij de inzameling van verpakkingsafval onder de aandacht te brengen. De laagbouwbewoners konden gratis doorzichtige zakken afhalen.

De hoogbouw bewoners konden kleine emmertjes ophalen om daar hun groente- fruit en etensresten in te doen.

Financieel is de afvalbegroting positief afgesloten.

Zwerfvuilbeheersing

Alle basisscholen konden ook dit jaar weer mee doen aan een inspiratiesessie van trashpacker Thijmen Sissing. Van jong tot oud is gewerkt aan preventie en het opruimen van zwerfvuil. Er is aandacht geschonken aan de landelijke opschoondag en de World Cleanup day.

2 WAT HEBBEN WE ER VOOR GEDAAN?

Actiepunten:			Afgesloten:
Zwerfvuilbudget 2023	€	20.000	J
Comm.scheid.GFE inzamel. 2024	€	25.000	N
Budget klimaatmiddelen 2023	€	441.436	J
Plan Oost oz.adv.comm. 2021	€	25.000	N
Wijkuitvoeringsplannen 2021	€	100.000	N
Wijkuitvoeringsplannen 2022	€	100.000	N
Comm.duurzaamheid 2022-2023	€	28.000	N
Droogteprobl.en waterwinn.2022	€	25.000	N
Laadinfrastructuur 2022/2023	€	30.000	N
Progr.Duurzaamh/Circul. 2023	€	22.000	N
RES Grootsoch.opwek 2023-2025	€	60.000	N
Vorb.kred.Gasloos vastg.2023	€	20.000	J
RES grootsoch.opwek 2024-2025	€	60.000	N
Biodiv.verduurz.Woningen 2024	€	110.000	N
Duurzaamheidsroute 2024	€	9.000	J
Inzet Progr. duurzaamheid 2024	€	387.377	N
Nat.Isol.Progr.(NIP) 2023	€	806.340	N
(Pre)SMP vleermuiskasten 2024	€	210.478	N

Het gaat in het bovenstaande overzicht om actiepunten waaraan in 2024 in financiële zin middelen (extra) kredieten aandacht is besteed.

3 BELEIDSINDICATOREN

Beleidsindicatoren

Omschrijving indicator	Eenheid	2022	2023	2024
Hernieuwbare elektriciteit	%	38,5		
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	71	62	

NB Het is mogelijk dat de gegevens voor het laatste jaar of de laatste jaren nog niet gevuld zijn. Dit komt doordat de cijfers ten tijde van het samenstellen van dit document nog niet beschikbaar waren. Op www.waarstaatjegemeente.nl zijn altijd de meest actuele bekende gegevens te vinden.

WAT HEEFT HET GEKOST?

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2024	na wijziging 2024	2024	incidenteel
Lasten	2.930	3.893	2.889	-266
Baten	-2.776	-3.739	-3.234	-
Resultaat voor mutaties in reserves	154	154	-345	

PROGRAMMA EERLIJKE ECONOMIE EN GEBIEDSONTWIKKELING

1 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Een gezond economisch klimaat

1.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Wat willen we bereiken?

Doelen	Indicatoren
Voldoende vestigingsmogelijkheden bedrijven	Aantal m2 uit te geven bedrijventerrein in Wierden en Enter
Voldoende vestigingsmogelijkheden bedrijven	Aantal m2 uitgegeven bedrijventerrein in Wierden en Enter
MKB vriendelijkste gemeente van Nederland	Ranking op de lijst van MKB Nederland
MKB vriendelijkste gemeente van Overijssel	Ranking op de lijst van MKB Nederland

1.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Voorbereiding nieuwe bedrijventerreinen

Voor bedrijventerrein Weuste Noord fase 2 is in augustus 2024 een plan van aanpak vastgesteld. De raad is hierover per brief geïnformeerd. Met de grondeigenaren zijn gesprekken gevoerd.

Op 9 januari 2025 is een informatie-/inloopbijeenkomst georganiseerd. De input van deze bijeenkomst wordt verwerkt in een concept-inrichtingsplan.

De locatie 'Rondweg Enter' tussen de bestaande bedrijventerreinen De Vonder en De Elsmoat is de voorkeurslocatie voor een nieuw bedrijventerrein in Enter. Een plan van aanpak hiervoor is bijna klaar.

Kwaliteitsimpuls bedrijventerrein Kluinveen-Violenhoek

Op 11 november 2024 heeft de gemeenteraad ingestemd met het voorkeursscenario en de visie in het rapport 'Scenario's en visie voor een duurzame ontwikkeling van bedrijventerrein Kluinveen-Violenhoek'.

Vergroeningsimpuls bedrijventerrein Violenhoek

Met een 'Groene Voucher' van € 20.000 toegekend door de provincie Overijssel en aangevuld met een financiële bijdrage door de gemeente Wierden, zijn op bedrijventerrein Violenhoek diverse vergroeningsmaatregelen gerealiseerd. Denk aan plantvakken, gras-betontegels en insectenhôtels. Voor de ondernemers die hebben deelgenomen zijn de maatregelen, door de subsidie en een bijdrage van de gemeente Wierden, kostenneutraal

uitgevoerd. De gemeente Wierden gaat bovendien samen met ondernemers onderzoeken welke groene initiatieven in de toekomst nog meer mogelijk zijn.

Vrijetijdseconomie

In 2024 is er een onderzoek uitgevoerd naar 'De vitaliteit van de verblijfsrecreatie in de gemeente Wierden'. Dit onderzoek hebben we primair kunnen bekostigen door middel van een provinciale subsidie.

De uitkomsten van het onderzoek zijn positief. Qua vitaliteit is het aanbod van de verblijfsrecreatie in de gemeente Wierden bijna volledig vitaal. Daarnaast is er een 100% deelname geweest van de verblijfsrecreatieve bedrijven (ondergrens 10 plekken/bedden +). Het onderzoek staat opgenomen op de website van de gemeente:

<https://www.wierden.nl/vitaliteitsonderzoek-verblijfsrecreatie>

Dit onderzoek leidt tot een eerste belangrijke input om het thema

Vrijetijdseconomie/Recreatie & Toerisme goed te kunnen verwoorden en op te nemen in de Omgevingsvisie. Dit proces loopt nog, waarbij de eerder begrote kosten van € 10.000 (mede door de subsidie) nog niet zijn gemaakt.

In de Omgevingsvisie zijn de hoofdlijnen van het beleid op het gebied van recreatie & toerisme opgenomen. Mede met hulp van het uitgevoerde onderzoek zal dit verder worden uitgewerkt in een uitvoeringsagenda. Hiervoor financiële middelen gereserveerd ter grootte van genoemde € 10.000.

Economische Visie

De Economische Visie 2019 - 2024 en de bijbehorende Uitvoeringsagenda zijn geëvalueerd. Hieruit is naar voren gekomen dat de meerderheid van de speerpunten en hoofdmaatregelen, ondanks de Coronaperiode die een grote impact heeft gehad op de economische ontwikkelingen, zijn gerealiseerd.

Er is tevens een nieuwe Economische Agenda 2025- 2028 met bijbehorende Uitvoeringsagenda opgesteld. Deze stukken hebben een dynamisch karakter, waarbij de lijst van maatregelen en acties niet uitputtend is. Nieuwe ontwikkelingen zullen onze aandacht vragen en krijgen. We blijven informatie vragen en delen om kansen voor onze gemeenschap en ondernemers te benutten. Flexibiliteit en aanpassingsvermogen zijn belangrijk voor het behalen van resultaten.

Twente Board

De samenwerking op het terrein van sociaal economische structuurversterking inclusief lobby is sinds 2023 formeel ondergebracht in een Stichting Twente Board (overheid, onderwijs en ondernemers).

We hebben als gemeente, vanuit Economie en Duurzaamheid, ingezet op het verkrijgen van een forse subsidie vanuit de Regio Deal voor het realiseren van een Smart Energy Hub in Enter. Hiervoor is onder andere veel energie gestoken in de realisatie van de planvorming, de samenwerking tussen private & publieke partijen en het omgaan met sterke wijzigingen in niet beïnvloedbare externe marktomstandigheden (o.a. standpunten energieleveranciers). Dit heeft o.a. geresulteerd in een toekenning van de subsidie door de Twente Board en de provincie Overijssel en het eerste deel van het totale bedrag wordt begin 2025 ontvangen. De En(t)ergietrein kan nu echt gaan rijden!

2 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Sociaaleconomisch vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied

2.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Wat willen we bereiken?

Doelen	Indicatoren
Areaal landschapselementen blijft minimaal gelijk aan niveau 2017	Areaal m2
Areaal landschapselementen duurzaam beheerd	Areaal m2

2.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

NPLG/ PPLG

De rijksoverheid was bezig met het opstellen van een Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en in aansluiting daarop heeft de provincie Overijssel een eerste versie van het Provinciale Programma Landelijk Gebied (PPLG) bij de rijksoverheid ingediend. De gemeente Wierden heeft begin 2024 richting rijk een zienswijze ingediend op het ontwerp-NPLG. Het nieuwe kabinet heeft medio 2024 besloten niet verder te gaan met het NPLG en ook de financiële middelen vanuit het rijk voor het landelijk gebied zijn substantieel verlaagd. De provincie Overijssel heeft in 2024 de gebiedsteams PPLG, waaronder West Twente waar Wierden deel van uitmaakt, nog ondersteund en zij beraadt zich op de toekomst. Koploperprojecten worden nog wel ondersteund. Hoe allerlei opgaven in het landelijk gebied in samenhang vanuit Rijk en provincie worden aangepakt is door deze ontwikkelingen onduidelijk.

Plan Landelijk Gebied Wierden / Koploperproject CATB Wierden

Ondanks onduidelijkheid en ontwikkelingen op landelijk en provinciaal niveau is de gemeente Wierden in 2024 gestart met het maken van een eigen plan voor het landelijk gebied. Het betreft het inventariseren van data en in beeld brengen van mogelijke toekomstscenario's voor het landelijk gebied, met name ook voor de landbouw. Dit gebeurt in nauwe samenspraak en in samenhang met CATB Wierden (Coöperatie Agrarisch Terreinbeheer Wierden). CATB Wierden is één van de koploperprojecten in Overijssel. Dit past ook bij de zoektocht naar bredere veerkrachtige verdienmodellen voor de agrarische gezinsbedrijven. De gemeente Wierden heeft samen met CATB Wierden een subsidie aangevraagd bij provincie Overijssel en toegezegd gekregen voor het uitvoering van een 'voorverkenning gebiedsproces'. Voor het inventariseren is externe ondersteuning ingehuurd van vier bureaus die samen met vertegenwoordigers van CATB Wierden, gemeente Wierden en provincie Overijssel in een 'bouwteam' samenwerken. De gemeente Wierden trekt en leidt het proces.

Natura 2000 Wierdense Veld

In het gebiedsproces rondom het Wierdense Veld zijn in 2024 diverse stappen gezet. Er zijn een ecologisch beoordelingskader en grondwatermodel vastgesteld. Het ecologisch beoordelingskader is opgesteld zodat de uitkomsten van de verschillende maatregelpakketten in het vervolg van het proces eenduidig kunnen worden getoetst. Het grondwatermodel is een hulpmiddel bij het vormgeven van maatregelpakketten. Daarnaast zijn in 2024 eerste stappen gezet om te komen tot stikstofmetingen in het gebied.

LEADER – CLLD (Community Local Led Development)

Al meer dan 20 jaar wordt er in Zuidwest Twente met de (Europese) LEADER-werkwijze succesvol gewerkt aan de ontwikkeling van het platteland: bottom up, innovatief, integraal, gebiedsgericht en door samen te werken binnen een netwerk. In 2024 is een nieuwe LEADER periode gestart.

Samenwerking landelijk gebied Wierden

In het kader van de plattelandsontwikkeling kent de gemeente Wierden een Platform Landelijk Gebied. Belangenorganisaties (waar onder plaatselijke belangen, landschapsverenigingen en LTO) en gemeente gebruiken dit platform om onderling informatie uit te wisselen over ontwikkelingen in het Landelijk Gebied van Wierden. In 2024 is het platform tweemaal bij elkaar gekomen. Ook wordt er kennis en informatie via de mail uitgewisseld. Doel is elkaar informeren en inspireren.

Daarnaast werkt de gemeente onder meer samen met CATB Wierden en Landschapsvereniging De Reggestreek. Met CATB Wierden en Stichting Twents Reggedal is een pilot gestart waarbij agrariërs een rol krijgen bij natuurbeheer. Daarnaast lopen met CATB Wierden projecten over varianten van monomestvergisting, precisielandbouw en de mogelijkheid tot composteren van maaisel op boerderijen.

Met Landschapsvereniging De Reggestreek werken wij samen aan het beschikbaar stellen van zaadmengels, plantgoed tijdens boomdeeldagen en zaaigoed voor kruidenrijk grasland (1001 ha kruidenrijk grasland).

Toekomstgerichte erven

Het project 'Toekomstgerichte Erven' van de provincie Overijssel heeft de ambitie om erfeigenaren in het landelijk gebied in staat te stellen en te stimuleren hun erf in één keer structureel te verduurzamen en te verbeteren. Hiermee hoopt de provincie alle erven in Overijssel klaar te maken voor de toekomst, zodat de kwaliteit van het landelijk gebied en de natuur, landbouw en woningmarkt aantrekkelijk blijft. Voor het behalen van deze doelen worden erfcoaches ingezet. De gemeente heeft voor de inzet van de erfcoaches een plan van aanpak opgesteld. In de gemeente Wierden zijn twee erfcoaches actief. De erfcoaches in de gemeente Wierden hebben in 2024 gesprekken gevoerd met erfeigenaren over de toekomst van hun erf en hen geholpen bij het maken van keuzes. De erfcoaches worden ondersteunt door de ambtenaren van de gemeente.

Waterbeschikbaarheid landelijk gebied

Over de droogteproblematiek in en nabij de waterwingebieden in Wierden heeft de afgelopen jaren veel overleg plaatsgevonden met onder meer Vitens, waterschap, provincie, eigenaren van diverse agrarische bedrijven en andere betrokkenen. En zijn de volgende projecten gestart gericht op de korte termijn en middellange- lange termijn:

- Pilot Notter: Sinds 2023 loopt in Notter en omgeving een pilotproject wateraanvoer. Door water aan te voeren in de winter en in het gebied zoveel mogelijk water vast te houden en te infiltreren wordt gezamenlijk geprobeerd de droogteschade te verminderen. De pilot wateraanvoer heeft een duur van 3 jaar. 2024 was het eerste volledige jaar/ seizoen dat de pilot in werking was. Tijdens deze periode zijn grondwaterstanden gemonitord. Deze worden in een later stadium geëvalueerd.
- In 2024 hebben een aantal werksessies plaatsgevonden met agrariërs in Enterbroek en het waterschap om te onderzoeken welke knelpunten en oplossingen er zijn ten aanzien van een toekomstbestendig waterbeheer. Deze zijn mede mogelijk gemaakt door bijdragen vanuit het programma IBP-Vitaal Platteland en georganiseerd vanuit de verkenning Nationaal Park Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal.

Verkenning Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal

De gemeente Wierden heeft in 2024 en voorgaande jaren deelgenomen aan de verkenning rondom het Nationaal Park De Sallandse Heuvelrug. Uit een opgestelde Landschapsbiografie komt duidelijk naar voren dat het Twents Reggedal een cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische eenheid vormt met De Sallandse Heuvelrug. De begrenzing van het Nationaal Park Sallandse Heuvelrug zal niet wijzigen. Wel wordt er door 18 gebiedspartners samengewerkt aan een streefbeeld waarbij onder meer de kwaliteit van het samenhangende gebied Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal versterkt zal worden en dat tevens kansen biedt voor onder meer sociaaleconomische ontwikkeling en versterking van de leefbaarheid. De afgelopen jaren zijn al verschillende projecten uitgevoerd zoals het opstellen van een Landschapsbiografie en Kernenbiografie, agrarisch advies en onderzoek op bedrijfsniveau, het verkrijgen van inzicht in bezoekersstromen en het ontwikkelen van een fietsroute. Gezamenlijk wordt gekeken naar de economische belangen van het gebied met name voor recreatie en toerisme. Ook eerder genoemde bijeenkomsten over toekomstig waterbeheer in Enterbroek zijn mede mogelijk gemaakt door de verkenning.

Natuur en Landschap

In 2024 zijn via het Groenloket grondeigenaren geïnformeerd en geadviseerd over natuur en landschap. Het betreft hier vooral praktische adviezen aan grondeigenaren. Daarnaast hebben met partners in het landelijk gebied verschillende acties plaatsgevonden, zoals onder samenwerking staat beschreven.

Soortenmanagementplan

In 2024 is na een openbare aanbesteding opdracht verstrekt aan een ecologisch adviesbureau voor het samen met de gemeente opstellen van een soortenmanagementplan voor de kernen Wierden, Enter en Hoge Hexel. Tevens zijn al enkele eerste voorzieningen voor vleermuizen geplaatst waarmee verblijfsplaatsen voor vleermuizen worden gecompenseerd die door isolatie van particuliere woningeigenaren verloren zijn gegaan. De komende jaren, wanneer het soortenmanagementplan vorm krijgt, wordt duidelijk waar en welke voorzieningen nog meer nodig zijn.

3 WAT HEBBEN WE ER VOOR GEDAAN?

Actiepunten:		Afgesloten
Herstr.Revit.Bedr.terrein 2023	€ 50.000	N
Herstr.Revit.Bedr.terrein 2024	€ 50.000	N
Evaluatie econ. Visie 2023	€ 10.000	J
Thema vrijetijdseconomie 2024	€ 10.000	N
Stadsbeweging 2022	€ 100.000	N
Vorb.nwe.Bedr.terreinen 2024	€ 200.000	N
Landinrichting Enter 2012	€ 250.000	N
Uitw.onderlegger landsch. 2022	€ 20.000	N
Vitaal Landelijk Gebied 2021	€ 50.000	J
Vitaal Landelijk Gebied 2022	€ 50.000	N
Vitaal Landelijk Gebied 2023	€ 100.000	N
Progr.Land.Gebied Wierden2024	€ 82.000	N

Het gaat in het bovenstaande overzicht om actiepunten waaraan in 2024 in financiële zin middelen (extra) kredieten aandacht is besteed.

4 BELEIDSINDICATOREN

Beleidsindicatoren				
Omschrijving indicator	Eenheid	2022	2023	2024
Demografische druk	%	83	83	83,6
Functiemenging	%	50	50,5	
Vestigingen (van bedrijven)	Per 1.000 inwoners in leeftijd van 15 t/m 64 jaar	166,6	173,7	

NB Het is mogelijk dat de gegevens voor het laatste jaar of de laatste jaren nog niet gevuld zijn. Dit komt doordat de cijfers ten tijde van het samenstellen van dit document nog niet beschikbaar waren. Op www.waarstaatjegemeente.nl zijn altijd de meest actuele bekende gegevens te vinden.

WAT HEEFT HET GEKOST?

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2024	na wijziging 2024	2024	incidenteel
Lasten	2.633	2.083	1.285	259
Baten	-1.415	-833	-105	-
Resultaat voor mutaties in reserves	1.219	1.251	1.180	

PROGRAMMA PRETTIG WONEN EN LEVEN

1 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Een aantrekkelijke en veilige en toekomstgerichte Leefomgeving

1.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Wat willen we bereiken?

Doelen	Indicatoren
1. Een schoon, heel en veilig ingerichte openbare ruimte.	Overeenkomstig genormeerde beeldkwaliteit vastgelegd in het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR-) plan 2021-2024
2. Duurzame, veilige en goed functionerende openbare verlichting.	2a) Percentage energiebesparing t.o.v. 2013 (conform energieakkoord) 2b) Leefijd armaturen en masten (m.b.t. technische levensduur)
3. Beschermen volksgezondheid. Inzamelen & afvoeren van afvalwater	Kwaliteit rioolstelsel
4. Beschermen volksgezondheid. Inzamelen & verpompen van afvalwater	Kwaliteit gemalen / objecten
5. Een continue beschikbaarheid van data van onze grondwaterstanden	Data online beschikbaar stellen, dataloggers installeren.
6. Meer bewustwording bij ketenpartners, inwoners & bedrijven als het gaat om wateroverlast en droogte	
7. Een robuuste leefomgeving die is ingericht op de gevolgen van de klimaatverandering.	Step forward principe bij ruimtelijke ontwikkelingen / wijzigingen
8. Wierden is goed ontsloten (bereikbaar)	Drukte N-wegen (Publicatie door provincie)

1.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Ons beleid op orde

Watertakenplan

Het huidige Watertakenplan loopt tot en met 2024. Deze is met een jaar verlengd tot en met 2025. Vanaf 2026 geldt een nieuw Watertakenplan. Met de visie in het Watertakenplan staat de gemeente Wierden voor een toekomstbestendige waterketen. Daarbij wordt geanticipeerd

op toekomstige veranderingen. Naast de visie is in het Watertakenplan per watertaak de strategie verankerd om invulling te geven aan de visie. De invulling is afgestemd op de overige beleidsterreinen van de gemeente en het beleid van het waterschap en de provincie.

Mobiliteitsplan

Op 4 juni 2024 heeft de gemeenteraad het Mobiliteitsplan - Actualisatie 2024-2030 - Veilig op weg vastgesteld. In dit geactualiseerde mobiliteitsplan zijn de doelen en ambities scherper gesteld. Het geactualiseerde beleid is gebaseerd op een risicogestuurde aanpak. Dit betekent dat we niet alleen kijken naar bestaande knelpunten, maar ook risico's vroegtijdig signaleren en preventief maatregelen nemen. Locaties/knelpunten zijn beoordeeld aan de hand van:

- Huidige weginrichting: voldoet deze nog aan de eisen van veilig verkeer?
- Objectieve onveiligheid: waar vinden verkeersongevallen plaats?
- Subjectieve onveiligheid: welke locaties ervaren inwoners als gevaarlijk?
- Risico's: bijvoorbeeld door hoge snelheden of gemengd gebruik van landbouwverkeer en fietsers.

De gemeenteraad heeft hierbij de prioriteit van de verschillende knelpunten/projecten bepaald. Op basis van deze prioriteitstelling is een uitvoeringsagenda voor 2025 en 2026 opgesteld. In 2025-2026 staan onder andere de volgende projecten op de planning:

- Herinrichting kruispunt Dahliastraat – Appelhofstraat – Dikkensweg
- Aanpassingen aan rotondes bij de Van Kregtentunnel (zuidzijde vrijliggende fietspaden)
- Aanpassingen aan rotonde/kruispunt noordzijde tunnel (Nijverheidstraat, Weusteweg, Hogeluchtsweg en Vriezenveenseweg)
- Verbeteringen fietsvoorzieningen Nijverdalsestraat (tussen rotonde en N35 en tussen rotonde en spoor)
- Veiliger fietsoversteken op rotonde Rijssenseweg – De Bleek en kruispunt Rijssenseweg - Achteresweg
- Fietsveilige inrichting en 60 km/uur-maatregelen op de Bekkenhaarsweg, Goorseweg en Enterweg/Wierdenseweg
- Herinrichting Kruizemunthof (Wierden)
- Herinrichting Hexelseweg, inclusief verbeteringen voor fietsers en oversteken

Begraven en begraafplaatsen

In 2023 en 2024 zijn de tarieven aangepast waardoor de kostendekking omhoog is gegaan. In 2024 zijn we van het factureren van de verlengingen achteraf, overgegaan op facturatie vooraf. Hierdoor is 2024 positief afgesloten. Voor 2025 wordt verwacht dat de tariefsverhogingen voldoende zijn om aan het beleid uit 2011 te voldoen. Bewoners en raadsleden hebben in februari 2025 kunnen meepraten over de toekomst van het begraven op onze begraafplaatsen in Wierden en Enter.

Het nieuwe gedeelte op de begraafplaats Vriezenveenseweg wordt in 2025 in gebruik genomen.

Groenbeleid

In 2024 is er een enquête gehouden over de kwaliteit van de openbare ruimte. Deze resultaten zijn verwerkt. De resultaten hebben een basis geboden voor het nieuwe

groenbeleid wat in 2024 is opgesteld. Dat nieuw groenbeleid staat beschreven in een Groenvisie. Deze wordt tezamen met het plan voor Integraal Beheer Openbare Ruimte eind 2025 ter besluitvorming voorgelegd.

Het beheer op orde

Er is in 2024 jaarrond professioneel geschouwd in de openbare ruimte. In alle kernen binnen de bebouwde kom is er gecontroleerd op meer dan 10 punten waaronder zwerfvuil en onkruid. Er is geschouwd volgens de beeldsystematiek en daarmee ook volgens de gestelde normen. De systematiek wordt landelijk gebruikt om kwaliteit te meten aan de hand van beeldmeetlatten (A t/m D). Waarbij A de hoogst haalbare score is. De jaren 2023 en 2024 waren jaren met veel neerslag en groeizaam weer. Dat heeft geleid tot meer onkruid en een wat onverzorgd beeld (C).

Onze vervangingen op orde

Uit de buurtschouwen en inventarisaties blijkt dat vervangen, renoveren en reconstructies, nodig zijn voor een goed functionerende openbare ruimte. Bij voorkeur worden vervangingen integraal uitgevoerd. Dat wil zeggen dat zowel de riolering, het groen en de trottoirs en wegen gelijktijdig vervangen worden. Het gaat om de ondergrond (riolering) en de bovengrond (water, groen, verharding en verlichting). Daarbij is riolering en water leidend omdat daar veel kosten mee gemoeid zijn.

Belangrijke resultaten die hierbij bereikt zijn:

- In 2024 is de herinrichting en klimaatbestendig maken van de openbare ruimte bij de Kruizemunthof (Wierden) afgerond en de projecten in Wierden West, Jacobsonstraat en Prins Hendrikstraat, nagenoeg gerealiseerd. De omgeving van de basisschool Roerganger (de wijk Goorens Enter) is eveneens heringericht.

Vervangingsopgave openbare verlichting

Na het vaststellen van het beleidsplan Openbare Verlichting 2023-2027 is in 2024 budget beschikbaar gesteld voor het vervangen van openbare verlichting op basis van technische levensduur. In Q2 heeft de aanbesteding niet geleid tot een geldige inschrijving waardoor de procedure opnieuw moest worden doorlopen. In Q3 is de opgave voor het vervangen van 139 masten en 438 armaturen alsnog gegund waarmee in november gestart kon worden met de werkzaamheden. In Q1 van 2025 zal het percentage LED-verlichting gestegen zijn van 29% naar 38% en zal een nieuwe aanbesteding uitgezet worden om het vastgestelde doel van 61% in 2027 te behalen.

2 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Een gezonde en toegankelijke woningmarkt voor iedereen

2.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Wat willen we bereiken?

Doelen	Indicatoren
Voldoende en passende woningen	Aantal en type woningen
Mogelijkheden voor nieuwbouw van woningen	Woningbouwafspraken Provincie
Toekomstbestendige woningvoorraad	GPR / Energielabels

2.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Lokale woonagenda: Samen werken aan goed en betaalbaar wonen

We hebben in 2024 gewerkt aan de vier thema's van de Lokale Woonagenda 2022-2026 Betaalbaarheid en Beschikbaarheid, Wonen en Zorg, Toekomstbestendigheid en Leefbaarheid. Op basis van dit heldere afwegingskader sturen we actief op woningbouwplannen die een kwalitatieve bijdrage leveren aan onze gemeente.

Belangrijke ontwikkelingen en initiatieven in 2024

- **Meer woningen voor diverse doelgroepen**
In 2024 heeft de gemeente Wierden met 255 opgeleverde nieuwbouwwoningen (2,5% van de woningvoorraad) verhoudingsgewijs het hoogste aantal gerealiseerd in Twente. In alle kernen is gewerkt aan de oplevering van nieuwe woningen. Er zijn verschillende woningtypes in verschillende prijksklassen gerealiseerd waarmee verder gewerkt is aan inclusieve wijken. Een mooi voorbeeld hiervan is de afronding van het nieuwbouwproject De Klomphof in 2024, in samenwerking met Reggewoon, met 30 appartementen en 12 levensloopgeschikte woningen.
Ook in 2025 zullen nog veel nieuwe woningen gerealiseerd worden. Onder andere sociale woningbouw appartementen in De Berghorst 2 en de hofjeswoningen in Zuidbroek. Particuliere initiatieven als Wederstaete, De Marke en De Wingers worden ook in 2025 opgeleverd.
- **Samenwerking met Reggewoon en SHWE**
Naast de reguliere prestatieafspraken met woningcorporatie Reggewoon en de Stichting Huurdersbelangen Wierden Enter (SHWE), zijn er aanvullende afspraken gemaakt voor 2025 op alle speerpunten van de Lokale Woonagenda.
- **Voorbereiding op nieuwe woningbouwlocaties**
In 2024 is gewerkt aan de voorbereiding van de Inbreiding- en uitbreidingsplannen op locaties als De Berghorst 3, Zuidbroek/Klumpershoek, Zenderink en Hoge Hexel.
- **Ondersteuning van starters**
De Starterslening is sinds 1 februari 2023 weer beschikbaar. Dit initiatief is succesvol. In 2024 zijn 16 startersleningen afgegeven voor een totaalbedrag van € 443.850 (in 2023 6 stuks voor een bedrag van € 180.000).

- **Regio Twente: gezamenlijke aanpak woningnood**

Samen met Twentse gemeenten en de provincie hebben we in 2024 gewerkt aan de herijking van de Regionale Woondeal, met als doel de woningnood versneld aan te pakken.

- **Huisvesting statushouders**

In 2024 is de taakstelling voor huisvesting statushouders gerealiseerd. In overleg met de Provincie is daarom het regime groen vanuit het interbestuurlijk toezicht van toepassing. Woningcorporatie Reggewoon biedt ook in nieuwbouwprojecten ruimte voor statushouders. De huisvesting van statushouders blijft continu een aandachtspunt.

- **Beoordeling particuliere initiatieven**

Diverse particuliere woningbouwinitiatieven zijn zowel beoordeeld en in procedure gebracht. Hierbij wordt naast de ruimtelijke inpassing ook de ambitie gehanteerd om te streven naar de norm van 30 % sociale huurwoningen, 30% middeldure huur en betaalbare koop en maximaal 40% vrije sector woningen.

Met deze gezamenlijke inspanningen blijft de gemeente Wierden zich inzetten voor een toekomstbestendige, betaalbare en leefbare woonomgeving voor alle inwoners.

3 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Veilige gemeente

3.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Wat willen we bereiken?

Doelen	Indicatoren
Veilige woonomgeving, winkelcentra en bedrijventerreinen	

3.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Prettige woon en leefomgeving in dorpen en buurtschappen

Kern Wierden- Zuidbroek

Op 24 april 2024 is de loting geweest voor gemeentelijke bouw kavels in de wijk Zuidbroek. Drie van de vier kavels zijn definitief verkocht. De ontwikkelaar is in 2024 gestart met de verkoop van 50 woningen. Op het moment van schrijven zijn deze kavels op vijf na allemaal verkocht. Het inwonersinitiatief tot het bouwen van zogenaamde hofjeswoningen is gestart. Bewonersvereniging Hofke realiseert hier 10 levensloopbestendige woningen welke in 2025 worden opgeleverd. In 2025 wordt gestart met verkoop van gemeentelijke kavels in de volgende fase en start Reggewoon met de realisatie van 13 sociale huurwoningen in dit deel.

Kern Wierden-Klumpershoek

In 2024 zijn de verkenning en de gesprekken met de ontwikkelaar/grondeigenaar voor de Klumpershoek gestart.

Kern Wierden- Vervolg Zenderink

Het bestemmingsplan voor Zenderink Oost in Wierden is per 19 november 2024 onherroepelijk verklaard. Dit is een belangrijke mijlpaal voor de ontwikkeling van dit deel van de woonwijk Zenderink. Het nieuwe deel van de wijk, gelegen in het noordoosten van Wierden, krijgt een mix van 34 woningen, waaronder 8 levensloopbestendige woningen.

Kern Enter - De Berghorst

In de Berghorst fase 2 zijn in 2024 13 gemeentelijke kavels verkocht en is er nog een kavel in optie. De overige kavels zijn overgedragen aan ontwikkelende partijen en zijn inmiddels nagenoeg allemaal verkocht. In 2024 is door Reggewoon gestart met de bouw van een appartementencomplex met 15 sociale huurwoningen. Deze worden begin 2025 opgeleverd.

De verkenning en de gesprekken met ontwikkelaars/eigenaren voor fase 3 zijn in 2024 gestart.

Verkeer en mobiliteit

Er zijn enkele fysieke aanpassingen in de openbare ruimte gedaan, waarbij is meegelift met al bestaande projecten.

Daarnaast zijn, naar aanleiding van het vastgestelde mobiliteitsplan, enkele onderzoeken opgestart. Die hebben nog niet tot maatregelen kunnen leiden, maar bieden wel de basis voor de uitwerking van verschillende (deel)projecten uit het mobiliteitsplan. Denk bijvoorbeeld aan het uitvoeren van parkeeronderzoeken in en rond de centra in Wierden en Enter, en een onderzoek naar de mogelijke effecten van maatregelen rondom het te creëren ontmoetingsplein in het centrum van Wierden.

In 2024 is ook de aanleg geweest van het vrijliggende fietspad langs de Ypeloweg. Fietsers (en voetgangers) hebben hiermee een veilige route gekregen langs de Ypeloweg. Ook zijn op de Ypeloweg zelf maatregelen genomen om de verkeersveiligheid te verbeteren.

4 BEOOGD MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Gezonde leefomgeving

4.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Wat willen we bereiken?

Doelen	Indicatoren

4.2 WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Sanering verkeerslawaaï

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht geworden, hierdoor wordt ook een nieuwe bijdrageregeling voor de sanering van verkeerslawaaï onder de Omgevingswet van kracht. De nieuwe regeling gaat heten: Regeling sanering verkeerslawaaï 2024.

De huidige Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï blijft van kracht voor subsidies die op grond van de Wet geluidhinder zijn verleend en die nog zullen worden verleend. De nieuwe regeling bevat de nieuwe regels voor het verkrijgen van een rijksbijdrage voor sanering verkeerslawaaï onder de Omgevingswet. De bijdrage is bestemd voor gemeenten, provincies en waterschappen en voor omgevingsdiensten die daarvoor gemandateerd zijn door de aangesloten gemeenten.

Onderdeel van de regeling is de zogenaamde vrijwillige sanering. Dat betreft woningen die zijn aangemeld als sanering onder de Wet geluidhinder, met een geluidsbelasting van maximaal 5 dB onder de saneringgrens, die nog niet eerder zijn gesaneerd. Deze woningen komen onder de nieuwe regeling in aanmerking voor een gedeeltelijke bijdrage. De sanering onder de Omgevingswet betreft geluidgevoelige gebouwen met een hogere geluidsbelasting dan de saneringsgrenswaarde, respectievelijk 65 dB voor provinciale wegen buiten de bebouwde kom en 70 dB voor de overige situaties.

Educatie, voorlichting en handhaving

Gedurende het gehele jaar worden projecten uitgevoerd om de kennis over en de vaardigheden in het verkeer op peil te brengen/houden. Met name speelt de VVN afdeling Enter-Wierden hierin een belangrijke rol. Ook op de basisscholen worden diverse projecten uitgevoerd, waardoor ook hier de verkeerskennis wordt verbeterd.

Het verkeersspreekuur heeft afgelopen jaar niet plaatsgevonden. In 2025 starten we opnieuw met het verkeersspreekuur. De binnenkomende klachten zijn separaat opgepakt. Bij het gros van de klachten is persoonlijk contact geweest.

Soms hebben kleine aanpassingen in de infrastructuur geleid tot het gewenste effect. Soms zien we ook dat 'eenvoudige' aanpassingen uit het verleden niet het gewenste effect hebben. Daarom zijn we scherp op de infrastructurele aanpassingen die we doorvoeren. Op basis

van het beleid in ons mobiliteitsplan, willen we infrastructurele aanpassingen eenduidig en robuust uitvoeren.

Daarnaast maken we gebruik van een snelheidsindicatiemonitor die bijvoorbeeld bij klachten over de snelheid van het verkeer kan worden ingezet.

Vergunningverlening milieu

Alle taken op het gebied van vergunningverlening voor het onderdeel milieu worden onder verantwoording van de gemeente afgehandeld door de Omgevingsdienst Twente (ODT). In geval van meervoudige aanvragen wordt het onderdeel milieu aangeleverd door de ODT en de beschikking samengesteld bij de gemeente.

Milieutoezicht

Qua ambitieniveau voor de controlefrequenties neemt Wierden de ODT-ambitie bijna volledig over. Hiermee wordt uniformiteit gecreëerd en dat maakt een eerlijke verdeling van werkzaamheden binnen de ODT mogelijk.

Alle toezichtstaken op het gebied van milieu (inclusief sloop) worden onder verantwoording van de gemeente uitgevoerd door de ODT. Hiervoor is in 2024 Uitvoeringsprogramma U&H Twente gezamenlijk met de ODT opgesteld en vastgesteld.

De geplande werkvoorraad voor 2024 in de programma toezicht & handhaving hadden geen tekort ten opzichte van de ingebrachte uren.

Stikstofproblematiek

Door een uitspraak van de Raad van State van 2 november 2022 is er in algemene zin een behoorlijke vertraging ontstaan op de mogelijkheden van bouw en ontwikkeling. De bouwvrijstelling voldoet namelijk niet aan het Europese natuurbeschermingsrecht. Hierdoor is er een verplichting om per project onderzoek te doen naar gevolgen van de uitstoot van stikstof.

Als gevolg van de uitspraak van de ABRvS van 18 december 2024 is het beoordelingskader gewijzigd voor intern salderen bij activiteiten die de stikstofdepositie veroorzaken. Dit heeft directe gevolgen voor de vergunningverlening en ruimtelijke procedures. Dit wil zeggen dat dit invloed heeft bouwprojecten milieuaanvragen en BOPA's.

Integrale veiligheid

Opvang vluchtelingen

In 2024 is er een plan van aanpak geschreven waarin de doelstelling van de Spreidingswet is verwoord. Hierbij is de lijn vanuit de raad dat de gemeente Wierden wil voldoen aan haar wettelijke taak. Voor alle doelgroepen wordt er een beknopte projectplan geschreven om aan deze opgave te voldoen.

Spoorveiligheid Wierden

In 2024 zijn er metingen uitgevoerd betreffende trillingen en geluid. Dit om een tweeledig doel te bereiken. Als eerste het vaststellen van een nulsituatie om de toename aan te kunnen tonen en als tweede zicht te krijgen wat de gevolgen zijn van de trillingen op het wonen aan het spoor. De volgende stap is in 2024 gezet en betreft het onderzoeken van de eventuele gevolgen voor de ondergrond en de veiligheid van het spoor. Tevens wordt er gekeken naar andere alternatieven om de veiligheid aan het spoor te kunnen borgen. Deze onderzoeken zullen ook doorgaan in 2025.

In 2025 worden de onderzoeken uitgebreid met het meten van fijnstof en een pilot om te onderzoeken welke mogelijkheden er bestaan voor het verminderen van trillingen op de woningen in de omgeving van het spoor. Tevens is de planning om in gesprek te gaan met de verantwoordelijke minister/staatssecretaris.

Defensie

De gemeente neemt deel aan de overleggrems over dit onderwerp sinds juni 2024. Actuele ontwikkelingen zijn:

- Toenemende dreiging
- Waar zijn wij mee bezig ten behoeve van inzet defensie
- Vervoer over het spoor

Programma Hoogfrequent Spoorvervoer - Goederenvervoer Oost-Nederland

De gemeente neemt deel aan de overleggrems over dit onderwerp sinds 2009.

Actuele ontwikkelingen zijn:

- Omleiding van goederenvervoer over onder meer de Twentelijn door de aanleg van een 3e spoor in Duitsland tot in ieder geval 2027.
- Toename vervoer van goederen en personen over de Twentelijn.
- Voornemen van de staatssecretaris van I&W de risicoproductieplafonds van sommige spoorlijnen, waaronder de Twentelijn, naar boven toe bij te stellen.
- De gemeente is in gesprek met Prorail en de omwonenden. Tevens is de gemeente zowel bestuurlijk als ambtelijk aangehaakt bij alle overleggen in het kader van huidig onderzoek naar de mogelijkheden van het huidige spoor en de Noordtak (GNOE).

Openbare Orde en Veiligheid

Ondermijning

- Bij aanvragen, denk aan Alcoholvergunningen, wordt mede beoordeeld of sprake kan zijn van ondermijning. Hiertoe wordt ook BIBOB (Beoordeling IntegriteitsBeoordelingen door het Openbaar Bestuur) toegepast.
- Het lokaal Ondermijningoverleg is herstart
- Er heeft een aantal interne bewustwordingssessies zicht op ondermijning plaatsgevonden, waaronder bij de buitendienst.
- De BOA's en de toezichthouders RO en Bouw hebben trainingen gevolgd over ondermijning
- Het meldpunt Ondermijning (intern meldpunt) en Meld Misdaad Anoniem heeft een tiental meldingen opgeleverd, die alle uitgedoofd zijn
- Er is opvolging gegeven aan alle bestuurlijke rapportages van de politie
- In 2022 is gestart met het project Veilig Buitengebied. Dit project is samen met de politie en de buurgemeentes Hellendoorn en Rijssen-Holten opgepakt. Samen met diverse partijen (denk aan bijvoorbeeld, Staatsbosbeheer, Waterschap, erfcoaches) wordt gewerkt aan publiek-private samenwerking in het buitengebied. Het project heeft in 2024 deels stil gelegen door het vertrek van de projectleider. In 2025 wordt het project weer opgepakt.
- Er heeft een aantal controles bij bedrijven plaatsgevonden (waarvan een heel grote met diverse andere organisaties)

- Vanuit de gemeente is meegedaan met de ondermijningsweken Twente
- Er is een raadsinformatieavond over Ondermijning en (maatschappelijke) Veiligheid georganiseerd.

Cyber

Cybercrime blijft een vlucht nemen en het weerbaar daartegen maken een continu proces. Drie doelgroepen zijn daarin te onderscheiden: jeugd, ouderen en ondernemers. Er is al een tijd een verschuiving plaats van traditionele criminaliteit naar de online criminaliteit. Horizontale fraude zoals marktplaats-oplichting neemt nog steeds toe. Door inzet van gerichte communicatie worden mensen bewust te maken van de gevaren. De politie heeft daar een behoorlijk aandeel. Als gemeenten willen we daarin meer gezamenlijk optrekken en ook onze eigen verantwoordelijkheid meer in nemen. Een voorbeeld daarvan: in 2025 staat gepland een cyberontbijt met ondernemers. Daarnaast doet het fenomeen online aangejaagde openbare-orde-verstoringen zich voor. Daartoe zijn kennissessies (waaronder een georganiseerd door de provincie Overijssel) bijgewoond. Het heeft zich in Wierden nog niet voorgedaan, maar zou in de toekomst wel kunnen. Burgemeester Tigchelaar was ook in 2024 regionaal portefeuillehouder Digitale Criminaliteit.

Regionale samenwerking

Juist omdat problemen niet stoppen bij gemeentegrenzen, is het van belang dat er op regionaal niveau (=Twentebreed) overleg plaatsvindt en zoveel mogelijk wordt afgestemd. Wierden heeft het afgelopen jaar geparticipeerd in diverse regionale projecten en overleggen, zoals:

- RIEC Oost Nederland (Aanpak casuïstiek ondermijning)
- Programma Hoogfrequent Spoorvervoer - Goederenvervoer Oost-Nederland
- Overleggen Veiligheidsregio Twente (VRT), inclusief 8 uur per week inspanningsverplichting (o.a. AOV-overleg, beoefenen crisisorganisatie)
- Overleggen Platform Integrale Veiligheidszorg, inclusief 2 uur per week inspanningsverplichting (o.a. werkgeverscommissie, klankbordgroep zorgfraude)
- Regionaal Platform Re-integratie (ex)gedetineerden
- Regionale samenwerking APV/Bijzondere Wetten

Rampenbestrijding en crisisbeheersing

Samen met de Veiligheidsregio Twente zorgen we voor een goede preparatie op rampen en crisissen. In 2024 is er gewerkt aan de opbouw van een nieuwe regionale structuur. Door de wijziging van de structuur wordt de regionale structuur voor GRIP 3 situaties wendbaarder, compacter en professioneler. Om dit te continueren wordt er jaarlijks getraind en geoefend. Door de doorontwikkeling van de nieuwe regionale structuur zijn er ook wijzigingen voor onze organisatie. Doordat de hoofdfunctie meer op hoofdlijnen sturing en leiding geeft, zal er sneller en meer inzet van de lokale kennis (lees inzet ambtelijke organisatie) worden gevraagd.

Om dit proces goed te laten verlopen hebben er afgelopen september bijeenkomsten plaatsgevonden waarbij iedereen die op de gemeentelijke crisislijst staat is bijgepraat. Daarnaast is er een speciale sessie geweest voor de receptie/bodes/KCC. Tijdens deze sessies zijn de wijzigingen en de gevolgen voor hen besproken.

Zorg en Veiligheid

Het verbinden van Zorg en Veiligheid is belangrijk omdat ze nauw met elkaar samenhangen. Een veilige leefomgeving is belangrijk voor onze inwoners. Maar ook het voortijdig signaleren van problematiek bij kwetsbare inwoners. We zetten hier zowel lokaal als regionaal op in.

Lokaal organiseren we de zorgstructuur 0-23 en 23+. Dit zijn structurele overleggen met politie en andere ketenpartners. Daarnaast werken we regionaal samen met het Zorg en Veilheidshuis Twente en zijn we deelnemer bij diverse overleggen zoals:

- TOP x overleg (persoonsgerichte aanpak in samenwerking straf en zorgketen)
- JOR (Justitieel overleg risicojongeren)
- Veelplegersoverleg
- Code Rood

We werken samen met de PI's (Penitentiaire Inrichtingen) om zo ervoor te zorgen dat na een detentie periode gelijk ingezet kan worden op het voorkomen van maatschappelijke onrust en het inzetten van eventueel benodigde zorg.

Op het gebied van personen met verward gedrag werken we samen met het Meldpunt Zorgwekkend gedrag Twente en Streettriage Twente.

Met het Kenniscentrum Mensenhandel Twente werken we samen op alle vormen van mensenhandel zoals Seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting, criminele uitbuiting en gedwongen draagmoederschap en orgaanhandel.

AVE

In 2024 zijn we gestart met de uitwerking van de AVE-aanpak. AVE staat voor integrale Aanpak Voorkomen van Escalatie bij huishoudens met oplopende problematiek. AVE is een strategische aanpak bedoeld als kapstok om duidelijkheid te creëren en om op lokaal niveau het gesprek te faciliteren. Het doel is het voorkomen van een dreigend escalerende situatie en het beperken en beëindigen van een escalerende situatie en het doorbreken van stagnatie in de samenwerking tussen betrokken partijen. In 2025 wordt het model verder uitgewerkt.

Buurtbemiddeling

In 2024 is gestart met het onderzoek naar de mogelijkheden van het opzetten van Buurtbemiddeling. Bij buurtbemiddeling helpen getrainde bemiddelaars ruziënde burens om het contact te herstellen en oplossingen te bedenken voor hun conflict. In 2025 zal buurtbemiddeling nader uitgewerkt worden.

Regionale samenwerking

Juist omdat problemen niet stoppen bij gemeentegrenzen, is het van belang dat er op regionaal niveau (=Twentebreed) overleg plaatsvindt en zoveel mogelijk wordt afgestemd. Wierden heeft het afgelopen jaar geparticipeerd in diverse regionale projecten en overleggen, zoals:

- RIEC Oost Nederland (Aanpak casuïstiek ondermijning)
- Programma Hoogfrequent Spoorvervoer - Goederenvervoer Oost-Nederland
- Overleggen Veiligheidsregio Twente (VRT), inclusief 8 uur per week inspanningsverplichting (o.a. AOV-overleg, beoefenen crisisorganisatie)

- Overleggen Platform Integrale Veiligheidszorg, inclusief 2 uur per week inspanningsverplichting (o.a. werkgeverscommissie, klankbordgroep zorgfraude)
- Regionaal Platform Re-integratie (ex)gedetineerden
- Regionale samenwerking APV/Bijzondere Wetten

5 WAT HEBBEN WE ER VOOR GEDAAN?

Actiepunten:

Afgesloten:

Camerabew. Stationsomg.2024	€	25.000	J
Aanl F35 Tunnel Stegeboer.2020	€	3.000.000	N
Aanl.F35 Westerv-Hellend. 2022	€	155.250	N
Klomp Hof 2e en 3e fase 2021	€	288.500	N
Openb.Ruimte Wierden West 2020	€	82.400	N
Recr. Fietspad Ypeloweg 2022	€	1.900.000	N
Kruisp.Dikkensw/Dahliastr 2022	€	68	J
Kl. Verkeersmaatregelen 2022	€	20.121	J
Aanp.Rot.Hogeluchtsw/Nijv 2022	€	4.985	J
Aanp.Spoor Nijverdalsestr 2022	€	10.000	N
Kl. Verkeersmaatregelen 2023	€	50.000	N
Kruisp.Industr./Hexelsew. 2023	€	17.815	J
Kl. verkeersmaatregelen 2024	€	50.000	N
Verkeersmaat.schol.Enter 2024	€	1.306.500	N
Aankoop grond schol.Enter 2024	€	31.000	N
Mobiliteitspl.Uitv.budget 2024	€	567.011	N
Verbr.Fietsp.Nijverd.str. 2023	€	150.000	N
Wegkantverbetering 2023	€	80.000	N
Wegkantverbetering 2024	€	80.000	N
Bovengr.Infrastr.Violenh. 2024	€	350.000	N
OV. Wierden West palen 2023	€	24.000	N
OV Wierden West armaturen 2023	€	18.000	N
Extra lichtmasten 2023	€	10.000	N
Extra lichtmasten 2024	€	10.000	N
Lichtmasten 2024	€	65.000	N
Armaturen OV 2024	€	163.500	N
Herinr. Omgev. Roerganger 2023	€	100.000	J
Verv. Speeltoestellen 2023	€	25.000	J
Rolschaatsb.Wierden Oost 2023	€	180.000	J
Verv. Speeltoestellen 2024	€	25.000	N
Verv.Renov.rioolleidingen 2021	€	215.082	J
Aanbr. infiltratieriolen 2021	€	64.000	J
Groen Blauwe maatregelen 2021	€	50.000	N
Verv.renovatie rioolleid. 2022	€	41.000	J
Verv.onderh. Gemalen BK 2022	€	66.500	J
Infiltratieriolen 2022	€	64.000	N
Klimaatadaptieve maatreg. 2022	€	50.000	J

Verv.renovatie rioolleid. 2023	€	225.038	N
Infiltratieriolen 2023	€	64.000	N
Klimaatadaptieve maatreg. 2023	€	50.000	N
Verv.renovatie rioolleid. 2024	€	299.000	N
Gemalen bouwkundig 2024	€	66.500	N
Gemalen elektromechanisch 2024	€	140.200	J
Klimaatadaptieve maatreg. 2024	€	50.000	N
Infiltratieriolen 2024	€	64.000	N
Wierden West fase 1 2023	€	685.740	N
Deelreparatie 2024	€	75.000	N
Aankoop grond Violenh.weg 2024	€	240.000	N
Verv.ondergr.glascontain. 2021	€	175.000	N
Begraafpl.Enter omkleed. 2024	€	15.000	N
Bouwrijp Klomphof 2e fase 2016	€	109.545	J
Bouwrijp Akkerwal flexwon.2022	€	360.000	J
Veilig buitengebied 2023	€	5.000	N
Spoorveiligh.risicoanalys.2024	€	10.000	N
Nulmeting trill.oz.spoor 2024	€	25.000	N
Pilot overh.loket trill. 2024	€	5.000	N
Veil.Buiten.ond.proj.2024-2025	€	5.000	N
Mob.5:carpool Rijssensest 2022	€	3.650	J
Mob.8: kruis.Dikken/Dahl. 2022	€	7.684	J
Mob.9: aanl.voetp.Nijverh.2022	€	2.150	J
Mob.10:onderz.verbl.geb. 2022	€	15.935	J
Onderz. aanpak Binnenhof 2023	€	10.000	J
Mobiliteitsplan Onderzoek 2024	€	170.581	N
Kunstwerken beleidsplan 2023	€	20.000	N
Groenbeleidsplan 2023	€	25.000	J
Bomenonderh.aanplant.2022-2027	€	120.162	N
Zorgplicht watertakenplan 2023	€	49.500	J
Onderz.Maatr.Watertakenpl.2023	€	14.500	J
Zorgplicht watertakenplan 2024	€	7.000	N
Onderz.Maatr.Watertakenpl.2024	€	14.500	J
Stim. Maatregel Inw. 2022	€	25.000	J
Stim. Maatregel Inw. 2023	€	25.000	N
Stim. Maatregel Inw. 2024	€	25.000	N
Bew.Initiativ.klimaatadap.2023	€	20.000	N
Bew.Initiativ.klimaatadap.2024	€	20.000	N
Sanering asbestdaken 2018	€	50.000	N
Sanering Asbestdaken 2021	€	50.000	N
Verv. asbestloket-functie 2020	€	15.000	N
Basiskaart geluid 2023	€	15.000	N
Bodemkwaliteitskaart 2023	€	7.500	N
Basisreg.ondergr. 2023-2024	€	32.500	N
Schone Lucht Akkoord 2024	€	5.000	N

Aanp.Energiearm.Nat.Is.Pr.2022	€	487.730	N
Onderz.Visie Anj-Tulpstr.2024	€	100.000	N
Onderz.nieuw ontwikkelloc.2022	€	10.000	J
Onderzoek Flexwonen 2022	€	15.000	N
Herijk. woningmarktonderz.2023	€	15.000	N
Lok.Onderz. Nieuwbouwproj.2023	€	10.000	N
Prog.land.geb/int.plattel.2024	€	100.000	N
Verk.geluidssch. A1 zone 2024	€	30.000	N
Voorber. Flex wonen II 2024	€	50.000	N
Omgevingspl.scholen Enter 2024	€	55.000	N
Nieuwe Lokale Woonagenda 2022	€	22.500	N
Monitor.Lok.Woonag. 2022-2026	€	7.500	N
Oz.vorb.nwe.woonvor.2024-2025	€	20.000	N
Klimr.Wierd-West Fase II 2021	€	1.204.140	N

Het gaat in het bovenstaande overzicht om actiepunten waaraan in 2024 in financiële zin middels (extra) kredieten aandacht is besteed.

6 BELEIDSINDICATOREN

Beleidsindicatoren				
Omschrijving indicator	Eenheid	2022	2023	2024
Diefstallen uit woning	Per 1.000 inwoners	1,4	0,8	1,4
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	863	890	940
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	892	915	968
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	338	379	417
Geweldsmisdrijven	Per 1.000 inwoners	1,6	1,8	2,2
Nieuw gebouwde woningen	Per 1.000 woningen	7,7	11,2	
Vernielingen en beschadigingen (in openbare ruimte)	Per 1.000 inwoners	2,4	2,6	2
Verwijzingen Halt	Per 1.000 jongeren (12-17 jr)	5	3	16
Winkeldiefstallen	Per 1.000 inwoners	0,6	1,4	2

NB Het is mogelijk dat de gegevens voor het laatste jaar of de laatste jaren nog niet gevuld zijn. Dit komt doordat de cijfers ten tijde van het samenstellen van dit document nog niet beschikbaar waren. Op www.waarstaatjegemeente.nl zijn altijd de meest actuele bekende gegevens te vinden.

WAT HEEFT HET GEKOST?

	Begroot	Begroot na wijziging	Werkelijk	Waarvan incidenteel
(x €1.000,-)	2024	2024	2024	
Lasten	22.724	29.164	18.245	207
Baten	-14.281	-20.666	-12.222	-214
Resultaat voor mutaties in reserves	8.444	8.499	6.023	

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Financiën

- Wij streven naar een solide en realistisch financieel beleid waarbij structurele kosten worden gedekt uit structurele opbrengsten. Het streven blijft de gemeentelijke belastingen jaarlijks niet meer te verhogen dan met het algemeen geldende inflatiepercentage van het voorgaande jaar;
- Het streven is de gemeentelijke belastingen slechts te verhogen met het inflatiepercentage tenzij het aantoonbaar noodzakelijk is voor een eerlijke verdeling van de lasten en opbrengsten en het direct ten goede komt aan de plaatselijke samenleving;
- We houden buffers aan de in de algemene reserve maar ook voor risico's in de grondexploitatie en in het sociale domein.
- Wij streven ernaar dat gemeente Wierden jaarlijks op alle punten “groen” scoort waar het gaat om het provinciaal toezicht.

Risicomanagement

- In de huidige turbulente tijd is een voortdurende inventarisatie en inschatting van financiële risico's van groot belang. In het bijzonder over voorgenomen beslissingen, uitspraken en toezeggingen door college en raad en besluiten in regioverband dient tijdige rapportage aan de raad plaats te vinden;
- Ook de financiële gang van zaken bij verbonden partijen, stichtingen en maatschappelijke organisaties moet in beeld zijn en bij geconstateerde risico's moet direct aan de raad worden gerapporteerd;
- Als uiterste middel om financiële klappen op te vangen, heeft de gemeenteraad een bodem gelegd in de algemene reserve. Dit bedrag mag niet worden ingezet om een begroting sluitend te maken;
- Tenminste één keer per jaar is er rekenkameronderzoek om de effectiviteit van het gemeentelijk beleid te toetsen. Zie hiervoor Paragraaf D Bedrijfsvoering.

WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Financiën

De in november 2023 aan de raad aangeboden begroting 2024 sloot met een overschot van € 1.075.000. Uit het meerjarenperspectief dat in de begroting 2024 is opgenomen bleek dat voor 2025 nog een batig saldo werd verwacht en dat vanaf 2026 tekorten werden voorzien. Eind 2024 is de begroting 2025 en meerjarenraming 2026 tot en met 2028 vastgesteld. Het financieel perspectief ziet er voor 2025 nog rooskleurig uit. De jaren vanaf 2026 vertonen echter tekorten. Het financiële ravijn vanaf 2026 is nog steeds aanwezig is.

De belangrijkste ontwikkelingen uit de circulaire 2024 zijn:

- Het definitief schrappen van de structurele besparing op Jeugdzorg vanaf 2026. Deze middelen zijn vanaf 2026 structureel toegevoegd aan de algemene uitkering. Het gaat om een bedrag van € 500 miljoen in 2026, oplopend naar € 511 miljoen vanaf 2027. Dit verloopt voor de gemeente in principe neutraal, omdat er in de meerjarenraming reeds rekening was gehouden met een lastenbesparing, welke nu teruggedraaid wordt. Er zit echter een klein voordeel op, omdat de geraamde lastenbesparing lager is dan de middelen die nu toegevoegd worden aan de algemene uitkering.
- Indexatie Wmo voor demografie. Vooruitlopend op een aangepaste bekostigingsvorm voor de Wmo zijn structureel middelen aan de algemene uitkering toegevoegd oplopend van € 75 miljoen in 2026 tot € 300 miljoen in 2029.
- Een decentralisatie-uitkering voor openbare bibliotheken. Ter voorbereiding op de invoering van de wettelijke zorgplicht voor gemeenten ten aanzien van openbare bibliotheken ontvangen we in 2025 en 2026 € 100.000 per jaar.

De komende jaren worden gekenmerkt door het financiële ravijn dat vanaf 2026 speelt. Redenen zijn de tekorten op de jeugdzorg, de te lage indexatie van het gemeentefonds en de problematiek omtrent de nieuwe normeringssystematiek en de verdere onderzoeken naar de herijking van het gemeentefonds.

De VNG is op het moment van schrijven in overleg met het Rijk over de financiële positie van gemeenten, het zogenaamde Overhedenoverleg. De VNG wil het gesprek met het kabinet aangaan om te komen tot een gezamenlijke agenda onder toereikende financiële voorwaarden. Tegelijkertijd is op dit moment nog veel onzeker en is er een flinke beweging van het kabinet nodig om de gemeenten tegemoet te komen. De uitkomst van dit overleg is nog niet bekend.

Over de structurele compensatie door het Rijk vanaf 2026 voor de stijgende kosten van de Jeugdzorg is nog geen beslissing genomen. Naar aanleiding van een rapport van de Commissie Van Ark heeft het rijk wel aangegeven dat het niet de vraag is óf, maar hoe het rijk de bevindingen van deze commissie overneemt. Taken en middelen moeten door het Rijk ook bij jeugd in balans worden gebracht. Mogelijk dat bij de meicirculaire 2025 meer bekend wordt.

Het financieel perspectief van de gemeente Wierden is derhalve nog steeds omgeven met vele onzekerheden.

Omdat de begroting 2025 sluitend is past de provincie het reguliere repressieve toezicht toe. In het kader van het Interbestuurlijk Toezicht kent de provincie Overijssel op het onderdeel financiën de kleur 'oranje' toe omdat de meerjarenraming niet sluitend is. De kleuring van de overige domeinen is als volgt:

- Huisvesting statushouders: 'groen';
- Omgevingsrecht VTH (voorheen Wabo): 'groen';
- Omgevingsrecht (voorheen Wro): 'groen';
- Erfgoed: 'groen';
- Informatie- en archiefbeheer: 'groen'.

De provincie heeft voor 2025 aan het totaalbeeld de eindkleur 'groen' toegekend. Voor 2024 was deze kleuring 'oranje'.

Risicomanagement

In de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing van deze jaarrekening wordt uitvoerig aandacht besteed aan risicomanagement en de manier waarop Wierden hiermee omgaat. Korthedshalve wordt op deze plek verwezen naar deze paragraaf.

Wierden hanteert als uitgangspunt dat alle beschikbare middelen bij het opmaken van de begroting worden ingezet. Het gevolg van deze handelwijze is dat Wierden niet beschikt over forse reserves. Dit maakt het noodzakelijk in financieel opzicht behoedzaam te werk te gaan.

Een uitzondering vormt een bedrag dat in de algemene reserve wordt aangehouden als buffer voor calamiteiten. In de nota reserves en voorzieningen die begin 2022 door de raad is vastgesteld is bepaald dat de bodem in de algemene reserve € 3 miljoen dient te bedragen. Mocht het door omstandigheden nodig zijn deze buffer aan te spreken dan moeten vervolgens maatregelen worden getroffen om deze buffer weer op het minimaal gewenste niveau te brengen. De nota vaste activabeleid en het treasurystatuut zijn ook geactualiseerd en begin 2022 door de raad vastgesteld.

Om risico's in de grondexploitatie af te kunnen dekken beschikken we over de reserve winst grondverkoop. De omvang van deze reserve wordt bepaald op basis van een in de nota reserves en voorzieningen verankerde systematiek. Deze reserve is bedoeld om de gevolgen van het afschrijven/afstoten van gronden, het verlengen van de looptijd van de complexen en een prijsverlaging te kunnen opvangen. Daarnaast beschikken we over een reserve voorlopige resultaten grondexploitatie. Deze reserve is ingesteld vanwege een wijziging in de verslaggevingsvoorschriften. Hierdoor werd het verplicht om resultaten uit grondexploitatie te bepalen naar rato van de voortgang van het project en niet meer aan het einde van het project zoals dat voorheen gebruikelijk was. Omdat deze minder voorzichtige methodiek niet aansluit bij het gemeentelijk grondbeleid zijn de tussentijds genomen resultaten gestort in een afzonderlijke reserve. Deze reserves lijken voldoende om risico's te kunnen opvangen.

Daarnaast beschikken we over een reserve sociaal domein om tegenvallers voor dit aandachtsgebied te kunnen opvangen. Ultimo 2024 bedroeg deze reserve circa € 1,8 miljoen.

WAT HEBBEN WE ER VOOR GEDAAN?

Actiepunten:

- -

Het gaat in het bovenstaande overzicht om actiepunten waaraan in 2024 in financiële zin middels (extra) kredieten aandacht is besteed.

WAT HEEFT HET GEKOST?

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2024	na wijziging 2024	2024	incidenteel
Lasten	2.174	2.099	544	-
Baten	-52.882	-52.906	-54.103	-2.742
Resultaat voor mutaties in reserves	-50.710	-50.809	-53.559	

OVERHEAD, ONVOORZIEN EN VENNOOTSCHAPSBELASTING

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Overhead

De overheadkosten worden in een apart overzicht opgenomen. Het doel hiervan is om uw raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie. In de programma's worden alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Hierdoor komt er inzicht in de kosten van het primaire proces in het algemeen en de overhead in het bijzonder, wat kan leiden tot een betere beheersing van deze kosten.

Bovendien neemt de vergelijkbaarheid toe van de kosten van overhead en de kosten van het primaire proces. Onder de kosten van overhead behoren de volgende elementen:

- Financiën, Toezicht en Controle gericht op de eigen organisatie;
- Personeelszaken en organisatie;
- Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- Interne en externe communicatie met uitzondering van klantcommunicatie;
- Juridische zaken;
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning (exclusief de griffie);
- Informatievoorziening en automatisering van PIOFACH-systemen (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting);
- Facilitaire zaken en Huisvesting (inclusief beveiliging);
- Documentaire informatievoorziening (DIV);
- Managementondersteuning primaire proces.

Het gevolg hiervan is dat er geen overheadkosten op de producten afval, riolering en begraafplaatsen worden geraamd. Deze producten worden bekostigd door lokale heffingen. Om tot juiste kostendeckende tarieven te komen is er een verdeelsleutel voor toerekening van de kosten van overhead bepaald. De totale kosten van overhead worden gedeeld door de totale direct productieve uren. Dit resulteert in een tarief van € 32,- per uur voor de binnendienst. De buitendienst is hierbij buitenbeschouwing gelaten. Het "tarief" voor overhead van de buitendienst is bepaald op € 12,- per uur. Eén tarief voor de gehele organisatie zou voor de buitendienst tot een te hoog tarief hebben geleid en daardoor ongewenste effecten op de lokale heffingen hebben gehad.

Lasten overzicht overhead:

Bruto overhead	€ 9.705.260
Toegerekend GREX	€ -126.138
Toegerekend Onderhoudsvoorzieningen	€ -
Toegerekend investeringen	€ -
	€ 9.579.122

Onvoorziene uitgaven

In de begroting is een bedrag ad € 45.070 opgenomen voor onvoorziene uitgaven. De raming heeft een bufferfunctie. De raming bevat een incidentele en structurele component van respectievelijk 75% en 25%. Van genoemd bedrag voor onvoorzien is in 2024 in totaal € 25.000 besteed aan de kosten voor tijdelijke huisvesting bij basisschool Het Galjoen. Dit is ook al gemeld in de berap 2024.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Overheden zijn vennootschapsbelastingplichtig voor die activiteiten waarbij zij optreden als ondernemer. Deze VpB-plicht heeft financiële, organisatorische en administratieve gevolgen. Er heeft een inventarisatie plaatsgevonden van alle gemeentelijke activiteiten en hierin is een clustering aangebracht. Per cluster van samenhangende activiteiten is voor 2024 beoordeeld of er sprake is van een ondernemersactiviteit. Dit conform de methodiek die vanaf 2016 wordt gehanteerd. Voor het boekjaar 2024 geldt dat er door de Belastingdienst in het begin van 2024 een voorlopige aangifte c.q. aanslag is opgelegd. Op basis van een berekening van de werkelijke resultaten is er een vordering op de Belastingdienst in de jaarrekening opgenomen (de voorlopige aanslag was te hoog).

Voor de grondexploitaties zijn Post Quickscans uitgevoerd over de jaren 2022 t/m 2024. De conclusie van de Post Quickscans is dat er vooralsnog geen sprake is van een VpB-plicht voor de grondexploitaties.

Voor de overige clusters geldt dat de gemeente Wierden wederom belastingplichtig is voor het cluster 'zich ontdoen van huishoudelijk afval tegen opbrengst'. De VpB-impact hiervan is zeer beperkt, aangezien de winst die hier wordt behaald minimaal is.

De Belastingdienst heeft geoordeeld dat de gemeente Wierden vanaf 2016 belastingplichtig is voor het cluster 'reclameactiviteiten' en heeft ons reeds definitieve aanslagen opgelegd voor de jaren 2016 tot en met 2020. Hier hebben wij bezwaar tegen aangetekend en daarbij hebben wij ons aangesloten bij de uitkomsten van lopende gerechtelijke procedures. De gemeente Wierden is met de Belastingdienst overeengekomen de behandeling van de bezwaarschriften aan te houden totdat de landelijke procedures hebben geresulteerd in een onherroepelijke uitspraak. Gezien de genoemde gerechtelijke procedures kunnen de jaren 2016 tot en met 2023 (fiscaal) nog niet definitief worden afgesloten. Omdat de aanslagen zijn betaald, kan dit mogelijk te zijner tijd tot een incidenteel voordeel leiden.

Omdat we, op basis van onze voorlopige aangifte voor 2024, verwachten dat het voorlopige aanslagbedrag zal wijzigen, hebben we een vordering opgenomen op de Belastingdienst ad € 41.116,-.

WAT HEBBEN WE ER VOOR GEDAAN?

Actiepunten:		Afgesloten:	
Inbraakprev. gemeentehuis 2023	€ 40.000		J
Publiekspl. Gemeentehuis 2023	€ 10.000		J
Luchtbeh. raad/burgerzaal 2023	€ 150.000		J
Verduurzam. Gemeentehuis 2023	€ 15.000		N
Gem.huis vervangen liften 2024	€ 75.000		N
Publiekspl. Gemeentehuis 2024	€ 35.000		N
Gemeentehuis raambekled. 2024	€ 90.000		N
Gem.huis keuken,kantine 2024	€ 65.000		N
Verduurzam. Gemeentewerf 2023	€ 20.000		N

Verduurz.steunpunt Enter 2023	€	5.000	J
Starterslening 2024	€	330.000	J
Duurzaamheidslening 2024	€	100.000	J
Hardware nieuwe wetgeving 2019	€	50.000	J
Uitbr/Vervanging i-pads 2022	€	22.000	J
Incidentenbeheer 2019	€	30.000	J
Uitbr/Verv.Mob.Telefoon 2023	€	44.000	J
Ontwikkeling DMS 2019	€	75.000	N
Vervanging NAS servers 2021	€	200.000	J
Verv. Netwerkcomponenten 2021	€	20.000	J
Vervanging I-pads 2023	€	22.000	N
Aanschaf apparatuur 2022	€	35.000	J
Aanschaf apparatuur 2023	€	35.000	N
Aanschaf programmatuur 2023	€	35.000	J
Beeldschermen 2023	€	40.000	J
Thinclients/PC's 2023	€	15.000	J
Werkplekvoorzieningen 2024	€	210.000	N
Aanschaf apparatuur 2024	€	35.000	N
Sign.verl.Scholen Enter 2024	€	50.000	N
Dienstauto Bode (Zafira) 2023	€	37.000	N
Pick-up (Trafic 35) 2023	€	59.000	J
Pick-up(Verv.Fiat Strada) 2024	€	38.000	N
Pick-up(Verv.Fiat Strada) 2024	€	38.000	N
Bestelauto(Peugeot SW) 2024	€	42.000	N
Dienstauto BD(Skoda Yeti) 2024	€	40.000	J
Tractor (New Holland 65) 2023	€	66.000	N
Maaizuigcombinatie 2024	€	402.500	N
Dienstauto BD (Skoda 31) 2023	€	37.000	N
Dienstauto BD (Skoda 32) 2023	€	37.000	N
Nat-/zoutstr. (S2B32823) 2024	€	60.000	N
Actiewagen (Hapert AL) 2023	€	17.000	J
Actiewagen (Hapert AL) 2023	€	17.000	J
Bladzuiger (votex) 2021	€	8.100	N
Kipaanhanger 2021	€	8.750	N
Bladblazer(VervTriloBL960)2024	€	9.000	N
Bladblazer(VervTriloBL400)2024	€	12.000	N
Rolbezem(Verv.Ducker 1600)2024	€	8.000	N
Zitmaaier begr.pl.(Stiga)2024	€	7.000	J
Schaftkeet (Verv.Brouwer) 2024	€	10.000	N
Kipwagen (Verv. TIGER) 2024	€	11.000	N
Kipwagen met kraan 2024	€	131.000	N
Tankwagen (Verv.JOSKIN) 2024	€	14.000	J
Vervanging AED-kasten 2023	€	9.000	J
Verv.conv.zelfbouw softw.2021	€	50.000	J

Monitoringstool (Siem-soc)2021	€	15.000	J
GEO informatie 2021	€	20.000	J
Migratie cloud Softwarond.2022	€	100.000	J
Impl. nieuwe wet+regelg.2022	€	20.000	J
Cyberoefening 2023	€	35.000	N
Onderst. impl./conv. 2023-2025	€	210.000	N
Inhuur expertise 2023	€	150.000	J
Impl. Nieuwe wet+regelg.2023	€	20.000	J
Div.verb.Dienstverl. 2023-2024	€	100.000	N
Ond.implem/conversie 2024-2027	€	150.000	N
Verv. zelfbouwapplicaties 2024	€	50.000	N
Doorontw.GEO-info/beheer 2024	€	20.000	J
Onderh. functiewaardering 2024	€	80.000	N
Informatiebeveiligingsbel.2019	€	37.000	J
Fysiek archief 2023	€	60.000	J
Arbo-maatregelen 2024	€	10.000	J
Verb.kred.ontw.Gem.werf. 2023	€	15.000	N

Het gaat in het bovenstaande overzicht om actiepunten waaraan in 2024 in financiële zin middels (extra) kredieten aandacht is besteed.

WAT HEEFT HET GEKOST?

	Begroot	Begroot na wijziging	Werkelijk	Waarvan incidenteel
(x €1.000,-)	2024	2024	2024	
Lasten	11.132	11.187	11.184	501
Baten	-28	-28	-27	-
Resultaat voor mutaties in reserves	11.104	11.159	11.157	

PARAGRAAF A: WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

ALGEMEEN

Het wettelijk kader van BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) stelt dat de paragraaf betreffende het weerstandsvermogen ten minste moet bevatten:

- A. Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- B. Een inventarisatie van de risico's;
- C. Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- D. Een kengetal voor de:
 - o Netto schuldquote;
 - o Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
 - o Solvabiliteitsratio;
 - o Grondexploitatie;
 - o Structurele exploitatieruimte;
 - o Belastingcapaciteit;
- E. Een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen kan worden omschreven als het vermogen van de gemeente Wierden om financiële risico's/tegenvallers op te kunnen vangen. Dit vermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, dit zijn de middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken, en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen. Het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is.

De nota Risicomanagement is het beleidskader voor de paragraaf weerstandsvermogen.

WEERSTANDSCAPACITEIT

De weerstandscapaciteit kan worden opgedeeld in incidentele- en structurele weerstandscapaciteit.

Bestanddeel	Incidentele weerstandscapaciteit	Structurele weerstandscapaciteit
Algemene reserve	X	
Bestemmingsreserves	X	
Stille reserves	X	
Onvoorzien	X	
Reserve grondbedrijf	X	
Onvoorzien (structureel)		X
Begrotingsruimte		X
Onbenutte belastingcapaciteit		X
Kostenreductie		X

Incidentele weerstandscapaciteit

Met incidentele weerstandscapaciteit wordt het vermogen bedoeld om calamiteiten en

andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de hoogte van het voorzieningenniveau van de programma's.

Algemene Reserve

De algemene reserve is tot een bedrag van € 3.000.000,- beschikbaar als buffer voor het opvangen van incidentele risico's. Volledigheidshalve wordt vermeld dat het gebruikelijk is dat het bedrag boven de buffer wordt ingezet in de eenmalige sfeer. In de Nota meerjarenbeleid is dit gedeelte ook weer maximaal beschikbaar voor het invullen van actiepunten, die met éénmalige middelen kunnen worden afgedekt.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves worden in aanmerking genomen als incidentele weerstandscapaciteit zolang de gemeenteraad de bestemming nog kan wijzigen en de besteding geen invloed heeft op de exploitatie. Het betreft een aantal reserves genoemd in rubriek D van het Verloopoverzicht Reserves en Voorzieningen bij de jaarrekening over 2024. In 2024 gaat het om een totaalbedrag van ca. € 1.362.000,-. De belangrijkste zijn:

- Reserve Corona € 465.000;
- Reserve Energiecrisis € 600.000;
- Reserve mobiele podia € 58.000;
- Reserve Kunst € 201.000;
- Reserve raadsaangelegenheden € 38.000.

Stille reserves

Onder stille reserves wordt verstaan activa, waarvan de boekwaarde lager is dan de actuele waarde, maatschappelijk verhandelbaar en op korte termijn verkoopbaar is. Bovendien geldt dat activa niet duurzaam aan de bedrijfsuitvoering verbonden zijn of een maatschappelijke functie hebben. Hiertoe behoren een aantal woningen die in eigendom zijn van de gemeente en worden verhuurd. Verder zijn nog enkele garageboxen in eigendom. Doel is om de woningen bij leegstand te verkopen.

De Woz-waarde van de woningen, garageboxen en Anjelierstraat 2 en 4 bedraagt op balansdatum circa € 2.200.000,-. De boekwaarde is circa € 450.000,-. Per saldo bedraagt de stille reserve € 1.750.000,- en deze wordt aangemerkt als incidentele weerstandscapaciteit. Uiteraard moeten deze stille reserves wel eerst te gelde worden gemaakt voordat ze daadwerkelijk als weerstandsvermogen beschikbaar zijn. Dat dit niet altijd eenvoudig zal zijn laat zich raden.

Reserve Sociaal Domein

In 2015 hebben de decentralisaties plaatsgevonden van Jeugdzorg, Wmo en Participatie. De gemeenteraad heeft besloten om hiervoor een apart weerstandsvermogen te gaan vormen. De stand van deze reserve per 1-1-2025 bedraagt € 1.792.000.

Ovoorzien

In de jaarbegroting wordt een bedrag van € 1,80 per inwoner geraamd voor onvoorziene uitgaven. De raming heeft een zuivere bufferfunctie. Het bedrag is voor een kwart structureel en voor driekwart incidenteel.

Reserve grondbedrijf

Omdat de gemeente in beginsel een actieve grondpolitiek voert en daarbij als ondernemer optreedt, moet ter wille van de continuïteit het weerstandsvermogen voldoende groot zijn om financiële risico's op te kunnen vangen. De buffer (het weerstandsvermogen) is aan de hand van de risico-inventarisatie van begin 2025 vastgesteld op maximaal € 294.000,-.

Zie ook het onderdeel "Financiële positie" in de Financiële Begroting en de paragraaf Grondbeleid.

Incidentele weerstandscapaciteit	
Vrij aanwendbaar deel algemene reserve	€ 3.000.000.-
Bestemmingsreserves	€ 1.362.000.-
Stille reserves	€ 1.750.000.-
Reserve Grondbedrijf	€ 294.000.-
Reserve Sociaal Domein	€ 1.792.000.-
Onvoorzien incidenteel	€ 33.000.-
Totaal	€ 8.231.000.-

Structurele weerstandscapaciteit

Met structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de exploitatie op te vangen.

Onvoorzien

In de jaarbegroting wordt een bedrag van € 1,80 per inwoner geraamd voor onvoorziene uitgaven. De raming heeft een zuivere bufferfunctie. Het bedrag is voor een kwart structureel en voor driekwart incidenteel.

Begrotingsruimte

De gemeente Wierden verkeerde in 2024 in de positie dat er begrotingsruimte beschikbaar was voor de berekening van de weerstandscapaciteit. De vastgestelde begroting 2024 sluit met een batig saldo van € 1.075.000. Vanwege de financiële onzekerheden op diverse terreinen (m.n. gemeentefonds, vergrijzing, kosten jeugdzorg) en het verslechterende meerjarenperspectief in de begroting 2024 heeft de raad besloten het batig saldo niet in te zetten.

Onbenutte belastingcapaciteit

Onder onbenutte belastingcapaciteit verstaan we de ruimte die we hebben om de gemeentelijke belastingen en heffingen te verhogen. Leges en retributies mogen maximaal 100 % kostendekkend zijn. Met uitzondering van de marktgelden (weekmarkt) zijn alle tarieven 100% op begrotingsbasis kostendekkend.

Voor de berekening van de weerstandscapaciteit is, alhoewel dit niet bij de gemeente Wierden speelt, aansluiting gezocht met de normering OZB die voor een artikel 12-aanvraag Financiële Verhoudingswet wordt gehanteerd. Het normtarief voor toelating tot artikel 12 is in procenten 0,1614% (bron meicirculaire 2023). Als met dit tarief rekening gehouden wordt voor de berekening van de onbenutte capaciteit, dan komt de vrije ruimte uit op € 2.935.000. Het te gelde maken van deze onbenutte belastingcapaciteit is uiteraard geen populaire maatregel. De coalitiepartners hebben dan ook uitgesproken dat een verhoging van de belastingen niet aan de orde is tenzij het noodzakelijk is voor een eerlijker verdeling van de lasten en opbrengsten en het direct ten goede komt aan de plaatselijke samenleving.

Kostenreductie

Kostenreductie op bestaand beleid is in principe een doorlopend proces.

Structurele weerstandscapaciteit	
Onvoorzien structureel	€ 11.000,-
Begrotingsruimte 2024	€ 1.075.000,-
Onbenutte belastingcapaciteit	€ 2.935.000,-
Kostenreductie	€ -, -
Totaal	€ 4.021.000,-

RISICO'S

Algemeen

Jaarlijks dient als toelichting bij de begroting een risicoparagraaf te worden opgesteld en dient in de toelichting bij de rekening van baten en lasten, informatie over de ontwikkeling van de risico's te worden opgenomen.

Onder risico's worden verstaan alle voorzienbare risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van de gemeente.

De benoemde risico's zijn niet altijd te kwantificeren in geld of dienen, om bijvoorbeeld onderhandelingsredenen, niet in geld zichtbaar gemaakt te worden.

Risico-categorieën (bijvoorbeeld financiële-, veiligheids-, aansprakelijkheids-, strategische- en imagorisico's) en risicogebieden (bijvoorbeeld grote projecten, grondbeleid, bedrijfsvoering, openbare orde en veiligheid, inkomensoverdrachten en subsidies, open einde regelingen en inkoop en aanbesteding) zijn in onze organisatie benoemd en dragen bij tot een groter risicobewust zijn.

Waar stoppen we energie in

Erg belangrijk is om in de ramingen van de begroting zo actueel en realistisch mogelijk te zijn. We proberen zoveel mogelijk risico's 'aan de voorkant', dus in de jaarbegroting, af te dekken.

Binnen de Planning- en Control-cyclus stellen we de risico's jaarlijks bij. Dat geldt zowel voor de algemene dienst als voor het grondbedrijf.

Tussentijds wordt via de bestuursrapportage gerapporteerd over risico's en welke maatregelen genomen worden. Hoe groter het risico, hoe meer aandacht. Denk daarbij aan

de grondexploitatie, grote investeringskredieten, de decentralisaties, de Wmo en de sociale werkvoorziening. Bij (investerings)projecten wordt, naast een risicoparagraaf, altijd rekening gehouden met een post onvoorzien in het krediet.

Bewustwording in de organisatie is belangrijk. Dat gebeurt via projecten/projectgroepen, in overleg met leidinggevendenden, werkoverleg e.d. Ook zijn intern cursussen financiën georganiseerd waarin het onderwerp “risico’s en weerstandsvermogen” aan de orde is gesteld.

Verder is er aandacht voor het gestructureerd presenteren van risico's door in sjablonen/formats een paragraaf daarvoor op te nemen in nota's en projectvoorstellen aan het college en de raad.

Het inzetten van weerstandsvermogen is altijd een incidentele oplossing. Het geeft tijd om beleid aan te passen en structurele maatregelen te nemen. In de afgelopen 10 jaar hebben we, uitgezonderd het grondbedrijf, geen gebruik hoeven te maken van ons weerstandsvermogen. Tot slot geeft het totaalbeeld dat onze accountant heeft over onze manier van omgaan met risico's binnen de algemene dienst geen aanleiding om nadere eisen te stellen.

Risicoprofiel

Het risicoprofiel van de gemeente Wierden wordt mede bepaald aan de hand van het uitgavenvolume gecombineerd met specifieke kenmerken van de gemeente zoals ambitie, sociale structuur, fysieke structuur, centrumfunctie en de wijze van bedrijfsvoering. Daarnaast speelt rijksbeleid een rol.

In de hieronder opgenomen tabel zijn de meest actieve risico's in beeld gebracht. De kans dat een risico zich voordoet is ingedeeld in L(aag), M(iddel) en H(oog). De inschatting is arbitrair (hoewel meer personen onafhankelijk van elkaar een oordeel hebben gevormd) en sterk afhankelijk van het moment van samenstelling. Juist nu het rijksbeleid op diverse beleidsterreinen nog veel onzekerheden biedt.

Het risicoprofiel dat uit de risicotabel is af te leiden varieert van € 3,9 miljoen bij L(aag), € 7,1 miljoen bij M(idden) en € 10,3 miljoen bij H(oog). Onze inschatting (prognose in groen) komt uit op € 7,8 miljoen.

Risicotabel (bedragen in €)

	Activiteit	Risico	Impact	Kans		
				Laag	Midden	Hoog
				25%	50%	75%
1	Algemene uitkering uit het gemeentefonds	Maatstaf Lage Inkomens en inzet onderbenutting BCF	Totaal risico bedraagt € 800.000.	200.000	400.000	600.000

2	Dividend	Lagere uitkeringen	Totaalopbrengst 2024 minus extra dividend Cogas en extra dividend Twence is € 720.000	180.000	360.000	540.000
3	Rente	Rentebate niet te realiseren door snellere investeringen en dalende rente	€ 250.000 is is onze opgave Financieel Gezond als structureel ingeboekt	250.000	250.000	250.000
4	Grondexploitatie	Risico's tot een bedrag van € 294.000 worden afgedekt. Verdere vertraging uitgifte afwaardering gronden en prijsverlaging.	De risico-inschatting van voorjaar 2025 is dan voldoende afgedekt.	-	-	-
5	Grondbedrijf. Boekwaarden	De boekwaarde van alle in exploitatie genomen gronden is +/- € 4,1 mln op peildatum 1-1-'25.	Maximaal risico is het verkoop tegen dumptprijzen en de boekwaarden in gebieden waar de gemeente passieve grondpolitiek voert of € 246.000. Dit is lager dan het bedrag zoals benoemd onder 4.	-	-	-
6	Juridische claims	Dagvaarding tot schadeloosstelling	De gemeente kunnen in sommige kwesties gedagvaard wordt tot schadeloosstelling	250.000	500.000	750.000
7	Bedrijfsvoering en organisatie	Organisatie ontwikkeling, krapte arbeidsmarkt, functiewaardering en CAO ontwikkeling en ziekte	De strcturele loonsom bedraagt ca. € 18 mln. Ook hier is het risico moeilijk te kwantificeren. We hanteren hier een bedrag van € 1,5 mln.	375.000	750.000	1.125.000
8	Sociaal Domein	Tekorten in Sociaal Domein. Naast de gevolgen van nieuw of gewijzigd rijksbeleid blijven vraag- en rijsontwikkeling een risico.	De aannames in de begroting zijn gedaan naar huidige inzichten. Een goede inschatting van dit risico is niet te maken. We houden rekening met een bedrag van € 1,5 miljoen.	375.000	750.000	1.125.000
9	De Passie	De Passie heeft recht op permanente huisvesting. Risico bestaat dat leerlingaantallen dalen tot onder de opheffingsnorm.	Via algemene uitkering ontvangen we jaarlijks ca. € 300.000 ter dekking van de kapitaallasten. Uitgaande van 4 jaar geen rijksbijdrage via de algemene uitkering is ca. € 1,2 miljoen.	300.000	600.000	900.000

10	Verduurzaming Maatschappelijk vastgoed	In afwachting van strategische visie	Afhankelijk van te vopmen beleid schattign we een risico in van € 500.000	500.000	500.000	500.000
11	Informatie- beveiliging	Het weglekken of het onjuist/ongewild verspreiden van informatie (privacy en datalekken)	Datalekken kunnen leiden tot (hoge) boetes maar ook tot herstelmaatregelen waarvoor extra personeel dan wel apparatuur/software nodig is. Recente gevallen bij overheden en onderwijsinstellingen tonen aan dat de mogelijk fors kan zijn. Wij schatten de impact op € 1,5 miljoen.	375.000	750.000	1.125.000
12	Vennootschaps- belasting (VpB)	Gemeenten zijn met ingang van 1-1-2016 VpB plichtig	Wierden heeft in overleg met een fiscalist een bepleitbaar standpunt ingenomen. Wij schatten het maximale risico op € 700.000.	175.000	350.000	525.000
13	Onderhoud kapitaalgoederen (groen wegen en riolering)	Integrale projecten/ invalswegen	Budget in begroting ca. € 6,5 miljoen; risico 20% of € 1,3 miljoen	325.000	650.000	975.000
14	Geopolitieke ontwikkelingen	De recente geoplotieke ontwikkelingen kunnen de gemeente raken.	Een goede inschatting van dit risico is niet te maken. We houden hier rekening met een bedrag van € 1 miljoen.	250.000	500.000	750.000
15	Inflatie	Als gevolg van de mondiale ontwik- kelingen is er hogere inflatie dan gebruikelijk.	Een goede inschatting van dit risico is niet te maken. We houden hier rekening met een bedrag van € 1 miljoen.	250.000	500.000	750.000
16	Overige risico's * organisatie gebonden * verbonden partijen	 * regelgeving, processen, ziekteverzuim, automatisering. * deelnemingen en Gem. regelingen.	 De overige risico's zijn niet uitputtend, maar benoemd zijn wel de belangrijkste. Het benoemen van een bedrag is arbitrair. Ingeschat wordt een bedrag van € 500.000	125.000	250.000	375.000

	* open-eind regelingen	* Regelingen waarbij een hogere wetgever in meer of mindere mate de gemeente verplichtingen oplegt zonder budgetair plafond.			
--	------------------------	--	--	--	--

Totaal scenario's	3.930.000	7.110.000	10.290.000
--------------------------	------------------	------------------	-------------------

Totaal prognose (zie groene velden)	7.835.000
--	------------------

De verhouding risico en weerstandsvermogen kan ook in een kengetal uitgedrukt worden door het weerstandsvermogen te delen door risico's.

Uiteindelijk is de toets:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}}$$

In dit verhoudingsgetal komt de eigen beleidsvrijheid tot uitdrukking om te bepalen in welke mate de gemeente de risico's wil afdekken. Algemene normen zijn er niet. Als referentiekader kan wel dienen de door de Universiteit Twente in samenwerking met het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) opgestelde waarderingstabel, die in meerdere gemeenten gebruikt wordt:

Ratio	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 - 2,0	Ruim voldoende
1,0 - 1,4	Voldoende
0,8 - 1,0	Matig
0,6 - 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Als we op basis van bovenstaande werkwijze deze tabel toepassen, dan komen we uit op een ratio van 1,6 ofwel ruim voldoende (theoretisch beschikbaar is € 12.252.000 gedeeld door de prognose van de risico's € 7.835.000).

In onderstaande matrix zijn ook de scenario's L, M en H gegeven. Wanneer we alle risico's zouden waarderen zoals in de kolom Midden, dan komt het ratio uit op 1,7. Dat is dan ook ruim voldoende.

Risicomatrix (in miljoenen)

Risicomatrix (in miljoenen)	Laag	Midden	Hoog	Prognose
Risico o.b.v risicotabel	-3,9	-7,1	-10,3	-7,8
Weerstandsvormogen	12,3	12,3	12,3	12,3
Ruimte/tekort	8,3	5,1	2,0	4,4
Ratio weerstandsvormogen	3,1	1,7	1,2	1,6

Toelichting risicotabel

1. Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De algemene uitkering uit het gemeentefonds, inclusief de middelen voor de decentralisaties, draagt voor 60% bij aan de baten van de gemeente. Tot voor kort was de accres ontwikkeling van het Gemeentefonds het grootste risico dat gemeenten liepen. De oude systematiek van "trap op - trap af" is losgelaten. Dit risico is er dan ook niet meer. Er zijn nog wel risico's in de verdeelmaatstaven (mn. de maatstaf Lage inkomens) en het structureel ramen van een onderuitputting in het BTW-compensatiefonds, we ramen hiervan 50%. Deze risico's ramen we op € 800.000 structureel.

2. Dividend van deelnemingen

Dividend wordt uitgekeerd wanneer de bedrijfsresultaten van de partijen waarin wordt deelgenomen dat toelaten. In de baten is voor € 1.070.000 aan dividend opgenomen. Het extra dividend uit het dividendafbouwfonds van de Cogas, dat eindigt met ingang van 2026 hebben we hiervoor buiten beschouwing gelaten. Er is sprake van een zekere mate van afhankelijkheid met name op de langere termijn van € 720.000.

In de nutssector speelt de Autoriteit Consument en Markt (ACM) een belangrijke rol in het 'reguleren van de winst' door een aantal bepalende indicatoren te normeren (o.a. tarieven en rendement eigen vermogen). Daarnaast zullen de investeringen in de transportcapaciteit en in de Energietransitie door de kabel- en leveringsbedrijven hun effect hebben op het uit te keren dividend.

3. Rente

In de opgave Financieel Gezond ramen we gezien onze werkelijke financieringspositie en inschatting van de besteding van gevoteerde kredieten een structurele rentebate van € 250.000. De gemeente ontvangt van het Rijk rente op de middelen die onder de noemer schatkistbankieren bij het Rijk tijdelijk gestald moeten worden. Het risico zit het met name in een versnelling in de besteding van kredieten en in de hoogte van de rente.

4. Grondexploitatie risicoanalyse

Voor de wijze van benadering van de risico's bij de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf F "Grondbeleid".

Voor het opvangen van deze risico's is in het eerste kwartaal van 2024 aan de hand van het de jaarlijkse risico-inventarisatie de maximale buffer bepaald op € 294.000. De inschatting is gebaseerd op aannames waarbij scenario's van een prijsverlaging tot het terugtreden uit grondposities een rol spelen. De financiële consequenties worden zoals gebruikelijk meegenomen bij de samenstelling van de Nota Meerjarenbeleid 2026-2029 en de begroting 2026.

5. Grondexploitatie dumprijzen

De totale boekwaarde in het grondbedrijf is op de peildatum 1 januari 2024 van de risico-inventarisatie +/- € 4,1 miljoen. In een 'scenario dumprijzen' is er op dit moment een maximaal risico van € 246.000 voor Wierden van in bezit zijn de gronden en boekwaarden van gebieden waar die gemeente een passieve faciliterende rol heeft. Onder punt 6 is de maximale buffer bepaald op € 292.000. Deze buffer is hoger dan het risico van dumprijzen. Er resteert derhalve voor 2024 geen restrisico.

6. Juridische claims

Wij worden in sommige kwesties gedagvaard tot schadeloosstelling. Als de schadeloosstelling door de rechter toegekend wordt, komt een deel hiervan voor onze rekening. Niet alles valt onder de dekking van onze aansprakelijkheidspolis. Daarom nemen wij een bedrag als risico op.

Op dit moment zijn er geen juridische claims met een omvang zoals die nu is opgenomen, maar in de bedrijfsuitvoering van een gemeente is het natuurlijk niet uit te sluiten dat er soms grote juridische claims worden neergelegd. Daarbij is het niet altijd mogelijk hangende een procedure inhoudelijk en financieel op een individuele zaak in te gaan in de paragraaf risicobeheersing of in andere openbare documenten. Met het hogere algemene juridische risico kunnen wij er dan toch rekening mee houden in onze benodigde weerstandscapaciteit. Mocht er in de toekomst een grote schadeclaim ontstaan, dan informeren wij de raad uiteraard binnen de mogelijkheden die er op dat moment zijn (rekening houdend met privacygevoelige informatie en de rechtspositie van de gemeente).

7. Bedrijfsvoering en organisatie

De gemeente groeit in omvang en in takenpakket.

Net zoals zo velen heeft ook de gemeente Wierden te maken met de krapte op de arbeidsmarkt. Onze organisatie heeft inmiddels meerdere maatregelen getroffen om in te spelen op deze krapte, zoals het investeren in zittend en toekomstig talent, het bevorderen van de interne doorstroom van medewerkers, het voeren van het goede gesprek en het toekennen van financiële prikkels. Naar het zich laat aanzien, zijn deze maatregelen onvoldoende om de krapte op de arbeidsmarkt het hoofd te bieden. Bepaalde functies blijven moeilijk in te vullen. Risico bestaat op meerkosten vanwege noodzakelijke inhuur. Het is van groot belang, dat medewerkers wendbaar blijven, onze organisatie toekomstbestendig is en we als werkgever aantrekkelijk blijven. Ook is het tijdig inspelen op ontwikkelingen op de arbeidsmarkt van belang om het ziekteverzuim en de werkdruk beheersbaar te krijgen. Als organisatie is het van belang om aanvullende maatregelen te blijven zoeken om te kunnen blijven inspelen op de krapte op de arbeidsmarkt. Ook hierbij is het noodzakelijk om als werkgever aantrekkelijk te blijven en te investeren in zittend en toekomstig talent en hen aan de organisatie te binden.

Het risico wordt per saldo ingeschat op € 1.500.000.

8. Sociaal Domein

Nieuwe of veranderde wetgeving, decentralisaties, kortingen op subsidies, specifieke uitkeringen en cofinancieringsregelingen van het rijk zonder adequate compensatie is een nauwelijks te beïnvloeden risico in met name het sociale domein.

Zo betekenen de decentralisaties van de jeugdzorg en de Wmo een grote uitdaging. Van gemeenten wordt verwacht dat er zorg en ondersteuning wordt georganiseerd en daarvoor zijn te weinig middelen beschikbaar. Er is structureel meer geld nodig om de zorg te kunnen blijven leveren. We worden geconfronteerd met hogere kosten op maatwerkvoorzieningen Jeugd en Wmo. Vergeleken met voorgaande jaren blijven we voor de Jeugd binnen de bandbreedte van het aantal cliënten en aantal voorzieningen. De stijging van de kosten heeft

dus te maken met de zwaardere zorg die ingezet wordt. We zien dat de complexiteit van de casuïstiek zwaarder wordt. Ook binnen de Wmo wordt de complexiteit van de casuïstiek zwaarder. Er zijn wachtlijsten binnen de GGZ waardoor maatwerkvoorzieningen ingezet moeten worden gedurende de wachtperiode.

De kosten voor huishoudelijke ondersteuning nemen ook toe. Dit komt enerzijds door een hogere indexatie door reële tarieven en anderzijds doordat het abonnementstarief en vergrijzing een aanzuigende werking hebben op de vraag naar Wmo voorzieningen. Het risico bestaat dat er onvoldoende wordt gecompenseerd door het Rijk met betrekking tot de volumestijgingen die het gevolg zijn van vergrijzing. Het afschaffen van het abonnementstarief en de herinvoering van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage staat op de agenda van het rijk. Deze is naar huidige informatie voorzien per 1 januari 2026.

Het belang van de transformatie blijft daarmee nog steeds onverminderd van belang. In de aanpak waarvoor de gemeente Wierden heeft gekozen staat deze transformatie dan ook centraal. Daarbij merken wij op dat de samenleving niet maakbaar is en zich ook externe effecten voordoen die van invloed zijn.

Het verlies van koopkracht en toename van armoede en schuldenproblematiek door de inflatie en stijgende kosten aan energie is ook een risico. Het rijk heeft weliswaar middelen verstrekt om de minimagroep te compenseren bij de energiekosten echter daarmee is het vraagstuk niet opgelost.

Verder zijn de aannames die voor de begroting zijn gedaan voor het sociale domein gebaseerd op de inzichten die we op dat moment hadden. De reeds genoemde onzekerheden en de vraag- en prijsontwikkelingen blijven een risico. De omvang van dit risico is moeilijk in te schatten. We houden rekening met een risico van € 1.500.000.

9. Voortgezet onderwijs 'de Passie'

De Passie heeft recht op permanente huisvesting. Het risico dat hier in beeld wordt gebracht is het risico dat gedurende een periode van 5 jaar geen rijksbijdrage wordt ontvangen indien de leerlingenaantallen van de school tot onder de opheffingsnorm dalen en de school moet sluiten. Dan stopt ook de jaarlijkse rijksbijdrage ter grootte van ca. €300.000. De gemeente heeft dan een gebouw met een boekwaarde zonder dekking van de lasten uit rijksmiddelen en zal de mogelijkheden tot herontwikkeling moeten onderzoeken.

10. Verduurzaming Maatschappelijk vastgoed

In 2024 en 2025 ontwikkelen we een strategische visie op de ontwikkeling van al het maatschappelijk vastgoed in de gemeente. Daarbij gaat het in 1e instantie om ons eigen vastgoed, waarvoor we een eerste stap hebben gezet met een visie op de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen en terreinen. De volgende stappen zullen we zetten in loop van 2024, daarbij ontwikkelen we een verdere strategische visie op het vastgoed. Het maatschappelijk vastgoed binnen de gemeente Wierden betreft een uitgebreide portefeuille. Het gaat namelijk over:

1. Vastgoed in eigendom van de gemeente. Hieronder vallen onder meer het gemeentehuis, de gemeentewerf, en diverse zorg-, welzijns-, en culturele accommodaties, onderwijshuisvesting, 2 binnensportaccommodaties.
2. Maatschappelijk vastgoed in eigendom van derden waarmee de gemeente een subsidierelatie heeft, bijvoorbeeld de sportvoorzieningen, bibliotheek.
3. Overig maatschappelijk vastgoed in eigendom van derden, bijvoorbeeld de musea, kulturhusen.

De verantwoordelijkheid voor het vastgoed is over verschillende afdelingen binnen de gemeente en gelijktijdig verschillende organisaties (schoolbesturen, WiE-Sport, stichtingsbesturen) verdeeld. Een totaaloverzicht ontbreekt. Om die reden is een Strategisch VastgoedPlan in ontwikkeling om het totale vastgoed en de eigendomsverhoudingen in beeld te brengen. Naast het in zicht brengen van het totale maatschappelijk vastgoed zal vervolgens van het in eigendom zijnde maatschappelijk vastgoed de staat van onderhoud (beheer- en onderhoudsplannen) en potentiële verduurzamingsmaatregelen in beeld worden gebracht.

De gevolgen hiervan zijn uiteraard nog niet in beeld. Voorshands hanteren wij voor de paragraaf een bedrag van € 500.000.

11. Informatiebeveiliging

Datalekken kunnen leiden tot (hoge) boetes maar ook tot herstelmaatregelen waarvoor extra personeel dan wel apparatuur/software nodig is. Recente gevallen bij overheidsinstellingen en onderwijsinstellingen tonen aan dat de impact mogelijk fors kan zijn. Wij schatten de impact op 1,5 miljoen.

12. Vennootschapsbelastingplicht (VpB)

Gemeenten vallen voor ondernemersactiviteiten onder de VpB. Er moet dan over die activiteiten winst worden afgedragen aan de fiscus. Op dit moment is nog niet aan te geven hoe de vrijstellingsbepalingen gaan luiden.

Wierden heeft in overleg met een fiscalist een bepleitbaar standpunt ingenomen. Wij schatten het maximale risico op € 700.000.

13. Onderhoud kapitaalgoederen, groen en wegen

In de begroting gaat in het beleidsveld wegen en het beleidsveld groen circa € 6,5 miljoen om. Daarnaast zijn in de eenmalige sfeer kredieten beschikbaar.

We houden rekening met een risico van calamiteiten tot 20% van het exploitatiebudget ofwel € 1,3 miljoen.

14 Geopolitieke ontwikkelingen

Na de coronapandemie en de Russische inval in Oekraïne, zien we met de huidige wereldwijde spanningen opnieuw een ontwrichtende geopolitieke ontwikkeling op ons afkomen. Een wereldwijde handelsoorlog dreigt. Spanningen tussen de VS en Europa maken onze veiligheid minder vanzelfsprekend. Europa zal fors in defensie moeten investeren. Hogere uitgaven door het rijk zijn onvermijdelijk op onder meer zorguitgaven, rente en defensie. Daar zal op termijn ruimte voor vrijgemaakt moeten worden. Verstandig begrotingsbeleid is ook belangrijk vanwege de inflatie, die in Nederland hoger is dan het gemiddelde in het eurogebied.

De kans op onverwachte economische schokken neemt toe. Dit kan leiden tot inflatie, rentestijging, lagere economische groei en dalende koopkracht.

15. Inflatie

Bij inkoop en projecten van de gemeente zien we risico's vanwege de hoge inflatie. Kosten worden hoger en prijzen in offertes hebben soms maar een korte geldigheidsduur. Projecten vertragen (vanwege tekort aan materialen), worden duurder dan de beschikbaar gestelde budgetten of er moeten concessies gedaan worden in kwaliteit. Deze risico's zijn grotendeels extern.

Een goede inschatting van het risico is niet te maken. Voor deze paragraaf houden we rekening met een aanvullend risico van € 1.000.000.

16. Overige risico's

- *Organisatiegebonden risico's*
 - De wetten, regels en voorschriften waarmee gewerkt wordt, worden steeds complexer. Zorgvuldigheid in procedures en besluitvorming luisteren nauw. Anderzijds is er een behoorlijke werkdruk. Daar waar het afbreukrisico groot is, wordt uiteraard de grootste inspanning geleverd om fouten te voorkomen.
 - De gemeente kan zich niet verzekeren tegen bedrijfsschade. Bij ernstige calamiteiten (bijvoorbeeld bij uitval van automatisering) zou het voor kunnen komen dat de bedrijfsvoering voor langere tijd stil ligt. Een inhaalslag zal dan extra loonkosten met zich meebrengen.
 - Uit de schadepraktijk blijkt dat de gemeente op het gebied van vergunningverlening en de kwaliteit van de handhavingsorganisatie aansprakelijkheidsrisico's loopt.
- *Verbonden partijen*

In de paragraaf Verbonden partijen worden de deelnemingen en gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente een bestuurlijk en/of een financieel belang heeft, uitgebreid beschreven inclusief de risico's van deze partijen. Hiernaar wordt verwezen.
- *Open-eind regelingen*

Onder risico's van open-eind regelingen worden verstaan die regelingen waarbij een hogere wetgever in meer of mindere mate de gemeente verplichtingen oplegt. Als voorbeelden kunnen worden genoemd het leerlingenvervoer, de sociale uitkeringen, het kwijtscheldingsbeleid en -beperkt- andere bijstandsgelateerde uitgaven. Het beheersen van de uitgaven kan tot op zekere hoogte worden geregeld via eigen beleid. Doel is in elk geval deze regelingen qua lasten zoveel mogelijk te beheersen.

We waarderen de 'overige risico's' op € 500.000.

KENGETALLEN

Ingevolge artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) moeten in deze paragraaf kengetallen worden opgenomen voor: de netto schuldquote, de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, de solvabiliteitsratio, de structurele exploitatieruimte, de grondexploitatie en de belastingcapaciteit. De kengetallen maken het de leden van provinciale staten en de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun provincie of gemeente.

Netto schuldquote: de netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Solvabiliteitsratio: dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Structurele exploitatieruimte: Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

Grondexploitatie: voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage.

Belastingcapaciteit: de ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 in en uit te drukken in een percentage.

Kengetallen:	2023-W	2024-W	2024-B
netto schuldquote	1,5%	6,2%	45,8%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-8,1%	-4,4%	37,0%
solvabiliteitsratio	46,4%	49,4%	40,4%
structurele exploitatieruimte	0,3%	1,5%	1,4%
grondexploitatie	-2,1%	-4,8%	-2,2%
belastingcapaciteit	96,9%	97,4%	97,5%

De eerste twee kengetallen geven aan dat de schuldpositie is afgenomen. In belangrijke mate wordt dit veroorzaakt door toename van de uitzettingen > 1 jaar (schatkistbankieren) en de nog te ontvangen bedragen. Voor de begroting wordt het uitgangspunt gehanteerd dat alle gevoteerde kredieten volledig zijn/worden besteed. Dit geeft een ander beeld van het financieringssaldo en verklaart de afwijking in de schuldquotes.

Het solvabiliteitsratio is in 2024 vanwege de toename van het eigen vermogen gestegen. Volgens de jaarrekening 2024 bedraagt het kengetal structurele begrotingsruimte in 2024 1,5%. Dit is in lijn met het rekeningresultaat vanwege de incidentele baten in 2024 en de begroting 2024. Een verkorte analyse van het rekeningresultaat wordt gegeven bij het "Overzicht van baten en lasten".

De boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden is laag te noemen. Het kengetal grondexploitatie bedraagt -4,8%. De negatieve boekwaarde wordt veroorzaakt doordat met name de woningbouwcomplexen De Berghorst II en Zuidbroek deelgebied 2 en 3. Ten aanzien van de belastingcapaciteit kan worden geconstateerd dat deze zich onder het landelijk gemiddelde bevindt.

Duiding ratio's

Om de financiële positie van Nederlandse gemeenten met elkaar te kunnen vergelijken, heeft de accountantsorganisatie BDO een financiële ranking gemaakt:

Waarderingscijfer	Minst risicovol (%)	Neutraal (%)	Meest risicovol (%)
Nettoschuldquote	<90	90-130	>130
Nettoschuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90	90-130	>130
Solvabiliteitsrisico	>50	20-50	<20
Grondexploitatie	<20	20-35	>35
Structurele exploitatieruimte (begroting)	>0	0	<0
Belastingcapaciteit	<95	95-105	>105

De ratio's 2024 geven het volgende beeld met signaleringswaarden:

• Netto schuldquote	6,2%	Minst risicovol
• Netto schuldquote gecorrigeerd	-4,4%	Minst risicovol
• Solvabiliteit	49,4%	Neutraal risico
• Grondexploitatie	-4,8%	Minst risicovol
• Structurele exploitatieruimte	1,5%	Minst risicovol
• Belastingcapaciteit	97,4%	Neutraal risico

PARAGRAAF B: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

In artikel 12 van het BBV is bepaald dat de paragraaf betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen ten minste de volgende kapitaalgoederen bevat:

- a) Wegen;
- b) Riolering;
- c) Water;
- d) Groen;
- e) Gebouwen.

Voor elk van deze kapitaalgoederen moet worden aangegeven:

- a) Het beleidskader;
- b) De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- c) De vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Onder lastige economische omstandigheden kan de verleiding bestaan om onderhoud uit te stellen of in het geheel niet meer uit te voeren. Op korte termijn levert dit uiteraard besparingen op. Op de wat lange(re) termijn heeft het uitstellen of niet uitvoeren van onderhoud nadelige effecten. Deze nadelige effecten kunnen dan waarschijnlijk slechts met grote aanvullende uitgaven ongedaan worden gemaakt. Wij kiezen ervoor om het kwaliteitsniveau te handhaven en de hiervoor benodigde middelen beschikbaar te stellen.

Onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een substantieel deel van de begroting. Een goed overzicht is daarom van belang voor een juist inzicht in de financiële positie. In deze paragraaf maken we voor de genoemde categorieën kapitaalgoederen inzichtelijk op welke wijze we uitvoering geven aan het vastgestelde beleid in samenhang met de beschikbaar gestelde budgetten.

Overzicht beleidsplannen

Beleidsplannen worden opgesteld voor meerdere jaren (middellange en lange termijn). In het beleidsplan staat het ambitieniveau van de gemeente voor de openbare ruimte. Aan de hand van het ambitieniveau wordt bepaald welke (kapitaals-)investeringen er nodig zijn en worden de jaar- (kapitaals-)lasten bepaald.

Daarnaast wordt bepaald wat de onderhoudslasten zijn. Deze worden onder andere vastgelegd in het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) - plan. Aan de hand van een kwaliteitsbepaling worden de beheerlasten bepaald en vastgelegd in de begroting.

Een beleidsplan opstellen vergt een gedegen voorbereiding. Vaak wordt een beleidsplan opgesteld met behulp van een extern bureau. Om een beleidsplan op te kunnen stellen worden kredieten aangevraagd in de nota meerjarenbeleid.

Hieronder staat een overzicht van de beleidsplannen. Het gaat hierbij niet alleen om actualisatie van bestaande beleidsplannen maar ook om beleidsplannen die nog niet zijn opgesteld. Deze staan aangegeven met een ster (*).

Beleidsplannen	Planning/ vastgesteld	Looptijd t/m	Financiële vertaling in begroting	Opmerking
Watertakenplan huidig	09-07-2019	2024	Ja	Vastgesteld
Watertakenplan 2025	Q1 2025		Ja	In voorbereiding
IBOR-plan	02-03-2021	2025	Ja	Vastgesteld
IBOR-plan 2025*	Q4 2025	2030		In voorbereiding
Mobiliteitsplan	04-06-2024	2030	Ja	Vastgesteld
Actualisatie 2024-2030				
Wegenbeleidsplan	31-05-2022	2026	Ja	Vastgesteld
Speelbeleidsplan	11-07-2023	onbepaald	Ja	Vastgesteld
Openbare verlichting	04-04-2023	2027	Ja	Vastgesteld
Groenvisie	Q4 2025	onbepaald		Concept, behandeling uitgesteld
Bomenbeleidsplan*	Q4 2025	onbepaald	Nee	In voorbereiding
Civiele kunstwerken*	Q4 2025	2030	Nee	In voorbereiding
Gladheidsbestrijding*	Q4 2025	onbepaald	Nee	In voorbereiding
Inritvoorwaarden*	Q1 2026	onbepaald	Nee	In voorbereiding
Puin- en zandwegen*	Q2 2026	onbepaald	Nee	In voorbereiding
Visie begraafplaatsen	2011	2035	Ja	2030 evaluatie

Overzicht beheerplannen

Beheerplannen zijn plannen die opgesteld worden voor een korte periode (bijvoorbeeld 2 jaar). De plannen zijn gericht op uitvoering. In het beheerplan staat de praktische vertaling van het IBOR beleidsplan aan de hand van beschikbaar budget, de gevraagde kwaliteit en (beleids)doelen. Het doel is om te voorkomen dat er kapitaalvernietiging plaatsvindt door slecht onderhoud.

Drie beheerplannen worden in 2025 nog opgesteld en zijn in voorbereiding. Het beheerplan begraafplaatsen was uitgesteld omdat er in 2025 een evaluatie is geweest. Er komt één nieuw beheerplan voor de reiniging waar vegen, zwerfvuil en afval beter geïntegreerd in komen te staan. Het beheerplan voor bermen en sloten wordt in 2025 geëvalueerd omdat er bio-divers maaien is ingevoerd en de resultaten hiervan nog niet bekend zijn.

De overige beheerplannen worden vernieuwd in 2026 in lijn gebracht met het nog op te stellen IBOR -beleidsplan. De beheerplannen worden dan gebaseerd op nieuw beleid en het vastgestelde kwaliteitsniveau door de gemeenteraad.

Beheerplannen	Vastgesteld d.d.	Financiële vertaling in begroting	Opmerking
Bomen	21-02-2023	Ja	Actueel
Groenrenovaties	21-02-2023	Ja	Actueel
Speelplaatsen	21-02-2023	Ja	Actueel
Gras	21-02-2023	Ja	Actueel
Plantsoenen	21-02-2023	Ja	Actueel
Riolering (Mech.)	21-02-2023	Ja	Actueel
Openbare verlichting	21-02-2023	Ja	Actueel
Verhardingen	21-02-2023	Ja	Actueel
Civiele kunstwerken	21-02-2023	Ja	Actueel
Recreatieve fietspad.	21-02-2023	Ja	Actueel
Wegkanten	21-02-2023	Ja	Actueel
Verkeersvoorzieningen	21-02-2023	Ja	Actueel
Zand- en puinwegen	21-02-2023	Ja	Actueel
Bermen en sloten	06-09-2023	Ja	Evaluatie in 2025
Begraafplaatsen			In voorbereiding
Reiniging			In voorbereiding

OPENBAAR GROEN

Beleidskader

Onze directe (groene) omgeving wordt in toenemende mate belangrijker om in te bewegen. Hierdoor worden er andere eisen aan groen gesteld. Verblijven in het groen wordt belangrijker en de aanwezigheid van siergroen wordt minder belangrijk. De maatschappij heeft steeds minder geld beschikbaar voor groen. Al deze aspecten roepen om een nieuw maar vooral flexibeler en innovatiever groenbeleid.

Groen- en bomenbeleid

Vooralsnog is het IBOR plan leidend. Dit plan is gericht op beheer (schoon en veilig). Voor vervangingen (heel) is nog geen toereikend beleid. De investeringen in de openbare ruimte blijven (nu) nog achter. Voor vervangingen is weinig budget. Op termijn kan dit leiden tot een achteruitgang in de kwaliteit. Dit heeft ook te maken met de leeftijd van wijken. Daarom is het van belang om keuzes te gaan maken in ambitieniveau en dit vast te laten leggen in beleidsplannen. De verwachting is dat de afname van kwaliteit nu nog niet leidt tot

kapitaalvernietiging. Deze verwachting is vastgelegd in het IBOR - plan 2021-2024. In 2025 wordt er een nieuw IBOR plan opgesteld.

Areaal

Het areaal ca. 126 hectare groen.

WAT HEBBEN WIJ GEDAAN IN 2024?

Opstellen Groenvisie

Wij hebben een Groenvisie opgesteld wat gelijktijdig met het IBOR plan in 2025 voorgelegd wordt ter besluitvorming.

Uitvoering BOR-plan 2021-2024

Het IBOR plan 2021-2024 is in 2020 opgesteld en vastgesteld 2 maart 2021. In het IBOR plan is bepaald dat de kwaliteit gericht is op niveau B (goed), het huidige niveau.

Integraal beheer

Binnen de kaders van het IBOR- plan wordt het groenonderhoud uitgevoerd en gecontroleerd. Meer dan 10 keer per jaar wordt gecontroleerd of het gewenste niveau behaald wordt.

Gevolgen klimaatverandering

Als gevolg van de klimaatverandering lopen de kosten vaker uiteen. In een droog jaar wordt er meer aandacht besteed aan watergeven. In een nat jaar gaat de aandacht uit naar onkruidbeheersing.

Verhogen biodiversiteit

Om de biodiversiteit te verhogen is in 2022 een beleidswijziging voorgesteld om bio-divers te gaan maaien. Dit voeren we nu gefaseerd uit.

WAT GAAN WIJ DOEN IN 2025?

Beleidsontwikkeling

In 2025 hebben wij de toekomstvisie van de gemeente Wierden vertaald in het beleid voor het openbaar groen. Dit beleid hebben we vertaald in een Groenvisie die nog ter besluitvorming wordt voorgelegd.

Het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) blijft de basis voor het beheer. De vertaling van het groenbeleid in een aangepast IBOR plan wordt gedaan in 2025. Het bomenbeleidsplan wordt in 2025 opgesteld. Daarna is de hele beleids- en beheercyclus voor de openbare ruimte afgerond.

Belangrijkste speerpunten voor 2025

De speerpunten zijn:

- Het in stand houden van het bomenareaal door onderhoud en vervanging.
- Het uitvoeren van het IBOR plan.
- Het bio-divers maaien van bermen.
- Het uitvoeren van groenvervangingen bij integrale projecten.

Alleen waar combinaties te maken zijn met civiele werkzaamheden wordt groen vervangen (integrale projecten). Dat betekent dat er geen incidentele groenvervangingen en/of het plaatsen van straatmeubilair wordt uitgevoerd. Dit is nog een gevolg van het bezuinigen. Inmiddels is duidelijk dat ook het niet vervangen eindig is omdat het voorzieningenniveau en de kwaliteit te ver achteruit gaat. Overeenkomstig de IBOR systematiek kunnen groenvakken op C of D kwaliteit (kapitaalsvernietiging) gaan uitkomen.

Financiële consequenties en vertaling naar de begroting

Het onderstaand schema geeft de werkelijke en toekomstige ontwikkeling van de lasten weer. Deze bedragen zijn afgestemd op het gewenste kwaliteitsniveau, de urentoerekening, de onderhoudsplannen/beelddbestekken.

De kosten stijgen door inflatie. Ook zijn we steeds meer geld kwijt aan boomonderhoud vanwege klimaatomstandigheden.

Categorie (Bedragen x €1.000)	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Groen onderhoud	1.150	1.096	1.195
Reconstructies	249	217	232
Boom onderhoud	370	392	335
Straatmeubilair	14	17	6
Totaal	1.783	1.722	1.768

WATER, WEGEN EN KUNSTWERKEN

Beleidskader

Het wegbeheer is een samenhangend geheel van activiteiten die gericht zijn op het ontwikkelen, onderhouden en managen van de functies van het wegennetwerk ten dienste van de gebruikers. De gemeente heeft als wegbeheerder de zorgplicht om de wegen die binnen haar gebied liggen in een goede staat te laten verkeren. Voor het beheer van de wegen is er een wegbeheerplan aanwezig. Inmiddels is er een nieuw beleidsplan wegen opgesteld inclusief de financiële vertaling voor de komende jaren.

Voor wat betreft de asfaltverharding (ca. 55% van het totale areaal) wordt voldaan aan het in het beheerplan opgestelde beleidskader:

- Er wordt voldaan aan het wettelijk kader met betrekking tot wegbeheer;
- Voor de asfaltverhardingen is voldaan aan de CROW richtlijnen.

Bovenstaande is ingegeven door de techniek en de daarmee samenhangende parameters. Naast de technische onderhoudsstaat van de verhardingen is er ook nog de beleving van onze inwoners. Hier ligt het raakvlak met IBOR. Ondanks dat de algemene technische staat van de verhardingen goed is verlangen onze inwoners soms wat anders. Dit heeft alles te maken met de inrichting van de openbare ruimte. Ook in het onderhoud zoeken we de integraliteit van uitvoering in de openbare ruimte.

Gebied	Elementen (m2)	Asfalt (m2)	Beton (m2)	Totaal
Centrumgebied	106.474	4.708	215	111.397
Woonwijken	627.742	95.882	807	724.431
Invalswegen	37.690	68.253	1.112	107.055
Bedrijfsterreinen	49.434	46.648	34	96.116
Begraafplaatsen	5.533	3.160	0	8.693
Buitengebied	56.746	782.533	35.283	874.562

Bron: IBOR / Wegbeheer 2022. Deze cijfers worden in 2025 geactualiseerd.

Autonome investeringen wegen

Er zijn een aantal wegen waar door met name functie verandering dan wel ontwikkelingen in de omgeving de onderhoudssituatie enorm onder druk staat.

In de meeste gevallen gaat het om wegen in het buitengebied die door de ontwikkelingen te smal zijn om de toegenomen hoeveelheid en omvang van het verkeer op een veilige wijze af te wikkelen.

De technische staat van deze wegen is door deze zwaardere belasting bijna of reeds aan het einde van haar levensduur.

Daarnaast is het voor een aantal wegen (en bermen) van groot belang om de berm te verharderen met grasbetontegels wat een positief effect heeft op de verkeersveiligheid.

Bovenstaande is opgenomen in het beleidsplan Wegen en vervolgens opgevoerd in de Nota Meerjarenbeleid.

Civieltechnische kunstwerken

Er is een beheer- en onderhoudsplan voor civieltechnische kunstwerken vastgesteld. Uit het plan blijkt dat naast het klein onderhoud ook groot onderhoud moet worden uitgevoerd.

Met deze middelen kan worden voldaan aan het standaardniveau van onderhoud. In 2024 is het gehele areaal geïnspecteerd waarna in 2025 gestart wordt met het nieuwe beleidsplan civieltechnische kunstwerken.

Openbare verlichting

Er was in 2023 alleen budget voor onderhoud aan de openbare verlichting. Het percentage LED bleef daarmee op 29% van het totaalareaal. Daarnaast is het areaal verouderd en is bij veel masten en armaturen de technische levensduur reeds verstreken. In 2022 is daarom gestart met het nieuwe beleidsplan voor de openbare verlichting welke in 2023 door de gemeenteraad is vastgesteld. In 2024 is gestart met de vervangingsopgave.

Financiële consequenties

Onderstaand een overzicht van de financiële consequenties betreffende onderhoud wegen.

De bedragen zijn tot stand gekomen op basis van de beheersplannen. Hiermee is rekening gehouden met de onderhoudsplanningen, urentoerekening en het gewenste kwaliteitsniveau.

Categorie (Bedragen x €1.000)	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Beheer verharde wegen	852	880	842
Beheer semi-verharde wegen	103	92	94
Beheer recreatieve fietspaden	45	62	38
Beheer wegkantverbetering	332	435	423
Onderhoud bruggen	95	176	87
Totaal	1.427	1.645	1.484

RIOLERING

WAT HEBBEN WIJ REALISEERD IN 2024?

Beleid

Op basis van de Wet milieubeheer hebben gemeenten regels vastgelegd over de lozing van afvalwater op de riolering, en volgens de Omgevingswet (vanaf 1 januari 2024) geldt dat zij ook een zorgplicht hebben voor de inzameling en verwerking van hemelwater en grondwater in stedelijk gebied. Hoe wij in Wierden deze watertaken invullen, is vastgelegd in het Watertakenplan 2020–2024, dat door de gemeenteraad is goedgekeurd. Hoewel de oorspronkelijke looptijd van het plan van 2020 tot en met 2024 liep, is deze verlengd tot eind 2025. Aangezien de huidige planperiode eind 2025 afloopt, is er een nieuw plan opgesteld voor de periode 2026–2029. Dit plan wordt in april 2025 aan de raad aangeboden voor besluitvorming. Een actueel Watertakenplan is essentieel om de cruciale rol van water in onze leefomgeving te waarborgen.

Uitvoering

In 2024 hebben wij volgens de planning diverse werkzaamheden gerealiseerd. Op basis van onderzoeken – onder andere inspectiebeelden – is in zowel de vrijvervalriolering als de mechanische riolering een onderhouds- en reparatieprogramma uitgevoerd. Daarnaast hebben wij vervangingsmaatregelen uitgevoerd in Wierden West (Prins Hendrikstraat/Jacobsonstraat) en hydraulische verbeteringen aangebracht in de riolering in Morslaan te Enter. Vooral in de periode van begin 2024 tot en met het voorjaar lag de focus op het aanpakken van meldingen van grondwateroverlast.

Naast de reconstructie van de Prins Hendrikstraat/Jacobsonstraat hebben wij deze omgeving ook de klimaatadaptatie opgepakt (o.a. een grote wadi en een infiltratieput) en is de schoolomgeving in Wierden Oost klimaatbestendig gemaakt. Verder hebben wij vanuit het thema water/klimaat advies uitgebracht bij de omgevingsplannen in Berghorst, Kluinveen, Zenderink en Zuidbroek Oost, en waren wij intensief betrokken bij projecten zoals Centrum Wierden, de Kluinveen-Violenhoeksweg, het Prorail-onderstation en het kindcentrum in Enter. Ook zijn de werkzaamheden rondom subsidies van het rijk (DPRA en ZON) en van de provincie en het waterschap succesvol afgesloten en de subsidietrajecten afgerond.

Naast de fysieke maatregelen hebben wij de communicatie en bewustwording rondom de gevolgen van klimaatverandering versterkt. Zo hebben wij particulieren ondersteund bij het

plaatsen van regentonnen, het vergroenen van tuinen en het afkoppelen van regenwater. Met de subsidieregeling en de tegeltaxiservice – die gratis de vrijgekomen tegels en klinkers ophaalt – hebben wij extra stimulans gegeven. Tevens organiseerde Twents Waternet in de zomer de Twentse Waterweek, waarin jong en oud in het teken van water en klimaatbewustzijn werden meegenomen in praktische en inspirerende activiteiten.

WAT GAAN WIJ DOEN IN 2025?

Voor 2025 hebben wij in het huidige Watertakenplan (2020–2024) een heldere visie vastgesteld voor de gemeentelijke watertaken, namelijk de zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Deze visie, die gericht is op een toekomstbestendige waterketen, vormt de basis voor het voortzetten van de huidige maatregelen en de voorbereiding op het nieuwe Watertakenplan voor 2026–2029. De strategie is per watertaak bovendien afgestemd op de overige beleidsterreinen van de gemeente en op het beleid van zowel het waterschap als de provincie.

De belangrijkste speerpunten voor de komende periode zijn:

- **Behoud en onderhoud:**
Het in stand houden van bestaande voorzieningen door alleen het strikt noodzakelijke onderhoud en investeringen uit te voeren, met als doel de volksgezondheid te beschermen. Dit omvat onder meer het onderhouds- en reparatieprogramma voor zowel de vrijval- als de mechanische riolering en het verbeteren van de hydrauliek rondom de Violenhoeksweg.
- **Vorbereiding op toekomstige vervangingsopgaven:**
Het gereedmaken van Wierden West zodat de grote vervangingsopgave in de riolering integraal samen met andere opgaven kan worden opgepakt.
- **Vergroten van waterbewustzijn:**
Het verder uitdragen van de subsidieregeling voor het plaatsen van regentonnen, het afkoppelen van erfverhardingen en daken, en het vergroenen van particuliere tuinen (van ‘tegel eruit, groen erin’). Ook zal de tegeltaxi-service, in combinatie met de subsidieregeling, beschikbaar blijven voor het gratis ophalen van vrijgekomen tegels en klinkers. Daarnaast neemt de gemeente deel aan het NK tegelwippen, waarin 14 Twentse gemeenten strijden om de beste vergroening van de leefomgeving.
- **Samenwerking en kennisdeling:**
Het verder uitbouwen van het platform Twents Waternet, zodat de gedeelde kennis en samenwerking met andere overheden wordt versterkt.

Deze koers zet in op zowel het behoud van bestaande voorzieningen als de voorbereiding op toekomstige uitdagingen, zodat de gemeente Wierden klaar is voor een duurzaam en klimaatbestendig waterbeheer.

Categorie (Bedragen x € 1.000	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Exploitatieuitgaven	1306	1377	1140
Toevoeging voorziening	1069	1431	1696
Onttrekking voorziening			
Bijdragen rioolaansluitingen	-19	-19	-20
Opbrengst rioolheffing	-3367	-3652	-3641
De volgende lasten worden toegerekend aan riolering:			
Aandeel kosten kwijschelding	71	59	83
Aandeel kosten straatreiniging	41	70	64
Overhead kwijschelding/ straatreiniging	10	16	16
Onkruidbestrijding	11	8	11
Bladkorvencampagne	4	4	2
Overhead RBR	133	135	128
Overhead buitendienst	29	36	34
Overhead overig		1	
BTW Compensabel	140	148	101
Correctie rentenotitie BBV	575	386	386
Totaal	0		0

Al een aantal jaren worden de overheadkosten niet meer via tijdsverantwoording, maar afzonderlijk toegerekend aan het taakveld. Exploitatiesaldi worden verrekend met de egalisatie voorziening riolering. Komt het saldo boven het plafond van 15% dan wordt het surplus overgebracht naar de voorziening riolering. Deze wordt als dekkingsmiddel ingezet voor vervangingsinvesteringen. Er is dan ook sprake van een “gesloten financieel circuit”. De voorzieningen voor rioleringen kennen per 31 december 2024 een saldo van ca. € 3,5 miljoen.

GEBOUWEN

Beleidskader

Het onderhoudsbeleid met betrekking tot de gemeentelijke gebouwen moet bijdragen aan de doelstelling van de gemeente, zoals:

- Het bevorderen van een positieve beleving bij bezoek aan het gebouw;
- Het bevorderen van een comfortabele werkomgeving;

- Het bijdragen aan het imago wat de organisatie wil uitstralen;
- Het voorkomen van waardedaling of achterstallig / uitgesteld onderhoud.

Conform het geldende beleidsplan Beheer en Onderhoud gemeentelijke gebouwen wil de gemeente de gebouwen technisch in stand houden op een aanvaardbaar onderhoudsniveau.

Van alle gemeentelijke gebouwen is vervolgens bepaald welk onderhoudsniveau wordt nagestreefd. Hierbij worden 3 niveaus onderkend (optimaal, basis en minimaal) waarbij het overigens mogelijk is dat binnen één gebouw verschillende niveaus voorkomen:

- Optimaal niveau: aan de uiterlijke presentatie van het gebouw en de terreinvoorzieningen wordt grotere waarde gehecht. Dit geldt tevens voor de belevingswaarde van binnen afwerkingen (gebouw als visitekaartje). Naast het basis onderhoudsprogramma worden er extra verzorgende activiteiten opgenomen. Dit zijn het conserverend onderhoud van kozijnen en geveldelen.
- Basis niveau: sober, veilig en doelmatig. Het plegen van onderhoud zodat de oorspronkelijke vereiste functievervulling en de minimale wettelijke verplichte veiligheid van het gebouw gewaarborgd is. Naast het basis onderhoudsprogramma zijn er minimale verzorgende activiteiten opgenomen.
- Minimaal niveau: gebouwen die vanuit hun functie of vanwege toekomstwaarde bewust op een lager onderhoudsniveau worden onderhouden. Mogelijk worden deze gebouwen op termijn afgestoten. De nadruk ligt op het plegen van preventief onderhoud en het herstellen van calamiteiten.

In het beleidsplan is dit nader uitgewerkt. Tevens is in dit plan voor alle gemeentelijke gebouwen een inventarisatie opgenomen van het onderhoudsniveau en worden voor elk gebouw de levensduur en overige bijzonderheden vermeld. Tevens is per gebouw aangegeven welk onderhoudsniveau wordt nagestreefd.

Financiële consequenties

De gemeentelijke gebouwen worden jaarlijks geïnspecteerd onder verantwoordelijkheid van de afdeling Ruimtelijk Beheer en Realisatie. De gebouwen worden geïnspecteerd en beoordeeld op technische kwaliteit, functionele werking van diverse onderdelen en visuele aspecten, voldoet het aan wet- en regelgeving en veiligheid. De gegevens uit deze inspectie worden gerelateerd aan het gewenste onderhoudsniveau en verwerkt in het onderhoudsprogramma en een meerjarenonderhoudsplanung.

De meerjarenonderhoudsplanung wordt vervolgens doorgerekend om te bepalen welke middelen nodig zijn om het gewenste onderhoudsniveau te realiseren. Om pieken in de exploitatielasten te voorkomen zijn onderhoudsvoorzieningen ingesteld. Met ingang van 2021 worden alle activiteiten die nodig zijn voor instandhouding van de gebouwen bekostigd uit de onderhoudsvoorzieningen. Alleen levensduur verlengende werkzaamheden of verbeteringen van een gebouw worden dan nog geactiveerd.

Uitgangspunt is dat het actualiseren van de stortingen om de 5 jaar plaatsvindt.

Aanwezige onderhoudsvoorzieningen:

1. Gemeentehuis
2. Garages / werkplaats (1), zoutloods (1) en 't Exoo (afvalbrengpunt)
3. Sociaal culturele accommodaties (8)

4. Torens (2), markten (2) en begraafplaatsen (3)
5. Huurwoningen (4)

Op basis van de financiële vertaling van de meerjarenonderhoudsplanning geven de onderhoudsvoorzieningen het volgende beeld te zien:

	Werkelijk				Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
	2024				2025	2026	2027	2028
	saldo aan het begin van het dienstjaar	vermeerderingen	verminderingen (zoals beschikkingen over en bijdragen uit reserve voorziening.)	saldo aan het eind van het dienstjaar	saldo aan het eind van het dienstjaar	saldo aan het eind van het dienstjaar	saldo aan het eind van het dienstjaar	saldo aan het eind van het dienstjaar
Egalisatievoorz. gemeentehuis	151.617	195.000	162.203	184.414	29.869	71.869	136.869	192.649
Egalisatievoorz. garages en werkplaatsen, zoutloods, EXOO	170.061	35.900	26.962	178.999	141.326	158.326	165.026	158.606
Egalisatievoorz. sociaal culturele accommodaties	251.939	68.700	34.486	286.153	51.462	84.662	103.302	137.542
Egalisatievoorz. torens, markten en begraafplaatsen	28.072	12.600	11.837	28.835	3.931	6.381	6.151	1.751
Egalisatievoorz. huurwoningen	10.838	5.000	1.997	13.841	4.030	4.030	4.030	4.030

De voorzieningen voor onderhoud van de gebouwen bedragen per 31 december 2024 in totaal € 692.000. Jaarlijks bij het opmaken van de jaarrekening wordt de toereikendheid van de voorzieningen beoordeeld.

ALGEMEEN

Voortvloeiende uit artikel 212 Gemeentewet is de Nota Vaste Activabeleid 2022 opgesteld. In 2024 is conform de nota gehandeld. De ondergrens van € 5.000,- waar beneden investeringen niet geactiveerd worden is gehandhaafd.

PARAGRAAF C: FINANCIERING

Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido)

De Wet Fido geeft de kaders aan waarbinnen decentrale overheden de treasuryactiviteiten moeten uitvoeren. Het doel hiervan is de bevordering van een gezonde financiering, het bijdragen aan het behouden van de goede kredietwaardigheid en handhaving van de positie van decentrale overheden op de kapitaalmarkt. De Wet Fido verplicht gemeenten om een treasurystatuut te hebben. Wij werken met het Treasurystatuut Gemeente Wierden 2022. De wet Fido stelt kaders voor een verantwoorde, professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie. Voor het beheersen van renterisico's bevat deze wet 2 concrete richtlijnen, te weten:

- de renterisiconorm: deze norm beoogt spreiding aan te brengen in de looptijd van de vaste schulden. De norm geeft aan hoeveel maximaal geleend mag worden voor een periode langer dan 1 jaar. Door het Rijk is bepaald dat de norm 20% van het begrotingstotaal bedraagt.
- de kasgeldlimiet: deze norm beoogt het risico van het aangaan van te veel kortlopende geldleningen te beperken. De norm geeft aan hoeveel geld geleend mag worden voor een periode van maximaal 1 jaar. Door het Rijk is bepaald dat de norm 8,5% van het begrotingstotaal bedraagt.

RENTERISICONORM EN RENTERISICO'S VAN DE VASTE SCHULD PER 31-12-2024

Renterisiconorm	2024 (in euro's)	
	budget	realisatie
<u>Berekening renterisiconorm</u>		
1. Begrotingstotaal 2024	84.388.000	97.769.800
2. Vastgesteld wettelijk percentage	20%	20%
3. Renterisiconorm	16.877.600	19.553.960
<u>Berekening ruimte onder renterisiconorm</u>		
4. Renteherzieningen	0	0
5. Aflossingen	2.468.000	2.451.580
6. Bedrag van renterisico (4+5)	2.468.000	2.451.580
7. Ruimte onder renterisiconorm	14.409.600	17.102.380

Zoals blijkt uit bovenstaande tabel over de renterisiconorm is 2024 ruim binnen de normering gebleven en is er geen sprake van een overschrijding van de renterisiconorm.
Er is uiteindelijk in 2024 sprake van een onderschrijding van € 17,1 miljoen bij een realisatie van € 97,8 miljoen.

KASGELDLIMIET PER 31-12-2024

Kasgeldlimiet

Omvang begroting per 1 januari 2024	84.388.000
Kasgeldlimiet in procenten van de grondslag	8,50%
Kasgeldlimiet in bedrag	7.173.000

	BUDGET	REALISATIE 2024 (in euro's)				Jaar
	Jaar	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	
Opgenomen gelden < 1 jaar		0	0	0	0	0
Schuld in rekening courant		300	833	727	697	639
Totaal vlottende schuld (A)	5.175.000	300	833	727	697	639
Tegoeden in rekening courant		-31.073.413	-31.610.573	-37.227.437	-40.691.520	-35.150.736
Totaal vlottende middelen (B)	0	-31.073.413	-31.610.573	-37.227.437	-40.691.520	-35.150.736
Totaal netto vlottende schuld A+B	5.175.000	-31.073.113	-31.609.740	-37.226.710	-40.690.823	-35.150.097
Toegestane kasgeldlimiet 8,5 %	7.173.000	7.173.000	7.173.000	7.173.000	7.173.000	7.173.000
Ruimte (+) / overschrijding (-)	1.998.000	38.246.113	38.782.740	44.399.710	47.863.823	42.323.097

Uit de tabel blijkt dat de kasgeldlimiet volgens de begroting over 2024 onderschreden zou worden met € 2 miljoen. In werkelijkheid is er ook geen enkele keer sprake geweest van een overschrijding van de kasgeldlimiet. De gemiddelde ruimte (onderschrijding) over 2024 bedroeg uiteindelijk € 42,3 miljoen.

Uit de tabel blijkt verder dat de ruimte na het 2e kwartaal is toegenomen. Dit werd veroorzaakt door met name:

- Het voor moeten financieren van de compensabele BTW over 2023 die van de belastingdienst pas eind juni 2024 is terugontvangen (€ 3,6 miljoen).

- Ontvangen specifieke uitkering van het Rijk inzake opvang Oekraïne (€ 4,6 miljoen).
- Grondverkoop binnen de grondexploitatie 2^e halfjaar.

Uitzettingen kasgeld

In het treasurystatuut, artikel 6, is bepaald dat het uitzetten van middelen, boven het drempelbedrag op grond van de wet Fido, uitsluitend plaats mag vinden bij de Nederlandse staat (schatkistbankieren) of bij medeoverheden.

Schatkistbankieren

Ingaande 2013 zijn de lagere overheden verplicht tot het aanhouden van hun overtollige banktegoeden bij het Rijk. Dit geldt voor bedragen boven een drempelbedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal. Het drempelbedrag kan vanaf 2022 nooit lager zijn dan € 1 miljoen. Het drempelbedrag voor de gemeente Wierden bedraagt in 2024 € 1.688.000 (afgerond). Het verloop van de buiten de schatkist aangehouden eigen middelen over 2024 is opgenomen in onderstaande tabel.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2024					
(1)	Drempelbedrag	1.687,76			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	240	242	255	252
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.448	1.446	1.433	1.436
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	84.388			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	84.388			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0200 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000	Drempelbedrag	1.687,76			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	21.805	22.006	23.433	23.196
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	240	242	255	252

Financiering

Onderstaand wordt inzicht verschaft in de werkelijke financieringspositie per 31 december 2024 en de ontwikkeling van de financieringsbehoefte van de gemeente in 2024.

De financieringspositie is per 31-12-2024 als volgt:

Boekwaarde investeringen	€ 66.615.342
Vaste financieringsmiddelen	
▪ Eigen kapitaal (reserves en voorzieningen, incl. resultaat) € 61.446.103	
▪ Langlopende geldleningen	<u>€ 29.003.125</u>
	€ 90.449.228
Financieringsoverschot per 31-12-2024	€ 23.833.886

Per 1-1-2024 was sprake van een financieringsoverschot van € 30.237.402

Het financieringsoverschot is in 2024 verslechterd met circa € 6,4 miljoen. Dit komt door de toename van de boekwaarden van de investeringen(incl. grondexploitaties) met circa € 12,3 miljoen (zie ook analyses vaste activa en voorraden onder de balans met toelichting). De boekwaarden van de financieringsmiddelen zijn per saldo gestegen met € 5,9 miljoen. Het eigen kapitaal is toegenomen met circa € 8,4 miljoen (zie ook analyses vaste passiva reserves en voorzieningen onder de balans met toelichting). Het saldo van de langlopende geldleningen is tenslotte afgenomen met € 2,5 miljoen door de reguliere aflossingen in 2024.

Leningenportefeuille

Het restantbedrag aan geldleningen bedraagt per 31 december 2024 € 29 miljoen. In 2024 zijn er reguliere aflossingen geweest voor een bedrag van afgerond € 2,5 miljoen.

Mocht op enig moment de noodzaak ontstaan om vaste financieringsmiddelen aan te trekken, dan kunnen de hieruit voortvloeiende rentelasten normaal gesproken worden opgevangen binnen een hiervoor ingestelde stelpost herfinanciering. De verwachting is echter dat er tot en met 2026 geen aanvullende geldleningen benodigd zullen zijn. Vanaf 2027 wordt er jaarlijks weer een bedrag van € 25.000 beschikbaar gesteld voor rentelasten van dan eventueel aan te trekken vaste geldleningen. In 2024 zijn er conform deze aanname in de begroting geen vaste geldleningen aangetrokken.

Kredietrisico's

Per 31 december 2024 staat de gemeente garant voor een bedrag van € 66.366.000.

Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

* geldleningen Reggewoon/Beter Wonen	€ 65.606.000
* garantiestelling Veiligheidsregio	€ 760.000

Rente

Toelichting rentenotitie commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording)

In de notitie Rente 2017 van de commissie BBV wordt ingegaan op de verwerking van de rentelasten en -baten in de begroting en jaarstukken. Doelstelling van deze notitie is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten. Met ingang van 2022 wordt er geen rente meer toegevoegd aan reserves en voorzieningen. Dit brengt risico's met zich mee omdat deze ook dienst doen als financieringsmiddel. Om dit te ondervangen is afgesproken om een bepaalde rentedruk in de begroting aan te blijven houden. Afgesproken is om een stelpost herfinanciering te hanteren waarvan de omvang afhankelijk is van het eigen vermogen. Omdat nooit het volledige eigen vermogen zal worden aangewend, de gemeente zal altijd reserves en voorzieningen hebben, wordt de stelpost jaarlijks vastgesteld op 1,7 % van 50% van het eigen vermogen. Voor verdere informatie wordt verwezen naar de Nota reserves en voorzieningen 2022.

Schema rentetoerekening Jaarrekening 2024

a.	De externe rentelasten over de lange financiering	493.407,73	
	Idem korte financiering	825,33	
			494.233,06
b.	De externe rentebaten leningen	-186.335,51	
	rentebaten r.c. en schatkist	-1.339.712,60	
			-1.526.048,11
	Saldo rentelasten en rentebaten		-1.031.815,05
c.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	59.442,03	
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (voorbeeld riolering)	-34.699,72	
			24.742,31
	Aan taakvelden toe te rekenen rente		-1.007.072,74
d.1	Rente over eigen vermogen		-
	Rente stelpost herfinanciering eigen		239.755,00
d.2	Rente over voorzieningen		-
	Totaal werkelijke aan taakvelden toe te rekenen rente		-767.317,74
e.	De aan taakvelden toegerende rekenen rente (renteomslag)		
	* rente staat C	-676.694,60	
	* grondexploitatie	-59.442,03	
	* rente projectfinanciering	34.699,72	
	* rente verstrekte geldleningen	185.325,09	
			-516.111,82
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury		-1.283.429,56
	Afwijking bedraagt:		
	Renteresultaat	1.283.429,56	-167%
	Toe te rekenen rente aan taakvelden	-767.317,74	
	Verplichte correctie van de toegerekende rentelasten op taakvelden indien afwijking groter is dan 25%		

Als de afwijking van dit laatste percentage groter is dan 25% moet er op grond van de BBV een herrekening plaatsvinden met een nieuwe verdeling van de rente naar de taakvelden. Voor investeringen waar een extern tarief tegenover staat is gekozen voor een vast rentepercentage met afschrijving op annuïteitenbasis. Deze rente wordt daadwerkelijk aan de taakvelden toegerekend. De renteomslag bedraagt een percentage van 1,5%. Voor de rentebijschrijving op boekwaarden grondexploitatie wordt aangesloten bij de voorschriften die in het Besluit Begroting en Verantwoording aangegeven worden. Dat betekent dat er circa 1% rente aan de boekwaarden van de grondexploitatie wordt toegerekend. Aan gronden die

niet (meer) in exploitatie zijn wordt de gemiddelde rente van 1,5% toegerekend; deze gronden zijn onder de vaste activa opgenomen. Er ontstaat hierdoor in 2024 een positief renteresultaat van € 1,283 miljoen met een afwijkingspercentage van 167% waar op basis van de begroting rekening was gehouden met een negatief resultaat van circa € 167.000 en een afwijkingspercentage van 29,5%.

Het verschil wordt verklaard door het financieringsoverschot, waar in de begroting 2024 rekening is gehouden met een financieringstekort. Met name eerder aangetrokken langlopende geldleningen waren niet volledig benodigd voor de investeringen. In de begroting wordt verder het uitgangspunt gehanteerd dat beschikbare gestelde lopende investeringen 100% worden besteed. In werkelijkheid wordt rente echter pas toegerekend het jaar volgend op realisatie. De openstaande kredieten veroorzaken daardoor ook een deel van de geconstateerde afwijking in de financieringspositie. Ditzelfde geldt tot slot voor de hoge batige rekeningresultaten van de afgelopen jaren die niet waren begroot. Deze gelden staan allemaal geparkeerd bij de schatkist wat door de flinke rentevergoeding het hoge positieve renteresultaat op taakveld treasury verklaard.

Het werkelijke omslagpercentage mag zoals al aangegeven volgens de BBV regels maximaal 25% afwijken van het begrote omslagpercentage. Hier voldoen we niet aan. Als we de aan de taakvelden toe te rekenen rente delen door het totaal aan investeringen komen we op een negatieve omslagrente. Om deze reden is de daadwerkelijke toegerekende rente daarom aangepast en gecorrigeerd naar 0 %.

Hierdoor krijgt het taakveld treasury een nadeel van € 550.800 en hebben alle overige taakvelden gezamenlijk een rentevoordeel van € 550.800.

Het rentevoordeel is verdeeld over de volgende taakvelden:

Verkeer en vervoer	€ 50.000
Gemeentehuis en gemeentewerf	€ 29.200
Huisvesting onderwijs	€ 128.200
Rioolbeheer	€ 192.400
Automatisering	€ 18.700
Voertuigen (tractie)	€ 37.200
Overig	€ 95.100

PARAGRAAF D: BEDRIJFSVOERING

ALGEMEEN

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt in overeenstemming met artikel 14 van het BBV inzicht gegeven in de stand van zaken ten aanzien van de bedrijfsvoering. Hierna wordt ingegaan op de stappen die in 2024 zijn gezet die overigens ook in volgende jaren volop aandacht van de organisatie vragen.

Expeditie Wierden

Voortvloeiend uit de 'Expeditie Wierden' is in 2022, in samenwerking tussen management, ondernemingsraad en de organisatie, een nieuwe organisatiestructuur neergezet. Deze structuur is in 2023 geëvalueerd waarbij is geconcludeerd dat de gemaakte keuzes grotendeels positief hebben uitgepakt. Met de structuurwijziging is bewerkstelligd dat diverse processen die versnipperd waren georganiseerd weer logisch zijn geclusterd. Ook is gestart met het clusteren van alle veiligheidsvraagstukken en zijn deze ondergebracht bij een nieuwe afdeling Integrale veiligheid. Dit mede gezien het feit dat integrale veiligheid en met name ondermijning, cybercrime, omgevingsveiligheid, veiligheid in het sociaal domein en zorgfraude, ook landelijk, hoge prioriteit heeft. Door alle veiligheidstaken te concentreren binnen één afdeling ontstaat robuustheid en meer slagkracht en denkvermogen om op dit terrein de gewenste resultaten te halen voor de samenleving. Ook de vraagstukken op het gebied van opvang worden door deze afdeling opgepakt.

De afdeling Dienstverlening had primair tot taak uitvoering te geven aan de directe dienstverlening aan onze inwoners en ondernemers. Daarnaast waren meerdere intern gerichte taakvelden binnen deze afdeling ondergebracht. In de Visie op Dienstverlening staat met servicenormen omschreven hoe de gemeente Wierden deze dienstverlening aan de samenleving vormgeeft. Om de visie door te vertalen naar het dagelijks werk is een

Programma Dienstverlening opgesteld. Deze visie ligt direct ten grondslag aan de keuze om een afdeling Dienstverlening op te richten die hier primair een voortrekkersrol in moet vervullen. Het afdelingshoofd was tevens programmamanager. Een van de keuzes was om een Klantcontactcentrum op te gaan richten waarbij telefoon en receptie gescheiden worden en waarin naar de toekomst toe 80% van de vragen van inwoners door het Klantcontactcentrum kunnen worden beantwoord.

In de Expeditie Wierden is opgenomen dat we als één organisatie naar buiten treden en als zodanig herkenbaar moeten zijn. Dat betekent dat we als medewerkers van de gemeente Wierden eigenaarschap als uitgangspunt voor ons werken hebben bepaald en dat we daarbij allemaal als een team samen werken in en aan processen die ons verbinden met de samenleving. Leidend is de wijze waarop we ons werk uitvoeren en de mate van dienstbaarheid naar elkaar, het bestuur en onze samenleving. Dit betekent dat dienstverlening van ons allemaal is. Een belangrijke reden om de kwaliteit van de dienstverlening tot de verantwoordelijkheid van de gemeentesecretaris te laten horen en de uitvoering binnen de gehele organisatie te laten plaatsvinden. Om deze reden zijn de verschillende teams uit de afdeling Dienstverlening in 2024 onder gebracht binnen andere afdelingen en teams.

In 2024 zijn daarmee stappen gezet in de verdere ontwikkeling van de organisatie die zich richt op het optimaliseren van processen over de verschillende afdelingen heen.

Ontwikkelingen

Als gemeente Wierden staan we voor grote maatschappelijke uitdagingen. Daarbij gaat het om de klimaatverandering, de energietransitie, de ontwikkeling van het landelijk gebied, de behoefte aan woningen en de opvang van vluchtelingen. Maar, ook om de zorg voor de kwetsbaren in onze samenleving. Zo neemt de vergrijzing verder toe, zien we een toename van psychologische problemen bij jongeren en kunnen steeds meer inwoners moeilijker financieel rond komen. Waardoor hun bestaanszekerheid onder druk komt te staan en het moeilijker wordt om mee te kunnen doen in de samenleving.

We kunnen deze uitdagingen niet alleen aan. Wij hebben onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners nodig om tot goede en gedragen oplossingen te komen. Door als gemeente nog beter te luisteren en hen beter te betrekken komen we samen verder. Deze uitdagingen zijn leidend in de keuzes die we moeten maken. Maar, we kunnen niet alles tegelijk. We erkennen de capaciteitsproblemen binnen onze organisatie en de uitdagingen die voortkomen uit een krappe arbeidsmarkt. Dit geldt niet alleen voor ons als gemeente, maar voor andere sectoren in onze samenleving, zoals in de sector zorg en welzijn.

Daarnaast zijn we ons bewust van de financiële beperkingen waar we, net als andere gemeenten, mee te maken hebben. In 2024 is de begroting 2025 en meerjarenraming 2026 tot en met 2028 tot stand gekomen. De begroting kent twee gezichten. In 2025 is sprake van een sluitende begroting, structurele uitgaven worden gedekt uit structurele inkomsten en er resteert zelfs een behoorlijk positief begrotingssaldo. Vanaf 2026 worden de financiële consequenties van de bezuinigingen op Rijksniveau zichtbaar (het ravijn) waardoor de meerjarenraming 2026 tot en met 2028 tekorten laat zien. In de begroting 2025 is in het kader van het traject Financieel gezond, naast de reguliere prijsaanpassing, een extra verhoging van de OZB doorgevoerd. Verder is aangekondigd dat we ons zelf een taakstelling op de bedrijfsvoering opleggen van € 400.000. Deze taakstelling wordt in 2025 nader

uitgewerkt en zal vervolgens in de begroting 2026 en meerjarenraming 2027 tot en met 2029 worden verwerkt.

Duidelijkheid over hoe het Rijk zal omgaan met deze voor de gemeente onzekere financiële situatie is er op dit moment nog niet. Wordt het ravijn gedempt? Worden de oplopende tekorten in de jeugdzorg gecompenseerd? Worden prijsstijgingen voldoende gecompenseerd?

Daarnaast is er ook in onze samenleving en in de wereld veel onzekerheid en onrust. Hoe verloopt de oorlog in de Oekraïne verder? Blijven we te maken hebben met de hoge energieprijzen? Hoe ontwikkelt de inflatie? Vinden we nog voldoende menskracht vanwege de krapte op de arbeidsmarkt? Wat gebeurt er met de asielinstroom?

En zo zijn er diverse factoren waar we als gemeente geen invloed op hebben maar wel bepalend zijn voor de financiële en organisatorische slagkracht van de gemeente Wierden. Hierdoor moeten we zorgvuldige afwegingen en keuzes maken, prioriteiten stellen en faseren.

Tenslotte: Inwoners mogen verwachten dat de gemeente rechtmatig handelt en betrouwbaar, transparant, doelmatig, doeltreffend en alert is. De bedrijfsvoering is hierop afgestemd en bestaat uit een aantal aandachtsgebieden: Personeel, organisatie, informatisering en automatisering, communicatie en planning & control (inclusief administratieve organisatie en interne controle). In deze paragraaf wordt nader op deze aandachtsgebieden in gegaan.

HUISVESTING

Als uitvloeisel van de organisatieaanpassing heeft een interne verhuizing plaatsgevonden waarbij medewerkers die een afdeling vormen bij elkaar zijn gehuisvest. Om de dienstverlening aan onze inwoners te kunnen verbeteren is een Klantcontactcentrum opgezet. Dat betekent dat we de receptie in de hal van het gemeentehuis hebben aangepast, waarbij meteen de uitstraling van de receptie naar een hoger niveau is getild. We hebben ook balies verwijderd vanuit efficiency oogpunt. Op de plek van de oude balie Bouwen en Wonen zijn nu werkvertrekken gerealiseerd ten behoeve van verschillende teams van de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling in de nabijheid van het zorgloket. Deze activiteiten hebben in de organisatie een uitermate positief effect gehad. Om het welbevinden van de medewerkers verder te vergroten is gekeken naar de staat van de werkruimtes en de verkeersruimtes. Deze voldoen niet meer aan de eisen van deze tijd, daarbij is de staat van de binnenkant van het gebouw ronduit onvoldoende. Een interieurarchitecte uit Wierden heeft vervolgens een kleuren- en inrichtingsplan gemaakt. Dat plan hebben we in uitvoering gebracht en daarbij zijn vergaderruimten op de begane grond aangepast. Verder is in 2024 de keuken vervangen en wordt in 2025 groot onderhoud uitgevoerd aan de liften. Ook wordt de raambekleding gedeeltelijk vervangen. Tenslotte worden in 2025 de burgerzaal en raadszaal aangepast. Vanwege de groei van inwonertal tot boven de 25.000 zal bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen het aantal raadsleden groeien van 19 naar 21. De raadszaal wordt hierop aangepast en ook het raadsinformatiesysteem zal dan worden vervangen.

PERSONEEL

De personeelsbezetting (personeel in eigen dienst) per 31 december 2024 (met ter vergelijking de bezetting eind 2023 en 2022) ziet er als volgt uit:

	Aantal medewerkers			Aantal fte's		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Burgemeester	1	1	1	1,00	1,00	1,00
Wethouders	3	3	3	3,00	3,00	3,00
Raadsgriffie	2	2	2	1,67	1,67	1,67
Secretaris	1	1	1	1,00	1,00	1,00
Ambtelijk apparaat	194	216	225	173,14	197,08	204,20
Totaal	201	223	232	179,81	203,75	210,87

Ultimo 2024 is de bezetting van de formatie 6 fte hoger dan ultimo 2023 het geval was. Dit is conform de uitbreidingen uit de Nota meerjarenbeleid 2024-2027 en Begroting 2024. Het ziekteverzuim is wat hoger dan in voorgaand jaar. Over 2024 bedroeg het verzuim 5,05% (2023: 4,40%, 2022: 5,58%, 2021: 4,24%, 2020: 3,65%) bij een gemiddelde verzuimduur van 12,9 dagen (2023: 6,5 dagen, 2022: 6,5 dagen, 2021: 11,7 dagen, 2020: 13,3 dagen).

Bij deze personele formatie horen de volgende personeelslasten:

Personeelslasten	2022	2023	2024
- Huidig personeel	€ 14.295.648	€ 15.874.633	€ 18.465.216
- Voormalig personeel	€ 112.368	€ 136.915	€ 123.115
Totale personeelslasten	€ 14.408.016	€ 16.011.548	€ 18.588.331

De totale personeelslasten zijn ten opzichte van 2023 € 2.500.000 hoger uitgevallen. Onder andere de uitbreiding van de formatie en daardoor toename van het aantal medewerkers veroorzaakt hogere personeelslasten. Verder is er in verband met de nieuwe CAO 2024 op 1 januari 2024 een salarisverhoging van 4,75 % doorgevoerd en daarna nog een verhoging van 1,25 % per 1 oktober 2024.

ORGANISATIE

Dienstverlening

In 2024 bleven ons Koersdocument en de Visie op Dienstverlening de basis vormen voor alles wat we doen. De focus voor onze dienstverlening lag dit jaar opnieuw op twee strategische thema's: medewerkers in hun kracht en excellente dienstverlening. Deze thema's waren de drijfveren voor onze werkzaamheden, waarbij de inwoners altijd het vertrekpunt bleven van onze dienstverlening.

Onze reguliere dienstverlening aan de inwoners ging door, maar we maakten ook flinke stappen op andere terreinen. Alle afdelingen werkten hard om bij te dragen aan onze strategische doelen. Als het gaat om excellente dienstverlening, zien we dat we steeds meer werkprocessen en aanvragen hebben gedigitaliseerd. Zo is er een nieuw meldingssysteem

voor de openbare ruimte in gebruik genomen, is er een nieuw besturingssysteem geïmplementeerd en zijn er veel nieuwe applicaties toegevoegd. We werken nu met een nieuw zaakstelsel. Ook monitoren we onze terugbelverzoeken. Daarnaast zien we dat steeds meer vraagstukken en projecten integraal worden aangepakt, wat de efficiëntie en samenwerking binnen de organisatie ten goede komt.

Wat betreft de pijler medewerkers in hun kracht, hebben we volop ingezet op de ontwikkeling van onze mensen. Dit gebeurde onder andere door, het voeren van het Goede gesprek, feedbacktrainingen en het uitvoeren van een medewerkerstevredenheidsonderzoek. Dit alles draagt bij aan een cultuur van continue groei en verbetering binnen onze organisatie.

Aan het einde van 2024 hebben we de gemeenteraad meegenomen in de voortgang van onze Expeditie Wierden. Via een informele expeditie markt kregen raadsleden de kans om te ontdekken welke stappen we al hebben gezet op het gebied van organisatieontwikkeling en dienstverlening. Het was waardevol om zowel de raad als de organisatie zelf te laten stilstaan bij wat we al hebben bereikt. Natuurlijk blijft er altijd ruimte voor verbetering, maar het is goed om te beseffen dat we met onze fijne, enthousiaste organisatie al flinke stappen hebben gezet.

We mogen trots zijn op onze werkcultuur en de wendbaarheid van onze organisatie. Dit is een mooi fundament waarop we verder kunnen bouwen. Met deze stevige basis kijken we vol vertrouwen naar 2025, waarin we op volle kracht verder gaan met als doel: het leveren van excellente dienstverlening aan onze inwoners.

INFORMATISERING EN AUTOMATISERING

Informatiebeveiliging

Toenemende cyberrisico's vormen voor ons aanleiding om onze informatie steeds beter te willen beschermen. Inwoners en ondernemers verwachten een betrouwbare overheid die zorgvuldig met informatie omgaat. 100% veilig is niet mogelijk maar we kunnen wel onze uiterste best doen.

In de afgelopen jaren hebben we de gemeenteraad intensiever betrokken bij de beveiligingsmaatregelen die we treffen om ons belangrijke bezit ("informatie is geld") te beschermen. De raad heeft dit omarmd en een tweetal van haar (schaduwfractie)leden heeft zitting in een vertrouwelijke Commissie Informatiebeveiliging. In hun opdracht wordt nu jaarlijks een extern onafhankelijk onderzoek naar onze beveiliging gedaan. We zullen ons in de huidige raadsperiode richten op:

1. Monitoring: weten dat er mogelijk ingebroken is en weten wat er is geraakt. Er wordt enorm veel gelogd (iedere aanval, toegang en toetsaanslag); de kunst zit erin te weten wat je hebt en in de enorme hoeveelheid logs te vinden wat je moet weten om aanvallen te detecteren en schade te beperken.
2. Wat/als: uitgangspunt is dat het niet 'of' maar een kwestie 'wanneer' we gehacked worden. Vraag is: wat doe je als er een cybercrisis is en hoe ziet de wederopbouw van de dienstverlening eruit. Door de constante doorontwikkeling van ons I&A landschap zien we dit als een terugkerend proces waarin we de crisis en wederopbouw regelmatig oefenen als onderdeel van het gemeentebrede bedrijfscontinuïteitsplan (BCP).

Jaarlijks beoordelen we zelf onze informatiebeveiliging. Grotendeels in de vorm van een zelfevaluatie in het tool **ENSIA** en deels in de vorm van een externe audit op onze Suwinet en DigiD aansluitingen. We leggen hierover verantwoording af richting college/raad en ministeries. Deze jaarlijkse zelfevaluatie vormt input voor ons jaarplan 2025.

De belangrijkste verbeterpunten zijn het borgen van een bedrijfscontinuïteitsplan en het implementeren van een oplossing om onze logbestanden te kunnen beoordelen. Afgelopen jaar hebben we diverse externe beveiligingsaudits laten uitvoeren naar onze infrastructuur, alle met een positief resultaat.

Informatisering

De maatschappij verandert snel naar een informatiesamenleving waarin inwoners en ondernemers verwachten dat wij verantwoord omgaan met digitale duurzaamheid. Diverse wet- en regelgeving vraagt van ons proactieve openheid (Woo, wet open overheid) en vergaande digitalisering van onze dienstverlening (Wmebv, wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer). Doel van onze iOrganisatie is het integraal beheren en optimaliseren van de informatiestromen door o.a. te kijken naar wetgeving, privacy, contracten en informatiebeveiliging.

Na een intensief programma van 3 jaar zijn alle oude zelf gebouwde applicaties vervangen door commercieel beschikbare alternatieven. Door deze vervanging zijn de veiligheidsrisico's substantieel afgenomen.

Voor de afdeling Ruimtelijk Beheer en Realisatie hebben we de softwaresuite van Sweco geïmplementeerd en zijn we beter in staat onze Geo-data integraal te beheren.

Vanuit Bedrijfsvoering is het zaakstelsel Djuma uitgerold ter vervanging van het verouderde vorige stelsel. Hiermee zijn we voorbereid op de genoemde Wmebv.

Automatisering

Voornaamste taak is een veilige en betrouwbare infrastructuur in de lucht te houden.

We zien dat softwareleveranciers van vakapplicaties eisen dat er gebruik gemaakt wordt van Microsoft producten om de laatste veiligheidspatches en software te kunnen gebruiken. Na de succesvolle cloudmigratie van onze vakapplicaties zijn we daarom begonnen onze Opentext infrastructuur te migreren naar Microsoft365.

In 2024 zijn we gemigreerd naar Outlook. Onze beheerders volgden opleidingen om deze nieuwe Microsoft omgeving veilig en betrouwbaar te kunnen onderhouden. Omdat een grootschalig big-bang migratie niet wenselijk was/is vanwege de risico's die daaraan zijn verbonden, moesten we helaas wel twee omgevingen in de lucht houden.

Er is een extra MS systeembeheerder gezocht en gevonden om het steeds complexere beheer te kunnen blijven uitvoeren. Daarnaast is er een strategische samenwerking gezocht met een lokale IT partner die met ons mee kan 'ademen' en kennis kan inbrengen. We hebben expliciet de keuze gemaakt zelfstandig te willen blijven opereren.

Archief- en Informatiebeheer

Het terugvinden van informatie is één, weten dat je de juiste informatie in de juiste context hebt gevonden is een heel ander verhaal. Duurzame toegankelijkheid van digitale informatie is een relatief nieuw werkterrein en stelt overheidsorganisaties voor grote uitdagingen in het toegankelijk maken en houden van informatie. Kwaliteitszorg is en blijft daarom een belangrijk aandachtspunt.

Er is een nieuw zaakstelsel aangeschaft, ingericht en geïmplementeerd. Voor een betere bewustwording over de juiste werkwijze en een goed toegankelijk digitaal archief worden er op Intranet regelmatig handige weetjes gedeeld en trainingen aangeboden.

Om de achterstand, tientallen meters fysiek archief, in de wettelijk verplichte werkzaamheden weg te werken is er externe capaciteit ingehuurd. Het archief van 1989-2014 is nu klaar om in de toekomst overgedragen te worden naar de archiefbewaarplaats.

De openbare akten van de burgerlijke stand zijn met ingang van het tweede kwartaal door iedereen online te raadplegen in de module 'akten en registers'.

In de archiefruimte van Burgerzaken is 20 meter archief gecontroleerd en op vernietigingsjaar weggezet in de archiefbewaarplaats.

In het kader van het interbestuurlijke toezicht heeft er een inspectiebezoek op het archief- en informatiebeheer plaatsgevonden. De aandachtspunten die door de archiefinspecteur zijn meegegeven, zijn opgepakt en deels al uitgevoerd. Dit leidt tot een 'groen' IBT-oordeel op dit domein.

AVG – gegevensbescherming

Op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) moeten organisaties passende maatregelen treffen om persoonsgegevens die zij verwerken te beveiligen. Naast de AVG heeft de gemeente ook te maken met tal van regels in sector specifieke wetgeving. Dit alles heeft gevolgen voor de inrichting van processen en systemen van de gemeente.

In 2024 was er een duidelijke jaarplanning voor gegevensbescherming met daarin opgenomen een planning voor de uitvoering van risicosessies (DPIA). Bij de gemeente Wierden is afgesproken dat iedere afdeling in ieder geval één risicosessie per jaar uitvoert voor processen en verwerkingen met een hoog risico. Wanneer er sprake is van een nieuw proces of een verwerking met een hoog risico wordt er in ieder geval een risicosessie uitgevoerd. Deze werkwijze zal veranderen in 2025. In 2025 zullen risicobeoordelingen integraal (en doorlopend) worden opgepakt (vanuit financieel, informatieveiligheid en privacy). Alle risicosessies die op de planning stonden zijn uitgevoerd.

Bewustwording is een van de meest belangrijke onderdelen van AVG compliance. De gemeente Wierden zet dan ook structureel in op AVG bewustwording van haar medewerkers. In 2024 hebben alle nieuwe medewerkers standaard bij indiensttreding de e-learning iBewustzijn gevolgd. Daarnaast hebben zij ook een AVG en informatieveiligheid presentatie gevolgd.

In 2024 is de interne audit Wet Politiegegevens (WPG) uitgevoerd door de afdeling Integrale Veiligheid (IV). In 2025 zal er een audit door een externe partij worden uitgevoerd.

In 2024 hebben zich 18 incidenten voorgedaan, waarvan er 10 te kwalificeren zijn als een datalek. Er zijn 2 datalekken gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens en in 3 gevallen is er een melding gedaan bij de betrokkene(n).

Er zijn in 2024 twee AVG-verzoeken binnengekomen. Beide zijn tijdig opgepakt en afgehandeld.

COMMUNICATIE

Ook afgelopen jaar is door communicatie weer invulling gegeven aan haar reguliere werkzaamheden en communicatieve ondersteuning van veel projecten binnen de verschillende domeinen. Maatschappelijke kwesties en individualisering van de maatschappij brengen op communicatie gebied ook de nodige uitdagingen met zich mee brengen. Er wordt vaak gezegd dat de communicatie niet goed was of mensen geen inspraak hebben. Soms klopt dat ook, maar we merken ook dat antwoorden zoals “nee, helaas dat kan niet” of “dit past niet binnen het beleid” steeds minder wordt geaccepteerd. Mensen verwachten meer ruimte voor hun mening, en dat vraagt om een andere aanpak. Daarom is participatie en communicatie ook als vast onderdeel opgenomen bij het opstellen van projectplannen. In 2024 is sterk ingezet op het verbeteren van online dienstverlening. We hebben ervoor gezorgd dat meer producten en diensten via onze website aangevraagd kunnen worden. E-

formulieren op de website worden vervangen door applicaties waarmee diensten en producten kunnen worden aangevraagd. Ook hebben we extra aandacht besteed aan de toegankelijkheid van de website. We houden rekening met de Wet digitale toegankelijkheid en de WMBEV. Steeds vaker zetten we Chat GPT/AI in om ons te helpen bij tekstschrijven, ter inspiratie, als vraagbaak, of bij uitwerking van voorstellen en plannen. In 2025 stellen we AI beleid op voor onze organisatie en nemen we medewerkers hierin mee. In 2024 is hard hebben gewerkt aan het verbeteren van onze communicatie en dienstverlening. We kijken met vertrouwen vooruit naar het komende jaar, waarin we deze lijn verder willen doorzetten.

PLANNING & CONTROL

Planning en control

Binnen de Planning en controlcyclus van de gemeente Wierden kennen we de volgende documenten die alle aan de gemeenteraad worden voorgelegd ter vaststelling:

- Nota Meerjarenbeleid
- Begroting inclusief meerjarenbegroting
- Bestuursrapportage
- Jaarstukken bestaand uit jaarverslag en jaarrekening

De Nota Meerjarenbeleid (NMB) markeert de jaarlijkse start van de planning- en controlcyclus. Hierin worden de beleidsprioriteiten voor de komende jaren benoemd. Deze prioriteiten zijn gelieerd aan het coalitieprogramma. De NMB is met name bedoeld om de raad in de gelegenheid te stellen jaarlijks voor de zomervakantie keuzes te maken aan de hand van de doelstellingen zoals vastgelegd in het 4-jaarlijkse coalitieprogramma.

Deze keuzes krijgen samen met het bestaande beleid en de wettelijke taken hun beslag in de begroting die voor 15 november door de raad moet worden vastgesteld.

Gedurende het begrotingsjaar worden budgetten en investeringskredieten gemonitord en op basis daarvan wordt eens per jaar een bestuursrapportage vervaardigd die in september in de gemeenteraad aan de orde komt.

De jaarstukken worden in het voorjaar samengesteld en samen met het oordeel van de accountant aangeboden de raad. De raad moet de jaarstukken voor 15 juli vaststellen.

De documenten die vervaardigd worden, zijn transparant in te zien door iedereen via de website van de gemeente. De begroting en jaarrekening worden daarbij ook in verkorte vorm weergegeven, genoemd "IN ÉÉN OOGOPSLAG".

Afspraken College en Raad

Belangrijk om hier te vermelden is dat het College van Burgemeester en Wethouders met de Gemeenteraad afspraken heeft gemaakt die o.a. vermeld staan in de zgn. art 212, 213 en 213a verordeningen. Respectievelijk zijn dit de "Financiële verordening", "Controleverordening" en de "Verordening Doelmatigheid en Doeltreffendheid". Deze verordeningen vinden hun basis in de Gemeentewet en zijn, m.n. in verband met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording door het college, in 2024 geactualiseerd. Nieuw is dat in 2024 de reeds bestaande vertrouwelijke commissie informatiebeveiliging (zie het onderdeel informatiebeveiliging) is geformaliseerd. De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van deze commissie zijn vastgelegd in een afzonderlijke verordening.

Rechtmatigheidscontrole en accountantscontrole

Na een lange aanloopperiode is over 2023 door het college voor het eerst de verplichte rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de jaarstukken.

Deze rechtmatigheidsverantwoording is verankerd in een aantal wetten en regels. De aanpassing van de Gemeentewet is inmiddels doorgevoerd. Vervolgens moeten ook het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) worden aangepast. Met name als gevolg van stevige kritiek van de Algemene Rekenkamer hebben deze aanpassingen (nog) niet plaatsgevonden.

Omdat het uitgangspunt voor de rechtmatigheidsverantwoording en de accountantscontrole is opgesloten in de reeds doorgevoerde aanpassingen in de Gemeentewet heeft het getrouwheidsoordeel van de accountant ook betrekking op de in de jaarstukken opgenomen rechtmatigheidsverantwoording. In de controleverklaring wordt verder expliciet opgenomen dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkering rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Toelichting rechtmatigheidsverantwoording

In de jaarstukken over 2024 is de rechtmatigheidsverantwoording door het college opgenomen.

Voorwaardencriterium

Er is gerapporteerd over een fout van € 70.396,77. Dit bedrag bestaat uit de volgende onderdelen:

- Kosten die voortvloeien uit de onrechtmatigheid uit 2023 betreffende de telefooncentrale. Dit contract liep eind 2023 af en inmiddels zijn we met een nieuwe partij een overeenkomst aangegaan na een Europese aanbesteding. In 2024 waren er nog kosten volgend uit het afgelopen contract uit 2023 ter hoogte van € 406,31.
- Kosten die voortvloeien uit de onrechtmatigheid uit 2023 betreffende de inhuur bij dienstverlening. Deze inhuur heeft in 2024 gedeeltelijk doorgelopen voor de overdracht naar de, nieuw in dienst gekomen, eigen medewerkers. Het gaat hierbij om € 69.990,46.

Begrotingscriterium

In de tabel is bij de overschrijding lasten programma's een bedrag van € 3.463 miljoen genoemd. Dit bedrag is grotendeels als volgt toegelicht binnen programma 1 en 2:

Programma 1

De lastenkant binnen het programma Vernieuwing lokale democratie, bestuur en organisatie laat een overschrijding zien van € 814.000. Dit wordt met name verklaard door de lagere rekenrente en aanvullende storting in de voorziening pensioenen (voormalig) wethouders en door de extra ureninzet binnen burgerzaken.

Programma 2

De lastenkant binnen het programma sterke Sociale samenleving laat een overschrijding zien van € 2 miljoen. Dit wordt voor het grootste gedeelte verklaard door een nadeel op leerlingvervoer, hogere lasten opvang Oekraïne, voorfinanciering kosten voor het COA inzake opvanglocaties aan de Ypeloweg (AMV) en Vlierdijk (asielzoekers) en tot slot

overschrijding van de GALA gelden. Een gedeelte van al deze gemaakte kosten worden echter ook weer goedge maakt aan de batenkant en lopen daarmee budgetneutraal door de jaarrekening zoals aangegeven in bovenstaande analyse.

Kredieten

Er is geen sprake van overschrijdingen boven de rapportagegrens.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Het M&O-beleid is in 2024 door het college vastgesteld.

Doelmatigheid

In de verordening op grond van artikel 213a van de Gemeentewet is geregeld dat het college met behulp van het interne controleproces periodiek de doelmatigheid van (onderdelen van) organisatie-eenheden van de gemeente en de uitvoering van taken door de gemeente onderzoekt. De doelmatigheidstoetsingen zijn daarmee verweven in het jaarlijkse interne controleproces. In de begroting is een budget van € 10.000 opgenomen om, indien daartoe aanleiding is, te ondersteunen bij het uitvoeren van de werkzaamheden. In 2024 is geen gebruik gemaakt van dit budget.

Rekenkamer

Rekenkamerrapporten kunnen bijdragen aan de controlerende en kaderstellende rol van de raad. Om na te gaan in hoeverre de rapporten daadwerkelijk bijdragen aan deze rol, is het belangrijk om te onderzoeken wat er precies met de aanbevelingen gebeurt. Daartoe worden zogenaamde doorwerkingsonderzoeken uitgevoerd. Tijdens een doorwerkingsonderzoek wordt er beoordeeld of de conclusies en aanbevelingen uit een afgerond onderzoek doorwerking hebben gekregen. Er wordt onderzocht hoe de raad het rapport heeft behandeld, wat het college hierover heeft gezegd en hoe het vervolgens door de ambtelijke organisatie is opgepakt.

In 2023 heeft de Rekenkamer West Twente een doorwerkingsonderzoek uitgevoerd op de volgende rekenkamerrapporten:

- Strategisch personeelsbeleid (2017)
- Rolinvulling & inzet en werking raadsinstrumenten (2018)
- Sturing op het sociaal domein (2020)
- Dienstverlening in Wierden (2021)

De rapportage over dit doorwerkingsonderzoek is in 2024 door de rekenkamer aan de raad aangeboden.

Sinds 2007 heeft onze gemeente samen met de gemeenten Hellendoorn, Rijssen-Holten en Twenterand samengewerkt in een gezamenlijke rekenkamer voor de vier gemeenten door tussenkomst van de Stichting Rekenkamer West-Twente. Als gevolg van de wijziging van de Gemeentewet was voortzetting van deze vorm van samenwerking niet meer mogelijk.

Gezocht is toen naar een andere mogelijkheid om de samenwerking voort te zetten, maar dat kon alleen door het instellen van een gezamenlijke rekenkamer met toepassing van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Aangezien een dergelijke regeling een zware organisatie vraagt, is overwogen dat de samenwerking ook met een eigen gemeentelijke rekenkamer kan worden voortgezet. De raad heeft daarom besloten om de activiteiten en de

samenwerking in het kader van de Stichting Rekenkamer West-Twente te beëindigen en besloten een eigen rekenkamer in te stellen. In 2025 zal het eerste onderzoek door deze rekenkamer worden uitgevoerd.

Kredieten

Jaarlijks worden de kredieten die langer dan één jaar open staan aan een nadere beschouwing onderworpen. Uitgangspunt hierbij is dat kapitaalkredieten worden afgesloten aan het einde van het dienstjaar volgend waarop ze zijn verstrekt. Dit betekent dat alle kredieten verstrekt in 2023 of eerder in principe worden afgesloten, tenzij er zwaarwegende argumenten zijn om het restant mee te nemen naar het volgende dienstjaar. In bijlage 1 van deze jaarstukken is een overzicht met alle kredieten opgenomen.

Voorkomen van fraude en onregelmatigheden

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Wierden is zich bewust van inherente risico's van fraude die, zowel intern als extern, worden gelopen bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken. Het college heeft een frauderisicoanalyse opgesteld om de risicogebieden te identificeren en bewustwording te creëren. Vanuit de bedrijfsvoering is er verhoogde aandacht voor de inrichting van onze administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) ten aanzien van de geïdentificeerde risicogebieden en tevens worden de relevante geldstromen/processen betrokken in de interne controles die gedurende het jaar worden uitgevoerd.

Stakeholders van de gemeente moeten er op kunnen vertrouwen dat wij op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. De gemeente beschikt over een uitgebreid scala aan zogenaamde soft controls. Iedere medewerker van de gemeente Wierden legt bij indiensttreding een ambtseed of ambtsbelofte af en overlegt een verklaring omtrent gedrag. Daarnaast beschikt Wierden over vastgestelde regelingen en gedragscodes, onder andere op het gebied van nevenwerkzaamheden en financiële belangen, welke openbaar beschikbaar zijn. De gemeente Wierden beschikt daarnaast over een regeling melden vermoeden misstanden en in de organisatie zijn meerdere (interne en externe) vertrouwenspersonen werkzaam waar eventuele misstanden vertrouwelijk kunnen worden gemeld.

Onze (financiële) processen en systemen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheidingen, zogenaamd hard controls. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwikkelen en/of zelfstandig toegang heeft tot activa.

Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat management of directie maatregelen doorbreken en het risico van samenspanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden, periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen dragen er toe bij dat onregelmatigheden worden gesignaleerd.

De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, gevallen van ransomware en datalekken. Informatiebeveiliging vanuit de perspectieven continuïteit, fraude en privacy heeft een hoge prioriteit.

Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken, waaronder de diverse protocollen voor informatiebeveiliging. Daarnaast beoordelen de security en privacy officer de kwaliteit en naleving van de getroffen beheersingsmaatregelen. Periodiek wordt de beheersing van informatiebeveiliging getoetst, zowel intern, maar ook extern vanuit de sector. Eventuele verbeterpunten vormen de input voor verdere aanscherping en/of naleving van het informatiebeveiligingsproces.

Conclusie

Het college is van mening dat, met alle analyses en getroffen beheersingsmaatregelen, de risico's met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering inzichtelijk zijn en op een adequate wijze aandacht krijgen.

PARAGRAAF D SUB 2: WET OPEN OVERHEID

Wet Open Overheid (Woo)

In 2024 moest de Wet open overheid (Woo), die op 1 mei 2022 in werking trad, een belangrijke stap zetten richting een meer open overheid. Gemeente Wierden heeft in 2023 voor het openbaar maken van de verschillende categorieën een Woo-subsite op de gemeentelijke website ingericht.

Vanaf 1 november 2024 zijn de eerste vijf categorieën naast dat ze op de subsite zijn gepubliceerd, ook via de Woo-index vindbaar. Dit betekent dat de gegevens van de eerste vijf categorieën ook via [overheid.nl](https://open.wierden.nl) vindbaar zijn.

De eerste vijf informatie categorieën worden actief openbaar gemaakt:

- Organisatiegegevens
- Wet- en regelgeving
- Woo-besluiten
- Jaarplannen en jaarverslagen
- Vergaderstukken en verslagen van het algemeen bestuur

In 2024 zijn er 20 Woo verzoeken binnengekomen:

- Toegewezen: 6
- Afgewezen: 3
- Deels afgewezen & deels toegewezen: 3
- Buiten behandeling gesteld: 3
- Ingetrokken: 5
- Bezwaarprocedure: 1

Besluitvorming is gerealiseerd binnen de gestelde normtijd. De besluiten op de verzoeken zijn te vinden op <https://open.wierden.nl/woo-besluiten>.

PARAGRAAF E: VERBONDEN PARTIJEN

ALGEMEEN

De Gemeente Wierden
verschillende manieren
“Verbonden partijen” zijn
waarin de gemeente een
financieel belang heeft.
belang is sprake indien
zeggenschap heeft, hetzij
vertegenwoordiging in
hoofde van stemrecht.
wordt verstaan dat de

beschikbaar heeft gesteld die niet verhaalbaar zijn in geval van faillissement van de verbonden partij. Ook is sprake van een financieel belang als financiële problemen bij een verbonden partij op de gemeente kunnen worden verhaald.

werkt op veel
samen met anderen.
die rechtspersonen
bestuurlijk én een
Van een bestuurlijk
de gemeente
uit hoofde van
het bestuur, hetzij uit
Onder financieel belang
gemeente middelen

Partijen die subsidies ontvangen (maar waarin de gemeente niet bestuurlijk deelneemt) zijn volgens deze definitie geen verbonden partijen. Hoewel ook gesubsidieerde instellingen worden ingezet voor het realiseren van gemeentelijke doelstellingen komen zij in deze paragraaf verder niet aan de orde. Datzelfde geldt voor instellingen en organisaties waarbij de gemeente weliswaar garant staat voor een correcte betaling van rente en aflossing van opgenomen geldleningen, maar evenmin bestuurlijke zeggenschap heeft.

De deelname van de gemeente Wierden in rechtspersonen is voor een belangrijk deel historisch gegroeid. De diverse rechtspersonen passeren hierna kort de revue. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in vier categorieën:

- gemeenschappelijke regelingen, waarbij twee of meer gemeenten op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen een samenwerkingsverband aangaan ter behartiging van bepaalde belangen van die gemeenten;
- deelnemingen, waarbij de gemeente vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang in het bezit is van aandelen van een aantal vennootschappen;
- verenigingen en stichtingen, waarbij de gemeente zitting heeft in het bestuur, jaarlijks een financiële bijdrage verstrekt en financieel aansprakelijk is bij eventuele tekorten;
- overige verbonden partijen.

BELEID OP VERBONDEN PARTIJEN

Het beleid van de gemeente is gebaseerd op het uitgangspunt dat alleen verbonden partijen worden aangehouden waarmee een expliciet publiek belang wordt gediend. Het verwerven van inkomsten alleen is onvoldoende reden.

Nota verbonden partijen

Gemeenten kunnen in beginsel op verschillende manieren hun taken (laten) uitvoeren namelijk zelf doen, uitbesteden en deelname aan een verbonden partij. Verbonden partijen nemen een belangrijke plaats in als het gaat om openbaar bestuur (verlengd lokaal bestuur).

We doen dat via gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen, soms met enkele gemeenten en in een aantal gevallen met alle 14 gemeenten

De Nota verbonden partijen is in 2019 geactualiseerd. De nota geeft informatie over wat verbonden partijen zijn, hoe we er praktisch mee omgaan en welke bevoegdheden en verantwoordelijkheden aan welk bestuursorgaan toekomen.

De nota kan dienen als kader voor zowel de gemeenteraad, het college als de ambtelijke organisatie. Het is een handvat om sturing te geven aan, en toezicht te houden op verbonden partijen. Een kader voor deelname aan, het oprichten van en het sturen op de verbonden partijen van de gemeente, om zo te komen tot verbonden partijen die een maximale bijdrage leveren aan de lokale bestuurlijke ambities. Met dit kader beogen wij bovendien helderheid te bieden over interne rollen, taken en verantwoordelijkheden.

Met ingang van 2020 is er een format gehanteerd voor de rapportage over de jaarstukken en begrotingen van verbonden partijen. Hiermee worden deze documenten op een uniforme wijze behandeld en aan de raad aangeboden. Ook wordt in deze formats, naast de financiën, nadrukkelijk aandacht besteed aan de realisatie van de gestelde beleidsmatige doelen.

Verplichte onderdelen BBV

De paragraaf verbonden partijen is een verplichte paragraaf en kent een aantal vaste onderdelen. Deze staan voorgeschreven in artikel 15 van het BBV. Het BBV kent verplichte onderdelen van de verbonden partijen. Het gaat naast de wijze waarop de gemeente belang heeft in de partij en het openbaar belang dat daarmee gepaard gaat om de informatie over de omvang van het eigen vermogen, vreemd vermogen en het resultaat van het rapportagejaar. Niet bij alle verbonden partijen wordt de balans en het resultaat voor het komende jaar geprognoseerd. Voor deze verbonden partijen zal de informatie beperkt blijven tot de meest recente jaarrekening.

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

Overzicht verbonden partijen			
Bedragen x € 1.000			
1	GR SamenTwente		
Type	Gemeenschappelijke Bijdrage		€ 1.628
	Regelingen		
Zeggenschap %	3,86	Risico	Laag
EV begin boekjaar	€ 4.105	EV eind boekjaar	€ 5.119
VV begin boekjaar	€ 21.371	VV eind boekjaar	€ 21.811
Resultaat 2024	€ 1.398		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Wethouder vertegenwoordiging gemeente in het Algemeen Bestuur		
2	GR Recreatieschap Twente		
Type	Gemeenschappelijke Bijdrage		€ 153
	Regelingen		
Zeggenschap %	3,86	Risico	Laag
EV begin boekjaar	€ 797	EV eind boekjaar	€ 1.566
VV begin boekjaar	€ 4.073	VV eind boekjaar	€ 4.569
Resultaat 2024	€ 152		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Wethouder vertegenwoordiging gemeente in het Algemeen Bestuur		
3	Bestuursovereenkomst SES / Twenteboard		
Type	Gemeenschappelijke Bijdrage		€ 231
	Regelingen		
Zeggenschap %	3,86	Risico	Laag
EV begin boekjaar 2023	€ 14	EV eind boekjaar 2023	€ 24
VV begin boekjaar 2023	€ 0	VV eind boekjaar 2023	€ 0
Resultaat 2023	€ 10		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Wethouder vertegenwoordiging gemeente in het Algemeen Bestuur		
4	Veiligheidsregio Twente		
Type	Gemeenschappelijke Bijdrage		€ 1.814
	Regelingen		
Zeggenschap %	3,80	Risico	Hoog
EV begin begrotingsjaar	€ 2.504	EV eind begrotingsjaar	€ 3.389
VV begin begrotingsjaar	€ 72.142	VV eind begrotingsjaar	€ 77.867
Resultaat 2024	€ 2.763		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Burgemeester is afgevaardigd in het Algemeen Bestuur.		
5	Crematorium (OLCT)		
Type	Gemeenschappelijke Opbrengst		€ 8
	Regelingen		
Zeggenschap %	4,30	Risico	Laag
EV begin begrotingsjaar	€ 2.081	EV eind begrotingsjaar	€ 2.564
VV begin begrotingsjaar	€ 5	VV eind begrotingsjaar	€ 12
Resultaat 2024	€ 918		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Wethouder vertegenwoordiging gemeente in het Bestuur.		

6	Stadsbank Oost Nederland		
Type	Gemeenschappelijke Bijdrage		€ 128
	Regelingen		
Zeggenschap %	4,55	Risico	Laag
EV begin boekjaar	€ 1.370	EV eind boekjaar	€ 2.236
VV begin boekjaar	€ 11.396	VV eind boekjaar	€ 9.883
Resultaat 2024	€ 289		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Wethouder vertegenwoordiging gemeente in het Algemeen Bestuur.		
7	Omgevingsdienst Twente		
Type	Gemeenschappelijke Bijdrage		€ 896
	Regelingen		
Zeggenschap %	3,80	Risico	Laag
EV begin begrotingsjaar	€ 2.036	EV eind begrotingsjaar	€ 2.313
VV begin begrotingsjaar	€ 4.576	VV eind begrotingsjaar	€ 5.379
Resultaat 2024	€ 1.893		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Eén wethouder vertegenwoordigt gemeente in het Algemeen Bestuur.		
8	Twence BV		
Type	Vennootschappen en Opbrengst coöperaties		€ 253
Zeggenschap %	3,61	Risico	Midden
EV begin boekjaar	€ 169.261	EV eind boekjaar	€ 166.200
VV begin boekjaar	€ 9.894	VV eind boekjaar	€ 11.625
Resultaat 2024	€ 14.413		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Geen bestuurlijke vertegenwoordiging. Stem in aandeelhoudersvergadering.		
9	NV BNG		
Type	Vennootschappen en Opbrengst coöperaties		€ 45
Zeggenschap %	0,04	Risico	Laag
EV begin boekjaar	€ 4.721.000	EV eind boekjaar	€ 4.777.000
VV begin boekjaar	€ 110.819.000	VV eind boekjaar	€ 123.164.000
Resultaat 2024	€ 294.000		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Geen bestuurlijke vertegenwoordiging. Stem in aandeelhoudersvergadering.		
10	Vitens NV		
Type	Vennootschappen en Opbrengst coöperaties		€ -
Zeggenschap %	0,40	Risico	Laag
EV begin boekjaar	€ 677.700	EV eind boekjaar	€ 713.600
VV begin boekjaar	€ 1.559.700	VV eind boekjaar	€ 1.684.800
Resultaat 2024	€ 34.500		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Geen bestuurlijke vertegenwoordiging. Stem in aandeelhoudersvergadering.		

11	Cogas NV		
Type	Vennootschappen en Opbrengst coöperaties		747
Zeggenschap %	7,40	Risico	Midden
EV begin boekjaar 2023	€ 141.841	EV eind boekjaar 2023	€ 145.458
VV begin boekjaar 2023	€ 110.955	VV eind boekjaar 2023	€ 112.380
Resultaat 2023	€ 8.706		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Geen bestuurlijke vertegenwoordiging. Stem in aandeelhoudersvergadering.		
12	Enexis NV		
Type	Vennootschappen en Opbrengst coöperaties		€ 5
Zeggenschap %	0,01	Risico	Laag
EV begin boekjaar	€ 5.320.000	EV eind boekjaar	€ 5.538.000
VV begin boekjaar	€ 5.140.000	VV eind boekjaar	€ 5.949.000
Resultaat 2023	€ 254.000		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Geen bestuurlijke vertegenwoordiging.		
13	Wadinko Beheer NV		
Type	Vennootschappen en Opbrengst coöperaties		€ 31
Zeggenschap %	2,10	Risico	Laag
EV begin boekjaar 2023	€ 82.569	EV eind boekjaar 2023	€ 82.924
VV begin boekjaar 2023	€ 8.542	VV eind boekjaar 2023	€ 8.721
Resultaat 2023	€ 1.855		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Geen bestuurlijke vertegenwoordiging. Stem in aandeelhoudersvergadering.		
14	Twente Milieu NV		
Type	Vennootschappen en Opbrengst coöperaties		€ 0
Zeggenschap %	5,50	Risico	Laag
EV begin boekjaar	€ 12.064	EV eind boekjaar	€ nb
VV begin boekjaar	€ 15.275	VV eind boekjaar	€ nb
Resultaat 2024	€ nb		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Geen bestuurlijke vertegenwoordiging. Stem in aandeelhoudersvergadering.		
15	Euregio		
Type	Overige verbonden partijen	Bijdrage	€ 9
Zeggenschap %		Risico	Laag
EV begin boekjaar	€ 2.577	EV eind boekjaar	€ 2.540
VV begin boekjaar	€ 29.943	VV eind boekjaar	€ 39.553
Resultaat 2024	- € 37		
Bestuurlijke vertegenwoordiging	Een raadslid en de burgemeester zijn afgevaardigd in het Algemeen Bestuur.		

TOELICHTING VERBONDEN PARTIJEN

Gemeenschappelijke regelingen

1. GR SamenTwente

Deze gemeenschappelijke regeling is een samenwerking tussen de Twentse gemeenten en heeft tot doel het in zijn rechtsgebied bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van en zorg verlenen aan de bevolking of specifieke groepen daarvan.

Ter verwezenlijking van dit doel behartigt de GR de belangen op de volgende terreinen:

- Publieke gezondheid, onder de naam GGD Twente;
- Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning, onder de naam Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT);
- Advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, onder de naam Veilig Thuis Twente (VTT).

2. GR Recreatieschap Twente

Deze gemeenschappelijke regeling is een samenwerking tussen de Twente gemeenten en heeft tot doel het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van recreatieve voorzieningen in zijn rechtsgebied.

Taken van deze GR zijn onder meer:

- a. bevordering van totstandkoming en instandhouding van publieke recreatieve/toeristische infrastructuur in Twente;
- b. aanleg, onderhoud en beheer van publieke recreatieve/toeristische voorzieningen die hetzij op zichzelf, hetzij in routeverband, hetzij door opname in arrangementen, een bovenlokaal karakter hebben.

3. Bestuursovereenkomst SES / Twenteboard

Deze bestuursovereenkomst beschrijft de samenwerking tussen de Twentse gemeenten, m.u.v. Twenterand, voor het versterken en verbreden en het uitzetten van een gezamenlijke koers van en voor de sociaal economische structuur van Twente.

In het bestuurlijk overleg wordt gezamenlijk de inbreng in het bestuur van de Stichting Twenteboard voorbereid, afgestemd en teruggekoppeld.

Daarnaast wordt overleg gevoerd en afgestemd over het lobbyen van de gemeenten bij provincie, Rijk, de Europese Unie en andere (semi)overheden en haar organisaties ten behoeve van de sociaal economische structuurversterking en andere door het bestuurlijk overleg gekozen onderwerpen.

4. Veiligheidsregio Twente

De Veiligheidsregio Twente (VRT) wil de veiligheid van iedereen die in Twente woont, werkt en verblijft vergroten door crisisbeheersing en rampenbestrijding efficiënt, effectief en professioneel te organiseren. Om dit te realiseren werken zij intensief samen met politie, brandweer, Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) en alle veertien Twentse gemeenten. Afhankelijk van de aard en oorzaak van een incident werken zij ook samen met Defensie, andere overheden en het Openbaar Ministerie.

De VRT is een netwerkpartner en werkt veel samen om publieke en private partners, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen rondom het thema veiligheid en innovatie bijeen te brengen en vernieuwing mogelijk te maken ten gunste van 'meer' veiligheid en een hoger maatschappelijk rendement. Samenwerking met bedrijfsleven en kennisinstituten is daarbij het uitgangspunt.

De VRT heeft een nieuw beleidsplan vastgesteld opgesteld voor de jaren 2021-2024.

De speerpunten van het dit beleidsplan (2021-2024) zijn:

1. continuïteit en stabiliteit, het goed blijven doen, zoals ze dat nu doen, met voldoende mensen en middelen;

2. een nieuwe meldkamerlocatie in Apeldoorn;
3. aansluiting blijven vinden en behouden bij de Twentenaren;
4. Technologische veranderingen: kansen benutten en proactief reageren op potentiële bedreigingen;
5. anticiperen op crisistypen gerelateerd aan klimaatverandering;
6. anticiperen op de wijziging van meerdere wetten die invloed hebben op de taken van de VRT.

5. Openbaar Lichaam Crematorium Twente

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet op de lijkbezorging. Met het oog hierop is de Gemeenschappelijke Regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT) opgericht. Dit is een samenwerkingsverband van de gemeenten Almelo, Berkelland, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Tubbergen, Wierden en Winterswijk.

6. Stadsbank Oost Nederland

De Stadsbank Oost-Nederland is een samenwerkingsverband waaraan 22 gemeenten in Twente en de Achterhoek deelnemen. Als “gemeentelijke kredietbank” biedt de Stadsbank een, zowel vanuit maatschappelijk als ook bedrijfseconomische optiek gezien, verantwoord pakket van financiële dienstverlening aan, aan met name minder financieel draagkrachtigen. Het betreft onder andere (sociale) kredietverlening, schuldenregeling, voorlichting en budgetbeheer. De stadsbank biedt haar diensten aan vanuit haar vestigingen in Almelo, Enschede en Hengelo.

7. Omgevingsdienst Twente

De Omgevingsdienst Twente (ODT) is een samenwerkingsverband waaraan de 14 gemeenten in Twente deelnemen. De missie van de ODT is een veilige, gezonde omgeving voor alle inwoners in haar werkgebied. Om dat te bereiken wordt intensief samengewerkt met tal van partijen. Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving spelen een belangrijke rol bij het waarborgen en ontwikkelen van een goede leefomgeving. De ODT ziet toe op de naleving van de milieuregels bij de bedrijven in het werkgebied. De ODT wordt vanaf 2024 gefinancierd op basis van outputfinanciering met als doel een evenwichtige inbreng van taken door alle deelnemers aan de hand van het regionale VTH-beleid, het inrichtingenbestand en een geactualiseerde Product-Diensten-Catalogus waarbij de nadruk ligt op een zorgvuldige bepaling van kentallen per product.

Vennootschappen en coöperaties

8. Twence B.V.

Twence heeft een nieuw strategisch beleidsplan 2024 - 2027. Deze is vastgesteld in de AvA. Het beleidsplan is een logisch vervolg op het vorige beleidsplan en een voortzetting van de ingezette koers. Twence verwerkt afval tot bruikbare grondstoffen en energie en warmte. Daarmee draagt het bij aan de energiedoelstelling van de gemeente Wierden. Verbranding van restafval is nog steeds nodig omdat volledig recyclen nog niet lukt. De verwachting is dat verbranding nodig blijft en dat we daarbij blijven streven naar een zo laag mogelijke milieu belasting en een maximale bijdrage aan de energiedoelstellingen.

Twence slaagt hierin door:

- a. een deel van de CO₂ af te vangen,
- b. warmtenet
- c. exploiteren en aanleggen van zonneparken.

Twence werkt ons groente-, fruit- en tuinafval (en etensresten) op tot een bruikbare grondstof (compost). Twence is volop in ontwikkeling en investeert in duurzame energie. Ook voor Wierden kan Twence een partner worden voor de realisatie van duurzame initiatieven binnen het Wierdens-grondgebied. Wierden ziet Twence als duurzaamheidsbevorderaar. Het verbranden van afval blijft discussie opleveren vanwege de uitstoot alsmede het importeren van afval uit het buitenland. Twence opereert binnen het Eurregio gebied en werkt samen met stad Munster. Twence is voor een deel van verbranden en het leveren van energie afhankelijk van afval van derden en ook uit Duitsland. Twence is voor zijn inkomsten steeds meer afhankelijk van energieprijzen.

Aandeelhouders van Twence zijn: Regio Twente, Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen en de gemeenten Almelo, Berkelland, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden.

Onlangs hebben de gemeenten Almelo, Oldenzaal en Twenterand hun aandelen Twence verkocht.

Er speelt nog een dagvaarding van Twence en de aandeelhoudende gemeenten door AVR, een concurrent. De rechtmatigheid van de inhouse aanbesteding wordt betwist. Twence geeft aan dit aspect te kunnen borgen.

9. NV Bank Nederlandse gemeenten (BNG)

De aandeelhouders van de BNG zijn de Staat der Nederlanden (voor 50%) en provincies en gemeenten (gezamenlijk eveneens 50%). Gemeten naar balanstotaal is de BNG de grootste overheidsbank van Nederland. De bank heeft een triple-A rating. Deze "beste rating" in de bankwereld is herbevestigd door kredietbeoordelaars.

Klanten van de BNG zijn overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut. De BNG biedt financiële diensten op maat zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen. Ook participeert de bank in publiek-private samenwerking (PPS).

10. Vitens N.V.

Vitens is het grootste drinkwaterbedrijf van Nederland. Vitens levert drinkwater aan 5,5 miljoen mensen en bedrijven in de provincies Flevoland, Friesland, Gelderland, Utrecht, Overijssel en een aantal gemeenten in Drenthe en Noord-Holland. Vitens is een publiek bedrijf. De aandelen van Vitens zijn voor 100% in handen van provinciale en gemeentelijke overheden. Naast de provincies Utrecht, Gelderland, Overijssel, Flevoland en Friesland gaat het daarbij om 106 gemeenten in het verzorgingsgebied. Wettelijk is vastgelegd dat de aandelen van de drinkwaterbedrijven in publieke handen blijven.

Speerpunten van Vitens zijn:

- Water voor nu en later
- Water vasthouden
- Bewustwordingscampagne 'Wijs met drukwater'

Gezien de financiële positie van Vitens en de investeringsopgave voor de komende jaren, is versterking van het eigen vermogen essentieel om tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten financiering aan te kunnen trekken. Op termijn staat als gevolg van de investeringsopgave, de financiële gezondheid van Vitens bij ongewijzigd WACC-beleid onder druk. Vitens ziet de komende jaren, geen ruimte om dividend uit te keren aan haar aandeelhouders. Vitens blijft er naar streven om haar (financiële) performance te verbeteren. Door het voortzetten van de gezamenlijke WACC-lobby wordt ingezet op een andere

invulling van de WACC vanaf 2025 die beter aansluit bij de investeringsopgave binnen onze sector of in ieder geval meer maatwerk mogelijk maakt. Deze invulling van de WACC moet leiden tot versterking van het eigen vermogen (continuïteitsdoelstelling) en gezonde financiële ratio's waardoor weer ruimte ontstaat om dividend uit te keren.

11. Cogas

Cogas is een onafhankelijk netbeheerder in Oost-Nederland. Op de infrastructuur voor gas zijn ruim 142.000 huishoudens aangesloten en op elektriciteit ruim 56.000 huishoudens. De missie van Cogas is om samen met onze maatschappelijke partners te zorgen voor een toekomstbestendige energie- en datainfrastructuur, de energietransitie te versnellen en bij te dragen aan de leefbaarheid in onze regio. Cogas wil het duurzame netwerkbedrijf zijn dat zich vanuit haar maatschappelijke rol en regionale positionering actief richt op zowel excellent netbeheer als op het versnellen van de energietransitie in de regio.

Strategische pijlers van Cogas zijn:

- Excellent netbeheer
- Versnellen energietransitie
- Duurzame bedrijfsvoering is in 2023 herzien.

Aandeelhouders van de Cogas zijn de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Hardenberg, Hof van Twente, Oldenzaal, Tubbergen, Twenterand, Wierden. De continuïteit van de bedrijfsvoering is goed geborgd.

12. Enexis Holding N.V.

Enexis onze regionale distributeur van energie. Ze is een grote speler in de energietransitie. Enexis moet zich tot het uiterste inspannen om het netwerk zo snel uit te breiden, dat overal de door nieuwe lokale energieopwekkers geproduceerde stroom naar de eindgebruikers kan worden getransporteerd. Bijna de helft van de totale RES-opgave valt binnen het verzorgingsgebied van Enexis, dat hiermee een gigantische investeringsopgave heeft. Met ons bescheiden aandeel in Enexis kunnen we zeer beperkt invloed hebben op de koers van het bedrijf. Als gevolg van de extra investeringen in de energietransitie, de doorberekening van de hogere Tennet-tarieven en de wettelijke belemmering om de extra investeringen direct in de tarieven te verwerken, zal de winst de komende jaren onder druk komen te staan.

Enexis heeft toename van eigen vermogen nodig om solvabel te blijven. Wij hebben daar naar rato bijgedragen door het verstrekken van een hybride converteerbare geldlening aan Enexis. Om verdere financiering te borgen heeft Essent tezamen met de andere regionale netbeheerders eind 2022 een onderhandelingsakkoord bereikt met het Rijk over de voorwaarden en het proces voor een toekomstige participatie door het Rijk als de kapitaalsbehoefte de mogelijkheden van het bedrijf en de huidige aandeelhouders overstijgt. Indien het Rijk daadwerkelijk toetreedt als aandeelhouder zal het Rijk mogelijk ook eisen stellen aan gemeenten in het kader van financiering en zal de financieringsstructuur en ons aandeel in Enexis en in het dividend wijzigen.

13. Wadinko Beheer N.V.

Wadinko is een regionale participatiemaatschappij, die de bedrijvigheid – en daarmee de werkgelegenheid – wil bevorderen in Overijssel, de Noordoostpolder en Zuidwest Drenthe. De Gemeente Wierden is participant als gevolg van aandeelhouderschap in de WMO (Vitens) waarbinnen (Wavin) deze onderneming is ontstaan. Wadinko neemt langdurig deel in nieuwe of bestaande, kansrijke ondernemingen. De deelname bestaat uit inbreng van risicodragend kapitaal, kennis en managementondersteuning. Bedrijven die willen groeien of

innoveren, zich willen verzelfstandigen of opvolgingsvraagstukken hebben, zijn bij Wadinko aan het juiste adres. De bedrijven waar Wadinko bij voorkeur in participeert, behoren tot de maakindustrie en de zakelijke dienstverlening. Omdat deze bedrijven veel aandacht besteden aan diverse vormen van innovatie hebben zij ontwikkelingsmogelijkheden en groeipotentie. Daarmee dragen ze in belangrijke mate bij aan de bevordering van de regionale economische structuur.

14. Twente Milieu N.V.

Twente Milieu is een afvalverwerkingsbedrijf, die haar diensten aanbiedt aan negen gemeenten in Twente, die tevens aandeelhouder zijn: Almelo, Borne, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal en Wierden. De gemeente Berkelland treedt in 2024 toe als aandeelhouder.

Voor een deel van de gemeenten voert ze tevens beheer van de openbare ruimte en/of overige taken uit, zoals b.v. gladheids- of ongediertebestrijding.

Twente Milieu is voor de gemeente Wierden de inzamelaar voor afval en verricht werkzaamheden op het gebied van riolering en ongedierte- bestrijding. Twente Milieu wil samen met ons een belangrijke rol gaan vervullen om de biodiversiteit en circulariteit in Twente te vergroten.

In 2023 er een nieuw Meerjarenstrategie 2024-2027 vastgesteld. Het beleidsplan is een logisch vervolg op het vorige beleidsplan en een voortzetting van de ingezette koers. Twente Milieu wil van betekenis blijven in het voorkomen van afval wat past binnen de doelstellingen die we gezamenlijk met de samenwerkende gemeenten hebben afgesproken. Ze willen ons helpen bij het maken van de juiste keuzes.

Door het kostprijs-plus-systeem kunnen gemeenten rekenen op goede tarieven. Winsten zijn daarom niet te verwachten, tenzij bijzondere omstandigheden de bedrijfsvoering positief beïnvloeden. De continuïteit van de bedrijfsvoering is goed geborgd.

Overige verbonden partijen

15. EUREGIO

De EUREGIO maakt zich er sterk voor de samenwerking tussen Nederland en Duitsland te vereenvoudigen en te komen tot meerwaarde voor beide zijden. De EUREGIO is actief in de opbouw en de versterking van de structuren en de grensoverschrijdende samenwerking in het Nederlands-Duitse grensgebied. Het gaat erom, de economische kracht en de levenskwaliteit in de regio te verhogen en de integratie van het gebied verder te verbeteren. Aan Duitse kant strekt de regio zich uit over delen van de deelstaten Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen. In Nederland maken de Regio Achterhoek en de Regio Twente, de gemeenten Ommen, Hardenberg en Coevorden deel uit van het EUREGIO-gebied.

PARAGRAAF F: GRONDBELEID

INLEIDING

In onze gemeente zijn er vaste momenten waarop over grondexploitaties gerapporteerd wordt, namelijk bij de jaarlijkse vaststelling van de grondexploitaties, bij de jaarstukken en bij de jaarlijkse begroting.

In 2024 heeft de woningmarkt in Wierden enkele opvallende ontwikkelingen doorgemaakt:

Woningprijzen: In tegenstelling tot de landelijke trend, waar woningprijzen stegen, daalden de prijzen in Wierden licht. Gemiddeld betaalden kopers in 2024 iets minder voor een woning in Wierden. Een verklaring kan zijn dat er veel nieuwe woningen op de markt zijn gekomen, waaronder een aantal woningen in de sociale koop.

Nieuwbouw: De provincie Overijssel is tevreden over de nieuwbouwactiviteiten, waarbij Wierden als koploper in de regio wordt beschouwd. In het afgelopen jaar werden er 5.400 nieuwe woningen gebouwd in Overijssel, waar Wierden een belangrijke bijdrage aan heeft geleverd. Vooral in plan Zuidbroek in Wierden en De Berghorst in Enter, zijn veel woningen opgeleverd. Ook hebben de oplevering van extra sociale huurwoningen in plan De Klomphof en particuliere initiatieven, zoals De Marke in Wierden, een belangrijke bijdrage geleverd aan het resultaat.

GRONDBELEID

Wat is grondbeleid?

Grondbeleid geeft een koers voor de grondpolitiek. Grondbeleid is geen doel op zich. Het is een middel om gemeentelijke ambities te realiseren, bijvoorbeeld om woningen te realiseren en de economie en het voorzieningenniveau te verstevigen. Het grondbeleid helpt de gemeente ook om de leefbaarheid te behouden en te verbeteren. Vanuit de VNG is er een handreiking (herzien) Grondbeleid 2018 voor raadsleden. Deze handreiking legt uit en geeft handvaten om de juiste keuzes te maken.

In de structuurvisie (binnenkort omgevingsvisie), beleidsnota's en het omgevingsplan (voorheen bestemmingsplannen) legt de gemeente haar ruimtelijk beleid vast.

In de structuurvisie Wierden: "Wierden.... een gemeente die verbindt!" staat wat de gemeente op lange termijn met de ruimte in haar gemeente wil doen, bijvoorbeeld op het gebied van wonen, ondernemen, infrastructuur (wegen, verkeer en dergelijke) en recreëren. De structuurvisie is een verplicht plan (op grond van de Wet ruimtelijke ordening) en wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Bij het opstellen van de gemeentelijke structuurvisie wordt rekening gehouden met het provinciale beleid, zoals o.a. in de Omgevingsvisie Overijssel is vastgelegd.

In gemeentelijke beleidsnota's/ visies worden het beleid voor bepaalde thema's of sectoren uit de structuurvisie verder uitgewerkt.

De Toekomstvisie 2030: "Thuis in de gemeente Wierden - Dorpsleven met een 'groene' stip op de horizon", is hierin een belangrijk document. De toekomstvisie is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de Denktank voor de toekomstvisie en de ambtelijke organisatie. Daarbij is gebruik gemaakt van de opbrengst van een participatieproces over de toekomstvisie en is er ook gebruik gemaakt van de opbrengst van de participatieprocessen

over recente (deel)visies, plannen en agenda's (o.a. Maatschappelijke Agenda 2022-2026, Lokale Woonagenda 2022-2026, Centrumvisies, Economische visie 2019-2024, Mobiliteitsplan en Kerkenvisie).

Ook zijn de laatste inzichten over verschillende thema's en issues bij het concept van de visie betrokken, bijvoorbeeld de uitkomsten van het onderzoek naar de behoefte aan lokale bedrijfskavels.

Door de coalitiepartijen is een coalitieprogramma voor de periode 2022-2026 opgesteld: "Ruimte voor iedereen, dat is waar we voor staan!" In dit coalitieprogramma wordt ook duidelijk een link gelegd met de Toekomstvisie 2030.

In de Toekomstvisie 2030 komen dus alle (beleids)aspecten voor de komende jaren samen. De Nota Grondbeleid 2024 is begin 2024 vastgesteld door de gemeenteraad, daarin is opgenomen dat de gemeente Wierden dynamisch grondbeleid toepast. Dit betekent dat we voor elke situatie op maat gemaakte beslissingen nemen over de rol van de gemeente en de inzet van instrumenten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Hoewel we een actieve benadering prefereren om ervoor te zorgen dat de behoefte aan woningen in de komende jaren wordt vervuld, betekent dit niet dat we de mogelijkheid van een meer faciliterende rol uit het oog verliezen. Afhankelijk van de ambities van een project en hoeveel sturing we willen geven, kunnen we ervoor kiezen om proactief of passief te faciliteren. Het risicoprofiel en de betaalbaarheid van een ontwikkeling spelen hierbij een belangrijke rol.

RISICO'S IN GRONDEXPLOITATIE

Bij ontwikkelingen waar de gemeente uitgeefbare gronden creëert, wordt een grondexploitatie opgesteld. Bij de opstelling van deze grondexploitatie wordt uitgegaan van op dat moment realistische uitgangspunten en aannames. In het geval de grondexploitatie bij die uitgangspunten en aannames een tekort laat zien wordt voor dat tekort een voorziening getroffen. Het is echter mogelijk dat de uitgangspunten en aannames in de praktijk toch niet de waarheid blijken te zijn. Dit zijn risico's die niet in de voorziening van dat complex zijn opgenomen, maar die wel financiële gevolgen kunnen hebben.

Risico's kunnen onderverdeeld worden in kostenrisico's en opbrengstrisico's. De laatste jaren is over het algemeen goed verkocht. De opbrengstrisico's worden daardoor jaarlijks kleiner. De gemeente Wierden heeft geen kavels bedrijfsterreinen meer beschikbaar. De vraag naar woningbouwkavels en bedrijventerreinen blijft aanhouden, maar is ook kwetsbaar doordat met name externe factoren invloed hebben op de vraag.

Gelijktijdig met de actualisaties van de grondexploitaties wordt er jaarlijks ook een risicoanalyse gemaakt. Op dat moment wordt bezien in hoeverre er nog geld onttrokken of gestort moet worden in de reserve winst grondverkoop (zie ook het onderdeel "Financiële positie van het grondbedrijf").

STAND VAN ZAKEN COMPLEXEN GRONDEXPLOITATIE

Algemeen

Bouwgrond in exploitatie

In 2024 waren onderstaande complexen in exploitatie. Het verloop van de boekwaarde (inclusief POC- winsten en definitieve winsten) is als volgt:

Complex	BW 01-01-'24	Uitgaven	Inkomsten	Winst	BW 31-12-'24
Zenderink	-41.050	240.814	171.727	11.109	39.146
Zuidbroek DG 2, 3	-1.352.739	654.971	1.003.449	499.535	-1.201.682
De Berghorst II	-347.580	359.566	4.365.948	1.522.540	-2.831.422
De Esrand	1.065.540	472.023	68.568		1.468.995
Totaal	-675.829	1.727.374	5.609.692	2.033.184	-2.524.963

De geactualiseerde exploitatieopzetten geven de navolgende verwachte resultaten voor die complexen die niet afgesloten zijn per 31-12-2024:

Complex	Netto contant geprognosticeerd resultaat (N = Nadeel, V = Voordeel)	Looptijd
Zenderink	€ 1.160.703 V	2030
Zuidbroek 1e fase deelgebied 2,3	€ 5.633.554 V	2027
De Berghorst II	€ 1.385.656 V	2026
De Esrand	€ 1.623.151 N	2028

Voor het te voorziene verlies op het complex de Esrand is een voorziening ingesteld. Deze voorziening bedraagt eind 2024 € 1.623.151 en is toereikend om de contante waarde van dit verlies op te kunnen vangen.

De gehanteerde parameters in de exploitatieopzetten per 31-12-2024 zijn rente; 1 %, prijsstijging 3 % voor 2025 en 2% in de volgende jaren en opbrengstenstijging 0%.

Hierna volgt een korte toelichting per complex:

Zenderink

Het bestemmingsplan voor Zenderink Oost in Wierden is per 19 november 2024 onherroepelijk verklaard. Dit is een belangrijke mijlpaal voor de ontwikkeling van dit deel van de woonwijk Zenderink. Het nieuwe deel van de wijk, gelegen in het noordoosten van Wierden, krijgt een mix van 34 woningen, waaronder 8 levensloopbestendige woningen.

Zuidbroek deelgebied 3

Op 24 april 2024 is de loting geweest voor gemeentelijke bouw kavels in de wijk Zuidbroek. Drie van de vier kavels zijn definitief verkocht. De ontwikkelaar is in 2024 gestart met de verkoop van 50 woningen. Op het moment van schrijven zijn deze kavels op vijf na allemaal verkocht. Het inwonersinitiatief tot het bouwen van zogenaamde hofjeswoningen is gestart. Bewonersvereniging Hofke realiseert hier 10 levensloopbestendige woningen welke in 2025 worden opgeleverd. In 2025 wordt gestart met verkoop van gemeentelijke kavels in de volgende fase en start Reggewoon met de realisatie van 13 sociale huurwoningen in dit deel.

De Berghorst fase 2

In de Berghorst fase 2 zijn in 2024 13 gemeentelijke kavels verkocht en is er nog een kavel in optie. De overige kavels zijn overgedragen aan ontwikkelende partijen en zijn inmiddels nagenoeg allemaal verkocht. In 2024 is door Reggewoon gestart met de bouw van een appartementencomplex met 15 sociale huurwoningen. Deze worden begin 2025 opgeleverd. De verkenning en de gesprekken met ontwikkelaars/eigenaren voor fase 3 zijn in 2024 gestart.

Esrand

De Passie is in Q1 van 2024 opgeleverd en in gebruik genomen. Het bouwrijp maken is voor zover nodig gereed. De gronden voor de sporthal moeten nog "uitgenomen" worden in 2025. Verder bouw- en woonrijpmaken gaat een aanvang nemen na realisatie van de sporthal.

Overige gronden in eigendom

Daarnaast is in het verleden een aantal gronden aangekocht waarvoor geen ontwikkeling meer wordt voorzien dan wel nog niet opgenomen zijn in de grondexploitatie. Deze historische boekwaarde is op balansdatum maximaal gelijk aan de marktwaarde in de huidige bestemming. Dit is veelal de agrarische waarde van de gronden (€ 5 per m2). De rentelasten, opbrengsten aan pachten en huren van overige gronden komen tot uitdrukking in het jaarresultaat. Het resultaat hiervan was € 8.000 positief in 2024.

Materiële vaste activa	Boekwaarde ultimo 2024
Lageveld	€ 377.000,-
Zuidbroek	€ 305.000,-
Bedrijventerrein na De Weuste Noord	€ 238.000,-
Anjelijsstraat grond parkeerterrein en nr. 4	<u>€ 516.000,-</u>
Totale historische boekwaarde	€ 1.436.000,-

FINANCIËLE POSITIE VAN HET GRONDBEDRIJF

Risicoafdekking in exploitatie genomen gronden

Hiervoor gelden de bepalingen uit de Nota Reserves en voorzieningen.

De gehanteerde systematiek voor de risicoafdekking gaat ervan uit dat de risico's in de kostenkant worden opgevangen binnen de exploitatie. Bij de vaststelling van de nota reserves en voorzieningen is besloten om het benodigde weerstandsvermogen te baseren op de volgende 3 risico-typen:

- Afschrijven c.q. afstoten van gronden.
- Verlenging van de looptijd.
- Prijsverlaging.

De hoogte van dit weerstandsvermogen wordt jaarlijks bepaald aan de hand van bandbreedtes (minimaal en maximaal niveau). De financiële consequenties worden meegenomen in de Nota Meerjarenbeleid.

Reserve winst grondverkoop

De stand van de reserve winst grondverkoop bedraagt per 31 december 2024 € 376.000. Bij de begroting 2025 is uit deze reserve € 84.000 ingezet ter eenmalige dekking van actiepunten opgenomen in de Nota Meerjarenbeleid 2025-2028

Voor de komende begrotingscyclus 2026-2029 zal op basis van de herziene exploitatieopzetten de hoogte van de buffer opnieuw worden bepaald. De consequenties in financiële zin zullen worden verwerkt in de nota meerjarenbeleid en begroting. Zie ook

paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Reserve voorlopige resultaten grondexploitatie

De gemeenteraad heeft besloten om de zgn. POC-winst (Percentage Off Completion) toe te voegen aan een ingestelde Reserve voorlopige resultaten Grondexploitatie.

WINSTNEMING VOLGENS DE VOORGESCHREVEN METHODE				
Reserve voorlopige winstneming GREX				
	Saldo			Saldo
	31-12-2023	Herziening 2024	Vermindering	31-12-2024
Zenderink	€ 199.278	€ 11.109		€ 210.387
Berghorst II	€ 849.771	€ 1.522.540		€ 2.372.311
Zuidbroek DG2,3	€ 815.107	€ 499.535		€ 1.314.642
Totaal	€ 1.864.156	€ 2.033.184	€ -	€ 3.897.340

Dit overzicht geeft de opbouw weer van de (voorlopige) resultaten van de complexen waarvoor dit geldt. Er kunnen tot aan het afsluiten van een complex jaarlijks positieve maar ook negatieve effecten plaatsvinden naar gelang de verloop van het bouwrijp en woonrijp maken en de verkopen.

WINST- EN VERLIESNEMING

Een verantwoord financieel beleid en beheer vereist dat binnen de grondexploitatie het principe gehanteerd wordt dat winsten pas worden genomen wanneer deze gerealiseerd zijn en verliezen worden genomen wanneer deze te voorzien zijn.

Van winstneming kan pas sprake zijn wanneer de winst gerealiseerd is in een plan of in een fase van een plan. Voorwaarden voor tussentijdse winstneming zijn dat de exploitatieopzet voorziet in duidelijke herkenbare fasen, de winst in die fase is gerealiseerd en in vervolgfases geen verliezen worden verwacht, tenzij daarvoor voldoende voorzieningen zijn getroffen.

Winstneming vastgelegd in onze eigen Nota Grondbeleid

In de nota Grondbeleid 2024 is opgenomen dat winst als gerealiseerd kan worden beschouwd wanneer minimaal 90 % van de verkopen en de kosten gerealiseerd zijn, de onderliggende exploitatieopzet reëel is en er geen risico's worden voorzien of dat deze financieel zijn afgedekt.

Zoals reeds gesteld zullen verliezen op het moment dat deze te voorzien zijn genomen moeten worden. Jaarlijkse herziening van de exploitatieopzetten van lopende complexen is derhalve noodzakelijk. Indien verliezen niet meer binnen de desbetreffende exploitatieopzetten opgevangen kunnen worden zullen deze ten laste worden gebracht van de reserve winst grondverkoop (zie ook het onderdeel "Financiële positie van de grondexploitatie).

Winstneming op basis van de POC (Percentage of Completion) methode

In de notitie Grondexploitaties 2016 van de commissie BBV is opgenomen: "Indien het resultaat op de grondexploitatie op betrouwbare wijze kan worden ingeschat, tussentijdse winst dient te worden genomen". Dit moet gebeuren volgens de POC methode.

Kort gezegd houdt dit in dat er op elk complex gekeken moet worden naar de mate van verkoop van de kavels en de kosten die daarmee gemoeid zijn. Uit de berekening volgt een percentage wat als winst genomen moet worden, of wat aan eerder genomen winst moet worden teruggestort. Over 2024 is winst genomen uit Zuidbroek DG3, Zenderink en Berghorst II.

PARAGRAAF G: LOKALE HEFFINGEN

ALGEMEEN

De lokale heffingen hebben betrekking op de belastingen en op de heffingen. De lokale lasten zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. De uitgangspunten van het beleid, de tarieven, de kostendekkendheid, kwijschelding en 'lastenoverzichten' zijn de centrale onderwerpen van dit onderdeel.

Wettelijk kader

Het grootste deel van de middelen voor de uitvoering van de gemeentelijke taken ontvangen gemeenten van de rijksoverheid. Een groot deel daarvan, afhankelijk van het aantal inwoners, de oppervlakte en enkele specifieke omstandigheden, komt uit het Gemeentefonds. Daarnaast worden doelgerichte bijdragen van het Rijk ontvangen, die gekoppeld zijn aan een specifiek doel waaraan de gelden besteed moeten worden. Naast de middelen van de Rijksoverheid ontvangen gemeenten ook geld van haar inwoners, bedrijven die er gevestigd zijn en bezoekers in de vorm van belastingen. Het belangrijkste doel van belastingheffing is het bijeenbrengen van geld voor de uitvoering van gemeentelijke taken. De gemeente Wierden bepaalt binnen de wettelijke kaders (Gemeentewet) de hoogte van de tarieven.

De algemene belastingen komen ten goede aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten niet gelabeld zijn, maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen kunnen worden ingezet.

De wetten regelen niet alleen welke belastingen gemeenten kunnen heffen. Meestal bevat de wetgeving ook voorschriften voor de uitwerking van de belastingen. Zo bepaalt de Gemeentewet bijvoorbeeld voor de onroerendezaakbelastingen dat deze belastingen over de WOZ-waarde moeten worden geheven. Daarnaast bepaalt de Gemeentewet voor bestemmingsheffingen en retributies dat de opbrengst van deze heffingen niet meer dan kostendekkend mag zijn.

In deze paragraaf gaan we verder in op de lokale lasten zoals deze in de Gemeente Wierden van toepassing zijn.

HET BELANG VAN PLAATSELIJKE BELASTINGEN EN RETRIBUTIES

Bij een belasting is er geen sprake van een rechtstreekse individuele tegenprestatie van de overheid. Bij retributies (rechten en leges) is daar wel sprake van.

De Gemeente Wierden kent de volgende belastingen:

- Onroerende Zaakbelasting (OZB);
- Toeristenbelasting;
- Forensenbelasting;
- Reclame belasting.

En verder kennen we de volgende heffingen en leges:

- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffingen;
- Begrafenisrechten;
- Marktgelden;
- Leges (secretarieleges, burgerzaken, APV en bijzondere wetten);
- Leges Omgevingsvergunningen.

De lokale gemeentelijke belastingen (OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing, toeristenbelasting en forensenbelasting) vormen een belangrijk onderdeel (ca. 12%) van de inkomsten van de gemeente.

Bij de retributies gaat het ook om een aanzienlijk bedrag (ca. 2%) van de inkomsten van de gemeente. Hierbij gaat het om de marktgelden, de leges (leges omgevingsvergunning, secretarieleges, leges rijbewijzen, leges reisdocumenten en de begrafenisrechten). De tarieven mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Met uitzondering van de marktgelden (weekmarkten) en begraafplaatsen is sprake van een 100% dekking.

Beleidsuitgangspunten voor het heffen en innen van lokale heffingen

De volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

1. Kritisch om blijven gaan met bestaande uitgaven, zo mogelijk bezuinigingen blijven nastreven om daarmee ruimte te scheppen voor nieuw beleid en nieuwe activiteiten;
2. Bij de jaarlijkse begrotingsbehandeling zal definitief worden bekeken in hoeverre dekking middels reserves en fondsen tot de mogelijkheden behoort;
3. Het streven blijft de gemeentelijke belastingen jaarlijks niet meer te verhogen dan met het algemeen geldende inflatiepercentage. Dit geldt niet voor kosten die van buiten op ons afkomen vanwege niet te beïnvloeden zaken; als de raad voor specifieke zaken hiertoe besluit of bezuinigingen te fors ingrijpen in het voorzieningenniveau in onze gemeente (coalitieprogramma);
4. Als uiterste middel om financiële tegenslagen op te vangen, heeft de gemeenteraad een bodem gelegd in de algemene reserve. Dit bedrag (€ 3,0 miljoen) mag niet worden ingezet om een begroting sluitend te maken;
5. Het verrichten van diensten voor derden behoort in de regel plaats te vinden tegen de gemaakte kosten;
6. Wanneer zich in de tussenliggende periode, tot vaststelling van de begroting, tegenvallers mochten voordoen dan kan hieruit een extra verhoging van de onroerende zaakbelasting voortvloeien.

Overhead

In verband met wijziging van de voorschriften (BBV) mogen de kosten van overhead niet meer op de taakvelden en programma's worden verantwoord.

Het gevolg hiervan is dat er geen kosten meer van overhead rechtstreeks op de producten afval, riolering en begraaftplaatsen worden geraamd. Deze producten worden bekostigd door lokale heffingen. Om tot juiste kostendeekkende tarieven te komen is er een verdeelsleutel voor toerekening van de kosten van overhead bepaald. De totale kosten van overhead worden gedeeld door de totale direct productieve uren. Dit resulteert in een tarief van € 32,- per uur voor de "binnendienst". De "buitendienst" is hierbij buiten beschouwing gelaten. Het tarief voor overhead van de buitendienst is bepaald op € 12,- per uur. Eén tarief voor de gehele organisatie zou voor de buitendienst tot een te hoog tarief hebben geleid en zou daardoor o.a. ongewenste effecten op de lokale heffingen hebben gehad.

ONTWIKKELING LOKALE BELASTINGDRUK

Overzicht belastingdruk Overijsselse gemeenten

Door COELO wordt jaarlijks een vergelijking gemaakt van de lokale lasten in alle gemeenten in Nederland. Het is goed daarbij te vermelden dat COELO de lastendruk van gemeenten op een bepaalde manier berekend en daarbij cijfers vergelijkbaar maakt. Uitgaande van het gemiddeld betaald bedrag OZB (woningen) per gemeente is de belastingdruk van de Overijsselse gemeenten berekend. In onderstaande tabel zijn de COELO cijfers 2024 van een aantal omliggende gemeenten opgenomen.

Naast de OZB is rekening gehouden met de verschuldigde afvalstoffenheffing (vergelijkbaar gemaakt en als uitgangspunt is genomen dat de woning door drie personen wordt bewoond) en de rioolheffing. In een overzicht (bron: COELO lokale lasten 2024 Rijksuniversiteit Groningen) ziet dit er als volgt uit:

In een overzicht ziet dit er als volgt uit:

Gemeente	Belastingdruk
Almelo	€ 1.041,-
Borne	€ 1.050,-
Dinkelland	€ 931,-
Enschede	€ 1.013,-
Haaksbergen	€ 1.095,-
Hellendoorn	€ 989,-
Hengelo	€ 972,-
Hof van Twente	€ 1.055,-
Losser	€ 1.114,-
Oldenzaal	€ 945,-
Rijssen-Holten	€ 675,-
Tubbergen	€ 954,-
Twenterand	€ 977,-
Wierden	€ 968,-
Gemiddeld Provincie Overijssel	€ 936,-
Gemiddelde aangegeven gemeenten	€ 984,-

BELASTINGEN

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

OZB is een algemene belasting waarbij enerzijds de eigenaren van een onroerende zaak en anderzijds de gebruikers van de niet woningen worden belast met als basis de vastgestelde WOZ waarde van de onroerende zaak.

Er is hier sprake van een algemeen dekkingsmiddel. Van een onbenutte belastingcapaciteit kan hier dan ook in feite niet gesproken worden. Wanneer aansluiting wordt gezocht met de drempeltarieven die worden gehanteerd bij een artikel 12-aanvraag Financiële Verhoudingswet dan zijn hier nog extra inkomsten te verwezenlijken. Zoals bekend is de maximering van het OZB tarief losgelaten en zijn gemeenten in principe dus vrij.

Het tarief is mede afhankelijk van de waardeontwikkelingen van de grondslag voor de aanslagen OZB, de vastgestelde waarde van de onroerende zaak (WOZ-waarde). Bij het bepalen van de uiteindelijke tarieven wordt hiermee rekening gehouden.

Het tarief wordt daarnaast jaarlijks aangepast als gevolg van de optredende inflatie met een inflatiepercentage (inclusief nacalculatie). De basis hiervoor is de door het Centraal Planbureau vast te stellen prijsmutatie in het prijsindexcijfer van de netto materiële overheidsconsumptie. Bij de algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt hier ook vanuit gegaan. Het aangegeven inflatiepercentage in de meicirculaire wordt hierbij aangehouden. Wat de nacalculatie betreft wordt de informatie gehaald uit de jaarlijkse septembercirculaire.

Tenslotte merken wij nog op dat er sprake is van een tariefdifferentiatie tussen woningen en niet-woningen.

OZB tarieven

Het Coelo geeft voor de omliggende gemeenten de volgende informatie over de OZB tarieven 2024 voor woningen en niet woningen:

Gemeente	% eigenaar woningen	% eigenaar niet-woningen	% gebruiker niet-woningen
Almelo	0,1183	0,3966	0,3071
Borne	0,1374	0,4507	0,3529
Dinkelland	0,0993	0,2804	0,2236
Enschede	0,1082	0,4793	0,3836
Haaksbergen	0,1141	0,3396	0,2609
Hellendoorn	0,1028	0,3060	0,2496
Hengelo	0,1147	0,4905	0,3720
Hof van Twente	0,1130	0,2674	0,2292
Losser	0,1155	0,2905	0,2097
Oldenzaal	0,1020	0,3633	0,2827
Rijssen-Holten	0,0796	0,2558	0,2047
Tubbergen	0,0918	0,2252	0,1734
Twenterand	0,1269	0,2445	0,2406
Wierden	0,0852	0,2186	0,1749
Gemiddelde aangegeven gemeenten	0,1078	0,3292	0,2618

Categorie	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Opbrengst OZB	-5.156.281	-5.424.932	-5.316.812

Forensenbelasting

De forensenbelasting wordt geheven van personen die meer dan 90 dagen van het jaar voor zichzelf of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden (naast vakantiebungalows gaat het hierbij ook om stacaravans). Het gaat hierbij namelijk om het belasten van personen die niet in de gemeente wonen, maar die wel profiteren van de gemeentelijke voorzieningen. Het tarief in 2024 is € 365,45 per overnachting.

Categorie	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Opbrengst forensenbelasting	-130.970	-116.051	-66.485

Toeristenbelasting

Bij de toeristenbelasting is bepalend het gelegenheid geven van verblijf met overnachting binnen de gemeente in hotels, vakantie-onderkomens, enz. De tarieven zijn afgestemd op het niveau van de buurgemeenten. Er is afgesproken om de tarieven jaarlijks aan te passen aan de inflatie. Het tarief in 2024 is € 1,25 per overnachting.

Categorie	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Opbrengst toeristenbelasting	-301.348	-297.830	-282.245

Reclamebelasting

De reclamebelasting wordt door de ondernemersverenigingen gezien als een instrument om het probleem van de "free-riders" te beteugelen en gezamenlijk (meer) activiteiten te organiseren, waaraan een ieder meewerkt en meebetaalt. Verder is het doel om collectieve belangenbehartiging bij investeringen in promotie en in stimulering van het ondernemersklimaat te waarborgen. Het tarief voor 2024 is € 319,80.

Categorie	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Opbrengst reclamebelasting	-55.521	-60.000	-56.281

HEFFINGEN EN LEGES

Als gevolg van voorschriften uit het BBV wordt in deze paragraaf lokale heffingen op hoofdlijnen informatie opgenomen van kostendekkendheid van de heffingen. Baten en lasten van overhead moeten centraal onder een taakveld worden opgenomen. Deze mogen dan worden toegerekend aan taken en diensten waarvoor de gemeente kostendekkende tarieven mag berekenen. Voor de meeste leges en heffingen geldt dat deze niet meer dan kostendekkend mogen zijn.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing wordt geheven voor het verhaal van de kosten van het inzamelen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen, op grond van de Wet Milieubeheer. Vanaf 2020 is

overgegaan op een vast bedrag per hoog- of laagbouwwoning. Daarnaast wordt er per aanbidding van restafval een bedrag achteraf in rekening gebracht.

Overzicht kosten en baten Afval

Taakveld 7.30.10 Afval	
De werkelijke kosten bedroegen in 2024	2.005.240
Inkomsten, bijdragen 2024	<u>-356.818</u>
Netto kosten taakveld	1.648.422
Toe te rekenen overhead:	
Uren buitendienst	12.723
Overige uren Leefomgeving, Beleid, Bedrijfsvoering	52.608
Overhead straatreiniging en kwijschelding	15.694
Toe te rekenen 50% van de kosten straatreiniging	63.646
Toe te rekenen 50% van de kosten kwijschelding	82.524
Toe te rekenen BTW	<u>233.044</u>
Totale kosten	2.108.662
Storting in de egalisatievoorziening afvalverwijdering	<u>222.780</u>
	2.331.442
Opbrengst afvalstoffenheffing 2024	2.331.442

Conclusie: het taakveld afvalverwijdering vertoonde in 2024 een overschot van € 222.780. Dit overschot is gestort in de egalisatievoorziening afvalverwijdering zoals hierboven aangegeven.

Categorie	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Opbrengst afval	-2.033.852	-2.373.868	-2.331.439

Rioolheffing

De rioolheffing is vastgelegd in artikel 228a van de Gemeentewet. In dit artikel staat dat de gemeente een belasting mag heffen om kosten van de inzameling en transport van afvalwater, inzameling en verwerking van hemelwater en het treffen van maatregelen tegen grondwateroverlast, te bestrijden. In de gemeente Wierden wordt een recht geheven van de gebruiker van een object van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. Ook hier gaat het om een bestemmingsbelasting. Omdat deze ook erg bepalend is voor het inzicht geven in de lastendruk voor de burgers wordt deze heffing ook altijd meegenomen in vergelijkende overzichten.

De manier waarop de gemeente invulling heeft gegeven aan de watertaken is in het op 9 juli 2019 door de gemeenteraad vastgestelde Watertakenplan 2020 t/m 2024 vastgelegd. De looptijd van dit plan is met een jaar verlengd tot en met 2025.

Vanaf 2020 is dit Watertakenplan vertaald in de begroting. Kostendekkendheid is en blijft het uitgangspunt.

Toerekening rente in tarieven riolering

De commissie BBV heeft een rentenotitie uitgebracht waarin aangegeven wordt hoe rente toegerekend moet worden. Dit heeft tot gevolg dat de rente die ten laste van het taakveld

riolering gebracht wordt lager is dan in het verleden. Het is echter toegestaan om een redelijk deel van de daadwerkelijke rentelasten die voortkomen uit investeringen in riolering mee te nemen in de tarifiering. Het is redelijk en billijk om de historische rente van de oude investeringen in riolering toe te rekenen in de tarifiering. Op dit moment wordt nog steeds gebruik gemaakt van de toen gedane investeringen. En een uitgangspunt is dat aanpassing van de voorschriften niet mag leiden tot aanpassing van de tarieven.

Overzicht kosten en baten riolering

Taakveld 7.20 Riolering		
De werkelijke kosten bedroegen in 2024 (inclusief kapitaallasten)		1.140.146
Af: Bijdrage buurgemeente wegens afvoer via Wierdens rioolstelsel		-19.871
		<u>-66.500</u>
Onttrekking voorziening		1.053.775
Netto kosten 2024		
Toe te rekenen overhead:		
Uren buitendienst		33.615
Overige uren RBR, Bedrijfsvoering		128.712
Overhead straatreiniging en kwijschelding		15.694
Verder toe te rekenen:		
50% van de kosten straatreiniging	63.646	
50% van de kosten kwijschelding	85.524	
30% van de kosten bladkorvencampagne	2.331	
10% van de kosten onkruidbestrijding	10.792	
BTW	101.369	
Correctie rentenotitie BBV	<u>386.022</u>	646.684
Storting in rioolvervangingsfonds		<u>1.762.746</u>
Totale kosten		3.641.226
Opbrengst rioleringsheffing taakveld 7.20 Riolering 2024		3.641.226

Conclusie: de storting in het rioolvervangingsfonds is bestemd voor toekomstige vervangingsinvesteringen in het rioolstelsel, aanwending van het fonds verlaagt de toekomstige kapitaallasten. Dit alles blijft zodoende onderdeel van een kostendekkend taakveld Riolering.

Categorie	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Opbrengst riolering	-3.367.424	-3.652.138	-3.641.229

Begraafenisrechten

Begraafenisrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaatsen en de diensten die daarbij worden geleverd. De basis voor het heffen van begraafenisrecht is gelegen in artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b, van de Gemeentewet en in de Wet op de lijkbezorging. Hiernaar verwijzend is de "Verordening op de heffing en invordering van rechten voor het gebruik van de algemene begraafplaatsen etc." vastgesteld. Het verschuldigde recht wordt ontleend aan deze verordening.

Overzicht kosten en baten Begraafplaatsen

Taakveld 7.50 Begraafplaatsen

De werkelijke kosten bedroegen in 2024 (inclusief kapitaallasten)	281.629
Toe te rekenen overhead:	
Uren buitendienst	37.769
Overige uren	24.456
Totale kosten 2024	343.854
Opbrengst begraafrechten, taakveld 7.50 Begraafplaatsen	427.923

Conclusie: het taakveld begraafplaatsen was in 2024 ruimschoots kostendekkend: een overschot in het jaarresultaat 2024 van € 84.068. Oorzaak hiervoor ligt met name in gestegen opbrengsten door het vervroegen van verlengingen. Deze worden nu jaarlijks vooraf administratief verlengd indien rechthebbende dit wil. In de afgelopen jaren was er telkens een tekort op begraven, in 2023 bedroeg dit tekort nog € 77.184.

Categorie	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Opbrengst begraafplaatsen	-268.083	-360.387	-427.923

Marktgelden

Tijdens de markten wordt onder de naam "marktgeld" een recht geheven voor de geleverde diensten en de standplaats die benodigd zijn voor het uitoefenen van markthandel.

Categorie	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Opbrengst marktgelden	-16.438	-20.830	-16.078

Leges

De legesverordening bestaat uit een drie hoofdstukken. Hieronder zijn deze aangegeven.

Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening

Hierin worden o.a. de huwelijken, reisdocumenten en rijbewijzen behandeld.

Huwelijken

De kosten voor een huwelijksvoltrekking bestaan uit personeelskosten, kosten van de buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand en overige kosten. De inkomsten bestaan uit diverse tarieven. Naast een regulier tarief is er sprake van een tarief op bijzondere dagen en trouwen op een andere locatie die door de gemeente specifiek voor dit doel eenmalig wordt vastgesteld .

Reisdocumenten

Hiervoor hanteert de Gemeente Wierden maximumtarieven (rijksleges) die door het Rijk zijn vastgesteld. Dit houdt in dat naast de rijkskosten voor het reisdocument, een bijdrage voor de gemeente wordt gevraagd. Daarnaast is het mogelijk om een reisdocument met spoed aan te vragen. De kosten die een burger hiervoor betaalt zijn landelijk vastgesteld. De gemeente mag naast dit vastgestelde bedrag geen extra kosten voor een spoedlevering in rekening brengen.

Rijbewijzen

Voor het aanvragen van een rijbewijs wordt door het Rijk een vastgesteld maximumtarief gevraagd. Tevens is een spoedlevering mogelijk, maar net zoals bij de reisdocumenten mag de gemeente hiervoor geen extra kosten bovenop het vastgestelde tarief in rekening brengen.

Algemeen

Voor de berekening van de leges van de diverse producten verstrekt door het loket Burgerzaken wordt periodiek tijd een arbeidsanalyse gemaakt om zo te kunnen bepalen hoeveel tijd er met de afgifte van één document gemoeid is.

Hoofdstuk 2: Omgevingswet

De Omgevingswet is in werking getreden op 1 januari 2024; de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) is op dezelfde datum gedeeltelijk (alleen voor nieuwbouw) in werking getreden. Beide wetten hebben gevolgen voor het heffen van leges. De Wkb zorgt ervoor dat een deel van het werk door een private partij wordt uitgevoerd, waardoor we minder leges kunnen heffen. We spelen in op deze veranderingen en monitoren de werkzaamheden en de daarbij optredende kosten die we gebruiken om de legesverordening aan te passen. Er is sprake van een leerproces met betrekking tot de kosten die gerelateerd zijn aan de nieuwe manier van werken als gevolg van de invoering van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging Bouw. Dit leerproces zal gedurende enkele jaren plaats vinden om op die wijze voldoende ervaringscijfers op te bouwen over de nieuwe processen.

Ondanks de onduidelijkheid in de jurisprudentie is het uitgangspunt het dekkingspercentage voor dit onderdeel ook op titel niveau te willen aangeven. Dit betekent dat niet alle tarieven voor vergunningen maximaal kostendekkend zullen zijn. Daarentegen zullen er ook tarieven zijn die boven het maximale dekkingspercentage van 100% uitkomen. De grote projecten betalen op deze manier mee aan de kleine projecten.

Hoofdstuk 3: Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn

Het gaat hier o.a. om de onderwerpen horeca, evenementen en markten

Drank- en Horecawet

Binnen de gemeente vindt over het algemeen geen uitbreiding van horeca plaats. Het aantal aanvragen voor een drank of horeca vergunning is daarom afhankelijk van wisseling binnen het bestaande horecabestand.

Evenementen

Het gaat hier hoofdzakelijk om vergunningen voor kleine en grote evenementen. De kosten van vergunningverlening zijn via de leges te verhalen, de kosten die het evenement zelf met zich meebrengt kan de gemeente niet via de leges op de organisatie verhalen.

Kwijtschelding

Ons kwijtscheldingsbeleid is gebaseerd op de wettelijke regelgeving. Indien de belastingplichtige een minimuminkomen en weinig vermogen heeft verlenen wij in principe kwijtschelding. Kwijtschelding kan betrekking hebben op de volgende belastingen en

heffingen: afvalstoffenheffing, rioolheffing en onroerende zaakbelasting (eigenaren). Aan het eind van elk jaar voeren we een toets uit of de klant ook in het volgende jaar nog recht heeft op kwijtschelding. Als dit zo is, wordt er automatisch kwijtschelding verleend.

In 2024 zijn 250 geheel of gedeeltelijke kwijtscheldingen verleend. Het hiermee gemoeide bedrag was € 140.876,- als inkomstenderving voor de gemeente.

JAARREKENING

DE BALANS MET TOELICHTING

BALANS PER 31 DECEMBER**Gemeente Wierden****B A L A N S**

ACTIVA	2024	2023
VASTE ACTIVA		
MATERIELE VASTE ACTIVA		
Investerings met economisch nut	30.994.751	30.745.608
Investerings met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	12.926.949	13.292.906
Investerings met maatschappelijk nut	4.668.133	3.283.196
FINANCIELE VASTE ACTIVA		
Kapitaalverstrekking deelnemingen	675.340	675.340
Kapitaalverstrekking gemeenschappelijke regelingen	37.278	37.278
Overige langlopende geldleningen u/g	8.806.847	7.983.411
Uitzettingen in 's Rijks schatkist - deposito	12.500.000	0
TOTAAL VASTE ACTIVA	70.609.298	56.017.739
VLOTTENDE ACTIVA		
VOORRADEN		
Gereed product en handelsgoederen	5.073	4.159
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	3.993.956-	-1.741.369
UITZETTINGEN MET LOOPTIJD < 1 JAAR		
Vorderingen op openbare lichamen	469.073	473.010
Overige vorderingen	846.522	878.521
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	27.727.956	32.729.048
LIQUIDE MIDDELEN		
Banksaldi	279.230	271.953
OVERLOPENDE ACTIVA		
Te ontvangen voorschotten specifieke uitkeringen	475.036	400.859
Overige overlopende activa	6.433.498	6.435.456
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	32.242.432	39.451.637
TOTAAL GENERAAL	102.851.730	95.469.376

PER 31 DECEMBER

(voor resultaatbestemming)

Bedragen in €

PASSIVA	2024	2023
EIGEN VERMOGEN		
ALGEMENE RESERVES	18.572.209	21.134.213
BESTEMMINGSRESERVES	28.659.541	15.865.788
GEREALISEERD RESULTAAT	3.541.306	7.332.184
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	50.773.056	44.332.185
VOORZIENINGEN		
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	5.902.463	5.087.816
Egalisatievoorzieningen onderhoud	692.240	612.526
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven cq. Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	4.078.344	3.026.541
TOTAAL VOORZIENINGEN	10.673.047	8.726.883
VASTE SCHULDEN LOOPTIJD ≥ 1 JAAR		
Onderhandse leningen (binnenlandse banken)	29.003.125	31.454.704
TOTAAL VASTE PASSIVA	90.449.228	84.513.772
VLOTTENDE PASSIVA		
VLOTTENDE SCHULD LOOPTIJD < 1 JAAR		
Overige schulden	3.897.923	3.462.987
OVERLOPENDE PASSIVA		
Ontvangen voorschotten specifieke uitkeringen	5.899.677	4.866.598
Overige overlopende passiva	2.604.902	2.626.019
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	12.402.502	10.955.604
TOTAAL GENERAAL	102.851.730	95.469.376
VERSTREKTE WAARBORGEN GARANTSTELLINGEN	66.366.288	44.891.902

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kostprijs. Tenzij anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten van het boekjaar- voor zover bekend- zijn in de jaarrekening opgenomen, ook al hebben ze in een ander jaar tot ontvangsten en uitgaven geleid.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar.

BALANS

VASTE ACTIVA

De BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investerings die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

MATERIELE VASTE ACTIVA

Voor zover niet anders vermeld zijn de activa gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten. Indien in de vervaardigingsprijs is opgenomen de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend dient te worden toegelicht dat deze rente is geactiveerd. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Met in achtneming van de BBV zijn de volgende regels gesteld voor de waardering van vaste activa:

- Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs (dus de historische kostprijs), met een ondergrens van € 5.000;
- Bijdragen van derden, die in een directe relatie staan met een actief worden in de waardering daarvan in mindering gebracht;
- Bijdragen van reserves worden niet in mindering gebracht op de waardering van investeringen met een economisch nut. Deze investeringen moeten volgens het BBV bruto worden gewaardeerd. Bijdragen van derden mogen hierop wel worden gekort;
- In beginsel worden de kapitaallasten van investeringen met een economisch nut met beschikbare structurele middelen afgedekt. Indien hiervoor in bijzondere gevallen geen structurele middelen aanwezig zijn, wordt hiervoor een reserve aangewend ter dekking van de kapitaallasten. De rente over de boekwaarde gedurende de looptijd is gelijk aan de aan de ingestelde reserve toe te voegen bespaarde rente. Deze reserve valt dan vrij gedurende de afschrijvingstermijn van het desbetreffende actief ten gunste van de exploitatie. Hiervoor zal per geval (een aparte) reserve ingesteld worden. De raad zal hiertoe middels vaststelling van het desbetreffende raadsbesluit moeten besluiten;
- BTW op investeringsuitgaven wordt niet meer geactiveerd, voor zover deze BTW compensabel (als het een overheidstaak dan wel niet ondernemerstaak betreft) of verrekenbaar is (als het een ondernemerstaak is);
- Tot 1 januari 2017 konden investeringen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte geactiveerd worden. Met ingang van 2017 geldt een activeringsplicht voor alle investeringen met maatschappelijk nut. De gemeente Wierden heeft geen lopende investeringsprojecten met maatschappelijk nut van voor 2017 die gaan leiden tot activering.

Afschrijvingsbeleid

Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige levensduur.

Met in achtneming van de BBV zijn de volgende regels gesteld voor de afschrijving van vaste activa:

- Er wordt met ingang van 2004 niet meer afgeschreven op grond;
- Afschrijving gebeurt onafhankelijk van het exploitatieresultaat in enig boekjaar;
- Bij het afschrijven wordt geen rekening gehouden met een mogelijke restwaarde van het actief ten tijde van de mogelijke vervanging. In een enkel geval zal er wel sprake zijn van een restwaarde (m.n. vervoersmiddelen). Dit leidt in dat geval tot een voordeel in het desbetreffende begrotingsjaar.
- De afschrijvingswijze moet consistent zijn. Slechts in uitzonderlijke gevallen en om gegronde redenen mag de afschrijving gebeuren op een andere wijze, dan die welke in het voorafgaand jaar is toegepast. Bij de samenstelling van de jaarstukken dient dit afzonderlijk te worden toegelicht;
- Op vaste activa met een beperkte levensduur wordt jaarlijks afgeschreven (de methode is veelal lineair, enkele annuïtair) volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur;
- Op kosten verbonden aan geldleningen en (dis)agio (zie ook beschrijving immateriële vaste activa) wordt niet afgeschreven. Deze kosten worden namelijk niet geactiveerd maar in het jaar dat deze zich voordoen ten laste of ten gunste gebracht van het exploitatieresultaat;
- Op activa met een economisch nut wordt afgeschreven;
- Op activa met een maatschappelijk nut kan worden afgeschreven;

- Een actief, waarvan de afschrijvingstermijn nog niet is verlopen, maar toch buiten gebruik wordt gesteld, wordt afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling. Een eventuele restwaarde wordt hierop in mindering gebracht. De afwaardering kan budgettair neutraal verlopen door een onttrekking aan de reserve opvang boekverliezen, die voor dergelijke gevallen is ingesteld;
- Vervroegd afschrijven op investeringen met economisch nut is alleen toegestaan wanneer de boekwaarde van het actief hoger is dan het toekomstig verwacht economisch nut;
- Reeds afgeschreven bedragen en de boekwaardes van vaste activa per 31 december 2003 staan vast. Indien het afschrijvingsbeleid aanleiding geeft tot wijziging van de afschrijvingsmethode van een bepaald actief heeft dit niet geleid tot een herwaardering van dit actief per genoemde datum.

Voor afschrijvingswijzen en – termijnen wordt verwezen naar de Nota vaste activabeleid 2022, De meest gangbare afschrijvingstermijnen zijn: gebouwen, 40 jaar; riolering, 60 jaar; voertuigen en materieel 7 jaar. Verdere toelichtingen op het bovenstaande kunnen daar ook in worden gevonden.

FINANCIELE VASTE ACTIVA

De deelnemingen zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of de lagere marktwaarde. Kapitaalverstrekkingen, overige langlopende leningen en overige uitzettingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van eventuele aflossingen.

Voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van leningen en vorderingen verrekend.

VLOTTENDE ACTIVA

VOORRADEN

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden, zijnde voorraden gronden zonder kostprijsberekening en onderhanden werken zijn op de balans gewaardeerd tegen vervaardigingskosten vermeerderd met de bijgeschreven rente en beheerskosten en verminderd met de gerealiseerde verkoopopbrengsten en gecorrigeerd met reeds behaalde resultaten.

Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, moet afwaardering plaatsvinden naar deze lagere marktwaarde. Mocht de marktwaarde in een later stadium weer oplopen, dan kan herstel van de oorspronkelijke kostprijs plaatsvinden. De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs en zijn in verband met een BBV-aanpassing vanaf 2016 opgenomen onder de materiële vaste activa (economisch nut).

Voorraden gronden onder onderhanden werken

De voorraden in de grondexploitatie worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met reeds ontvangen bedragen wegens gronduitgifte. Indien de marktwaarde lager is wordt deze gewaardeerd op marktwaarde. Voor verliesgevende exploitaties wordt een voorziening getroffen ter hoogte van het te verwachten verlies, die in mindering wordt gebracht op de geactiveerde grondwaarde. Een en ander conform de notities van de commissie BBV.

Zoals ook genoemd in de nota grondbeleid 2018, moet volgens de nieuwe BBV-voorschriften verplicht winst worden genomen volgens de methode van "Percentage of Completion" (POC-methode). Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen.

Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
 2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
 3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).
- Tevens wordt bij de tussentijdse winstneming rekening gehouden met (projectspecifieke) risico's.

Deze winstneming zorgt voor een hogere boekwaarde op de voorraden grond in exploitatie.

Volgens het beleid van de Gemeente Wierden worden complexen financieel afgewikkeld nadat alle percelen zijn verkocht en nadat de uit te voeren werkzaamheden nagenoeg geheel zijn uitgevoerd. Eventuele nog te maken kosten voor nog uit te voeren werkzaamheden worden alvast ten laste van het desbetreffende complex gebracht. Dit bedrag wordt vervolgens overgeboekt naar de voorziening "Afgewikkelde complexen". Eventuele positieve dan wel negatieve verschillen ten opzichte van de raming worden meegenomen in het jaarrekeningresultaat.

UITZETTINGEN MET LOOPTIJD < 1 JAAR

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden op de nominale waarde van de vorderingen in mindering gebracht.

LIQUIDE MIDDELEN EN OVERLOPENDE POSTEN

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

EIGEN VERMOGEN

Algemene risico's worden gedekt uit de gevormde algemene reserve. Bestemmingsreserves zijn afgezonderde delen van het eigen vermogen, die in principe worden gevormd ten laste van de andere vrije reserves of uit het jaarresultaat.

VOORZIENINGEN

Voorzieningen worden ten laste van de verlies- en winstrekening gevormd tegen concrete of specifieke risico's en verplichtingen die op de balansdatum werkelijk bestaan.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Uitzondering hierop is de voorziening wethouderspensioenen, deze zijn gewaardeerd op actuariële waarde. Uitgangspunt is het hanteren van actuele grondslagen, net als vorige jaren, hierbij is gekozen voor de 25-jaars rente per 30 september 2024 (zijnde 2,3252%), en voor de meest actuele sterftetafel GBM/V 2017-2022. Verder is bepaald dat de ABP-pensioenen met ingang van 1 januari 2025 worden verhoogd met 1,84%. Deze indexatie is ook opgenomen in de waardeberekeningen. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen.

VASTE SCHULDEN LOOPTIJD > 1 JAAR

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

VLOTTENDE PASSIVA

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

GEWAARBORGDE GELDLENINGEN

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Zie verder de toelichting op de balans.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

Onder baten worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend

aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

EIGEN BIJDRAGE CAK

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende: Een aanvrager van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en derhalve niet valt onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente. Wij nemen jaarlijks de ontvangsten via het CAK op in de jaarrekening.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 1 april 2025 door de raad is vastgesteld;
 - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
- Ten aanzien van het M&O criterium is het M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording;
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
 - Een verantwoordingsgrens van 1% (zijnde € 978.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;

- Een rapporteringstolerantie van € 100.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

TOELICHTING OP DE BALANS

Vaste activa

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het verloop van de vaste activa gedurende het jaar:

OVERZICHT VERLOOP VAN DE BOEKWAARDE VAN DE INVESTERINGEN:

Bedragen in €	Boekwaarde 1-1-2024	Investerings 2024	Desinves- tering 2024	Bijdragen derden 2024	Afschrijvingen 2024	Aflossing/ vrijval 2024	Boekwaarde 31-12-2024
Materiële vaste activa							
Investerings met economisch nut							
Gronden en terreinen	3.394.917	68.569	-	-	-		3.463.486
Gronden in erfpacht	-	-	-	-	-		-
Bedrijfsgebouwen	21.569.697	1.916.059	900.000	-	1.004.480		21.581.276
Grond, weg en waterbouw	-	-	-	-	-		-
Vervoermiddelen	1.920.071	121.794	-	-	268.003		1.773.862
Machines, apparaten, inst.	2.887.282	643.775	-	-	398.775		3.132.282
Overige materiële vaste activa	973.641	184.680	-	31.808	82.668		1.043.845
Subtotaal	30.745.608	2.934.877	900.000	31.808	1.753.926	-	30.994.751

Investerings met economisch nut ivm heffingen	13.292.906	884	27.597	-	339.244		12.926.949
Subtotaal	13.292.906	884	27.597	-	339.244	-	12.926.949
Investerings met maatschappelijk nut							
Overige maatschappelijke vaste activa	8.197	-	-		4.118		4.079
Grond weg en waterbouw	3.274.999	1.951.565	5.000	435.341	122.169		4.664.054
Subtotaal	3.283.196	1.951.565	5.000	435.341	126.287	-	4.668.133
Totaal materieel	47.321.710	4.887.326	932.597	467.149	2.219.457	-	48.589.833
Financiële vaste activa							
Kapitaalverstrekkingen aan:							
Deelnemingen	675.340	-	-	-	-	-	675.340
Gemeenschappelijke regelingen	37.278	-	-	-	-	-	37.278
Uitzetting schatkist >1 jaar	-	12.500.000	-	-	-	-	12.500.000
Overige verstrekte langlopende geldleningen	7.983.411	1.507.000	-	-	-	683.564	8.806.847
Totaal financieel	8.696.029	14.007.000	-	-	-	683.564	22.019.465
Totaal	56.017.739	18.894.326	932.597	467.149	2.219.457	683.564	70.609.298

TOELICHTING OP HET OVERZICHT:

INVESTERINGEN

Kredieten

Beschikbaar gestelde kredieten die gedekt worden met eenmalige middelen zijn rechtstreeks verantwoord in de rekening van baten en lasten.

Voor een overzicht van het verloop van de beschikbaar gestelde kredieten wordt verwezen naar bijlage 1. Hierin zijn uiteraard ook opgenomen de belangrijkste beschikbaar gestelde kredieten in het kader van investeringswerken.

Begrotingsrechtmatigheid

Belangrijke overschrijdingen worden in de bijlage 1 kernachtig toegelicht en daarbij wordt vermeld of ze eventueel in de bestuursrapportage aan de orde zijn geweest en zodoende binnen het beleid passen.

INVESTERINGEN

Hieronder worden de belangrijkste vermeerderingen en verminderingen 2024 vermeld (bedragen in €):

Investerings met economisch nut

Gronden en terreinen:

Grond huisvesting Passie 2022	68.570
-------------------------------	--------

Bedrijfsgebouwen:

Desinv. Perm.Huisvesting Passie 2022 ovb naar Passie eenm. 2022	-613.290
Desinv. Kostenoverschrijd. Passie 2022 ovb naar Passie eenm. 2022	-286.710
Perm.Huisvesting Passie 2022	323.600
Kostenoverschrijd. Passie 2022	289.740
Perm.Huisv. Passie eenm. 2022	900.000

Renov.Toiletgr. Kandjoli 2020	31.200
Inbraakprev. gemeentehuis 2023	4.900
Luchtbeh. raad/burgerzaal 2023	107.900
Verduurz.steunpunt Enter 2023	5.040
Gem.huis vervangen liften 2024	20.420
Publiekspl. Gemeentehuis 2024	12.840
1e Inr.basissch. 't Laar 2024	17.640
Gem.huis keuken,kantine 2024	9.570
Nieuwbouw scholen Enter 2024	31.130
Tijd.huisvesting Galjoen 2024	150.340
Begraafpl.Enter omkleed. 2024	10.520

Investerings i.v.m. heffingen:

Desinv. Klimaatadaptieve maatr. 2023 ovb Herinr. Omgev. Roerganger	-27.590
--	---------

Vervoermiddelen:

Pick-up (Trafic 35) 2023	75.890
Dienstauto BD(Skoda Yeti) 2024	45.900

Machines, apparaten, installaties(vermeerderingen):

Camerabew. Stationsomg.2024	23.220
Gymtoestel Irene 2024	7.590
Hardware nieuwe wetgeving 2019	7.760
Uitbr/Vervanging i-pads 2022	15.210
Incidentenbeheer 2019	13.350
Vervanging NAS servers 2021	36.730
Verv. Netwerkcomponenten 2021	11.480
Aanschaf apparatuur 2022	5.330
Aanschaf programmatuur 2023	4.760
Beeldschermen 2023	3.270
Thinclients/PC's 2023	13.320
Actiewagen (Hapert AL) 2023	20.150
Actiewagen (Hapert AL) 2023	20.150
Zitmaaier begr.pl.(Stiga)2024	7.670
Tankwagen (Verv.JOSKIN) 2024	14.310
Ontwikkeling DMS 2019	2.350
Vervanging I-pads 2023	8.940
Aanschaf apparatuur 2023	21.380
Werkplekvoorzieningen 2024	4.270
OV. Wierden West palen 2023	4.020
OV Wierden West armaturen 2023	8.980
Lichtmasten 2024	42.140
Armaturen OV 2024	43.160

Maaizuigcombinatie 2024	243.940
Nat-/zoutstr. (S2B32823) 2024	58.270

Overige materiële vaste activa(vermeerderingen):

Verv. Speeltoestellen 2023	24.350
Rolschaatsb.Wierden Oost 2023	138.740

Bijdrage van derden

Bijdrage Provincie Rolschaatsb.Wierden Oost 2023	-21.808
Bijdrage Reggewoon Afkoppelen Hemelwater Rolschaatsb.Wierden Oost 2023	-10.000

Grond weg- en waterbouw:

Herinr. Omgev. Roerganger 2023	43.120
Bouwrijp Klomphof 2e fase 2016	79.140
Aanl.F35 Westerv-Hellend. 2022	8.690
Klomphof 2e en 3e fase	246.020
Openb.Ruimte Wierden West 2020	15.840
Recr. Fietspad Ypeloweg 2022	1.457.240
Kl. Verkeersmaatregelen 2023	21.420
Verkeersmaat.schol.Enter 2024	25.640
Mobiliteitspl.Uitv.budget 2024	7.640
Verbr.Fietsp.Nijverd.str. 2023	6.080
Wegkantverbetering 2023	3.190
Herstr.Revit.Bedr.terrein 2023	37.110
Desinv. Bouwrijpmaken Akkerwal TP Groenvoorz. Snoekweg	-5.000

Bijdrage van derden

Subs. Provincie Recr. Fietspad Ypeloweg 2022	-415.000
Subs. Provincie Herinr. Omgev. Roerganger 2023	-20.340

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen:

Betreffen deelnemingen in BNG, Enexis, Cogas, Vitens en Twente Milieu.

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen:

Betreft deelname Stadsbank Oost Nederland.

Uitzetting schatkist >1 jaar

Deposito 2024-06736 SKB 5 jaar	12.500.000
--------------------------------	------------

Overige verstrekte langlopende geldleningen:

	Saldo	Saldo
Bedragen in €	31-12-2024	31-12-2023
Woningbouwcorporaties	0	0
Deelnemingen	71.184	71.184
Overige verbonden partijen	0	0
Overige langlopende leningen	8.735.662	7.912.226

De langlopende leningen bestaan voor het grootste gedeelte uit leningen aan de Wierdense sportstichtingen.

INVESTERINGEN

Verstrekte geldleningen 2024 € 1.507.000 betreffen:

Geldlening ESF 59.000 Klimaatinstallatie	59.000
Geldlening ESF 70.000 Toilet De Zomp	70.000
Geldlening SSW 250.000 De Kolk Zoutelektrolyse	250.000
Geldlening SSW 288.0000 Toplaag veld SVZW	288.000
Geldlening ESF 410.000 Zomp Installaties	410.000
Starterslening 2024	330.000
Duurzaamheidslening 2024	100.000

DESINVESTERINGEN

n.v.t.

BIJDRAGEN DERDEN

n.v.t.

AFSCHRIJVINGEN

Als leidraad voor de afschrijvingen wordt de nota vaste activabeleid 2022 gehanteerd.

AFLOSSINGEN

De vermelde € 683.564 betreffen:

1) reguliere aflossing van de Enterse Sportfederatie op de verstrekte geldleningen	177.990
2) reguliere aflossing van Sticht. Sportbelangen Wierden op verstrekte geldleningen	469.400
3) regulier aflossing op verstrekte geldlening aan kulturhus Hoge Hexel	5.200
4) aflossing op verstrekte geldlening aan Beukersweide	1.520
5) aflossing op verstrekte geldlening aan Kulturhus Irene	13.080
6) aflossing op verstrekte geldlening aan SAWE	16.370

OVERIGE ZAKEN

Vaste activa

Tot de vaste activa behoren ook vier panden zonder boekwaarde die in eigendom zijn van de gemeente te weten: Vlierdijk 5 en 7, Hexelseweg 70c, Vriezenveenseweg 58.

Fictief verloopoverzicht MVA met maatschappelijk nut

Met ingang van 2017 geldt een activeringsplicht voor alle investeringen met maatschappelijk nut. In onderstaand overzicht is weergegeven welke investeringen met maatschappelijk nut in het verleden niet zijn geactiveerd en ten laste van de exploitatie zijn verantwoord.

Dit fictieve verloopoverzicht is met ingang van 2017 verplicht om op te nemen in de jaarrekening. Beoordeeld en meegenomen zijn de investeringsprojecten met maatschappelijk nut die de afgelopen jaren gereed zijn gekomen.

Bij het doorrekenen van het fictieve waardeverloop is uitgegaan van de huidige BBV-voorschriften en de Nota vaste activabeleid (zie grondslagen voor waardering).

Dit heeft ertoe geleid dat 12 projecten zijn opgenomen met een totale fictieve boekwaarde per 31 december 2023 van 8,5 miljoen euro.

Fictieve verloopoverzicht Materiële vaste activa met maatschappelijk nut Bedragen in €	Stand per 31-12-2023	Afschrijving		Bijdragen van derden	Vermeerdering	Stand per 31-12-2024
Afgesloten projecten						
Aanleg spoorwegtunnel	1.024.278	19.326		-	-	1.004.952
Asbestsaneringen puinwegen	1.154.392	64.133		-	-	1.090.259
Aanleg fietssnelweg F35	537.980	31.646		-	-	506.334
Centrumplan Wierden Postkantoor/Van Buuren	552.375	34.523		-	-	517.852
Herstructurering reconstr.Hogelucht/Stouweweg	522.899	37.350		-	-	485.549
Centrumplan Wierden Schoolstraat	319.122	24.548		-	-	294.574
Renovatie Wierden West Jan Jansweg	436.635	33.588		-	-	403.047

Brug Enterweg	510.709	10.640		-	-	500.069
Aanleg Westelijke Randweg	1.081.752	98.341		-	-	983.411
Reconstructie Dorpsstraat Wierdenseweg	315.488	31.548		-	-	283.940
Kerkstraat puinfundering en groot onderhoud	57.760	3.040		-	-	54.720
Middenplein Enter	2.052.090	102.605		-	-	1.949.485
Totaal	8.565.480	491.288	-	-	-	8.074.192

Vlottende activa

VLOTTENDE ACTIVA

VOORRADEN

Gereed product en handelsgoederen

Gereed product en handelsgoederen <i>Bedragen in €</i>	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2023
Totaal	5.073	4.159

Betreft het saldo per 31-12-2024 van de eigen verklaringen.

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie <i>Bedragen in €</i>	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2023
Totaal	3.993.956-	1.741.369-

Overzicht verloop van onderhanden werk(bouwgronden in exploitatie)

Complex	Boekwaarde op 1 januari	Naar overige gronden	Investering	Inkomsten	Desinves- tering	Winstneming incl. verliezen afgesloten complexen	Boekwaarde 31 december
<i>Bedragen in €</i>							
Zenderink	41.050-		240.814	171.727		11.109	39.146
Zuidbroek DG2, 3	1.352.739-		654.971	1.003.449		499.535	1.201.682-
De Esrand	1.065.540		472.023	68.568		-	1.468.995
De Berghorst II	347.580-		359.568	4.365.948		1.522.540	2.831.420-
Totaal kostprijs gronden	675.829-	-	1.727.376	5.609.692	-	2.033.184	2.524.961-
Verplichtingen							-
Minus verliesvoorziening	Boekwaarde op 1 januari	Toevoeging rente	Bijstorting voorziening		Vrijval voorziening		Boekwaarde 31 december
<i>Bedragen in €</i>							
Zenderink	-				-		-
De Esrand	1.483.842		139.309		-		1.623.151
	1.483.842						1.623.151
correctie BW De Esrand	1.065.540-						1.468.995-
Balanswaarde	1.741.369-						3.993.956-

Zoals blijkt uit bovenstaand overzicht bedraagt de boekwaarde van de gronden in exploitatie ultimo 2024 €2,52 miljoen negatief voor de complexen Zenderink, Zuidbroek DG2,3 en de Berghorst II. Doordat de opbrengsten in 2024 hoger waren door afname van kavels dan de gemaakte kosten in 2024 is een negatieve post onderhanden werk ontstaan.

De volledige boekwaarde van complex De Esrand van €1,47 miljoen is, conform de voorschriften, voor dit bedrag gecorrigeerd via de getroffen verliesvoorziening Esrand van €1,62 miljoen.

Er is €2,03 miljoen aan voorlopige winst genomen per 31-12-2024.

Voor verdere toelichtingen verwijzen wij ook naar de paragraaf F Grondbeleid.

Overzicht geraamde nog te maken kosten en te realiseren opbrengsten:

Complex	Boekwaarde	Nog te maken kosten	Inkomsten	Saldo	Looptijd	Contante waarde *1)	Nominale waarde
Bedragen in €							
Zenderink	39.146	5.879.064	7.568.307	1.650.097-	2030	1.160.703-	1.650.097-
De Berghorst II	2.831.420-	2.039.658	651.973	1.443.735-	2026	1.385.656-	1.443.735-
Zuidbroek D2, 3	1.201.682-	3.620.673	8.298.013	5.879.022-	2027	5.633.554-	5.879.022-
De Esrand	1.468.995	1.270.647	1.106.128	1.633.514	2028	1.623.151	1.633.513
Totaal kostprijs gronden	2.524.961-	12.810.042	17.624.421	7.339.340-		6.556.762-	7.339.341-

*1) na tussentijdse winstneming

De gehanteerde parameters in de exploitatieopzetten zijn de volgende:

Rente	1%				
		2025	2026	2027	2028 e.v.
Prijsstijging kosten, GWW index gemiddeld		3%	2%	2%	2%
Prijsstijging baten woningbouw		0%			
Uitzondering: uitgifte bouwclaims in Zuidbroek vastgelegd in overeenkomsten met projectontwikkelaars		2%			
Prijsstijging baten bedrijventerreinen (niet meer in exploitatie)		n.v.t.			

UITZETTINGEN MET LOOPTIJD <1 JAAR

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen in €	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2023
Vorderingen op openbare lichamen	469.073	473.010
Verstrekte kasgeldleningen	-	-
Overige vorderingen	846.522	878.521
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd < 1jr	27.727.956	32.729.048
Totaal	29.043.551	34.080.579

Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen bestaan bijna volledig uit vorderingen op diverse gemeenten en een gemeenschappelijke regeling.

Gemeenten Rijssen-Holten, Twenterand, Hof van Twente, €458.400
Oldenzaal, Haaksbergen en Samen Twente

De diverse vorderingen voor de genoemde instanties betreffen met name detacheringen en bijdragen voor uitvoering salarisadministratie.

Overige vorderingen

De voerderingen in het kader van de Wet Werk en Bijstand bedragen in totaal €304.200. Hierop is per 31-12-2024 een voorziening voor dubieuze vorderingen van €177.900 in mindering gebracht.

De vorderingen zijn hierdoor, per saldo, op 31-12-2024 gewaardeerd op €126.300.

De belangrijkste overige vorderingen betreffen:

Reguliere vorderingen €528.200

Vordering gemeentelijke belastingen €192.000

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd <1jr

De lagere overheden zijn verplicht tot het aanhouden van hun overtollige banktegoeden bij het Rijk. Dit geldt voor bedragen boven een drempelbedrag die gelijk is aan 2% van het begrotingstotaal. Om het dagelijks kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, afhankelijk dus van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag is overigens vanaf 2022 nooit lager dan €1.000.000.

Het drempelbedrag bedraagt voor de gemeente Wierden in 2024 afgerond €1.688.000. Zie onderstaande tabel voor het verloop van de buiten de schatkist aangehouden eigen middelen voor 2024.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2024					
(1)	Drempelbedrag	1.687,76			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	240	242	255	252
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.448	1.446	1.433	1.436
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	84.388			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	84.388			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0200 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000	Drempelbedrag	1.687,76			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	21.805	22.006	23.433	23.196
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	240	242	255	252

LIQUIDE MIDDELEN

Het betreft hier de saldi van de liquide middelen per 31 december 2024 gespecificeerd als volgt:

Bedragen in €	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2023
BNG	235.976	250.970
RABO	43.254	20.983
Totaal	279.230	271.953

Met de BNG is een rekening-courant faciliteit overeengekomen van €2 miljoen.

OVERLOPENDE ACTIVA

Bedragen in €	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2023
Vooruitbetaalde bedragen	23.772	23.772
Nog te ontvangen bedragen	6.409.726	6.411.684
Te ontvangen voorschotten specifieke uitkeringen	475.036	400.859
Totaal	6.908.534	6.836.315

Vooruitbetaalde bedragen

Deze in 2024 vooruitbetaalde kosten hebben betrekking op het volgende boekjaar en worden in 2025 functioneel verantwoord.

Nog te ontvangen bedragen

Deze per 31-12-2024 nog te ontvangen bedragen zijn in 2024 functioneel verantwoord en worden in 2025 functioneel afgewikkeld.

Te ontvangen voorschotten specifieke uitkeringen

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de in de balans opgenomen, van Europese, het Rijk en overige Nederlandse overheidslichamen, nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.

Naam uitkering <i>Bedragen in €</i>	Saldo per 31-12-2023	ontvangsten 2024	bestedingen 2024	ontvangst voorgaande jaren	Saldo per 31-12-2024
Bijstand Zelfstandigen	63.077		38.004		101.081
Toeslagenproblematiek	35.374	31.469	47.883		51.788
Opvang ontheemden Oekraïne	280.908	4.667.512	4.848.433	280.908	180.921
Belteam		335.917	359.566		23.649
Provincie fietsstructuur/route			103.750		103.750
Ruimte voor vleermuizen			7.083		7.083
Provincie vitaliteit dorpscentra			1.844		1.844
Voorverkenning PPLG		44.280	49.200		4.920
Provincie versnelling woningbouw	6.500			6.500	-
Provincie pilot wateraanvoer Notter	15.000			15.000	-
TOTAAL	400.859	5.079.178	5.455.763	302.408	475.036

Vaste passiva

OVERZICHT VASTE PASSIVA

	Saldo 1-1-2024	Toevoeging	Vrijval voor- ziening of reserve	Onttrek- kingen in 2024	Bestemming resultaat vorig dienstjaar	Verminde- ring afschrij- ving of aflossingen	Saldo 31-12-2024
Bedragen in €							
EIGEN VERMOGEN							
Algemene reserves							
Algemene reserve	17.909.768	3.878.967		9.585.339	2.095.184		14.298.580
Reserves grondexploitatie	3.224.445	2.033.184		984.000			4.273.629
Totaal algemene reserves	21.134.213	5.912.151	-	10.569.339	2.095.184	-	18.572.209
Bestemmingsreserves							
Financieel technische reserves	4.333.898	6.527.000		406.406			10.454.492
Overige bestemmingsreserves	11.531.890	14.029.814	35.000	7.321.655			18.205.049
Totaal bestemmingsreserves	15.865.788	20.556.814	35.000	7.728.061	-	-	28.659.541
Gerealiseerd nog te bestemmen resultaat	7.332.184	3.541.306			7.332.184-		3.541.306
Totaal eigen vermogen	44.332.185	30.010.271	35.000	18.297.400	5.237.000-	-	50.773.056
VOORZIENINGEN							
Voorzieningen voor							

<i>verplichtingen, verliezen en risico's</i>	5.087.816	1.235.831	23.705	397.479			5.902.463
<i>Egalisatievoorzieningen onderhoud</i>	612.526	317.200		237.486			692.240
<i>Voorzieningen bijdragen aan toekomstige vervangings- investerings waarvoor heffing wordt geheven cq. Voorzieningen middelen derden bestemming gebonden</i>	3.026.541	3.890.451		2.838.648			4.078.344
Totaal voorzieningen	8.726.883	5.443.482	23.705	3.473.613	-	-	10.673.047
VASTE SCHULDEN MET LOOPTIJD > 1 JAAR							
<i>Onderhandse geldleningen</i>	31.454.704					2.451.579	29.003.125
							-
Totaal vaste schulden	31.454.704	-	-	-	-	2.451.579	29.003.125
Totaal vaste passiva	84.513.772	35.453.753	58.705	21.771.013	5.237.000-	2.451.579	90.449.228

TOELICHTING RESERVES EN VOORZIENINGEN

De basis voor het reservebeleid is de Nota Reserves en Voorzieningen die in 2022 is geactualiseerd en door de raad vastgesteld.

RESERVES

1) Algemene reserve

De Algemene reserve dient als bufferfunctie, inkomensfunctie en is voor het opvangen van rekeningsresultaten.

Soort: Algemene reserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 14.060	€ 3.200	€ 7.110	€ 10.150

Vermeerdering:

Resultaatbestemming 2023	€ 2.095.184
School met de bijbel Notter	€ 27.000
Afromen plafond reserves 2024	€ 3.275
Storting begrotingssaldo 2024	€ 1.074.740
	<u>€ 3.200.199</u>

Vermindering:

Ontrekking conform programmabegroting 2024 Nota van aanbidding	€ 6.017.728
Ontrekking diverse begrotingswijzigingen o.a. nieuwbouw scholen.	€ 1.092.449

€ 7.110.177

De buffer van de algemene reserve is bepaald op € 3.000.000.

2) Reserve investeringen eenmalige dekking

Het doel van de reserve is het verschaffen van een juiste weergave van de vermogenspositie op de balansdatum van het betreffende jaar.

Soort: Algemene reserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 3.260	€ 2.772	€ 2.440	€ 3.592

Vermeerdering:

Resultaatbestemming 2023, omgevingswet en gebiedsgerichte aanpak	€ 237.000
Storting eenmalig conform programmabegroting 2024 actiepunten NVA	€ 1.533.000
Diversen eenmalig begrotingswijzigingen bestuursrapportage 2024	€ 1.002.752
	<u>€ 2.772.752</u>

Vermindering:

Aanwending eenmalig 2024	€ 2.440.314
	<u>€ 2.440.314</u>

NB: NMB staat voor Nota Meerjarenbeleid

3) Reserve opvang boekverliezen

Het doel van de reserve is het opvangen van boekverliezen van zowel onroerende als van roerende zaken.

Soort: Algemene reserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 589	€ 1	€ 35	€ 555

Vermeerdering:

Opbrengst verkoop diverse percelen grond 2024

€ 1.200

€ 1.200

Vermindering:

Ontrekking dekking kosten eigendommen niet openbare dienst

€ 34.847

€ 34.847

Het plafond is vastgesteld op maximaal € 600.000

4) Reserve winst grondverkoop

Deze reserve is ingesteld om uit met name de grondverkoop exploitatieresultaten op te vangen. Zodoende dient de reserve als een buffer.

Soort: Reserve m.b.t. grondexploitatie

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12

	€ 1.360	€ -	€ 984	€ 376

Vermindering:

Ontrekking i.v.m. vrijval winst grondverkoop

€ 984.000

€ 984.000

5) Reserve voorlopig resultaat Grex

Doel van de reserve is om aan te sluiten bij de eigen gehanteerde voorzichtige methodiek van het gemeentelijk grondbeleid. De winst kan worden aangewend indien minimaal 90% van de gronden in een complex is verkocht.

Soort: Reserve m.b.t. grondexploitatie

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 1.864	€ 2.033	€ -	€ 3.897

Vermeerdering:

Toevoeging voorlopig resultaat GREX 2024

€ 2.033.184

€ 2.033.184

BESTEMMINGSRESERVES

6) Reserve nieuwbouw gemeentehuis

De reserve is bestemd voor de gedeeltelijke jaarlijkse dekking van de kapitaallasten betreffende de (ver)nieuwbouw van het gemeentehuis in 1994.

Soort: Bestemmingsreserves (ter dekking van kapitaallasten)

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 773	€ -	€ 77	€ 696

Vermindering:

Jaarlijkse onttrekking ivm dekking afschrijvingen

€ 77.350

€ 77.350

7) Reserve eenmalige dekking gemeentelijke gebouwen/gemeentehuis installaties

De reserve is bestemd voor de jaarlijkse dekking van kapitaallasten van investeringen in de noodstroomvoorziening gemeentehuis en vervanging plafondkoelcassettes gemeentehuis.

Soort: Bestemmingsreserves (ter dekking van kapitaallasten)

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 22	€ -	€ 4	€ 18

Vermindering:

Jaarlijkse onttrekking ivm dekking afschrijvingen

€ 4.352

€ 4.352

8) Reserve eenmalige dekking sociaal culturele accommodaties.

De reserve is bestemd voor de jaarlijkse dekking van kapitaallasten van de bouw van het Kulturhus Hoge Hexel.

Soort: Bestemmingsreserves (ter dekking van kapitaallasten)

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 817	€ -	€ 31	€ 786

Vermindering:

Jaarlijkse onttrekking ivm dekking afschrijvingen

€ 31.435

€ 31.435

9) Reserve afschrijving brandveiligheid scholen

De reserve is bestemd voor de jaarlijkse dekking van kapitaallasten voor het brandveilig maken van basisscholen.

Soort: Bestemmingsreserves (ter dekking van kapitaallasten)

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 117	€ -	€ 3	€ 114

Vermindering:

Jaarlijkse onttrekking ivm dekking afschrijvingen

€ 3.165

€ 3.165

10) Reserve afschrijving Klomphof

De reserve is bestemd voor de jaarlijkse dekking van kapitaallasten voor investeringslasten herontwikkeling project Klomphof.

Soort: Bestemmingsreserves (ter dekking van kapitaallasten)

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 225	€ -	€ 5	€ 220

Vermindering:

Jaarlijkse onttrekking ivm dekking afschrijvingen

€ 4.817

€ 4.817

11) Reserve eenmalige dekking investering maatschappelijk nut

De reserve is bestemd voor de jaarlijkse dekking van kapitaallasten van investeringen met een maatschappelijk nut, waaronder reconstructie van wegen.

Soort: Bestemmingsreserves (ter dekking van kapitaallasten)

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 316	€ -	€ 16	€ 300

Vermindering:

Jaarlijkse onttrekking ivm dekking afschrijvingen

€ 15.840

€ 15.840

12) Reserve afschrijving Corona

De reserve is bestemd voor de jaarlijkse dekking van kapitaallasten voor investeringslasten inzake Corona (met name automatisering)

Soort: Bestemmingsreserves (ter dekking van kapitaallasten)

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 42	€ -	€ 28	€ 14

Vermindering:

Jaarlijkse onttrekking ivm dekking afschrijvingen

€ 27.680

€ 27.680

13) Reserve afschrijving gemeentegarage

De reserve is bestemd voor de jaarlijkse dekking van kapitaallasten van de bouw extra ruimte ivm komst personeel sociale werkvoorziening.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 144	€ -	€ 18	€ 126

Vermindering:

Jaarlijkse onttrekking ivm dekking afschrijvingen

€ 18.025

€ 18.025

14) Reserve afschrijving huisvesting Passie

De reserve is bestemd voor de dekking van kapitaallasten voor gedeeltelijke dekking van de kosten permanente huisvesting van de Passie.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
-----------	-----------	---------------	--------------	-------------

	€ 900	€ -	€ -	€ 900
Geen mutaties 2024				

15) Reserve afschrijving opvang Oekraïne

De reserve is bestemd voor de dekking van kapitaallasten van investeringslasten inzake huisvesting opvang Oekraïners

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 976	€ -	€ 223	€ 753

Vermindering:

Jaarlijkse onttrekking ivm dekking afschrijvingen

€ 223.742

€ 223.742

16) Reserve afschrijving nieuwb/renov.PO

De reserve is bestemd voor de dekking van kapitaallasten van investeringslasten inzake huisvesting primair onderwijs.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ -	€ 6.527	€ -	€ 6.527

Vermeerdering:

Storting nieuwe reserve nieuwbouw scholen Enter

€ 4.360.000

Storing renovatie school Notter-Zuna

€ 2.167.000

€ 6.527.000

17) Reserve subsidie gemeentelijke monumenten

Doel van de reserve is het middelen te kunnen inzetten voor het behoud van gemeentelijke monumenten.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 32	€ 8	€ -	€ 40

Vermeerdering:

Eenmalige aanvulling gemeentelijke monumenten 2024

€ 8.475

€ 8.475

18) Reserve Glas- en vandalismeschade Onderwijs

Het doel van deze reserve is het afdekken van claims inzake glasschade en overige calamiteiten.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 20	€ 3	€ 3	€ 20

Vermeerdering:

Storting reserve 2024

€ 3.500

€ 3.500

Vermindering:

Dekking schades basisonderwijs

€ 224

Afromen i.v.m. bereiken plafond

€ 3.275

€ 3.499

Het plafond is vastgesteld op maximaal € 20.000.

19) Reserve leningen SVN

Het doel van deze reserve is om de startersleningen en en duurzaamheidsleningen te kunnen financieren.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 495	€ -	€ -	€ 495

Deze gelden zijn gestald bij de SVN en zijn geactiveerd

Geen mutaties in 2024

20) Reserve Kunst (0,5% regeling)

Het doel van deze reserve is om met bijdragen kunstwerken te kunnen realiseren.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 182	€ 19	€ -	€ 201

Vermeerdering:

Storting reserve 2024

€ 18.869

€ 18.869

21) Reserve Sociaal Domein

De reserve is ingesteld in 2015 om te zorgen voor het budgettair neutraal laten verlopen van de exploitatie van het Sociaal Domein.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 2.000	€ -	€ 208	€ 1.792

Vermindering:

Ontrekking reserve sociaal domein 2024

€ 208.000

€ 208.000

22) Reserve asielinstroom

De reserve is ingesteld om in te zetten voor uitgaven in verband met de opvang van vergunninghouders via uitwerkingsakkoord asielinstroom.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 72	€ 35-	€ -	€ 37

Vermeerdering:

Vrijval reserve asielinstroom 2024

€ 35.000-

€ 35.000-

23) Reserve raadsaangelegenheden

Bij de bestuursrapportage van april 2011 heeft de gemeenteraad besloten om het niet uitgegeven bedrag van het budget "Overige uitgaven Duaal" aan het einde van het jaar te storten in een reserve voor extra kosten Dualisering gemeenteraad.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 37	€ 1	€ -	€ 38

Vermeerdering:

Storting reserve 2024

€ 634

€ 634

Het plafond is vastgesteld op maximaal € 40.000.

24) Reserve mobiele podia

Het doel van deze reserve is het huren van mobiele podia door verenigingen etc. mogelijk te maken.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
-----------	-----------	---------------	--------------	-------------

	€ 64	€ -	€ 6	€ 58

Vermindering:

Onttrekking gemaakte kosten 2024

€ 5.574

€ 5.574

25) Reserve opleidingen

Het doel van deze reserve is om medewerkers, die in toenemende mate breed en flexibel inzetbaar moeten zijn, de mogelijkheid te bieden om benodigde opleidingen te kunnen laten volgen.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ -	€ -	€ -	€ -

Geen mutaties 2024

Het plafond is vastgesteld op maximaal € 45.000.

26) Reserve de Kolk

Het doel van de reserve is het opvangen van nadelige exploitatieresultaten.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ -	€ -	€ -	€ -

Geen mutaties 2024

Het plafond is vastgesteld op maximaal € 160.000.

27) Reserve SAWE

Het doel van de reserve is het opvangen van nadelige exploitatieresultaten.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ -	€ -	€ -	€ -

Geen mutaties 2024

Het plafond is vastgesteld op maximaal € 170.000.

28) Reserve gebiedszone A1-zone

Het doel van de reserve is gelden te reserveren voor uitvoering van de visie op de A1-zone.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 500	€ -	€ -	€ 500

Geen mutaties 2024

29) Reserve duurzaamheid

Het doel van de reserve is de in 2019 ontvangen gelden voor duurzaamheid te reserveren voor duurzaamheidsmaatregelen.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 145	€ -	€ 60	€ 85

Vermindering:

Onttrekking 2024 conform actiepunten NMB t.b.v. dekking eenmalig

€ 60.000

€ 60.000

30) Reserve Corona Covid-19

Het doel van de reserve is om een buffer aan te leggen voor het opvangen van huidige en toekomstige nadelen van de Coronacrisis.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 487	€ -	€ 22	€ 465

Vermindering:

Ontrekking dekking gemaakte kosten programma's 2024

€ 21.544

€ 21.544

31) Reserve onderhoud wegen

Het doel van de reserve is deze gelden te gebruiken voor het egaliseren van de lasten over de jaren voor cyclisch onderhoud van wegen.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12

	€ 435	€ 500	€ 471	€ 464

Vermeerdering:

Storting reserve groot onderhoud 2024

€ 500.000

€ 500.000

Vermindering:

Ontrekking dekking kosten groot onderhoud wegen 2024

€ 470.654

€ 470.654

32) Reserve onderhoud bruggen

Het doel van de reserve is deze gelden te gebruiken voor het egaliseren van de lasten over de jaren voor cyclisch onderhoud van bruggen.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 197	€ 42	€ 20	€ 219

Vermeerdering:

Storting reserve groot onderhoud 2024

€ 42.000

€ 42.000

Vermindering:

Ontrekking dekking kosten groot onderhoud bruggen 2024

€ 20.112

€ 20.112

33) Reserve IHP integraal huisvestingsplan (IHP)

Het doel van de reserve is om een buffer aan te leggen voor de investeringen die gemoeid zijn met het bouwen/renoveren van diverse basisscholen binnen de gemeente.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 1.000	€ 10.500	€ 6.527	€ 4.973

Vermeerdering:

Storting reserve 2024 conform actiepunten nota meerjarenbeleid

€ 5.500.000

Storting resultaatbestemming 2023

€ 5.000.000

€ 10.500.000

Vermindering:

Ontrekking dekking kapitaallasten nieuwbouw Enter en renovatie Notter-Zuna

€ 6.527.000

€ 6.527.000

34) Reserve energiecrisis

Het doel van de reserve is om een buffer aan te leggen voor het opvangen van huidige en toekomstige nadelen van de energiecrisis.

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 600	€ -	€ -	€ 600

Geen mutaties 2024

35) Reserve opvang Oekraïne

Het doel van de reserve is om de van het Rijk ontvangen middelen te reserveren voor het opvangen van ontheemden uit Oekraïne

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 5.264	€ 2.931	€ 5	€ 8.190

Vermeerdering:

Storting resultaat Oekraïne 2024

€ 2.931.335

€ 2.931.335

Vermindering:

Ontrekking gemaakte kosten 2024

€ 5.270

€ 5.270

36) Reserve stimuleringsfonds duurzaamheid

Het doel van de reserve is gelden te reserveren voor het uitvoeren van duurzaamheidsinitiatieven door inwoners

Soort: Bestemmingsreserve

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ -	€ 25	€ -	€ 25

Vermeerdering:

Storting ivm nieuwe reserve stimulerings fonds duurzaamheid

€ 25.000

€ 25.000

VOORZIENINGEN

37) Voorziening WW voormalig personeel

Het doel van de voorziening is het afdekken van (toekomstige) wettelijke verplichtingen voortvloeiend uit het feit dat voormalig gemeentelijk personeel hier gebruik van maakt.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 263	€ 566	€ 140	€ 689

Vermeerdering:

Vrijval voorziening voormalig personeel 2024

€ 22.855-

Storting voorziening 2024

€ 589.000

€ 566.145

Vermindering:

Ontrekking gemaakte kosten 2024

€ 140.145

€ 140.145

38) Voorziening vertrekbeoordeling personeel

Het doel van de voorziening is het afdekken van verplichtingen die gemaakt zijn i.v.m.

het vertrek van personeelsleden.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ -	€ -	€ -	€ -

Geen mutaties 2024

39) Voorziening Personeelsvereniging

Het doel van de voorziening is bijdragen in lustrumactiviteiten van de personeelsvereniging.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 9	€ 1	€ -	€ 10

Vermeerdering:

Storting voorziening 2024

€ 1.500

€ 1.500

Het plafond is vastgesteld op maximaal € 15.000.

40) Voorz. personeel (spaar)verlof

Het doel van de voorziening is het afdekken van toekomstige verplichtingen aangaande nog niet opgenomen (spaar)verlof personeel.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 1.052	€ 125	€ -	€ 1.177

Vermeerdering:

Storting voorziening 2024

€ 124.500

€ 124.500

41) Voorziening wethouderspensioenen

Het doel van de voorziening is het afdekken van toekomstige verplichtingen aangaande wethouderspensioenen.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 2.451	€ 754	€ 121	€ 3.084

Vermeerdering:

Storting voorziening wethouders 2024	€ 754.423
	€ 754.423
Vermindering:	
Onttrekking gemaakte kosten 2024	€ 121.465
	€ 121.465

De pensioenverplichting is gebaseerd op actuele grondslagen. Voor de berekeningen is de rekenrente gehanteerd van de 25-jaarsrente per 30 september 2024 (zijnde 2,325%).

42) Voorziening wachtgeld voormalige wethouders

Het doel van de voorziening is het afdekken van de kosten van uit dienst getreden wethouders.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 3	€ 1-	€ 2	€ -

Vermeerdering:	
Vrijval voorziening wachtgeld wethouders 2024	€ 850-
	€ 850-
Vermindering:	
Onttrekking gemaakte kosten 2024	€ 1.650
	€ 1.650

43) Voorziening af te rekenen winst GREX

Deze voorziening is ingesteld om de verplichting die contractueel bestaat met de gemeente Rijssen-Holten inzake grondexploitatie complex de Elsmoat vast te leggen.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 65	€ -	€ -	€ 65

Geen mutaties 2024

44) Voorziening verlies onderhanden werk (OHW) Grondexploitaties

Doel van de voorziening is het opvangen van te voorziene verliezen op gronden die in exploitatie zijn genomen als onderhanden werk (OHW).

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 1.483	€ 140	€ -	€ 1.623

Vermeerdering:

Bijstorting voorziening complex Esrand 2024

€ 139.309

€ 139.309

Noot: Deze voorziening is per 31 december 2024, voor een bedrag van € 1.468.995, op de balans in mindering gebracht op de Vlottende Activa Voorraden; Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie.

45) Voorziening afgewerkte complexen grondexploitatie

Voor nog enkele werkzaamheden in het kader van het woonrijp-maken van reeds afgewikkelde complexen zijn middelen in deze voorziening gestort.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 826	€ 30	€ 134	€ 722

Vermeerdering:

Storting ivm afwikkeling Weuste Noord 2024

€ 30.555

€ 30.555

Vermindering:

Onttrekking ivm gemaakte kosten Berghorst I, Kleen Esch, Weuste Noord,
Elsmoat, Zuidbroek DG2

€ 134.219

€ 134.219

46) Onderhoudsvoorzieningen

Naam voorziening (x € 1.000)		Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	Saldo 31/12
Onderhoudsfonds gemeentehuis		€ 152	€ 195	€ 162	€ 185
Onderh.fonds garage/zoutl/stalling		€ 170	€ 36	€ 27	€ 179
Onderh.fonds soc.cult.accomm.		€ 252	€ 69	€ 35	€ 286
Onderh.fonds torens/begraaf.pl.enz		€ 28	€ 13	€ 12	€ 29
Onderh.fonds woningen/st.hal		€ 11	€ 5	€ 2	€ 14
		€ 613	€ 318	€ 238	€ 693

Vermeerdering:

Reguliere stortingen 2024

€ 261.200

Aanvullende storting gemeentehuis

€ 56.000

€ 317.200

Vermindering:

Reguliere ontrekkingen kosten 2024

€ 237.486

€ 237.486

47) Voorziening riolering

Het doel van deze voorziening is om investeringen in riolering te kunnen blijven bekostigen

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 2.534	€ 1.763	€ 950	€ 3.347

Vermeerdering:

Afroken egalisatievoorziening riolering 2024

€ 1.762.746

€ 1.762.746

Vermindering:

Reguliere ontrekkingen kosten 2024

€ 883.879

Onttrekking t.b.v. kredieten eenmalig 2024 conform actiepunten NMB

€ 66.500

€ 950.379

48) Voorziening egalisatie riolering

Doel van deze voorziening is om resultaten in de exploitatie van het rioleringsnetwerk te egaliseren. Overschotten en tekorten op de exploitatie van riolering worden respectievelijk gestort en onttrokken aan deze voorziening.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 144	€ 1.763	€ 1.763	€ 144

Vermeerdering:

Storting (dotatie) riolering 2024

€ 1.762.746

€ 1.762.746

Vermindering:

Afromen egalisatievoorziening riolering 2024

€ 1.762.746

€ 1.762.746

Het plafond is vastgesteld op maximaal € 144.000.

49) Voorziening egalisatie afvalverwijdering

Doel van deze voorziening is om resultaten in de exploitatie van de afvalverwijdering te egaliseren.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 117	€ 239	€ 37	€ 319

Vermeerdering:

Storting zwerfafval 2024

€ 16.053

Storting afvalverwerking 2024

€ 222.781

€ 238.834

Vermindering:

Onttrekking t.b.v. kredieten eenmalig 2024 conform actiepunten NMB

€ 25.000

Onttrekking kosten zwerfafval 2024

€ 11.925

€ 36.925

50) Voorziening platteland RvR/KGO

Het doel van de voorziening is de gelden van derden beschikbaar houden voor specifieke projecten inzake Rood voor Rood en Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving.

Soort: Voorziening

x € 1.000	Saldo 1/1	vermeerdering	vermindering	saldo 31/12
	€ 232	€ 126	€ 89	€ 269

Vermeerdering:

Bijdrage voorziening 2024

€ 126.125

€ 126.125

Vermindering:

Onttrekking gemaakte kosten 2024

€ 88.597

€ 88.597

Overzicht nieuwe en vervallen reserves en voorzieningen

Omschrijving		nieuw	vervallen
RESERVES			
Reserve afschrijving nieuwb/renov.PO		16	
Reserve stimuleringsfonds duurzaamheid		36	
VOORZIENINGEN			

Toelichting op nieuwe en vervallen reserves en voorzieningen

In 2024 zijn er nieuwe reserves gevormd voor dekking afschrijvingslasten inzake nieuwbouw en renovatie primair onderwijs. Verder is er een nieuwe reserve gevormd voor stimulering duurzaamheid.

Er zijn in 2024 geen reserves vervallen.

In 2024 zijn er geen nieuwe voorzieningen gevormd of oude voorzieningen vervallen.

Voor verdere info zie de betreffende nummers.

TOELICHTING VASTE SCHULDEN MET LOOPTIJD > 1 JAAR

Overzicht onderhandse geldleningen

Lening Nummer	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Rente- percentage	Saldo 1-1-2024	Aflossing 2023	Saldo 31-12-2024
1282	1.701.676	3,400	567.225	56.723	510.503
1283	1.701.676	1,100	567.225	56.723	510.503
1284	3.000.000	4,590	1.725.000	75.000	1.650.000
1286	2.000.000	4,360	933.333	66.667	866.667
1289	3.000.000	4,890	750.000	150.000	600.000
1292	2.000.000	4,680	800.000	80.000	720.000
1293	2.500.000	4,115	166.667	166.667	-
1296	3.000.000	3,690	1.050.000	150.000	900.000
1298	2.000.000	3,410	400.000	133.333	266.667
1301	4.000.000	3,190	1.066.667	266.667	800.000
1302	3.500.000	3,740	1.575.000	175.000	1.400.000
1303	4.000.000	2,535	1.066.667	266.667	800.000
1307	5.000.000	1,170	3.000.000	250.000	2.750.000
1308	5.000.000	1,280	3.400.000	200.000	3.200.000
1309	3.500.000	0,298	3.334.717	83.011	3.251.705
1310	11.600.000	0,298	11.052.204	275.123	10.777.081
Totaal	57.503.352		31.454.704	2.451.579	29.003.125

In 2024 zijn de volgende bijzonderheden te melden binnen de leningportefeuille.

In 2024 is lening 1293, uit oorspronkelijk 2009, volledig afgelost.

Er zijn geen leningen aangetrokken.

In de programmarekening 2024 is € 493.408 opgenomen wegens rentelasten van de aangegane geldleningen.

VLottende passiva

VLOTTENDE SCHULD MET LOOPTIJD < 1 JAAR

De in de balans kortlopende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen in €	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2023
Overige schulden	3.897.923	3.462.987
Totaal	3.897.923	3.462.987

Overige schulden

De overige schulden per 31 december 2024 bestaan vooral uit normale reguliere betalingen.

OVERLOPENDE PASSIVA

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Bedragen in €	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2023
Nog te betalen bedragen	2.510.767	2.455.663
Vooruit ontvangen bedragen	94.135	170.356
Ontvangen voorschotten specifieke uitkeringen	5.899.677	4.866.598
Totaal	8.504.579	7.492.617

Nog te betalen bedragen

Op deze post zijn verantwoord diverse verplichtingen, die in 2024 functioneel zijn verantwoord en in 2025 verder financieel worden afgewikkeld.

Vooruit ontvangen bedragen

Deze in 2024 ontvangen bedragen hebben betrekking op het volgende boekjaar en worden in 2025 functioneel verantwoord.

Ontvangen voorschotten specifieke uitkeringen

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:

- Europese overheidslichamen
- het Rijk
- overige Nederlandse overheidslichamen

Naam uitkering <i>Bedragen in €</i>	Saldo per 31-12-2023	ontvangsten 2024	bestedingen 2024	terugbetaling/ vrijval	Saldo per 31-12-2024
Bijstand zelfstandigen	20.461		7.345	13.116	0
Participatiewet gebundelde uitk.	0	3.872.400	3.872.400		0
TOZO	189.510	180.758	218.702		151.566
Inburgering	383.255	630.001	258.512		754.744
Toeslagenproblematiek	3.905		3.905		0
Stimulering sport	25.670				25.670
GALA Gelden	87.523	381.969	379.556		89.936

Nationaal programma onderwijs	276.148		111.384		164.764
Onderwijsachterstandenbeleid	0	64.004	64.004		0
Onderwijsroute	0	24.747	24.747		0
Klimaatadaptatie	358.691		258.621		100.070
Verkeersveiligheidsmaatregelen	482.019				482.019
Huisvesting flexwoningen	524.222				524.222
Duurzm/aanpak energie armoede	1.326.402	2.103.733	624.112		2.806.023
Provincie subsidies cultuur	12.841	29.104	33.469		8.476
Provincie sleutelproj.Gem.Wierden	6.545				6.545
Provincie impuls klimaatadaptatie	16.000		16.000		0
Provincie fietsstructuur/route	311.250		311.250		0
Provincie asbestbodemsanering	192.117	1.003.800	1.143.580		52.337
Provincie verkeersveiligheid	51.935	76.231	69.247		58.919
Provincie projecten F35	429.600				429.600
Provincie fietsstructuur/route		36.600			36.600
Pre SMP en SMP subsidie		181.694			181.694
Provincie vitaliteit dorpscentra	28.652		28.652		0
Min. Coronatoegangsbewijzen	86.703		86.703		0
Hellendoorn Twentse belofte	10.170				10.170
Beschk middelen kwalificatieplicht		19.870	19.870		0
Vechtstromen vertr. waterafvoer	23.378		31.808		-8.430
VNG/GGD gez. leefstijl preventie	19.600		19.600		0
Provincie Decomp wegenwet 23		1.321	1.321		0
Ministerie.BZK inform.digit.OV					
SISA		24.164	24.164		0
Cultuurmakelaar 2025 2026		24.750			24.750
TOTAAL	4.866.597	8.655.146	7.608.952	13.116	5.899.675

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Op grond van artikel 53 BBV worden in de toelichting bij de balans opgenomen de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is gebonden.

Langlopende contracten

Accountantscontrole: Contract aangegaan met BDO m.i.v. 2022 voor 3 jaar en aansluitend optie verlenging voor 3 x 1 jaar (boekjaar 2026, 2027 en 2028); jaarlijkse kosten zijn € 90.000,- (excl. Indexaties). De totale contractwaarde is € 540.000,-. Maart 2021 is de nieuwe openbare Europese aanbesteding uitgezet, samen met Hellendoorn, Hof van Twente, Rijssen- Holten en Twenterand. De leadbuyer binnen deze aanbesteding was de gemeente Hellendoorn.

Huur kopieerapparaten: Europese Aanbesteding vanuit de VNG doorlopen en vanaf 1 april 2022 dienstverlening via Bechtle B.V. uit Maastricht. De huidige jaarlijkse kosten zijn voor de printers en multifunctionals komen op ongeveer € 20.000 incl. afrekening voor de afdrukken. Het contract loopt zes jaar inclusief optie jaren. Het gaat in totaal voor Wierden om € 120.000 voor de hele looptijd. Daarnaast hebben we de grootformaat printer/scanners ingeruild voor één nieuwe die van alle functionaliteiten is voorzien. De looptijd van deze overeenkomst loopt gelijk met de multifunctionals. De jaarlijkse kosten zijn € 3.200,-- exclusief.

Schoonmaak gebouwen: Medio 2022 hebben wij een aanbestedingstraject opgestart voor vijf gemeenten. Gemeente Wierden heeft hierbij opgetreden als leadbuyer inclusief de gunning. CSU is de nieuwe schoonmaak organisatie vanaf 1 april 2023 – overeenkomst gesloten voor 3 jaar met 5 optie jaren. Het gaat hierbij om de schoonmaak van de gemeentelijke gebouwen. De jaarlijkse kosten zijn € 150.000,-. Deel van de kosten worden verdisconteerd met onze huurder Partou – locatie Kruizemunthof 8 Wierden.

Levering energie: In 2020 is besloten om in elk geval voor aardgas optiejaar 2021 en 2022 af te nemen via Gazprom. In 2022 is besloten om de laatste optie jaren 2023 en 2024 af te nemen. Voor levering elektriciteit zijn in 2020 nieuwe stappen gezet. Vanaf 2018 zijn wij in overleg met Twence als aandeelhoudende gemeenten. In 2020 zijn wij daarin een samenwerkingsovereenkomst overeen gekomen met Twence voor afname en opwek van duurzame elektriciteit en gas. Twence beschikt echter niet over een leveranciersvergunning en daarom waren we genoodzaakt voor de levering een aanbieder via de markt te contracteren.

In 2020 zijn wij voor elektriciteit opnieuw de markt opgegaan voor een leverancier die ons de duurzame opgewekte elektriciteit van Twence levert. Hiervoor is opnieuw Greenchoice gecontracteerd. Met Greenchoice een contract aangegaan voor 4 jaar t/m 2024 en aansluitend nog één optiejaar (daarvan wordt nu gebruik gemaakt). Daarnaast loopt nu een investeringstraject om vanaf 2026 onze elektra volledig geleverd te krijgen via Twence. De nieuwe aanbesteding voor de afname van gas (i.v.m. beëindiging Gazprom) leverde geen geschikte aanbieder op, waarop wij uiteindelijk aansluitend met Vattenfall een onderhandelingstraject 1 op 1 zijn opgestart. Hiermee hadden we per 10 oktober 2022 een nieuwe aanbieder. Met Vattenfall is een contract aangegaan voor 4 jaar met aansluitend 2 optie jaren. Alle tussentijdse handelingen zijn via collegebesluiten vastgelegd. Wierden had de volmacht om te handelen namens de deelnemende gemeenten in het aanbestedingsproces. Qua budget komt het neer voor elektra ruim € 400.000,-- en Gas op ongeveer € 75.000,-- per jaar.

Brandstoffen en Tankpassen: Europese aanbesteding gehouden in 2024 voor opnieuw vier jaar, de huidige contract voor de bulk levering liep af op 1 feb 2025 en voor de tankpassen op 1 juli 2025. Gemeente Enschede was in deze aanbestedende dienst en daarvoor is door de gemeente wierden een volmacht aan Enschede verleend. Voor zowel de tankpassen als voor de bulk zijn daarvoor weer nieuwe raamovereenkomsten aangegaan. De nieuwe levering voor perceel bulklevering is opnieuw gegund aan de huidige aanbieder Oliecentrale. De tankpassen zijn gegund aan Travelcard en vanaf 1 juli 2025 gaan zij het contract van MoveMove overnemen. De contracten voor beide percelen zijn afgesloten voor 2 jaar met aansluitend 2 x 1 optiejaar. Jaarlijks budget voor de bulk is € 100.000,- en voor de tankpassen € 30.000,-.

Asfaltonderhoud: We hebben in 2021 een nieuwe gezamenlijke aanbesteding uitgezet, waarbij Rijssen als aanbestedende dienst heeft opgetreden. Nexus is als nieuwe leverancier daarbij naar voren gekomen. Het contract is afgesloten voor twee jaar met twee optiejaren tot eind 2025. De jaarlijkse contractwaarde is hierbij ongeveer € 400.000,00. Voor een nieuw contract vanaf 2026 is de werkgroep opnieuw in voorbereiding.

Afvalinzameling, afval transport van gemeentelijke huis aan huis inzameling inzamelpunt, glaszameling en PMD inzameling zijn allemaal ondergebracht bij Twente Milieu. De nog lopende contracten met Leemans, Suez Recycling en Van Gansewinkel zijn door Twente Milieu via de inbestedingsconstructie overgenomen door Twente Milieu. Deze contracten zijn via een inbestedingsconstructie (na besluitvorming binnen ons college) omgezet naar Twente Milieu. De diensten worden via een dienstverleningsovereenkomst uitgevoerd. De contractwaarde van de raamovereenkomst met Twente Milieu is €765.000, de jaarlijkse kosten Twente Milieu bedragen ongeveer € 1.000.000,--.

Wmo Huishoudelijke hulp: Bestaat uit 14 deelcontracten. In 2023 is gezamenlijk met 10 Twentse gemeenten een nieuwe Europese openbare aanbesteding nationaal uitgezet op basis van een inspanningsverplichting. Contractwaarde voor 2023 was voor Wierden € 2.300.000. De nieuwe aanbesteding is in 2023 afgerond en loopt vanaf 1-1-2024. Op basis van de aanbesteding zijn door de gemeente Wierden raamovereenkomsten afgesloten met 10 HO-aanbieders. Dit contract kent geen vastgestelde waarde, maar declarabele eenheden, waarvoor een tarief is vastgesteld. Voor alle aanbieders wordt één uniform tarief gehanteerd, dat is vastgesteld op € 33,81 ten tijde van de aanbesteding. Dit tarief wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van vastgestelde variabelen. De looptijd van de overeenkomst is 5 jaar met aansluitend drie optiejaren.

Wmo hulpmiddelen: In 2018 is in totaal met zes gemeenten een nieuw traject gestart om te komen tot een nieuwe leverancier per 1 januari 2019. Voor dit traject is een Europese aanbesteding gehouden met 2 percelen. Perceel voor koop met 1 aanbieder en perceel 2 huur waarbij met 2 partijen een contract wordt afgesloten, om de dienstverlening te kunnen waarborgen. Voor perceel 2 waar Wierden deel van uit maakte (samen Tubbergen en Dinkelland) kwamen Medipoint en RSR Revalidatieservice als beste partijen naar voren met een totaal jaarbudget van ongeveer € 250.000 voor Wierden alleen. De raamcontracten zijn afgesloten voor vier jaar met de mogelijkheid om aansluitend met drie maal één jaar te verlengen. Contract is gestart op 1 januari 2019 en kan inclusief de optiejaren doorlopen tot en met 31 december 2025.

Wmo trapliften: Raamcontract met Handicare Starlifts, geldig tot eind 2025 en mogelijkheid daarna van vier optiejaren tot 1 januari 2030. Contractwaarde per jaar is ongeveer € 60.000. Is via een gezamenlijke Europese aanbesteding in 2022 gelopen. Aanbestedende dienst inclusief de gunning was de gemeente Twenterand.

Doelgroepenvervoer: Op basis van de aanbesteding doelgroepenvervoer, die is gepubliceerd in december 2022, zou het doelgroepenvervoer in moeten gaan per 1 augustus 2023. De gemeente Wierden valt hierbinnen onder Perceel 1: Alle 10 deelnemende gemeenten m.b.t. de Regiotaxi en onder perceel 2 wat betreft leerlingenvervoer, vervoer naar dagbesteding en vervoer vanuit de Jeugdwet. Diverse juridische procedures hebben gemaakt dat de ingangsdatum niet 1 augustus 2023 is geworden, maar 1 augustus 2024. Vanwege de juridische procedures waardoor de definitieve gunning uitgesteld is, maar er wel een vervoersbehoefte was, is voor de tussenliggende periode een contract met Taxi Baan afgesloten. Het afsluiten van het contract met Taxi Baan zien wij onder de voorwaarde van dwingende spoed (art. 2.88a lid 2 Aw) en op basis van deze grondslag het contract tijdelijk ondergebracht bij de enige potentiële vervoerder Taxi Baan Rijssen. Hiermee was ons leerlingenvervoer en regiotaxivervoer per 1 augustus 2023 gewaarborgd en kon de verdere afhandeling van de aanbestedingsprocedure zijn eigen vervolg krijgen. Zoals aangegeven heeft deze situatie geduurd tot 1 augustus 2024. Vanaf deze datum is het vervoer uitgevoerd door de per die datum definitief gegunde partij Willemsen de Koning. Dit contract kent geen vastgestelde waarde, maar declarabele eenheden, waarvoor een tarief is vastgesteld. Het tarief per kilometer is € 1,06 en het uurtarief voor verre locaties is € 50,00.

Wmo indicatieadviezen: Raamcontract met Kerkvliets Ausems vanaf 1 januari 2021 voor 1 jaar inclusief 4 verlengingsjaren. Contractwaarde per jaar € 8000,--. Dit contract is met veel spoed 1 op 1 afgenomen omdat de dienstverlening met de Area kwalitatief veel te wensen overliet. Gezien de lage contractwaarde was deze constructie mogelijk. Het toegekende mandaat aan de inkoopcoördinator is hierbij nodig om af te wijken van ons inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Onderhoud Openbare Verlichting: Via een Europese aanbesteding voor meerdere gemeenten in de markt gezet. Het contract met Zuit (overgenomen door Spie) is voor 2021 niet verlengd i.v.m. slecht nakomen afspraken binnen het contract – hierover loopt nog een terugvorderingsprocedure. In 2021 tijdelijk Van Gelder deze diensten laten uitvoeren. Afgelopen jaar opnieuw een Europese aanbesteding gehouden – aanbestedende dienst was Hellendoorn. Als beste is daarbij Van Gelder naar voren gekomen. We hebben een contract afgesloten voor 2 jaar en 2 optiejaren – einde dec 2025. Hierbij gaat het jaarlijks een contractwaarde van ongeveer € 45.000.

Lichtmastreclame: In 2018 is een onderhandse aanbesteding gehouden met Rijssen - Holten, Hellendoorn, Wierden. Contract afgesloten voor 3 jaar en vijf optiejaren vanaf 2019 met opnieuw V.O.F. Eilders uit Nijverdal – de huidige jaarlijkse contractwaarde is € 3.000.

Woz diensten: In 2018 opnieuw een Europese aanbesteding uitgezet voor Rijssen-Holten, Hellendoorn en Noaberkracht Dinkelland Tubbergen en Wierden zelf. Wierden was daarbij de aanbestedende dienst inclusief de gunning – De gegunde partij was opnieuw Tog Nederland B.V. – contractduur 3 jaar met aansluitend 3 x 1 optiejaar – indexering vanaf 2023 – de jaarlijkse opdrachtwaarde voor Wierden bedraagt € 42.702,95. Momenteel is loopt een nieuwe Europese aanbesteding Voor Wierden, Hellendoorn en Rijssen-Holten samen, om per 1 januari 2026 een nieuw contract af te sluiten.

Uitzenddiensten tot en met schaal 9 Regio Twente: Aanbestedende dienst gemeente Enschede - Deelname Twentse gemeenten en daarnaast Veiligheidsregio Twente, Gemeentelijk Belasting kantoor, Stadsbank Oost Nederland. Jaarlijkse opdracht waarde niet concreet te noemen – raamcontracten afgesloten.

- Gunning perceel Uitleendiensten: **Tempo Team** en de watervalovereenkomst afgesloten met **Start**
- Gunning perceel Payroll: **Randstad** en de watervalovereenkomst afgesloten met **Driessen**

Contract loopt van 1 sept. 2023 tot 1 september 2025. Aansluitend is de mogelijkheid om twee keer 1 jaar te verlengen tot 1 sept 2027.

Project Bodem Asbest Sanering: Onderstaande tenders 131985, 131 986 en 131987 vallen onder het totale project waarin Hof van Twente leadbuyer (ofwel aanbestedende dienst) is. De opdrachten zullen plaatsvinden binnen de gemeenten Borne, Haaksbergen, Hellendoorn, Hof van Twente, Rijssen - Holten, Twenterand en Wierden.

Deze aanbestedingen hebben als doel het afsluiten van raamovereenkomsten voor een periode van twee jaar, met een optie tot eenzijdige verlenging door opdrachtgever van 4 x 1 jaar. De startdatum van de opdracht is voorzien op 20 februari 2020.

Met bovenstaande tenders is een totale opdrachtwaarde gemoeid van 24 miljoen voor alle gemeenten samen. De opdrachten worden vooreerst uitgevoerd tot 2024 maar kan worden verlengd tot 2026 – Provincie Overijssel is hiervoor de opdrachtgever qua subsidiering. Het projectbureau namens de deelnemende gemeenten is gevestigd in Hof van Twente, vandaar dat Hof van Twente aanbestedende dienst is.

- *Europese Tender 131985: Bodem Asbest Sanering – Onderzoek en Milieukundige begeleiding*
Publicatie 21 nov. 2019 Aanbestedende dienst Hof van Twente – deelname 7 gemeenten
Gunning: Raamovereenkomst aan 10 partijen
Looptijd 2 jaar met optie van 4 x 1 jaar verlengen
- *Europese Tender 131986: Bodem Asbest Sanering – Engineering*
Publicatie 21 nov. 2019 Aanbestedende dienst Hof van Twente – deelname 7 gemeenten
Gunning: Raamovereenkomst aan 5 partijen – 1 partij een wachtkamer overeenkomst
Looptijd 2 jaar met optie van 4 x 1 jaar verlengen
- *Europese Tender 131987: Bodem Asbest Sanering – Uitvoering*
Publicatie 21 nov. 2019 Aanbestedende dienst Hof van Twente – deelname 7 gemeenten
Perceel 1 Eenvoudige overzichtelijke of minder complexe projecten met beperkte omgevingsrisico's
Gunning: Raamovereenkomst aan 10 partijen
Perceel 2 Complexe multidisciplinaire of integrale projecten met verhoogde omgevingsrisico's
Gunning raamovereenkomst aan 5 partijen – ieder traject wordt in een minicompetitie uitgezet en wie daarvan de winnaar is, voert het werk uit.

Jaarlijks is er een evaluatie moment met alle gecontracteerde aanbieders. In december wordt de verlenging van de raamovereenkomst voorgelegd aan de aanbieders met daarin opgenomen de indexatie vanuit de aanbesteding. Op deze wijze wordt conform de uitvraag gehandeld binnen dit lang lopende traject.

Update over 2026 en verder: Momenteel is er opnieuw subsidie verstrekt door de provincie Overijssel. Hof van Twente is de volmacht verleend om opnieuw een Europese aanbesteding

uit te zetten voor de jaren 2026 t/m 2030. De werkgroep Bodem Asbest Sanering blijft in dat kader ook de komende bestaan om de nodige trajecten weer te begeleiden.

Softwarebroker – In 2023 hebben wij opnieuw met 7 gemeenten een Europese aanbesteding uitgezet voor het contracteren van een softwarebroker. Hierbij heeft Twenterand als aanbestedende dienst opgetreden. Uiteindelijk is gegund aan Protinus op basis van 0,5 % opslag over de contractwaarde – dit verrekend Protinus met de gecontracteerde partij. De overeenkomst is aangegaan voor 2 jaar met een mogelijkheid tot 2 x 1 jaar verlengen. Einde contract is in eerste aanleg 1 oktober 2026, waarna nog de verlengingsopties kunnen worden afgenomen.

Inhuurbroker - In 2024 hebben wij met 9 gemeenten, Noaberkracht en Samen Twente een Europese aanbesteding (T92193 Brokerdienstverlening Inhuur in Mercell) uitgezet voor het contracteren van een inhuurbroker. Hierbij heeft Hof van Twente als aanbestedende dienst opgetreden. Uiteindelijk is gegund aan Flextender op basis van € 1,79 opslag per uur en na 6 maanden wordt deze opslag gehalveerd. De overeenkomst gaat voor Wierden in op 1 april 2025. De gemeenten die voorheen een overeenkomst hadden via het Das systeem gaan per 1 juli over naar Flextender. De overeenkomst is aangegaan voor 2 jaar met een mogelijkheid tot 2 x 1 jaar verlengen. Einde contract is in eerste aanleg 1 april 2027, waarna de verlengingsopties bij goed functioneren worden afgenomen. De contractwaarde voor Wierden alleen komt ongeveer 25.000 Euro per jaar.

Contracten van Pink Roccade en Raet: Gemeente Wierden heeft voor de afname van ICT diensten in gezamenlijkheid met 6 Twentse gemeenten een aanbesteding doorlopen voor het contracteren van een softwarebroker – veel ICT diensten zijn hier als onderliggende contracten opgevoerd en worden via de softwarebroker opnieuw voor afgenomen. Zo zijn onder deze constructie opnieuw contracten afgesloten met Raet en Pink Roccade. De kosten die voortvloeien uit het Raet contract (totaal 2022 - € 174.000,00) m.b.t. de gemeenten die met ons een samenwerkingsovereenkomst hebben, worden één op één doorberekend – de overeenkomst is afgesloten voor 4 jaar. Met Pink Roccade zijn drie nieuwe contracten afgesloten voor vier jaar t.b.v. I-Burgerzaken, Makelaarssuite en Samenlevingszaken. De jaarlijkse contractwaarde is ongeveer € 500.000,-. Protinus is voor ons als gemeente Wierden de partij waarmee wij in eerste aanleg het contract hebben afgesloten.

Inkoop trajecten Zorg - Samen 14 (voor alle Twentse gemeenten) vanaf 2019: Alle contracten binnen de Samen 14 (zie onderstaande 7 trajecten) liggen bij het OZJT (Organisatie Zorg en Jeugd Twente). Binnen deze organisatie zijn twee contractbeheerders aangesteld die alle contracten beheren en met de gemeenten afstemmen. In 2018 is de totale Wmo en begeleiding uitgezet in de markt via ons Twents inkoopplatform Negometrix. Het Twentsmodel is uitgezet via de hoofdtender Integrale inkoop Wmo 2015 en Jeugdwet ten behoeve van het Twents model (tender 87613). De hoofdtender kende de onderstaande subtenders, te weten:

- 1 Ondersteuningsbehoefte Wmo (tender 88169)
- 2 Ondersteuningsbehoefte Jeugd (tender 88170)
- 3 Dyslexie (tender 89454)
- 4 Diagnostiek (tender 87770)
- 5 Wonen en verblijf (tender 87839)
- 6 Beschikbaarheidsvoorzieningen
- 7 Maatregel hulp

Daarnaast zijn apart nog als trajecten uitgezet:

- 1 Medicatiecontrole bij medische co morbiditeit (tender 109128)
- 2 Medicatiecontrole exclusief medische co morbiditeit (tender 96215)

Voor de afname van onder 1 genoemde zorg zijn we in 2021 opnieuw de markt opgegaan en hebben we met de ziekenhuizen nieuwe contracten afgesloten voor de 2022 t/m 2024. Deze is uitgezet onderhands via de Sas diensten procedure. Gezien de totale opdrachtwaarde ruim onder de € 750.000,00 bleef, hadden we de mogelijkheid om deze zo weg te zetten richting de regionale ziekenhuizen.

Binnen alle trajecten zijn raamcontracten afgesloten voor 4 jaar (2019 t/m 2022) en aansluitend twee optie jaren met de daarvoor geschikte partijen – de totale kosten voor 2022 bedragen ongeveer € 6.500.000,00 De exacte cijfers zijn niet voorhanden omdat het hierbij gaat om raamcontracten, waarbij de afname kan variëren. Alle trajecten vallen onder de Sociale en specifieke diensten binnen de gewijzigde aanbestedingswet 2012.

In 2024 zijn door alle Twentse gemeenten de aanbestedingstrajecten doorlopen om nieuwe contracten af te sluiten voor alle soorten inkoop Jeugdzorg en Wmo Dagbesteding en Begeleiding Individueel.

Om een betere kwaliteit aanbidders te contracteren is moesten aanbidders daarom een zware screening ondergaan en bepaalde aanbidders de Bibob doorlopen.

Voor de inkoop van onderstaande trajecten hebben we een open house procedure gehanteerd, waarbij uiteindelijk aanbidders die aan alle eisen konden voldoen werden gecontracteerd :

- 1 Wmo dagbesteding
- 2 Wmo – begeleiding individueel
- 2 Jeugdhulp – Wonen & Verblijf
- 3 Jeugdhulp – Ambulant

Hierbij zijn ongeveer met 400 aanbidders raamcontracten afgesloten.

Daarnaast is via een SAS procedure:

- 1 Jeugdhulp Crisis
- 2 Advies & Expertise

uitgezet in de markt. Gezien dit zeer specialistische jeugdzorg is zijn daarvoor een kleine groep aanbidders gecontracteerd. Indien exacte aantallen m.b.t. aanbidders vereist is, dan kan ik deze in een volgende editie wel toevoegen.

Qua kosten kunnen we dit moment geen concrete bedragen roepen om dat de nieuwe contracten net drie maanden oud zijn.

Het contracten zijn opgeslagen binnen het zorgportaal en worden beheerd vanuit OZJT. OZJT is een onderdeel binnen Samen Twente die verantwoordelijk zijn voor het contractbeheer.

Indien blijkt dat we qua contractanten geen dekkend zorglandschap hebben, gaan we dit jaar of volgend jaar een nieuwe openstelling doen waarbij partijen die de eerste aanbesteding hebben gemist of zijn afgewezen, opnieuw indienen.

Overlopende vakantiedagen: per 31 december van het dienstjaar niet opgenomen vakantiedagen vormen voor de gemeente een op grond van de arbeidsovereenkomst opgebouwde verplichting. Het restant aan regulier verlof personeel, waar geen voorziening voor is gevormd, bedraagt in 2024 nog circa 6.200 uur. Op basis van een gemiddeld uurtarief van € 48 bedraagt deze verplichting voor de gemeente Wierden per 31-12-2024 in geld uitgedrukt € 297.600.

Waarborgen en garantstellingen

Leningnr. WSW	Leningnr. financier	Toegerekend bedrag	Leningdoel	Geldnemer	Financier	Rente	Saldo per 31-12-2023	Vermeerderingen boekjaar	Aflossing boekjaar	Saldo per 31-12-2024	Opmerking
19568	40.0077178.01	€ 700.455,14	Herfinanciering	Reggewoon	BNG bank	4,010%	€ 700.455	€ -	€ -	€ 700.455	
19568	40.0069085.01	€ 1.207.327,64	Herfinanciering	Reggewoon	BNG bank	4,050%	€ 1.207.328	€ -	€ -	€ 1.207.328	
19572	40.0069089.02	€ 1.436.078,25	Herfinanciering	Reggewoon	BNG bank	1,580%	€ 724.120	€ -	€ 50.614	€ 673.506	
		Subtotaal					€ 2.631.902	€ -	€ 50.614	€ 2.581.288	
Leningnr. WSW	Leningnr. financier	Toegerekend bedrag	Leningdoel	Geldnemer	Financier	Rente %	Saldo per 31-12-2023	Vermeerderingen boekjaar	Aflossing boekjaar	Saldo per 31-12-2024	Opmerking
38970	40.102586	€ 2.300.000	Financiering	Reggewoon	BNG bank	4,313%	€ 2.300.000			€ 2.300.000	
39168	40.102774	€ 2.400.000	Financiering	Reggewoon	BNG bank	4,755%	€ 2.400.000			€ 2.400.000	
39639	40.103135	€ 3.000.000	Financiering	Reggewoon	BNG bank	4,744%	€ 3.000.000			€ 3.000.000	
39642	10028127	€ 3.000.000	Financiering	Reggewoon	NW bank	4,758%	€ 3.000.000			€ 3.000.000	
40443	10025803	€ 3.500.000	Financiering	Reggewoon	NW bank	4,850%	€ 3.500.000			€ 3.500.000	
46734	40.110264	€ 5.000.000	Financiering	Reggewoon	BNG bank	1,365%	€ 5.000.000			€ 5.000.000	
46956	40.110583	€ 3.000.000	Financiering	Reggewoon	BNG bank	0,498%	€ 3.000.000		€ 3.000.000	€ -	
47726	1-24596	€ 8.300.000	Financiering	Reggewoon	NW bank	4,280%	€ 8.300.000			€ 8.300.000	
48790	40.112831	€ 5.000.000	Financiering	Reggewoon	BNG bank	0,907%	€ 5.000.000			€ 5.000.000	
50544	40.114787	€ 6.000.000	Financiering	Reggewoon	BNG bank	0,615%	€ 6.000.000			€ 6.000.000	
60247	10031236	€ 530.000	Financiering	Reggewoon	NW bank	4,860%	€ 530.000	€ 10.000		€ 540.000	Nieuw Opgenomen
60458	B02334303	€ 1.675.000	Financiering	Reggewoon	Aegon	0,545%	€ 1.675.000	€ 33.000		€ 1.708.000	Nieuw Opgenomen
60623	40.115433	€ 2.345.000	Financiering	Reggewoon	BNG bank	1,014%	€ 2.345.000	€ 46.000		€ 2.391.000	Nieuw Opgenomen
61127	40.115950	€ 2.010.000	Financiering	Reggewoon	BNG bank	2,457%	€ 2.010.000	€ 40.000		€ 2.050.000	Nieuw Opgenomen
61129	40.115951	€ 2.010.000	Financiering	Reggewoon	BNG bank	2,379%	€ 2.010.000	€ 40.000		€ 2.050.000	Nieuw Opgenomen
61350	NL192GL0005	€ 2.345.000	Financiering	Reggewoon	ABP	2,260%	€ 2.345.000	€ 46.000		€ 2.391.000	Nieuw Opgenomen
61957	40.116659	€ 1.675.000	Financiering	Reggewoon	BNG bank	3,214%	€ 1.675.000	€ 33.000		€ 1.708.000	Nieuw Opgenomen
61958	40.116660	€ 1.675.000	Financiering	Reggewoon	BNG bank	3,229%	€ 1.675.000	€ 33.000		€ 1.708.000	Nieuw Opgenomen
62536	1-40282	€ 2.391.000	Financiering	Reggewoon	NW bank	3,018%		€ 2.391.000		€ 2.391.000	
63172	FLEX 861	€ 2.050.000	Financiering	Reggewoon	BNG bank	0,365%		€ 2.050.000		€ 2.050.000	
63179	40.117669	€ 2.562.000	Financiering	Reggewoon	BNG bank	2,522%		€ 2.562.000		€ 2.562.000	
63186	1-40537	€ 2.562.000	Financiering	Reggewoon	NW bank	3,059%		€ 2.562.000		€ 2.562.000	
		Subtotaal					€ 55.765.000	€ 9.846.000	€ 3.000.000	€ 62.611.000	

Leningnr. WSW	Leningnr. financier	Toegerekend bedrag	Leningdoel	Geldnemer	Financier	Rente %	Saldo per 31-12-2023	Vermeerderingen boekjaar	Aflossing boekjaar	Saldo per 31-12-2024	Opmerking
60117	40.115099	€ 23.000	Financiering	Beter Wonen	BNG bank	0,215%	€ 25.000			€ 25.000	nieuw opgenomen
60732	1-31490	€ 25.000	Financiering	Beter Wonen	NW bank	3,910%	€ 36.000		€ 1.000	€ 35.000	nieuw opgenomen
60733	40.115569	€ 36.000	Financiering	Beter Wonen	BNG bank	1,434%	€ 21.000			€ 21.000	nieuw opgenomen
60916	40.115770	€ 21.000	Financiering	Beter Wonen	BNG bank	2,304%	€ 21.000			€ 21.000	nieuw opgenomen
31061	1-31610	€ 36.000	Financiering	Beter Wonen	NW bank	3,505%	€ 36.000		€ 1.000	€ 35.000	nieuw opgenomen
61277	40.116083	€ 25.000	Financiering	Beter Wonen	BNG bank	3,218%	€ 25.000			€ 25.000	nieuw opgenomen
61420	2-31764	€ 14.000	Financiering	Beter Wonen	NW bank	0,270%		€ 14.000		€ 14.000	
61627	40.116393	€ 36.000	Financiering	Beter Wonen	BNG bank	3,710%	€ 36.000		€ 1.000	€ 35.000	nieuw opgenomen
61634	1-31806	€ 36.000	Financiering	Beter Wonen	NW bank	4,635%	€ 36.000		€ 1.000	€ 35.000	nieuw opgenomen
61854	1-40134	€ 14.000	Financiering	Beter Wonen	NW bank	3,085%	€ 14.000			€ 14.000	nieuw opgenomen
62018	1-40162	€ 21.000	Financiering	Beter Wonen	NW bank	3,596%	€ 21.000			€ 21.000	nieuw opgenomen
62020	1-40163	€ 11.000	Financiering	Beter Wonen	NW bank	3,602%	€ 11.000			€ 11.000	nieuw opgenomen
62689	1-40355	€ 11.000	Financiering	Beter Wonen	NW bank	3,211%		€ 11.000		€ 11.000	
62690	1-40356	€ 11.000	Financiering	Beter Wonen	NW bank	3,144%		€ 11.000		€ 11.000	
62696	40.117280	€ 11.000	Financiering	Beter Wonen	BNG bank	3,165%		€ 11.000		€ 11.000	
63015	40.117517	€ 11.000	Financiering	Beter Wonen	BNG bank	3,094%		€ 11.000		€ 11.000	
63016	40.117518	€ 14.000	Financiering	Beter Wonen	BNG bank	3,158%		€ 14.000		€ 14.000	
63170	1-32008	€ 35.000	Financiering	Beter Wonen	NW bank	3,935%		€ 35.000		€ 35.000	
63265	40.117721	€ 11.000	Financiering	Beter Wonen	BNG bank	2,953%		€ 11.000		€ 11.000	
63266	40.117720	€ 7.000	Financiering	Beter Wonen	BNG bank	2,938%		€ 7.000		€ 7.000	
63269	1-40578	€ 11.000	Financiering	Beter Wonen	NW bank	2,960%		€ 11.000		€ 11.000	
		Subtotaal					€ 282.000	€ 136.000	€ 4.000	€ 414.000	
Hoofdsom	Aandeel	Toegerekend bedrag	Leningdoel	Geldnemer	Financier	Rente %	Saldo per 31-12-2023	Vermeerderingen boekjaar	Aflossing boekjaar	Saldo per 31-12-2024	Opmerking
€ 5.000.000	3,80%	€ 190.000	Financiering	Veiligheidsregio	NWB bank	3,65%	€ 190.000,00			€ 190.000,00	
€ 5.000.000	3,80%	€ 190.000	Financiering	Veiligheidsregio	NWB bank	3,80%	€ 190.000,00			€ 190.000,00	
€ 10.000.000	3,80%	€ 380.000	Financiering	Veiligheidsregio	NWB bank	3,91%	€ 380.000,00			€ 380.000,00	
		Subtotaal					€ 760.000	€ -	€ -	€ 760.000	
		Totaal					€ 59.438.902	€ 9.982.000	€ 3.054.614	€ 66.366.288	

NB Beginsaldo 2024 wijkt af van eindsaldo 2023 in verband met toevoegen niet eerder bekende gewaarborgde leningen, zie kolom nieuw opgenomen

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

2024	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
Programma	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Prog. 1 Vern.Lok.Democratie	4.441	-1.215	3.226	4.646	-1.215	3.431	5.539	-1.598	3.942
Prog. 2 Sterke Soc. Samenlevin	31.959	-4.541	27.418	34.314	-8.941	25.373	36.887	-11.726	25.161
Prog. 3 Duurzame Ontwikkeling	2.930	-2.776	154	3.894	-3.739	154	2.889	-3.234	-345
Prog. 4 Eerl. eco.+gebiedsontw	2.633	-1.415	1.218	2.083	-833	1.250	1.285	-105	1.180
Prog. 5 Prettig wonen en leven	22.724	-14.280	8.444	29.165	-20.666	8.499	18.245	-12.222	6.023
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	64.687	-24.227	40.460	74.102	-35.394	38.707	64.845	-28.885	35.961

2024	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Algemene uitkeringen OVZ 95		-44.324	-44.324		-44.349	-44.349		-45.705	-45.705
Dividend OVZ 95		-1.068	-1.068		-1.068	-1.068		-1.091	-1.091
Lokale heffingen OVZ 95		-5.899	-5.899		-5.899	-5.899		-5.722	-5.722
Ov. alg. dekk. middelen OVZ 95	2.179	-1.430	749	2.104	-1.430	674		-60	-60
Saldo fin. functie OVZ 95	-3	-163	-167	-3	-163	-167	544	-1.526	-982
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	2.176	-52.884	-50.709	2.101	-52.909	-50.809	544	-54.104	-53.560

2024	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
Overhead, Onvoorzien, Vpb	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Onvoorzien OVZ 96	45		45	20		20			
Overhead OVZ 96	11.080	-28	11.052	11.160	-28	11.132	11.177	-27	11.151
Vpb OVZ 96	5		5	5		5	6		6
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	11.130	-28	11.102	11.185	-28	11.157	11.183	-27	11.157
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	77.992	-77.139	854	87.387	-88.330	-944	76.572	-83.015	-6.441

2024	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
Mutaties reserves	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma									
Ovz. Algemene dekkingsmiddelen	40	-6.018	-5978	7.900	-13.874	-5.975	10.169	-13648	-3.479
Ovz. Overhead, Onvoorzien, Vpb	0	-161	-161		-241	-241		-628	-628

Prog. 1 Vern.Lok.Democratie	0		0		-55	-55	1	-170	-169
Prog. 2 Sterke Soc. Samenlevin	5512	-232	5280	8.612	-1.166	7.446	8.427	-1884	6.543
Prog. 3 Duurzame Ontwikkeling	25	-85	-60	25	-85	-60	25	-145	-120
Prog. 4 Eerl. eco.+gebiedsontw	0	-984	-984		-1.221	-1.221		-1104	-1.104
Prog. 5 Prettig wonen en leven	542	-567	-25	542	-567	-25	2.575	-719	1.856
Totale mutaties in reserves	6.119	-8.047	-1.928	17.079	-17209	-131	21.197	-18298	2.899
Het gerealiseerde resultaat	84.111	-85.185	-1.075	104.466	-105.539	-1.074	97.769	-101.312	-3.540

TOELICHTING OP DE PROGRAMMAREKENING 2024

Leeswijzer:

Allereerst wordt een verkorte analyse weergegeven met daarin de zaken groter dan €100.000 die hebben bijgedragen in het jaarresultaat 2024.

Daarna wordt in de toelichting per programma ingegaan op de afwijkingen ten opzichte van de begroting die groter zijn dan 10% per product met een ondergrens van € 100.000.

Dit houdt in dat **niet** alle verschillen **exact** verklaard worden. De nadruk wordt gelegd op de belangrijke afwijkingen in positieve en negatieve zin.

Allereerst wordt ingegaan op de kolom “waarvan incidenteel”. De incidentele posten die opgetreden zijn worden benoemd en gesplitst in investeringskredieten en lasten en baten incidenteel in de exploitatierekening.

Voor de post incidenteel geldt altijd het volgende:

In de begrote bedragen voor de lasten en de reserves zitten ook de ramingen voor de investeringen met eenmalige dekking voor het jaar 2024. De uitgaven die in werkelijkheid gedaan worden betreffen zowel beschikbaar gestelde kredieten uit 2024 als kredieten uit eerdere jaren. In de mutaties in de reserves zit ten allen tijde ook de dekking van de daadwerkelijke uitgaven betreffende eenmalige kredieten in het dienstjaar plus de nog beschikbare restanten van eenmalige middelen van afgesloten kredieten.

Daarna worden de “lasten”, “baten”, “toevoegingen/onttrekkingen aan de reserves” toegelicht.

De zogenaamde “begrotingsrechtmatigheid”, de eventuele overschrijdingen op programmaniveau worden kernachtig aangeduid. Onderschrijdingen zijn vanzelfsprekend rechtmatig.

Besloten wordt met een slotconclusie per programma.

Het onderdeel “Algemene dekkingsmiddelen” wordt per dekkingsmiddel toegelicht.

Verkorte analyse totstandkoming jaarrekening saldo 2024

(posten groter dan € 100.000,-)

Baten

1	Voordeel hogere leges omgevingsvergunning	€	234.000
2	Voordeel uitkering gemeentefonds	€	1.355.000
3	Voordeel leges kabelwerkzaamheden en degeneratiekosten	€	214.000
4	Voordeel rente financieringsmiddelen; kortlopende rente	€	1.387.000
	Totaal meer baten	€	3.190.000

Lasten

5	Nadeel pensioenvoorziening (voormalig) wethouders	€	576.000-
6	Voordeel asielopvang	€	839.000
7	Nadeel leerlingenvervoer	€	170.000-
8	Voordeel ontvangen subsidie duurzaamheid CDOKE	€	350.000
9	Voordeel door diverse afwijkingen kleiner dan € 100.000	€	47.000
	Totaal minder lasten	€	490.000

Per saldo

Per saldo voordelig	€	3.680.000
Mutaties voorzieningen grondexploitatie 2024, nadelig	€	139.000-
Werkelijk rekeningssaldo 2024, voordelig	€	3.541.000

Beknopte toelichting:

Baten

1. Het voordeel in 2024 op ontvangen leges omgevingsvergunning bedraagt € 234.000 voor afgegeven vergunningen voor woningen en appartementen die in 2024 zijn gebouwd of nog gebouwd gaan worden. In de eerste maanden van 2024 hadden we nog relatief veel te maken met aanvragen uit 2023. Vanwege de komst van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging zijn net voor het eind van 2023 nog veel aanvragen ingediend voor met name woningen in uitbreidingswijk De Berghorst II. De aanvragen zijn uiteindelijk allemaal in 2024 vergund. In de bestuursrapportage is ook reeds e.e.a. toegelicht.
2. Het voordeel algemene uitkering bedraagt in 2024 € 1.355.000 en maakt daarmee deel uit van het jaarrekeningresultaat. Deze bestaat met name uit de ontwikkeling van hoeveelheden en gewicht voor de diverse maatstaven, uitkeringsfactor, integratie- en decentralisatieuitkeringen en participatiewet. Voor een uitgebreide specificatie op de genoemde onderdelen zie overzicht Algemene Dekkingsmiddelen onderdeel algemene uitkering. In de bestuursrapportage van 2024 is de algemene uitkering ook reeds uitvoerig toegelicht.
3. Aan leges kabel- en leidingwerkzaamheden en doorberekende degeneratiekosten (meldingen van straatwerk) is € 214.000 ontvangen in 2024. Deze leges en degeneratiekosten worden met name doorberekend aan nuts- en telecombedrijven. Door de overgang naar een nieuw platform en een aantal personeelswisselingen

binnen onze organisatie was dit de afgelopen jaren niet gebeurd. Voor verdere toelichting zie programma 5 Prettig wonen en leven.

4. Het voordeel aan kortlopende rente bedraagt in 2024 € 1.387.000. Op begrotingsbasis was rekening gehouden met een financieringstekort die zich in werkelijkheid echter niet heeft voorgedaan. Verder hebben de middelen die geparkeerd staan op onze rekening courant bij de schatkist, net als het vorige jaar, opnieuw een substantiële renteopbrengst laten zien. Voor verdere toelichting zie ook analyse onder overzicht algemene dekkingsmiddelen saldo financieringsfunctie. In de bestuursrapportage van 2024 is e.e.a. ook reeds uitgebreid toegelicht.

Lasten

5. In 2024 laten de pensioenverplichtingen (voormalig) wethouders t.o.v. de raming een nadeel zien van € 576.000. De extra storting wordt met name veroorzaakt door de aanzienlijk lagere rekenrente van bijna een vol procentpunt ten opzichte van 2023. verder heeft er een aanvullende storting plaats gevonden t.b.v. partnerpensioenen. In de bestuursrapportage van 2024 is ook e.e.a. toegelicht.
6. De opvang asielzoekers laat in 2024 een voordeel zien van € 839.000. Voor de opvang aan locatie Vlierdijk is in 2024 een normvergoeding van € 150 per bezet bed per dag ontvangen. De werkelijke uitgaven waren echter beduidend lager dan het normbedrag. Voor verdere toelichting van deze en andere opvang zie de analyse onder programma 2 Sterke sociale samenleving.
7. Het leerlingenvervoer laat een nadeel zien van € 170.000. In de begroting 2024 was rekening gehouden met lagere ritprijzen m.i.v. het schooljaar 2024-2025 ten gevolge van een nieuwe aanbesteding. De werkelijke kosten leerlingenvervoer zijn echter hoger uitgevallen. Achteraf blijkt dat er bij het ramen van de kosten leerlingenvervoer voor de begroting 2024 een verkeerde aanname is gemaakt in de berekening van de verwachte kilometers waardoor deze dus te laag was geraamd.
8. In 2024 is er, net als in 2023, een gedeelte van de ontvangen subsidie vanuit de regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat en Energiebeleid (CDOKE) ingezet voor eigen personele inzet. Dit laat een voordeel zien in 2024 van € 350.000. Men heeft zich bezig gehouden met de uitvoering van klimaat en energiebeleid in de sectoren gebouwde omgeving, elektriciteit, mobiliteit, industrie en overig beleid.
9. Het restant van wat resteert aan overige verschillen laat nog een voordeel zien van per saldo € 47.000. Deze restantpost bestaat uit diverse voor-en nadelen binnen de diverse programma's die onder de grens van analyse van € 100.000 vallen.

Grondexploitatie

Verslaggevingsregels schrijven voor dat resultaten uit grondexploitatie worden bepaald naar rato van de voortgang van het project. Over 2024 zijn met de grondexploitaties de volgende resultaten behaald:

Zenderink, tussentijdse winstneming	€	11.000
Zuidbroek DG2, 3, tussentijdse winstneming	€	499.000
De Berghorst II, tussentijdse winstneming	€	1.523.000
Totaal per saldo tussentijdse winstneming 2024	€	2.033.000

Deze over 2024 verantwoorde tussentijdse winst is, in overeenstemming met een reeds in 2017 genomen besluit, gestort in de reserve voorlopige resultaten grondexploitatie en maakt dus geen deel uit van het jaarresultaat 2024.

In 2024 is voor complex De Esrand een aanvullend bedrag gestort van € 139.000 in de in voorgaande jaren getroffen verliesvoorziening grondexploitatie. Voor complex De Esrand resteert hierdoor uiteindelijk nog een verliesvoorziening van € 1,623 miljoen.

Op basis van de geactualiseerde exploitatieopzetten per 1 januari 2025 hebben er verder geen stortingen plaatsgevonden in 2024.

De eerder genoemde storting maakt onderdeel uit van het jaarresultaat 2024 en laat voor de grondexploitatie een nadeel zien van € 139.000.

Voor een uitgebreide specificatie en analyse van de complexen zie paragraaf F Grondbeleid.

TOELICHTING PER PROGRAMMA

PROG. 1 vernieuwing lokale democratie, bestuur en organisatie

	Begroot	Begroot na wijziging	Werkelijk	Waarvan incidenteel
(x €1.000,-)	2024	2024	2024	
Lasten	4.440	4.645	5.538	746
Baten	-1.216	-1.216	-1.597	-234
Resultaat voor mutaties in reserves	3.224	3.429	3.941	

Mutaties reserves:

Storting in reserve

Onttrekking aan reserve

1
-55
-170

Resultaat na mutaties in reserve	3.226	3.376	3.773
---	--------------	--------------	--------------

Detailtabel programma 1 - Vernieuwing lokale democratie, bestuur en organisatie

		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2024	2024	
Lasten				
Taakveld	Omschrijving			
0.1	Bestuur	1056	1655	-599
0.2	Burgerzaken	677	1021	-344
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	139	85	54
0.4	Overhead	506	562	-56
0.5	Treasury	24	8	16
0.61	OZB woningen	340	437	-97
0.64	Belastingen overig	13	7	6
1.2	Openbare orde en veiligheid	520	648	-128
8.1	Ruimte en leefomgeving	519	289	230
8.3	Wonen en bouwen	852	827	25
Totale lasten van het programma		4.646	5.539	-893

		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2024	2024	
Baten				
0.2	Burgerzaken	-390	-498	108
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-13	-14	1
0.61	OZB woningen	-24	-29	5

1.2	Openbare orde en veiligheid	-2	0	-2
8.3	Wonen en bouwen	-787	-1056	269
Totale baten van het programma		-1.216	-1.597	381
Totale saldo van het programma		3.431	3.943	-512

0.1 Bestuur

In 2024 laten de pensioenverplichtingen (voormalig) wethouders t.o.v. de raming een nadeel zien van € 576.000. De extra storting in de pensioenvoorziening wethouders wordt met name veroorzaakt door de aanzienlijk lagere rekenrente van bijna een vol procentpunt ten opzichte van 2023 en een niet voorziene aanvullende storting van € 253.000 t.b.v. partnerpensioenen. In de bestuursrapportage van 2024 is e.e.a. ook reeds toegelicht. Dit incidentele bedrag maakt verder onderdeel uit van het jaarrekeningresultaat. Zie ook de verkorte analyse jaarrekeningsaldo 2024.

0.2 Burgerzaken

Met name aanzienlijk meer ureninzet van de diverse medewerkers op de subtaakvelden gemeentelijke basisadministratie personen, burgerlijke stand en reisdocumenten laat hier een nadeel zien van € 238.000. In het algemeen geldt overigens dat een overschrijding van uren op een (sub)taakveld op andere taakvelden binnen de diverse programma's een voordeel zal laten zien omdat daar dan minder uren worden verantwoord en daarmee budgetneutraal binnen de jaarrekening.

8.3 Wonen en bouwen

De batenkant laat een incidenteel voordeel zien van € 234.000 op de ontvangen leges voor omgevingsvergunningen voor de afgegeven vergunningen voor woningen en appartementen die in 2024 zijn gebouwd of nog gebouwd gaan worden. In de eerste maanden van 2024 hadden we nog te maken met relatief veel aanvragen uit 2023. Vanwege de komst van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging zijn net voor het eind van 2023 daardoor nog veel aanvragen ingediend, die uiteindelijk zijn vergund in 2024, voor met name woningen in de wijk Berghorst II, en in wat mindere mate voor de wijk Zuidbroek. In de bestuursrapportage van 2024 is ook reeds e.e.a. toegelicht. Dit bedrag maakt verder ook deel uit van het jaarrekeningresultaat. Zie ook verkorte versie jaarrekeningsaldo 2024.

Kredieten met eenmalige dekking en overige stortingen/onttrekkingen reserves

In 2024, zijn incidentele uitgaven gedaan voor kredieten, welke door de gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld in het dienstjaar of eerdere jaren, die worden gedekt door de inzet van eenmalige middelen ten laste van de daarvoor gevormde reserve.

Voor 2024 gaat het in dit programma om een bedrag ter grootte van € 170.000 voor met name de implementatie van de omgevingswet. De storting in de reserve van € 1.000 betreft storting raadsaangelegenheden conform nota reserves en voorzieningen.

BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

Bedragen (x € 1.000)			Toelichting	Conclusie/overige
Begroot	Werkelijk	Verschil		
4.646	5.539	893-	De overschrijding wordt met name veroorzaakt door de forse storting in de pensioenvoorziening en de extra ureninzet van medewerkers burgerzaken op verschillende onderdelen.	Past binnen beleid

SLOTCONCLUSIE

De overschrijding binnen het programma Vernieuwing lokale democratie, bestuur en organisatie wordt met name verklaard door de genoemde storting in de voorziening pensioenen (voormalig) wethouders en de extra ureninzet binnen burgerzaken.

WNT-verantwoording 2024 - Gemeente Wierden

De WNT is van toepassing op Gemeente Wierden. Het voor Gemeente Wierden toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000, dit betreft het algemeen bezoldigingsmaximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2024		
bedragen x € 1	M. Klos	W.H.J. Wienk
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	111.112	94.307
Beloningen betaalbaar op termijn	18.403	15.009
<i>Subtotaal</i>	<i>129.514</i>	<i>109.316</i>

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	129.514	109.316
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2024		
bedragen x € 1	M. Klos	W.H.J. Wienk
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/02 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	105.707	89.591
Beloningen betaalbaar op termijn	17.531	14.230
<i>Subtotaal</i>	<i>123.237</i>	<i>103.820</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
Bezoldiging	123.237	103.820

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

PROG. 2 STERKE SOCIALE SAMENLEVING

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2024	na wijziging 2024	2024	incidenteel
Lasten	31.958	34.312	36.889	1.311
Baten	-4.540	-8.940	-11.725	-448
Resultaat voor mutaties in reserves	27.418	25.372	25.164	
Mutaties reserves:				
Storting in reserve	5.512	8.612	8.427	
Onttrekking aan reserve	-232	-1.166	-1.884	
Resultaat na mutaties in reserve	32.698	32.819	31.704	

Detailtabel programma 2 - Sterke sociale samenleving

		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2024	2024	
Lasten				
Taakveld	Omschrijving			
		30	30	0
4.1	Openbaar basisonderwijs	148	135	13
4.2	Onderwijshuisvesting	1192	798	394
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	972	1196	-224
5.1	Sportbeleid en activering	101	213	-112
5.2	Sportaccommodaties	3658	2445	1213
5.3	Cultuurpresentatie, productie	851	824	27
5.4	Musea	19	20	-1
5.5	Cultureel erfgoed	64	40	24
5.6	Media	544	557	-13
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3	0	3
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	5289	7296	-2007
6.2	Wijkteams	732	738	-6
6.3	Inkomensregelingen	5469	5946	-477
6.4	Begeleide participatie	2826	2876	-50
6.5	Arbeidsparticipatie	221	206	15
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1181	1290	-109
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	2641	2694	-53
6.71b	Begeleiding (WMO)	1046	1502	-456

6.71c	Dagbesteding (WMO)	645	614	31
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	814	1118	-304
6.72b	Jeugdhulp behandeling	1403	1383	20
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	712	454	258
6.72d	Jeugdhulp zonder verb. overig	189	316	-127
6.73a	Pleegzorg	60	48	12
6.73b	Gezinsgericht	118	254	-136
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	747	1059	-312
6.74a	Jeugd beh. GGZ zonder verblijf	984	1158	-174
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbl	124	189	-65
6.74c	Gesloten plaatsing	79	142	-63
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	0	-454	454
6.81b	Maatsch.- en vrouwenopvang (WMO)	21	37	-16
6.82a	Jeugdbescherming	236	276	-40
6.82b	Jeugdreclassering	38	69	-31
7.1	Volksgezondheid	1159	1417	-258
Totale lasten van het programma		34.316	36.886	-2.570

		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2024	2024	
Baten				
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-83	-195	112
5.1	Sportbeleid en activering	-3	-39	36
5.2	Sportaccommodaties	-403	-26	-377
5.3	Cultuurpresentatie, productie	-30	-30	0
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-4463	-6827	2364
6.3	Inkomensregelingen	-3679	-4175	496
6.4	Begeleide participatie	-190	-100	-90
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-15	-30	15
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	-169	-203	34
7.1	Volksgezondheid	93	-100	193
Totale baten van het programma		-8.942	-11.725	2.783
Totale saldo van het programma		25.373	25.161	212

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Het leerlingenvervoer laat een nadeel zien van € 170.000. In de begroting 2024 was rekening gehouden met lagere ritprijzen m.i.v. het schooljaar 2024-2025 ten gevolge van een nieuwe aanbesteding. De werkelijke kosten leerlingenvervoer zijn echter hoger uitgevallen. Achteraf blijkt dat er bij het ramen van de kosten leerlingenvervoer voor de begroting 2024

een verkeerde aanname is gemaakt in de berekening van de verwachte kilometers waardoor deze dus te laag was geraamd. Het tevens te verwachten tekort voor 2025 zal worden gemeld via de bestuursrapportage en de raming zal vanaf de begroting 2026 structureel worden verhoogd. Dit incidentele bedrag maakt verder onderdeel uit van het jaarrekeningresultaat. Zie ook de verkorte analyse jaarrekeningsaldo 2024.

5.2 Sportaccomodaties

De lastenkant laat een flinke overschrijding zien. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de sporthal Esrand nog niet gerealiseerd is. De exploitatiesubsidie was hier al wel reeds geraamd voor een bedrag van € 672.000.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

De lastenkant laat een overschrijding zien van € 2 miljoen. Met name aanzienlijk meer ureninzet van de diverse medewerkers op de subtaakvelden opvang/inburgering nieuwkomers en algemene voorzieningen Wmo en Jeugd laat hier een nadeel zien van € 514.000. Als aangegeven laat een overschrijding van uren hier op andere taakvelden binnen de diverse programma's een voordeel zien omdat daar dan minder uren worden verantwoord. Verder een incidenteel nadeel van € 622.000 inzake de opvang van Oekraïners. De uitgaven voor transitiekosten, normuitgaven, salariskosten en leefgeld zijn hoger dan de gemelde € 1,3 miljoen in de bestuursrapportage 2024. In 2024 zijn veel kosten gemaakt voor de nieuw geopende opvanglocatie van voormalig vakantiepark De Kiekebelt. Tegenover de lastenverhoging staat dat van het Rijk ook incidenteel € 448.000 meer ontvangen is dan de ook gemelde € 4,4 miljoen. Al de transitiekosten, zoals het aanpassen van de openbare ruimte, de inrichtingskosten voor de opvangplekken en ook de bestede uren hieraan worden 100% vergoed door het Rijk. Dit geldt ook voor het leefgeld voor de particuliere opvang. Uiteindelijk worden al de uitgaven voor de opvang van Oekraïners volledig door het Rijk gedekt.

Daarnaast wordt een deel van de overschrijding veroorzaakt doordat wij de opvanglocaties voor de alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV-ers) aan de Ypeloweg en asielzoekers aan de Vlierdijk voorgefinancierd hebben voor het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), nadeel € 174.000. Deze overschrijding loopt voor AMV-ers echter budgetneutraal door de jaarrekening, omdat deze overschrijding volledig wordt goedgemaakt aan de batenkant, waar de ontvangsten voor deze voorgesloten kosten zijn verantwoord. De opvang asielzoekers laat in 2024 een voordeel zien van € 839.000. Voor de opvang aan locatie Vlierdijk is in 2024 een normvergoeding van € 150 per bezet bed per dag ontvangen voor een bedrag van € 1.040.000. De werkelijke uitgaven waren met € 201.000 echter beduidend lager dan het ontvangen normbedrag. Dit incidentele bedrag maakt verder onderdeel uit van het jaarrekeningresultaat. Zie ook de verkorte analyse jaarrekeningsaldo 2024.

6.3 Inkomensregelingen Participatiewet / IOAW / IOAZ / BBZ

Het BUIG-budget is een gebundelde uitkering van het Rijk voor de bekostiging van uitkeringen op grond van de Participatiewet (PW), de IOAW, de IOAZ en het BBZ 2004. Ook loonkostensubsidie maakt hier onderdeel van uit. Over het jaar 2024 is het tekort op de regelingen die onder BUIG vallen berekend onder de 7,5%. Wanneer het tekort groter is dan 7,5% van het toegekende BUIG-budget, kan voor het meerdere een beroep worden gedaan op de vangnetregeling.

Deelbegroting sociaal domein (kosten en baten via diverse taakvelden 6.1 t/m 6.81)

Een deelbegroting met inkomsten en uitgaven bestaat met ingang van 2023 niet meer.

Er is nog wel een begroting voor de lasten van Jeugd en Wmo.

Voor de samenstelling van de begroting 2024 is op basis van de op dat moment beschikbare informatie een raming gemaakt voor de diverse productgroepen en dus ook voor de diverse taakvelden in onze begroting.

Voor de jaarrekening 2024 wordt op de hoofdgroepen Wmo en Jeugd de volgende verantwoording afgelegd:

	Werkelijk 2023	Begroot 2024 (na wijzigingen)	Werkelijk 2024	Verschil begroot 2024
Uitgaven				
* WMO	€ 2.899.150	€ 2.897.650	€ 3.214.670	€ 317.020
restitutie beschermd wonen (Almelo)	€ -254.442	€ -	€ -454.000	€ -454.000
* Jeugd	€ 5.667.032	€ 5.802.919	€ 6.804.306	€ 1.001.387
	€ 8.311.740	€ 8.700.569	€ 9.564.976	€ 864.407

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat er per saldo voor Wmo en Jeugd een nadeel van € 864.000 resteert.

Hierin zit ook het financieel effect van het onderzoek naar reële tarieven bij Jeugd en Wmo uit 2023. De definitieve uitkomsten waren eind 2023 bekend. De ten tijde van de begroting 2024 voorlopige financiële impact is meegenomen als stelpost.

Bij de begroting 2024 is een stelpost van € 330.000 opgenomen voor de impact van het onderzoek naar reële tarieven Jeugd en Wmo. De werkelijk impact in 2024, waarvoor ruimte is binnen de stelpost, is € 220.000. Voor Jeugd is de impact € 137.000 en voor Wmo € 83.000.

Daarnaast is bij de bepaling van de stelpost voor loon- en prijsontwikkeling voor het sociaal domein € 388.000 geraamd, op basis van een reguliere ontwikkeling van 5,63%. De werkelijke tariefstijging voor producten Jeugd en Wmo is 7,44%.

Ook deze ruimte kan benut worden.

Het werkelijke tekort bedraagt, na benutting van de ruimte binnen de genoemde stelposten, dan ook € 256.000.

Bij de begroting is reeds gemeld dat er een inschatting is gemaakt van het gebruik van dure specialistische jeugdzorg, waarvan het gebruik nogal kan fluctueren. Ook voor Wmo geldt dat er voor wonen en verblijf een schatting is gemaakt.

In werkelijkheid zijn er overschrijdingen op deze budgetten voor specialistische zorg, als gevolg van toenemende aantallen.

Het gaat hierbij om een overschrijding van € 114.000 op weinig voorkomende hoog specialistische jeugdzorg (WVHS), onderdeel van het taakveld jeugdhulp met verblijf overig. De begroting was gebaseerd op 1 persoon voor een half jaar, in werkelijkheid is er gemiddeld 1 persoon geweest voor een heel jaar. Voor jeugdzorgplus is er een overschrijding van € 46.000. Dit maakt onderdeel uit van het taakveld gesloten plaatsing. Ook hier is 1 persoon voor een half jaar geraamd. In werkelijkheid zijn de kosten voor afgegeven indicaties hoger.

Voor Wmo wonen en verblijf, onderdeel van taakveld Begeleiding (WMO), is begroot voor de lichte, goedkope vorm van wonen en verblijf. In werkelijkheid zijn de indicaties zwaarder gebleken. Een overschrijding van € 48.000.

Totaal gaat het om € 208.000 aan zorgkosten. Deze extra lasten zijn in 2024 ten laste van de reserve sociaal domein gebracht.

Uiteindelijk slechts een geringe invloed op het resultaat. De meeste kosten worden afgedekt door de genoemde stelposten en de onttrekking uit de reserve Sociaal Domein.

Wmo

Het voordeel op de uitgaven Wmo van per saldo € 137.000 wordt met name veroorzaakt door de restitutie van een incidenteel bedrag van € 454.000 door de gemeente Almelo vanwege vrijval van gelden voor beschermd wonen. De gemeente Almelo is in deze centrumgemeente. Tevens is op de niet-maatwerkvoorzieningen op alle onderdelen minder besteed dan waar rekening mee gehouden was, wat een voordeel van € 111.000 oplevert. Daar staat tegenover dat er aan geleverde zorg in 2024 meer besteed is dan begroot; totaal een nadeel van € 428.000. Dit zit met name op het taakveld begeleiding (WMO). Dit komt onder andere door de reeds genoemde hogere uitgaven voor wonen en verblijf van € 48.000. De uitgaven voor PGB liggen € 45.000 boven begroot. Daarnaast zit er een groot effect in de toename van het aantal cliënten. De gemiddelde toename ten opzichte van de begroting bedraagt 19 cliënten, hetgeen overeenkomt met een toename van € 140.000 aan uitgaven voor 2024. Tot slot is de indicatieduur en de zorgzwaarte toegenomen, waardoor de gemiddelde kosten per cliënt gestegen zijn. Dit heeft een nadelig effect van € 123.000.

Jeugd

Het nadeel op de uitgaven Jeugd bedraagt € 1.001.000.

Naast de genoemde effecten van het onderzoek reële tarieven, de loon- en prijsontwikkeling en de hogere uitgaven voor specialistische zorg, zijn er nog andere over- en onderschrijdingen.

De over- en onderschrijdingen op de taakvelden jeugdhulp begeleiding, jeugdhulp behandeling en jeugdhulp dagbesteding moeten in samenhang worden gezien. Bij de begroting is op basis van uitgaven uit het verleden een verdeling over de genoemde taakvelden toegepast. De totale overschrijding op de drie taakvelden tezamen bedraagt € 27.000.

Er kan wel geconcludeerd worden dat er een verschuiving heeft plaatsgevonden van dagbesteding naar begeleiding. Dit is ook te zien in de aantallen. Met name voor begeleiding ondersteuningsbehoefte 2 zijn er stijgende aantallen, maar ook een toename van zorgzwaarte. Er zijn enkele individuele gevallen, die meer dan gemiddeld veel zorg vragen. De uitgaven voor jeugdhulp zonder verblijf overig liggen ruim boven de begroting. Dit betreft uitgaven voor diagnostiek. Het gemiddeld aantal cliënten is met 50% gestegen in 2024 en ook is de indicatieduur langer geworden. De gemiddelde kosten per cliënt zijn gestegen. Het taakveld gezinsgericht laat een nadeel van € 136.000 zien. Dit betreft cliënten in gezinshuizen, een dure vorm van zorg. Het aantal cliënten is 50% hoger dan begroot. De uitgaven voor jeugdhulp met verblijf overig laten een nadeel van € 312.000 zien. Zoals reeds aangegeven maakt WVHS hier onderdeel van uit. Daarnaast worden op dit taakveld de kosten voor dakjes geboekt. Ook hier is een toename van het aantal cliënten voor met name dakje 2 en dakje 3. Ook dit is een dure vorm van zorg, waarbij een cliënt meer of minder een grote impact heeft.

Het taakveld jeugd behandeling GGZ zonder verblijf laat een nadeel zien van € 174.000. Dit betreft voornamelijk de inzet van ondersteuningsbehoefte 4 en medicijncontrole. De uitgaven zijn gestegen door stijgende aantallen, maar met name door toegenomen zorgzwaarte. Een relatief klein deel van de cliënten is verantwoordelijk voor het grootste deel van de uitgaven. De overschrijding op het taakveld jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf wordt veroorzaakt door afrekeningen en voorschotten voor beschikbaarheidsbijdragen voor crisiszorg. Deze bijdrage is afhankelijk van de totale bezetting in heel Twente.

Het taakveld gesloten plaatsing is reeds toegelicht, dit betreft hogere kosten per cliënt. De overschrijding op jeugdbescherming is het gevolg van nieuwe producten en tarifiering. Deze waren ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet bekend. Tevens een lichte stijging in aantallen.

Hetzelfde geldt voor het taakveld jeugdreclassering, ook hier is een nieuwe tarifiering van toepassing. De aantallen zijn hier wat sterker gestegen.

In het jaarverslag wordt in programma 2 “Sterke sociale samenleving” ingegaan op de ontwikkelingen binnen het sociaal domein.

GALA gelden 2024

Binnen de diverse taakvelden in programma 2 zijn GALA gelden verantwoord zoals kosten voor o.a.: lokaal sportakkoord, terugdringen gezondheidsachterstand, combinatiefunctionaris,

1 tegen eenzaamheid, mantelzorg versterken sociale basis, leefomgeving, valpreventie en kansrijke start.

De gemaakte kosten voor genoemde onderdelen veroorzaken aan de lastenkant overschrijdingen van in totaal € 380.000. Deze kosten lopen echter budgetneutraal door de jaarrekening omdat aan de batenkant op dezelfde taakvelden de ontvangen specifieke uitkeringen inzake GALA gelden, die daar tegenover staan, zijn verantwoord.

Kredieten met eenmalige dekking en overige stortingen en onttrekkingen reserves

In 2024 zijn incidentele uitgaven gedaan voor kredieten, welke door de gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld in het dienstjaar of eerdere jaren, die worden gedekt door de inzet van eenmalige middelen ten laste van de daarvoor gevormde reserve.

Voor 2024 gaat het in dit programma om een bedrag ter grootte van € 1.358.000 voor o.a. advies project scholen Enter, advies sportbedrijf, kulturhus Hoge Hexel, energiearmoede huishoudens, wachtlijstproblematiek jeugd en kansrijke start. Daarnaast is er in 2024 € 22.000 onttrokken uit de reserve Corona. Voor de dekking afschrijving kulturhus Hoge Hexel, brandveiligheid scholen en opvang Oekraïne is een bedrag onttrokken van € 258.000 en tot slot is uit de reserve Sociaal Domein een bedrag van € 208.000 onttrokken.

In de reserve IHP (integraal huisvestingsplan) is in 2024 € 5.500.000 gestort. In de reserve Kunst 0,5% regeling is een bedrag van € 19.000 gestort. Tot slot zijn, conform de vastgestelde bestuursrapportage van 2024, de uiteindelijk niet bestede Rijksmiddelen van 2024 inzake opvang ontheemden Oekraïne van in totaal € 2,9 miljoen gestort in de reserve opvang. Dit alles verklaart het grootste gedeelte van de stortingen in reserves van circa € 8,4 miljoen en de onttrokken reserves met circa € 1,9 miljoen.

BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

<i>Bedragen (x € 1.000)</i>			Toelichting	Conclusie/overige
Begroot	Werkelijk	Verschil		
34.314	36.887	2.573-	De overschrijding wordt met name veroorzaakt door een nadeel op leerlingenvervoer, opvang Oekraïne, voorgefinancierde kosten voor het COA inzake opvanglocatie AMV'ers en asielzoekers en een overschrijding op de diverse GALA gelden.	Past binnen beleid

SLOTCONCLUSIE

Het totale nadeel binnen het programma sterke Sociale samenleving wordt voor het grootste gedeelte verklaard door een nadeel op leerlingenvervoer, hogere lasten opvang Oekraïne, voorfinanciering kosten voor het COA inzake opvanglocaties aan de Ypeloweg (AMV) en Vlierdijk (asielzoekers) en tot slot overschrijding van de GALA gelden. Een gedeelte van al deze gemaakte kosten worden echter ook weer goedge maakt aan de batenkant en lopen daarmee budgetneutraal door de jaarrekening zoals aangegeven in bovenstaande analyse.

PROG. 3 DUURZAME ONTWIKKELING

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2024	na wijziging	2024	incidenteel
Lasten	2.928	3.890	2.886	-266
Baten	-2.778	-3.740	-3.235	-
Resultaat voor mutaties in reserves	150	150	-349	
Mutaties reserves:				
Storting in reserve	25	25	25	
Onttrekking aan reserve	-85	-85	-145	
Resultaat na mutaties in reserve	94	94	-465	

Detailtabel programma 3 - Duurzame ontwikkeling

Detailtabel programma 5 Duurzame Ontwikkeling		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2024	2024	
Lasten				
Taakveld	Omschrijving			
2.1	Verkeer en vervoer	26	17	9
7.3	Afval	2254	2269	-15
7.4	Milieubeheer	1613	603	1010
Totale lasten van het programma		3.893	2.889	1.004
		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2024	2024	
Baten				
7.3	Afval	-2816	-2716	-100
7.4	Milieubeheer	-924	-518	-406
Totale baten van het programma		-3.740	-3.234	-506
Totale saldo van het programma		154	-345	499

7.4 Milieubeheer

In 2024 is er een gedeelte van de ontvangen subsidie vanuit de regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat en Energiebeleid (CDOKE) ingezet voor eigen personele inzet. Dit laat op dit taakveld een incidenteel voordeel zien in 2024 van € 350.000. Men heeft zich bezig gehouden met de uitvoering van klimaat en energiebeleid in de sectoren gebouwde omgeving, elektriciteit, mobiliteit, industrie en overig beleid. Dit incidentele bedrag maakt verder onderdeel uit van het jaarrekeningresultaat. Zie ook de

verkorte analyse jaarrekeningsaldo 2024.

Binnen dit taakveld is verder een bedrag van € 518.000 verantwoord voor o.a.: klimaatmiddelen, inzet programma duurzaamheid, nationaal isolatieprogramma en het ecologisch soortenmanagementplan (SMP) voor o.a. vleemuiskasten. Deze kosten worden echter volledig, met name, gedekt door specifieke uitkeringen van het Rijk. Het begrote bedrag van deze lasten bedraagt € 924.000 en is door de genoemde dekking van derden ook aan de batenkant geraamd. Zowel de begrote als de werkelijk gemaakte kosten lopen daarmee budgetneutraal door de jaarrekening en laten dan ook voor 2024, ten opzichte van de raming, aan de lastenkant een voordeel zien van € 406.000 en aan de batenkant een nadeel voor hetzelfde bedrag.

Kredieten met eenmalige dekking en overige stortingen/onttrekkingen reserves

In 2024 zijn incidentele uitgaven gedaan voor kredieten, welke door de gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld in het dienstjaar of eerdere jaren, die worden gedekt door de inzet van eenmalige middelen ten laste van de daarvoor gevormde reserve.

Voor 2024 gaat het in dit programma om een bedrag ter grootte van € 84.000 voor kosten inzake zwerfvuil, communicatie scheiding GFE inzameling, laadinfrastructuur, regionale energiestrategie (RES), voorbereiding gasloos vastgoed en duurzaamheidsroute.

In 2024 is er een bedrag van € 60.000 onttrokken uit de reserve duurzaamheid en beschikbaar gesteld voor nieuwe éénmalige kredieten in 2024. De storting in de reserve van € 25.000 betreft storting in de nieuwe reserve stimuleringsfonds duurzaamheid conform de aangenomen motie P uit de NMB 2024-2027.

BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

Bedragen (x € 1.000)			Toelichting	Conclusie/overige
Begroot	Werkelijk	Verschil		
3.894	2.889	1.005	Geen overschrijding, geen opmerkingen.	

SLOTCONCLUSIE

Geen overschrijding binnen het programma Duurzame ontwikkeling en conform analyse.

PROG. 4 EERLIJKE ECONOMIE EN GEBIEDSONTWIKKELING

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2024	na wijziging	2024	incidenteel
Lasten		2.084	1.285	259
Baten		-833	-106	-
Resultaat voor mutaties in reserves		1.251	1.179	

Mutaties reserves:
Storting in reserve

Onttrekking aan reserve

-1.221 -1.104

Resultaat na mutaties in reserve	29	77
---	-----------	-----------

Detailtabel programma 4 - Eerlijke economie en gebiedsontwikkeling

Detailtabel programma 4 Eenijke economie en gebiedsontwikkeling		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2024	2024	
Lasten				
Taakveld	Omschrijving			
3.1	Economische ontwikkeling	446	525	-79
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1018	268	750
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	97	92	5
3.4	Economische promotie	234	226	8
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	77	77	0
8.1	Ruimte en leefomgeving	212	98	114
Totale lasten van het programma		2.084	1.286	798

		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2024	2024	
Baten				
3.1	Economische ontwikkeling	0	-21	21
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-812	-69	-743
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-21	-16	-5
Totale baten van het programma		-833	-106	-727
Totale saldo van het programma		1.251	1.180	71

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Bedrijventerreinen

De grondexploitaties op dit programma laten diverse verschillen zien ten opzichte van de begroting die samenhangen met het verplicht naar de voorraad op de balans boeken van kosten en opbrengsten. Met name door meer of minder grondverkoop ontstaan dergelijke verschillen ten opzichte van de begroting. Voor de lastenkant geldt hetzelfde. Minder of meer kosten veroorzaakt ook hier een onder- of overschrijding maar ook een andere dan geraamde voorraadmutatie naar de balans.

Op dit programma worden de resultaten uit grondexploitatie voor het onderdeel bedrijventerreinen zichtbaar.

In 2024 is een aanvullend bedrag gestort in de in het verleden getroffen verliesvoorziening van de grondexploitaties voor een totaalbedrag van € 139.000. Voor de bedrijventerreinen, op dit taakveld, is dit tevens de storting geweest voor complex De Esrand. Dit incidentele nadeel maakt onderdeel uit van het jaarrekeningresultaat. Zie ook de verkorte analyse jaarrekeningsaldo 2024.

Kredieten met eenmalige dekking en overige stortingen/onttrekkingen reserves

In 2024 zijn incidentele uitgaven gedaan voor kredieten, welke door de gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld in het dienstjaar of eerdere jaren, die worden gedekt door de inzet van eenmalige middelen ten laste van de daarvoor gevormde reserve.

Voor 2024 gaat het in dit programma om een bedrag ter grootte van € 120.000 voor met name kosten onderzoek behoefte bedrijventerreinen en vitaal landelijk gebied. Er is een bedrag uit de reserve grondverkoop van € 984.000 onttrokken en vrijgevalen conform Nota van aanbidding begroting 2024.

BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

Bedragen (x € 1.000)			Toelichting	Conclusie/overige
Begroot	Werkelijk	Verschil		
2.083	1.285	798	Geen overschrijding, geen opmerkingen.	

SLOTCONCLUSIE

De verschillen tussen begroot en werkelijk in zowel de lasten als baten binnen programma Eerlijke economie en gebiedsontwikkeling wordt veroorzaakt door het verplicht bruto boeken binnen de grondexploitaties van al de voorraadmutaties naar de balans. Deze voorraadmutaties worden primitief en voorzichtig geraamd en veroorzaken dus zowel aan de lastenkant als aan de batenkant het verschil ten opzichte van de raming. In 2024 veroorzaakt op complex De Esrand. Het overige verschil wordt in 2024 met name veroorzaakt door de storting in de verliesvoorziening.

PROG. 5 PRETTIG WONEN EN LEVEN

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2024	na wijziging	2024	incidenteel
Lasten		29.168	18.246	207
Baten		-20.665	-12.220	-214
Resultaat voor mutaties in reserves		8.503	6.026	
Mutaties reserves:				
Storting in reserve		542	2.575	
Onttrekking aan reserve		-567	-719	
Resultaat na mutaties in reserve		8.474	7.880	

Detailtabel programma 5 - Prettig wonen en leven

		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2024	2024	
Lasten				
Taakveld	Omschrijving			
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1882	1862	20
1.2	Openbare orde en veiligheid	122	60	62
2.1	Verkeer en vervoer	3319	2998	321
3.4	Economische promotie	24	24	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2161	2150	11
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	50	40	10
7.2	Riolering	2896	3011	-115
7.4	Milieubeheer	1101	1133	-32
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	289	282	7
8.1	Ruimte en leefomgeving	1023	1057	-34
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	16113	5492	10621
8.3	Wonen en bouwen	183	136	47
Totale lasten van het programma		29.163	18.245	10.918

		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2024	2024	
Baten				
2.1	Verkeer en vervoer	-74	-275	201
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-33	-67	34

6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-5	-5	0
7.2	Riolering	-3759	-3778	19
7.4	Milieubeheer	-136	-108	-28
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-360	-428	68
8.1	Ruimte en leefomgeving	-165	-19	-146
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-16113	-7525	-8588
8.3	Wonen en bouwen	-21	-16	-5
Totale baten van het programma		-20.666	-12.221	-8.445
Totale saldo van het programma		8.499	6.023	2.476

2.1 Verkeer en vervoer

Aan de batenkant is in 2024 een extra bedrag ontvangen van in totaal € 214.000 inzake doorberekende leges kabel- en leidingwerkzaamheden en doorberekende degeneratiekosten (meldingen van straatwerk). Deze leges en degeneratiekosten worden met name doorberekend aan de grotere nuts- en telecombedrijven. Naar aanleiding van interne controles kwam aan het licht dat door de overgang naar een nieuw platform (MOOR) en een aantal personeelsswisselingen binnen onze organisatie dit de afgelopen jaren niet was gebeurd. Met terugwerkende kracht is dit alsnog gebeurd en gefactureerd voor de jaren van 2019 t/m 2023, voordeel € 167.000. Na de facturatie van het 1e halfjaar 2024 is daarna gekozen om deze facturatie per kwartaal te gaan uitvoeren, voordeel 2024 € 47.000. Dit incidentele bedrag maakt verder onderdeel uit van het jaarrekeningresultaat. Zie ook de verkorte analyse jaarrekeningsaldo 2024.

8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Woningbouw

De grondexploitaties op dit programma laten diverse verschillen zien ten opzichte van de begroting die samenhangen met het verplicht naar de voorraad op de balans boeken van kosten en opbrengsten. Met name door meer of minder grondverkoop ontstaan dergelijke verschillen ten opzichte van de begroting. Voor de lastenkant geldt hetzelfde. Minder of meer kosten veroorzaakt ook hier een onder- of overschrijding maar ook een andere dan geraamde voorraadmutatie naar de balans.

Op dit programma worden de resultaten uit grondexploitatie voor het onderdeel woningbouw zichtbaar. In 2024 is winst of verlies genomen op de volgende complexen:

Zenderink	€ 11.000	winst
Zuidbroek Deelgebied 2,3	€ 499.000	winst
Berghorst II	€ 1.523.000	winst

De winst of verliesneming vloeit voort uit de verslaggevingsvoorschriften op basis waarvan winst moet worden genomen naar rato van de voortgang van het project. Conform raadsbesluit zijn deze resultaten gestort in de reserve voorlopige resultaten grondexploitatie. Dit betekent dat deze winstneming geen invloed heeft op het uiteindelijke jaarresultaat 2024.

In 2024 is een aanvullend bedrag gestort in de in het verleden getroffen verliesvoorziening van de grondexploitaties voor een totaalbedrag van € 139.000 voor bedrijventerreinen. Voor de woningbouw, op dit taakveld, is dit dus niet van toepassing voor 2024. Op basis van de geactualiseerde exploitatieopzetten per 1 januari 2025 hebben er verder geen stortingen plaatsgevonden in 2024.

Kredieten met eenmalige dekking en overige stortingen/onttrekkingen reserves

In 2024 zijn incidentele uitgaven gedaan voor kredieten, welke door de gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld in het dienstjaar of eerdere jaren, die worden gedekt door de inzet van eenmalige middelen ten laste van de daarvoor gevormde reserve.

Voor 2024 gaat het in dit programma om een bedrag ter grootte van € 207.000 voor o.a: aanpak Binnenhof, onderzoek mobiliteitsplan, groenbeleidsplan, watertakenplan, sanering asbestdaken, programma landelijk gebied/integraal plattelandsplan en omgevingsplan scholen Enter. Verder is onttrokken een jaarlijks bedrag van € 21.000 voor dekking afschrijvingslasten wegen en de Klomphof. Voor onderhoud wegen en bruggen is een bedrag onttrokken uit beide reserves van in totaal € 491.000. Verder is in 2024 € 2 miljoen gestort in de reserve voorlopige resultaten grondexploitatie door de winstneming woningbouw van de complexen Zenderink, Zuidbroek Deelgebied 2, 3 en De Berghorst II. Tot slot zijn er in 2024 bedragen gestort in de reserve onderhoud wegen € 500.000 en in de reserve voor onderhoud bruggen € 42.000.

BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

Bedragen (x € 1.000)			Toelichting	Conclusie/overige
Begroot	Werkelijk	Verschil		
29.165	18.245	10.920	Geen overschrijding, geen opmerkingen.	

SLOTCONCLUSIE

De verschillen tussen begroot en werkelijk in zowel de lasten als baten binnen dit programma worden ook hier met name veroorzaakt door het verplicht bruto boeken binnen de grondexploitaties van al de voorraadmutaties naar de balans. In 2024 veroorzaakt door de diverse lasten en baten op de complexen woningbouw: Zenderink, Zuidbroek DG2, 3 en De Berghorst II.

OVZ. ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2024	na wijziging	2024	incidenteel
Lasten		2.101	543	-
Baten		-52.906	-54.102	-2.742
Resultaat voor mutaties in reserves		-50.805	-53.559	

Mutaties reserves:

Storting in reserve

7.900 10.169

Onttrekking aan reserve

-13.874 -13.648

Resultaat na mutaties in reserve

-56.782 -57.038

Detailtabel Overzicht Algemene dekkingsmiddelen

	Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)	2024	2024	
Lasten			
Taakveld	Omschrijving		
0.5	Treasury	-3 544	-547
0.8	Overige baten en lasten	2104 0	2104
Totale lasten van het programma	2.101	544	1.557

	Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)	2024	2024	
Baten			
0.2	Burgerzaken	-56 -57	1
0.5	Treasury	-1231 -2617	1386
0.61	OZB woningen	-3658 -3637	-21
0.62	OZB niet-woningen	-1767 -1680	-87
0.64	Belastingen overig	-60 -56	-4
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen	-44349 -45705	1356
0.8	Overige baten en lasten	-1374 -3	-1371
3.4	Economische promotie	-414 -349	-65
Totale baten van het programma	-52.909	-54.104	1.195
Totale saldo van het programma	-50.808	-53.559	2.751

2024	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
Lokale heffingen	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Belastingen overig					-60	-60		-56	-56
Economische promotie					-414	-414		-349	-349
OZB niet-woningen					-1.767	-1.767		-1.680	-1.680
OZB woningen					-3.658	-3.658		-3.637	-3.637
Saldo voor mutaties in reserves					-5.899	-5.899		-5.722	-5.722

In paragraaf G zijn de lokale heffingen uitgesplitst naar soort heffing. Voor detailinformatie verwijzen we u naar deze paragraaf.

2024	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
Algemene uitkering	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Algemene uitkering en overige uitkeringen					-44.349	-44.349		-45.705	-45.705
Saldo voor mutaties in reserves					-44.349	-44.349		-45.705	-45.705

Specificatie Algemene uitkering

Begroot (incl. wijzigingen)	44.349
Werkelijk ontvangen in dienstjaar	45.704
Meer ontvangen	1.355

Verklaring ontwikkeling

Hoeveelheidsverschillen	381
Onroerendzaakbelasting	-164
Uitkeringsfactor	467
Integratie- en decentralisatieuitkeringen	429
Aanvullingen	-96
Verrekening voorgaande jaren	84
Participatiewet (IU)	254
Totaal	1.355

Toelichting op de ontwikkeling

Hoeveelheidsverschillen

Door ontwikkeling van hoeveelheden en gewicht voor diverse maatstaven, zien we een groei in de algemene uitkering.

De groei wordt voor een heel groot deel veroorzaakt door de actualisatie van de aantallen van de maatstaf lage inkomens met drempel.

Onroerendzaakbelasting

Bij de bepaling van het gemeentefonds wordt er vanuit gegaan dat de gemeenten eigen belastinginkomsten uit de OZB ontvangen.

We zien hier een nadeel. Dit was ook verwacht, omdat in onze berekening uitgegaan wordt van een actueel bedrag, waardoor het behaalde

voordeel uit het verleden nu in mindering komt.

Uitkeringsfactor

Het accres is de jaarlijkse toe- of afname van het gemeentefonds. Voor het jaar 2024 is voor het eerst de "trap-op-trap-af"-systematiek, zoals die jaren gehanteerd werd, losgelaten. Uitgangspunt is nu dat het gemeentefonds meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product volgt. Het accres is daarbij opgesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. Dit accres komt tot uitdrukking in de uitkeringsfactor. Het accres is met 14 punten gestegen.

Integratie- en decentralisatieuitkeringen

Deze mutaties worden in hoofdzaak veroorzaakt door extra ontvangen gelden voor decentralisatieuitkeringen ter compensatie van de invoeringskosten van de omgevingswet en de landelijke beëindigingsregeling veehouderijbedrijven. Daarnaast hebben we extra middelen ontvangen voor meerkosten Oekraïne sociaal domein en de spreidingswet.

Aanvullingen

Bij het maken van de raming van de algemene uitkering voor 2024 hebben we correcties gemaakt voor de raming statushouders.

Verrekening voorgaande jaren

In het jaar 2024 hebben we verrekeningen ontvangen voor de jaren 2022 en 2023.

Participatiewet (IU)

Betreft toekenning loon- en prijsbijstelling 2024.

Resumé

Via het Gemeentefonds is per saldo € 1.355.000 meer ontvangen. Dit incidentele bedrag maakt onderdeel uit van het jaarrekeningresultaat. Zie ook de verkorte analyse jaarrekeningsaldo 2024.

2024	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
Dividend	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Treasury					-1.068	-1.068		-1.091	-1.091
Saldo voor mutaties in reserves					-1.068	-1.068		-1.091	-1.091

Toelichting dividenden 2024

Hierna volgt een overzicht van instellingen waarin de gemeente deelneemt en de opbrengsten die deze activiteiten in 2024 hebben opgeleverd.

Instelling	Aantal aandelen	Dividenden en winstuitkeringen Begroot	Werkelijk	Afwijking
BNG aandelen A	21.060	52.000	45.490	6.510-
Enexis	21.310	14.000	5.375	8.625-
Vitens	23.164	-	-	-
COGAS	377	747.400	747.407	7
Wadinko NV	50	31.400	31.394	6-
Crematorium Twente		3.000	8.148	5.148
Twence BV		22.000	252.813	32.813
Totaal		1.067.800	1.090.627	22.827

In 2024 is per saldo € 22.800 meer dividend ontvangen van de diverse instellingen dan was begroot. Het hogere dividend wordt voor vooral veroorzaakt door het hogere dividend van € 32.800 van Twence over het boekjaar 2023 en is ook reeds toegelicht in de bestuursrapportage 2024.

Enexis heeft een aanzienlijk lager dividend met als reden de energietransitie, raming voor 2025 is daarom ook verlaagd. Crematorium Twente heeft over de jaren een wat wisselende uitkering, verdeelsleutel is het aantal crematies vanuit de gemeente, raming lijkt wat omhoog te kunnen.

De overige ontvangsten laten geringe verschillen zien. Vitens heeft tot slot net als afgelopen jaren geen dividend uitgekeerd vanwege haar grote investeringsopgave en aanpassing tarieven.

2024	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
Saldo financieringsfunctie	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Rente verstrekte geldleningen				-3	-163	-167	544	-1.526	-982
Saldo voor mutaties in reserves				-3	-163	-167	544	-1.526	-982

Toelichting saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie bestaat uit de lasten en baten van de financieringsmiddelen in rekening-courant en het saldo van de rente die betaald of ontvangen is voor het kortdurend aantrekken of uitzetten van middelen (kasgeld). Verder zijn hier verantwoord de toegerekende rente voor de financiële vaste activa inzake de verstrekte geldleningen ten behoeve van de sport, en de werkelijk ontvangen rentevergoedingen die hier tegenover staan.

Tot slot worden hier verantwoord de rente langlopende geldleningen, rente eigen vermogen, rente stelpost herfinanciering eigen vermogen (indien van toepassing) verminderd met de toegerekende rente aan de grondexploitaties (GREX) en de toegerekende rente in de kapitaallasten aan de taakvelden (zie ook schema rentetoerekening jaarrekening 2024 Paragraaf C).

Lasten:

Betaalde rente (m.n. rente rekening courant bankrekeningen)	800
Toegerekende rente verstrekte geldleningen sport	185.300
Betaalde rente opgenomen langlopende geldleningen	493.400
 Toegerekende rente grondexploitaties	 49.500
Toegerekende rente kapitaallasten aan taakvelden	185.300-

Baten:

Rentevergoedingen (rekening-courant bankrekeningen en met name ontvangen rente over uitgezette gelden bij de Schatkist)	1.323.800
Rentevergoeding uitzetting schatkist (deposito)	15.900
Rentevergoeding hybride geldlening Enexis	1.000
Rentevergoedingen verstrekte geldleningen sport	185.300

In 2024 laat het taakveld 0.5 treasury een fors voordeel zien binnen de kortlopende rente (rekening courant) van per saldo € 1.387.000. Op begrotingsbasis was rekening gehouden met een financieringstekort van € 4 miljoen waarvoor een rente aan kortlopende geldleningen begroot was van € 64.000. In de werkelijkheid heeft dit zich echter niet voorgegaan en is er slechts € 800 aan lasten verantwoord. Dit laat hier een voordeel zien van € 63.000. Verder hebben met name de middelen die geparkeerd staan op onze rekening courant bij de schatkist een forse opbrengst laten zien in 2024 die samen met nog een aantal kleine andere renteontvangsten, een voordeel liet zien van € 1.324.000. In de bestuursrapportage 2024 is ook e.e.a. toegelicht. Dit incidentele bedrag maakt verder deel uit van het jaarrekeningresultaat. Zie ook de verkorte analyse jaarrekeningsaldo 2024.

2024	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
Overige algemene dekkingsmiddelen	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Burgerzaken	0	0	0	0	-56	-56	0	-57	-57
Overige baten en lasten	0	0	0	2104	-1374	730	0	-3	-3
Saldo voor mutaties in reserves				2.104	-1.430	674		-60	-60

Toelichting op overige algemene dekkingsmiddelen

Op overige algemene dekkingsmiddelen wordt onder andere geraamd:

1. Jaarlijks terugkerende stelposten (in 2024 geen werkelijke lasten);
2. Stelposten, die worden veroorzaakt door ontwikkelingen die op het laatste moment nog verwerkt kunnen worden (in 2024 niet aan de orde);
3. Opbrengsten secretarieleges en lichtmastreclame;
4. Kosten/opbrengst BTW compensatiefonds; alleen aan de orde bij suppleties voorgaande jaren.

Lasten:

Stelpost dekkingsmaatregelen

Overige stelposten; Cao salarismaatregelen en vacatureruimte

Kosten BTW compensatiefonds voorgaande jaren n.v.t. in 2024

Baten:

Opbrengsten secretarieleges 57.200

Opbrengst lichtmastreclame 2.500

Opbrengst BTW compensatiefonds voorgaande jaren n.v.t. in 2024

Analyse onderuitputting

In de begroting wordt jaarlijks rekening gehouden met een post onderuitputting van € 410.000. Op begrotingsbasis wordt rekening gehouden met onderbesteding op de kostencomponenten loon- en prijscompensatie, rentelasten, afschrijvingen en salarissen.

OVZ. OVERHEAD, ONVOORZIEN, VPB

	Begroot	Begroot	Werkelijk	Waarvan
(x €1.000,-)	2024	na wijziging 2024	2024	incidenteel
Lasten		11.187	11.184	501
Baten		-28	-27	-
Resultaat voor mutaties in reserves		11.159	11.157	

Mutaties reserves:
Storting in reserve

Onttrekking aan reserve

-242 -628

Resultaat na mutaties in reserve **10.916** **10.529**

Detailtabel Overzicht Overhead, Onvoorzien, Vpb

		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2024	2024	
Lasten				
Taakveld	Omschrijving			
0.4	Overhead	11160	11177	-17
0.8	Overige baten en lasten	20	0	20
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	5	6	-1
Totale lasten van het programma		11.185	11.183	2

		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2024	2024	
Baten				
0.4	Overhead	-28	-27	-1
Totale baten van het programma		-28	-27	-1
Totale saldo van het programma		11.157	11.157	0

Overhead

2024	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Overhead				11.160	-28	11.132	11.177	-27	11.151
Saldo voor mutaties in reserves				11.160	-28	11.132	11.177	-27	11.151

0.4 Overhead

Het saldo op taakveld 0.4 Overhead laat aan de lastenkant een minimaal nadeel zien van € 17.000.

Via overhead kostenplaats (afrekening saldi afdelingen) zijn minder kosten verantwoord dan waar in de raming rekening mee was gehouden, voordeel van € 49.000. De inhuur voor deskundigen advisering en een extra storting gemeentehuis i.v.m. extra onderhoudswerkzaamheden laten in 2024 een nadeel zien van € 104.000. Tot slot laten diverse kosten in 2024 een onderschrijding zien voor o.a. uitbesteding drukwerk, kosten meubilair, energiekosten gemeentewerf, voordeel van € 37.000.

Kredieten met eenmalige dekking

In 2024 zijn incidentele uitgaven gedaan voor kredieten, welke door de gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld in het dienstjaar of eerdere jaren, die worden gedekt door de inzet van eenmalige middelen ten laste van de daarvoor gevormde reserve.

Voor 2024 gaat het binnen het overzicht overhead om een bedrag ter grootte van € 501.000 en zijn met name kosten gemaakt voor vervanging software, migratie naar de cloud, ondersteuning implementaties nieuwe software, inhuur diverse expertise, onderhoud functiewaardering, fysiek archief, arbo en de doorontwikkeling van de organisatie. Dit bedrag is ook onttrokken aan de reserve. Verder is er € 127.000 onttrokken uit de reserves inzake dekking afschrijving Gemeentehuis, gemeentegarage SW en automatiseringsaanschaf tijdens corona.

Onvoorzien

2024	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Onvoorzien									
Overige baten en lasten				20		20			
Saldo voor mutaties in reserves				20		20			

In de primitieve begroting 2024 is een post voor onvoorzien uitgaven opgenomen van € 45.070.

In 2024 zijn de volgende begrotingswijzigingen gemuteerd op onvoorziene uitgaven:

Wijzigings-nummer	Programma, omschrijving	Begrotingswijziging raad d.d.	Structureel	Eenmalig
Bedragen in €				
1	Primitieve begroting/toevoeging aan onvoorzien	7-11-2023	11.268	33.802
9	Sterke sociale samenleving/tijdelijke huisvesting (noodlokalen) basisschool Het Galjoen	24-09-2024		25.000-
Totaal			11.268	8.802

Vennootschapsbelasting

2024	Begroot			Begroot na wijziging			Werkelijk		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Vennootschapsbelasting									
Vennootschapsbelasting (VpB)				5		5	6		6
Saldo voor mutaties in reserves				5		5	6		6

De gemeente is met ingang van 2016 vennootschapsbelastingplichtig geworden en heeft sindsdien jaarlijks voorlopige aanslagen ontvangen en betaald. Voor het jaar 2024 is deze aanslag dan ook opgelegd en betaald. Hiervoor is ook een vordering opgenomen. Belastingjaar 2023 is voorlopig afgerekend in 2024 conform de daarvoor opgenomen transitorische vordering uit 2023.

OVZ. LASTEN EN BATEN INCIDENTEEL/STRUCTUREEL

In het algemeen geldt dat een gemeente structurele taken uitvoert en daarvoor structurele baten en lasten raamt in de begroting. Structurele lasten en baten zijn dus de regel, incidentele lasten en baten zijn de uitzondering. De uitzonderingen worden hier in beeld gebracht.

In de praktijk komen er incidentele baten en lasten voor in zowel de begroting als de jaarstukken voor. Veelal wordt dit veroorzaakt door eenmalige gebeurtenissen/besluiten die zowel onverwacht als voorzien kunnen zijn. De incidentele baten en lasten beïnvloeden het structureel en reëel evenwicht. Pas na eliminatie van de incidentele baten en lasten ontstaat het structureel saldo.

Onderstaande tabel laat zowel de incidentele baten als lasten zien voor de jaarrekening 2024. Incidentele lasten beïnvloeden het structureel saldo positief en incidentele baten beïnvloeden het structurele saldo negatief.

Bij de toelichting van de programma's en overzichten worden zowel de incidentele baten als lasten uitgebreid verklaard.

Presentatie van de incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000)		2024
Programma 1 Vernieuwing lok.democratie, best.en org.		
<u>baten</u>	voordeel hogere leges omgevingsvergunningen	234
<u>lasten</u>	nadeel uitgaven kredieten met een éénmalig karakter	-170
	nadeel voorzien. pensioen/wachtgeld (oud)wethouder	-576
Programma 2 Sterke sociale samenleving		
<u>baten</u>	voordeel opvang ontheemden Oekraïne	448
<u>lasten</u>	nadeel uitgaven kredieten met een éénmalig karakter	-1.358
	nadeel opvang ontheemden Oekraïne	-622
	voordeel asielopvang	839
	nadeel leerlingenvervoer	-170
Programma 3 Duurzame ontwikkeling		
<u>baten</u>	n.v.t.	
<u>lasten</u>	nadeel uitgaven kredieten met een éénmalig karakter	-84
	voordeel ontvangen subsidie duurzaamheid	350
Programma 4 Eerlijke economie en gebiedsontwikkeling		
<u>baten</u>	n.v.t.	
<u>lasten</u>	nadeel uitgaven kredieten met een éénmalig karakter	-120
	nadeel GREX bedrijventerreinen	-139
Programma 5 Prettig wonen en leven		
<u>baten</u>	voordeel hogere leges kabelwerk en degeneratie	214
<u>lasten</u>	nadeel uitgaven kredieten met een éénmalig karakter	-207
	GREX woningbouw n.v.t.	0
Ovz. Algemene dekkingsmiddelen		
<u>baten</u>	voordeel uitkering gemeentefonds	1.355
	voordeel rente financieringsmiddelen	1.387
<u>lasten</u>	n.v.t.	
Ovz. Overhead, onvoorzien en vennootschapsbelasting		
<u>baten</u>	n.v.t.	
<u>lasten</u>	nadeel uitgaven kredieten met een éénmalig karakter	-501
Totaal incidentele baten en lasten		880

Onderstaande tabel laat (afgerond) de totalen zien op jaarrekeningniveau wat de incidentele lasten zijn en welk gedeelte als structureel kan worden aangemerkt.

Presentatie van het structureel jaarrekeningsaldo (bedragen x € 1.000)		2024	2023
Saldo baten en lasten		-6.441	-12.076
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves		2.900	4.744
Jaarrekiingsaldo na bestemming		-3.541	-7.332
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)		880	5.755
Structureel jaarrekeningsaldo		-2.661	-1.577

OVERZICHT BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD

(x €1.000,-)		Begroot 2024	Werkelijk 2024	Verschil
Lasten				
Taakveld	Omschrijving			
0.1	Bestuur	1056	1655	-599
0.10	Mutaties reserves	17079	21197	-4118
0.2	Burgerzaken	677	1021	-344
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	139	85	54
0.4	Overhead	11666	11739	-73
0.5	Treasury	20	551	-531
0.61	OZB woningen	340	437	-97
0.62	OZB niet-woningen	0	0	0
0.64	Belastingen overig	13	7	6
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen	0	0	0
0.8	Overige baten en lasten	2124		2124
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	5	6	-1
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1882	1862	20
1.2	Openbare orde en veiligheid	643	708	-65
2.1	Verkeer en vervoer	3345	3015	330
3.1	Economische ontwikkeling	446	525	-79
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1018	268	750
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	97	92	5
3.4	Economische promotie	257	249	8
4.1	Openbaar basisonderwijs	148	135	13
4.2	Onderwijshuisvesting	1192	798	394
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	972	1196	-224
5.1	Sportbeleid en activering	101	213	-112
5.2	Sportaccommodaties	3658	2445	1213
5.3	Cultuurpresentatie, productie	851	824	27
5.4	Musea	19	20	-1
5.5	Cultureel erfgoed	64	40	24
5.6	Media	544	557	-13
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2241	2227	14
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	5369	7365	-1996
6.2	Wijkteams	732	738	-6
6.3	Inkomensregelingen	5469	5946	-477

6.4	Begeleide participatie	2826	2876	-50
6.5	Arbeidsparticipatie	221	206	15
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1181	1290	-109
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	2641	2694	-53
6.71b	Begeleiding (WMO)	1046	1502	-456
6.71c	Dagbesteding (WMO)	645	614	31
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	814	1118	-304
6.72b	Jeugdhulp behandeling	1403	1383	20
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	712	454	258
6.72d	Jeugdhulp zonder verb. overig	189	316	-127
6.73a	Pleegzorg	60	48	12
6.73b	Gezinsgericht	118	254	-136
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	747	1059	-312
6.74a	Jeugd beh. GGZ zonder verblijf	984	1158	-174
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbl	124	189	-65
6.74c	Gesloten plaatsing	79	142	-63
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	0	-454	454
6.81b	Maatsch.- en vrouwenopvang (WMO)	21	37	-16
6.82a	Jeugdbescherming	236	276	-40
6.82b	Jeugdreclassering	38	69	-31
7.1	Volksgezondheid	1159	1417	-258
7.2	Riolering	2896	3011	-115
7.3	Afval	2254	2269	-15
7.4	Milieubeheer	2715	1736	979
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	289	282	7
8.1	Ruimte en leefomgeving	1754	1445	309
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	16113	5492	10621
8.3	Wonen en bouwen	1036	963	73
Totale lasten		104.468	97.767	6.701

		Begroot	Werkelijk	Verschil
(x €1.000,-)		2024	2024	
Baten				
0.10	Mutaties reserves	17210	18297	-1087
0.2	Burgerzaken	445	555	-110
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	13	14	-1
0.4	Overhead	28	27	1

0.5	Treasury	1231	2617	-1386
0.61	OZB woningen	3682	3667	15
0.62	OZB niet-woningen	1767	1680	87
0.64	Belastingen overig	60	56	4
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen	44349	45705	-1356
0.8	Overige baten en lasten	1374	3	1371
1.2	Openbare orde en veiligheid	2	0	2
2.1	Verkeer en vervoer	74	275	-201
3.1	Economische ontwikkeling	0	21	-21
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	812	69	743
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	21	16	5
3.4	Economische promotie	414	349	65
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	83	195	-112
5.1	Sportbeleid en activering	3	39	-36
5.2	Sportaccommodaties	403	26	377
5.3	Cultuurpresentatie, productie	30	30	0
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	33	67	-34
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4468	6832	-2364
6.3	Inkomensregelingen	3679	4175	-496
6.4	Begeleide participatie	190	100	90
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	15	30	-15
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	169	203	-34
7.1	Volksgezondheid	-93	100	-193
7.2	Riolering	3759	3778	-19
7.3	Afval	2816	2716	100
7.4	Milieubeheer	1060	626	434
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	360	428	-68
8.1	Ruimte en leefomgeving	165	19	146
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	16113	7525	8588
8.3	Wonen en bouwen	808	1073	-265
Totale baten		105.543	101.313	4.230

In principe zijn de taakvelden direct gekoppeld aan een programma. Daar waar baten en/of lasten op een taakveld betrekking hebben op meerdere programma's is het taakveld onderverdeeld in subtaakvelden. Deze subtaakvelden zijn vervolgens weer direct gekoppeld aan een programma.

RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 1 april 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 977.690. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 3.817.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 977.690. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 3.629.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Begrotingscriterium		X € 1.000
1A.	Overschrijding lasten programma's (of indien van toepassing een ander door de gemeenteraad vastgesteld autorisatieniveau)	€ 3.463
1B.	Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	€ 284
2.	Ongeautoriseerde reservemutaties	€ -
3.	Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld.	€ -
Totaal begrotingsonrechtmatigheden		€ 3.747
4.A	Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	€ 3.629
4.B	Totaal van niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden	€ 118
Voorwaardencriterium		
5.	Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	€ 70
M&O criterium		
6.	Geen bevindingen	
Totaal onrechtmatigheden (€ 3.747 + € 70))		€ 3.817
Waarvan acceptabel		€ 3.629
Waarvan niet-acceptabel		€ 188

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie het onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Foutherstel

Wij hebben geconstateerd dat in de rechtmatigheidsverantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening 2023 een onjuiste conclusie is opgenomen. Rekening houdend met alle onregelmatigheden, bedroegen de rechtmatigheidsfouten in 2023 in totaal € 3.145.000. Dit bedrag is hoger dan de verantwoordingsgrens voor de jaarrekening 2023 ad € 834.000.

Aangezien het totaal aan onrechtmatigheden boven de verantwoordingsgrens uitkomt, is de juiste conclusie dat de in de jaarrekening 2023 verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. Wel zijn de onrechtmatigheden voor een totaal ad € 2.783.000 volgens de d.d. 8 juli 2024 vastgestelde herziene financiële verordening als acceptabel aan te merken.

VASTSTELLING JAARREKENING 2024

De raad van de gemeente Wierden;

gezien de jaarrekening van de gemeente Wierden

over het dienstjaar 2024;

gelet op artikel 198 van de gemeentewet;

BESLUIT:

het bedrag van de baten en lasten van de jaarrekening als volgt vast

te stellen:

De baten van 2024 op	€ 101.311.073
De lasten van 2024 op	<u>€ 97.769.767</u>
Het gerealiseerde resultaat op	€ 3.541.306 voordelig.

en het totaal van de bezittingen en schulden

volgens de balans op 31 december 2024 op € 102.851.730

Aldus besloten in de openbare vergadering
Van de raad van de gemeente Wierden van
7 juli 2025.

De raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter,

BIJLAGE 1: OVERZICHT KREDIETEN

Nr.	Rekening	Programma's	omschrijving	eraamd krediet	Besteding vorige dienstj.	esteding in et dienstjaar	estant krediet	overschr. en lof onderschr.	m. dekking	bijdrage derden	tant eenm. dekking	krediet sluiten	opmerkingen
GEWONE DIENST:													
1	30407003	Overhead OVZ Vennootsch.	Inbraakprev. gemeentehuis 2023	40.000,00	32.672,16	4.898,81	-2.429,03	onderschrijding				J	
2	30407004	Overhead OVZ Vennootsch.	Publiekspl. Gemeentehuis 2023	10.000,00	7.567,38	1.206,05	-1.226,57	onderschrijding				J	
3	30407005	Overhead OVZ Vennootsch.	Luchtbeh. raad/burgerzaal 2023	150.000,00	41.809,02	107.899,91	-291,07	onderschrijding				J	
4	30407006	Overhead OVZ Vennootsch.	Verduurzam. Gemeentehuis 2023	15.000,00	0,00	0,00	-15.000,00	onderschrijding				N	
5	30407007	Overhead OVZ Vennootsch.	Gem. huis vervangen liften 2024	75.000,00	0,00	20.420,11	-54.579,89	onderschrijding				N	
6	30407008	Overhead OVZ Vennootsch.	Publiekspl. Gemeentehuis 2024	35.000,00	0,00	12.843,19	-22.156,81	onderschrijding				N	
7	30407009	Overhead OVZ Vennootsch.	Gemeentehuis raambekled. 2024	90.000,00	0,00	0,00	-90.000,00	onderschrijding				N	
8	30407010	Overhead OVZ Vennootsch.	Gem. huis keuken, kantine 2024	65.000,00	0,00	9.567,30	-55.432,70	onderschrijding				N	
9	30408002	Overhead OVZ Vennootsch.	Verduurzam. Gemeentewerf 2023	20.000,00	0,00	0,00	-20.000,00	onderschrijding				N	
10	30409003	Overhead OVZ Vennootsch.	Verduurz. steunpunt Enter 2023	5.000,00	0,00	5.042,00	42,00	overschrijding				J	
11	30500002	Overhead OVZ Vennootsch.	Starterslening 2024	330.000,00	0,00	330.000,00	0,00	onderschrijding				J	
12	30500003	Overhead OVZ Vennootsch.	Duurzaamheidslening 2024	100.000,00	0,00	100.000,00	0,00	onderschrijding				J	
13	31000002	Overhead OVZ Vennootsch.	Hardware nieuwe wetgeving 2019	50.000,00	40.476,23	7.754,11	-1.769,66	onderschrijding				J	
14	31000014	Overhead OVZ Vennootsch.	Uitbr/Vervanging i-pads 2022	22.000,00	7.278,77	15.208,42	487,19	overschrijding				J	
15	31000027	Overhead OVZ Vennootsch.	Incidentenbeheer 2019	30.000,00	11.137,77	13.347,18	-5.515,05	onderschrijding				J	
16	31000032	Overhead OVZ Vennootsch.	Uitbr/Verv. Mob. Telefoon 2023	44.000,00	42.833,64	966,74	-199,62	onderschrijding				J	
17	31000038	Overhead OVZ Vennootsch.	Ontwikkeling DMS 2019	75.000,00	6.554,60	2.349,80	-66.095,60	onderschrijding				N	
18	31000042	Overhead OVZ Vennootsch.	Vervanging NAS servers 2021	200.000,00	159.198,29	36.725,83	-4.075,88	onderschrijding				J	
19	31000043	Overhead OVZ Vennootsch.	Verv. Netwerkkomponenten 2021	20.000,00	2.034,94	11.478,64	-6.486,42	onderschrijding				J	
20	31000045	Overhead OVZ Vennootsch.	Vervanging I-pads 2023	22.000,00	0,00	8.937,64	-13.062,36	onderschrijding				N	
21	31001008	Overhead OVZ Vennootsch.	Aanschaf apparatuur 2022	35.000,00	29.676,11	5.322,79	-1,10	onderschrijding				J	
22	31001009	Overhead OVZ Vennootsch.	Aanschaf apparatuur 2023	35.000,00	0,00	21.371,89	-13.628,11	onderschrijding				N	
23	31001013	Overhead OVZ Vennootsch.	Aanschaf programmatuur 2023	35.000,00	28.899,85	4.757,63	-1.342,52	onderschrijding				J	
24	31001020	Overhead OVZ Vennootsch.	Beeldschermen 2023	40.000,00	36.733,55	3.269,74	3,29	overschrijding				J	
25	31001021	Overhead OVZ Vennootsch.	Thinclients/PC's 2023	15.000,00	0,00	13.312,73	-1.687,27	onderschrijding				J	

26	31001022	Overhead OVZ Vennootsch.	Werkplekvoorzieningen 2024	210.000,00	0,00	4.263,51	-205.736,49	onderschrijding				N	
27	31001023	Overhead OVZ Vennootsch.	Aanschaf apparatuur 2024	35.000,00	0,00	0,00	-35.000,00	onderschrijding				N	
28	31202001	Prettig wonen en leven	Camerabew. Stationsomg.2024	25.000,00	0,00	23.220,82	-1.779,18	onderschrijding				J	
29	32101010	Prettig wonen en leven	Aanl F35 Tunnel Stegeboer.2020	3.000.000,00	82.472,00	0,00	-2.917.528,00	onderschrijding				N	
30	32101012	Prettig wonen en leven	Aanl.F35 Westerv-Hellend. 2022	155.250,00	0,00	8.697,27	-146.552,73	onderschrijding				N	
31	32101015	Prettig wonen en leven	Klompshof 2e en 3e fase 2021	288.500,00	2.571,00	246.025,51	-39.903,49	onderschrijding				N	
32	32101018	Prettig wonen en leven	Openb.Ruimte Wierden West 2020	82.400,00	0,00	15.833,89	-66.566,11	onderschrijding				N	
33	32101019	Prettig wonen en leven	Recr. Fietspad Ypeloweg 2022	1.900.000,00	146.622,00	1.457.237,66	-296.140,34	onderschrijding				N	Afronding in 2025
34	32101020	Prettig wonen en leven	Kruisp.Dikkensw/Dahliastr 2022	68,00	67,96	0,00	-0,04	onderschrijding				J	Herverdeling kredieten BW 7 Raadsbesluit RAA 24-01678
35	32101022	Prettig wonen en leven	Kl. Verkeersmaatregelen 2022	20.121,00	20.120,61	0,00	-0,39	onderschrijding				J	Herverdeling kredieten BW 7 Raadsbesluit RAA 24-01678
36	32101024	Prettig wonen en leven	Aanp.Rot.Hogeluchtsw/Nijv 2022	4.985,00	4.985,00	0,00	0,00	onderschrijding				J	Herverdeling kredieten BW 7 Raadsbesluit RAA 24-01678
37	32101025	Prettig wonen en leven	Aanp.Spoor Nijverdalsestr 2022	10.000,00	0,00	0,00	-10.000,00	onderschrijding				N	
38	32101026	Prettig wonen en leven	Kl. Verkeersmaatregelen 2023	50.000,00	0,00	21.424,60	-28.575,40	onderschrijding				N	
39	32101028	Prettig wonen en leven	Kruisp.Industr./Hexelsew. 2023	17.815,00	17.815,00	0,00	0,00	onderschrijding				J	Herverdeling kredieten BW 7 Raadsbesluit RAA 24-01678
40	32101030	Prettig wonen en leven	Kl. verkeersmaatregelen 2024	50.000,00	0,00	0,00	-50.000,00	onderschrijding				N	
41	32101033	Prettig wonen en leven	Verkeersmaat.schol.Enter 2024	1.306.500,00	0,00	25.640,50	-1.280.859,50	onderschrijding				N	
42	32101034	Prettig wonen en leven	Aankoop grond schol.Enter 2024	31.000,00	0,00	0,00	-31.000,00	onderschrijding				N	
43	32101036	Prettig wonen en leven	Mobiliteitspl.Uitv.budget 2024	567.011,00	0,00	7.632,00	-559.379,00	onderschrijding				N	
44	32101101	Prettig wonen en leven	Verbr.Fietsp.Nijverd.str. 2023	150.000,00	0,00	6.078,69	-143.921,31	onderschrijding				N	
45	32101102	Prettig wonen en leven	Wegkantverbetering 2023	80.000,00	12.815,74	3.190,00	-63.994,26	onderschrijding				N	
46	32101103	Prettig wonen en leven	Wegkantverbetering 2024	80.000,00	0,00	0,00	-80.000,00	onderschrijding				N	
47	32101108	Prettig wonen en leven	Bovengr.Infrastr.Violenh. 2024	350.000,00	0,00	0,00	-350.000,00	onderschrijding				N	
48	32101201	Prettig wonen en leven	OV. Wierden West palen 2023	24.000,00	14.299,20	4.017,92	-5.682,88	onderschrijding				N	
49	32101202	Prettig wonen en leven	OV Wierden West armaturen 2023	18.000,00	0,00	8.976,12	-9.023,88	onderschrijding				N	
50	32102503	Prettig wonen en leven	Extra lichtmasten 2023	10.000,00	0,00	0,00	-10.000,00	onderschrijding				N	
51	32102504	Prettig wonen en leven	Extra lichtmasten 2024	10.000,00	0,00	0,00	-10.000,00	onderschrijding				N	
52	32102508	Prettig wonen en leven	Lichtmasten 2024	65.000,00	0,00	42.138,42	-22.861,58	onderschrijding				N	
53	32102509	Prettig wonen en leven	Armaturen OV 2024	163.500,00	0,00	43.158,76	-120.341,24	onderschrijding				N	
54	32106001	Overhead OVZ Vennootsch.	Sign.verl.Scholen Enter 2024	50.000,00	0,00	0,00	-50.000,00	onderschrijding				N	
55	32300001	Overhead OVZ Vennootsch.	Dienstauto Bode (Zafira) 2023	37.000,00	0,00	0,00	-37.000,00	onderschrijding				N	Aanschaf in 2025

56	33200002	Eerlijke economie gebiedsontw.	Herstr.Revit.Bedr.terrein 2023	50.000,00	2.204,63	37.111,33	-10.684,04	onderschrijding				N	
57	33200003	Eerlijke economie gebiedsontw.	Herstr.Revit.Bedr.terrein 2024	50.000,00	0,00	0,00	-50.000,00	onderschrijding				N	
58	34201001	Sterke sociale samenleving	Brandveilig.Basisscholen 2019	125.000,00	60.239,30	0,00	-64.760,70	onderschrijding				J	
59	34201003	Sterke sociale samenleving	Nieuwbouw scholen Enter 2024	9.705.000,00	49.370,80	31.135,38	-9.624.493,82	onderschrijding				N	
60	34201006	Sterke sociale samenleving	1e Inr.basissch. 't Laar 2024	17.700,00	0,00	17.639,00	-61,00	onderschrijding				J	
61	34201007	Sterke sociale samenleving	Tijd.huisvesting Galjoen 2024	160.000,00	0,00	150.340,00	-9.660,00	onderschrijding				N	
62	34201008	Sterke sociale samenleving	Ren.sch.Notter-Zuna IHPKL 2024	2.167.000,00	0,00	0,00	-2.167.000,00	onderschrijding				N	
63	34201010	Sterke sociale samenleving	Nwb.sch.Enter dekk.IHP KL 2024	4.360.000,00	0,00	0,00	-4.360.000,00	onderschrijding				N	
64	34201011	Sterke sociale samenleving	BRM locatie scholen Enter 2024	256.000,00	0,00	0,00	-256.000,00	onderschrijding				N	
65	34205002	Sterke sociale samenleving	Perm.Huisvesting Passie 2022	11.644.200,00	11.933.881,25	-289.681,25	0,00	onderschrijding				J	
66	34205003	Sterke sociale samenleving	Grond huisvesting Passie 2022	1.669.000,00	1.518.017,00	68.568,50	-82.414,50	onderschrijding				J	
67	34205004	Sterke sociale samenleving	Kostenoverschrijd. Passie 2022	1.700.000,00	633.339,01	3.030,74	-1.063.630,25	onderschrijding				N	
68	34205008	Sterke sociale samenleving	Perm.Huisv. Passie eenm. 2022	900.000,00	0,00	900.000,00	0,00	onderschrijding				J	
69	35203007	Sterke sociale samenleving	Gymtoestel Irene 2024	7.590,00	0,00	7.589,65	-0,35	onderschrijding				J	
70	35203031	Sterke sociale samenleving	Realisatie Sportzaal 2021	10.271.500,00	13.227,50	0,00	-10.258.272,50	onderschrijding				N	
71	35203032	Sterke sociale samenleving	Gronden sportzaal Esrand 2022	621.000,00	0,00	0,00	-621.000,00	onderschrijding				N	
72	35301002	Sterke sociale samenleving	Gasloos/Verd.GH Beensw.21 2023	60.000,00	0,00	0,00	-60.000,00	onderschrijding				J	
73	35702003	Prettig wonen en leven	Herinr. Omgev. Roerganger 2023	100.000,00	88.757,21	22.774,48	11.531,69	overschrijding				J	Overschrijding i.v.m. extra werk e
74	35705006	Prettig wonen en leven	Verv. Speeltoestellen 2023	25.000,00	659,00	24.349,96	8,96	overschrijding				J	passend binnen beleid
75	35705007	Prettig wonen en leven	Rolschaatsb.Wierden Oost 2023	180.000,00	149.232,47	128.740,55	97.973,02	overschrijding				J	Overschrijding toegelicht in Bera
76	35705009	Prettig wonen en leven	Verv. Speeltoestellen 2024	25.000,00	0,00	21.589,85	-3.410,15	onderschrijding				N	
77	36101042	Sterke sociale samenleving	Renov.semi perm.gebouw 2023	200.000,00	0,00	0,00	-200.000,00	onderschrijding				N	
78	36103031	Sterke sociale samenleving	Renov.Toiletgr. Kandjoli 2020	15.000,00	0,00	31.203,30	16.203,30	overschrijding				J	Overschrijding door inflatie en ex
79	37000218	Overhead OVZ Vennootsch.	Pick-up (Trafic 35) 2023	59.000,00	0,00	75.894,23	16.894,23	overschrijding				J	Is electrisch geworden. KL bijger
80	37000222	Overhead OVZ Vennootsch.	Pick-up(Verv.Fiat Strada) 2024	38.000,00	0,00	0,00	-38.000,00	onderschrijding				N	in begroting vanwege stijging KL
81	37000223	Overhead OVZ Vennootsch.	Pick-up(Verv.Fiat Strada) 2024	38.000,00	0,00	0,00	-38.000,00	onderschrijding				N	
82	37000224	Overhead OVZ Vennootsch.	Bestelauto(Peugeot SW) 2024	42.000,00	0,00	0,00	-42.000,00	onderschrijding				N	
83	37000225	Overhead OVZ Vennootsch.	Dienstauto BD(Skoda Yeti) 2024	40.000,00	0,00	45.899,85	5.899,85	overschrijding				J	
84	37000302	Overhead OVZ Vennootsch.	Tractor (New Holland 65) 2023	66.000,00	0,00	0,00	-66.000,00	onderschrijding				N	
85	37000704	Overhead OVZ Vennootsch.	Maaizugcombinatie 2024	402.500,00	0,00	243.938,69	-158.561,31	onderschrijding				N	

86	37000801	Overhead OVZ Vennootsch.	Dienstauto BD (Skoda 31) 2023	37.000,00	0,00	0,00	-37.000,00	onderschrijding				N	
87	37000802	Overhead OVZ Vennootsch.	Dienstauto BD (Skoda 32) 2023	37.000,00	0,00	0,00	-37.000,00	onderschrijding				N	
88	37000910	Overhead OVZ Vennootsch.	Nat-/zoutstr. (S2B32823) 2024	60.000,00	0,00	58.270,39	-1.729,61	onderschrijding				N	
89	37001003	Overhead OVZ Vennootsch.	Actiewagen (Hapert AL) 2023	17.000,00	0,00	20.142,79	3.142,79	overschrijding				J	Overschrijding door inflatie en his
90	37001004	Overhead OVZ Vennootsch.	Actiewagen (Hapert AL) 2023	17.000,00	0,00	20.142,79	3.142,79	overschrijding				J	passend binnen beleid
91	37001014	Overhead OVZ Vennootsch.	Bladzuiger (votex) 2021	8.100,00	0,00	0,00	-8.100,00	onderschrijding				N	Overschrijding door inflatie en his
92	37001020	Overhead OVZ Vennootsch.	Kipaanhanger 2021	8.750,00	0,00	0,00	-8.750,00	onderschrijding				N	passend binnen beleid
93	37001024	Overhead OVZ Vennootsch.	Bladblazer (VervTriloBL960)2024	9.000,00	0,00	0,00	-9.000,00	onderschrijding				N	Aanschaf in 2025
94	37001025	Overhead OVZ Vennootsch.	Bladblazer (VervTriloBL400)2024	12.000,00	0,00	0,00	-12.000,00	onderschrijding				N	
95	37001026	Overhead OVZ Vennootsch.	Rolbezem (Verv.Ducker 1600)2024	8.000,00	0,00	0,00	-8.000,00	onderschrijding				N	
96	37001027	Overhead OVZ Vennootsch.	Zitmaaier begr.pl.(Stiga)2024	7.000,00	0,00	7.663,84	663,84	overschrijding				J	
97	37001028	Overhead OVZ Vennootsch.	Schaftkeet (Verv.Brouwer) 2024	10.000,00	0,00	0,00	-10.000,00	onderschrijding				N	
98	37001030	Overhead OVZ Vennootsch.	Kipwagen (Verv. TIGER) 2024	11.000,00	0,00	0,00	-11.000,00	onderschrijding				N	
99	37001031	Overhead OVZ Vennootsch.	Kipwagen met kraan 2024	131.000,00	0,00	0,00	-131.000,00	onderschrijding				N	
100	37001032	Overhead OVZ Vennootsch.	Tankwagen (Verv.JOSKIN) 2024	14.000,00	0,00	14.309,19	309,19	overschrijding				J	
101	37101029	Overhead OVZ Vennootsch.	Vervanging AED-kasten 2023	9.000,00	8.133,00	962,45	95,45	overschrijding				J	
102	37101030	Sterke sociale samenleving	Vervangen AED-kasten 2024	10.000,00	0,00	176,54	-9.823,46	onderschrijding				N	
103	37201010	Prettig wonen en leven	Klimr.Wierd-West Fase II 2021	1.204.140,00	109.139,82	27.263,56	-1.067.736,62	onderschrijding				N	
104	37201019	Prettig wonen en leven	Verv.Renov.rioolleidingen 2021	215.082,00	210.186,97	4.895,27	0,24	overschrijding				J	
105	37201021	Prettig wonen en leven	Aanbr. infiltratieriolen 2021	64.000,00	0,00	63.939,26	-60,74	onderschrijding				J	
106	37201022	Prettig wonen en leven	Groen Blauwe maatregelen 2021	50.000,00	10.423,21	0,00	-39.576,79	onderschrijding				N	
107	37201024	Prettig wonen en leven	Verv.renovatie rioolleid. 2022	41.000,00	41.000,00	0,00	0,00	onderschrijding				J	
108	37201025	Prettig wonen en leven	Verv.onderh. Gemalen BK 2022	66.500,00	17.031,41	40.716,39	-8.752,20	onderschrijding				J	
109	37201028	Prettig wonen en leven	Infiltratieriolen 2022	64.000,00	0,00	30.186,00	-33.814,00	onderschrijding				N	
110	37201029	Prettig wonen en leven	Klimaatadaptieve maatreg. 2022	50.000,00	0,00	50.000,00	0,00	onderschrijding				J	
111	37201030	Prettig wonen en leven	Verv.renovatie rioolleid. 2023	225.038,00	54.530,00	0,00	-170.508,00	onderschrijding				N	
112	37201034	Prettig wonen en leven	Infiltratieriolen 2023	64.000,00	0,00	0,00	-64.000,00	onderschrijding				N	
113	37201035	Prettig wonen en leven	Klimaatadaptieve maatreg. 2023	50.000,00	27.597,29	11.655,41	-10.747,30	onderschrijding				N	
114	37201036	Prettig wonen en leven	Verv.renovatie rioolleid. 2024	299.000,00	0,00	0,00	-299.000,00	onderschrijding				N	
115	37201037	Prettig wonen en leven	Gemalen bouwkundig 2024	66.500,00	0,00	0,00	-66.500,00	onderschrijding				N	

116	37201038	Prettig wonen en leven	Gemalen elektromechanisch 2024	140.200,00	0,00	228.866,85	88.666,85	overschrijding				J	Overschrijding toegelicht in Bera
117	37201039	Prettig wonen en leven	Klimaatadaptieve maatreg. 2024	50.000,00	0,00	0,00	-50.000,00	onderschrijding				N	
118	37201041	Prettig wonen en leven	Infiltratieriolen 2024	64.000,00	0,00	0,00	-64.000,00	onderschrijding				N	
119	37201042	Prettig wonen en leven	Wierden West fase 1 2023	685.740,00	0,00	607.046,39	-78.693,61	onderschrijding				N	Afronding in 2025
120	37201049	Prettig wonen en leven	Deelreparatie 2024	75.000,00	0,00	35.424,18	-39.575,82	onderschrijding				N	
121	37201050	Prettig wonen en leven	Aankoop grond Violenh.weg 2024	240.000,00	0,00	0,00	-240.000,00	onderschrijding				N	
122	37301006	Prettig wonen en leven	Verv.ondergr.glascontain. 2021	175.000,00	29.358,05	884,00	-144.757,95	onderschrijding				N	Worden in 2025 aangeschaft
123	37501002	Prettig wonen en leven	Begraafpl.Enter omkleed. 2024	15.000,00	0,00	10.514,91	-4.485,09	onderschrijding				N	
124	38101003	Prettig wonen en leven	Bouwrijp Klomphof 2e fase 2016	109.545,00	30.409,90	79.135,10	0,00	onderschrijding				J	
125	38101008	Prettig wonen en leven	Bouwrijp Akkenwal flexwon.2022	360.000,00	312.407,41	-4.556,57	-52.149,16	onderschrijding				J	
126	39111011	Alg.Dekkingsmiddelen	Achtergest. Geldlening Vitens	1.522.300,00	1.522.300,00	0,00	0,00	onderschrijding				N	
127	39131000	Alg.Dekkingsmiddelen	Aandelen BNG	47.783,06	47.783,06	0,00	0,00	onderschrijding				N	
128	39131010	Alg.Dekkingsmiddelen	Dln.Bst.f.M/K bedr.Ov'68	775,10	775,10	0,00	0,00	onderschrijding				N	
129	39131020	Alg.Dekkingsmiddelen	Dln.Intercomm.Krediet Bank	36.813,60	37.277,55	0,00	463,95	overschrijding				N	
130	39131030	Alg.Dekkingsmiddelen	Aandelen Enexis	4.084,02	4.084,02	0,00	0,00	onderschrijding				N	
131	39131031	Alg.Dekkingsmiddelen	Aandelen Cogas	42.768,79	42.768,79	0,00	0,00	onderschrijding				N	
132	39131032	Alg.Dekkingsmiddelen	Aandelen Vitens	5.672,25	5.672,25	0,00	0,00	onderschrijding				N	
133	39131040	Alg.Dekkingsmiddelen	Aandelen Twente Milieu	584.000,00	575.649,00	0,00	-8.351,00	onderschrijding				N	
134	39503001	Alg.Dekkingsmiddelen	Conv.Hybr.Len.Enexis(60jr)2020	71.184,00	71.184,00	0,00	0,00	onderschrijding				N	
135	40405517	Overhead OVZ Vennootsch.	Verv.conv.zelfbouw softw.2021	50.000,00	29.492,22	20.357,05	-150,73	onderschrijding	20.507,78		150,73	J	
136	40405518	Overhead OVZ Vennootsch.	Monitoringstool (Siem-soc)2021	15.000,00	0,00	8.008,27	-6.991,73	onderschrijding	15.000,00		6.991,73	J	
137	40405519	Overhead OVZ Vennootsch.	GEO informatie 2021	20.000,00	9.700,81	10.320,22	21,03	overschrijding	10.299,19		-21,03	J	
138	40405520	Overhead OVZ Vennootsch.	Migratie cloud Softwarond.2022	100.000,00	80.404,21	17.580,51	-2.015,28	onderschrijding	19.595,79		2.015,28	J	
139	40405521	Overhead OVZ Vennootsch.	Impl. nieuwe wet+regelg.2022	20.000,00	0,00	19.577,55	-422,45	onderschrijding	20.000,00		422,45	J	
140	40405522	Overhead OVZ Vennootsch.	Cyberoefening 2023	35.000,00	0,00	0,00	-35.000,00	onderschrijding	35.000,00		35.000,00	N	Wordt afgesloten in 2025
141	40405523	Overhead OVZ Vennootsch.	Onderst. impl./conv. 2023-2025	210.000,00	84.644,33	121.802,99	-3.552,68	onderschrijding	125.355,67		3.552,68	N	
142	40405524	Overhead OVZ Vennootsch.	Inhuur expertise 2023	150.000,00	120.423,71	29.173,90	-402,39	onderschrijding	29.576,29		402,39	J	
143	40405525	Overhead OVZ Vennootsch.	Impl. Nieuwe wet+regelg.2023	20.000,00	0,00	19.973,74	-26,26	onderschrijding	20.000,00		26,26	J	
144	40405526	Overhead OVZ Vennootsch.	Div.verb.Dienstverl. 2023-2024	100.000,00	36.850,22	58.954,39	-4.195,39	onderschrijding	63.149,78		4.195,39	N	
145	40405527	Overhead OVZ Vennootsch.	Ond.implem/conversie 2024-2027	150.000,00	0,00	49.296,57	-100.703,43	onderschrijding	150.000,00		100.703,43	N	

146	40405528	Overhead OVZ Vennootsch.	Verv. zelfbouwapplicaties 2024	50.000,00	0,00	2.490,25	-47.509,75	onderschrijding	50.000,00		47.509,75	N	
147	40405529	Overhead OVZ Vennootsch.	Doorontw.GEO-info/beheer 2024	20.000,00	0,00	21.332,69	1.332,69	overschrijding	20.000,00		-1.332,69	J	
148	40405531	Overhead OVZ Vennootsch.	Onderh. functiewaardering 2024	80.000,00	0,00	44.753,60	-35.246,40	onderschrijding	80.000,00		35.246,40	N	
149	40406516	Overhead OVZ Vennootsch.	Informatiebeveiligingsbel.2019	37.000,00	19.782,70	17.168,02	-49,28	onderschrijding	17.217,30		49,28	J	
150	40406518	Overhead OVZ Vennootsch.	Fysiek archief 2023	60.000,00	18.743,63	43.735,13	2.478,76	overschrijding	41.256,37		-2.478,76	J	
151	40406519	Overhead OVZ Vennootsch.	Arbo-maatregelen 2024	10.000,00	0,00	16.749,08	6.749,08	overschrijding	10.000,00		-6.749,08	J	
152	40408502	Overhead OVZ Vennootsch.	Verb.kred.ontw.Gem.werf. 2023	15.000,00	0,00	0,00	-15.000,00	onderschrijding	15.000,00		15.000,00	N	
153	41203502	Prettig wonen en leven	Veilig buitengebied 2023	5.000,00	1.728,38	2.193,31	-1.078,31	onderschrijding	3.271,62		1.078,31	N	
154	41203504	Prettig wonen en leven	Spoorveiligh.risicoanalys.2024	10.000,00	0,00	0,00	-10.000,00	onderschrijding	10.000,00		10.000,00	N	
155	41203505	Prettig wonen en leven	Nulmeting trill.oz.spoor 2024	25.000,00	0,00	0,00	-25.000,00	onderschrijding	25.000,00		25.000,00	N	
156	41203506	Prettig wonen en leven	Pilot overh.loket trill. 2024	5.000,00	0,00	280,00	-4.720,00	onderschrijding	5.000,00		4.720,00	N	
157	41203507	Prettig wonen en leven	Veil.Buiten.ond.proj.2024-2025	5.000,00	0,00	0,00	-5.000,00	onderschrijding	5.000,00		5.000,00	N	
158	42101503	Prettig wonen en leven	Mob.5:carpool Rijssensest 2022	3.650,00	3.650,00	0,00	0,00	onderschrijding			0,00	J	Herverdeling kredieten BW 7
159	42101504	Prettig wonen en leven	Mob.8: kruis.Dikken/Dahl. 2022	7.684,00	7.683,75	0,00	-0,25	onderschrijding	0,25		0,25	J	Herverdeling kredieten BW 7
160	42101505	Prettig wonen en leven	Mob.9: aanl.voetp.Nijverh.2022	2.150,00	2.150,00	0,00	0,00	onderschrijding			0,00	J	Herverdeling kredieten BW 7
161	42101506	Prettig wonen en leven	Mob.10:onderz.verbl.geb. 2022	15.935,00	15.935,00	0,00	0,00	onderschrijding			0,00	J	Herverdeling kredieten BW 7
162	42101507	Prettig wonen en leven	Mob.14: aanb.OV-fietsen 2022	0,00	0,00	0,00	0,00	onderschrijding			0,00	J	Herverdeling kredieten BW 7
163	42101508	Prettig wonen en leven	Onderz.Industr/Hexelseweg2023	0,00	0,00	0,00	0,00	onderschrijding			0,00	J	Herverdeling kredieten BW 7
164	42101509	Prettig wonen en leven	Onderz.Industr/Vriezev.weg2023	0,00	0,00	0,00	0,00	onderschrijding			0,00	J	Herverdeling kredieten BW 7
165	42101510	Prettig wonen en leven	Onderz. aanpak Binnenhof 2023	10.000,00	504,00	13.800,00	4.304,00	overschrijding	9.496,00		-4.304,00	J	Overschrijding door inflatie, pass
166	42101511	Prettig wonen en leven	Mob.plan div.oz veil.2024-2027	0,00	0,00	0,00	0,00	onderschrijding			0,00	J	Herverdeling kredieten BW 7
167	42101512	Prettig wonen en leven	Mobiliteitsplan Onderzoek 2024	170.581,00	0,00	26.755,50	-143.825,50	onderschrijding	170.581,00		143.825,50	N	
168	42103501	Prettig wonen en leven	Kunstwerken beleidsplan 2023	20.000,00	0,00	0,00	-20.000,00	onderschrijding	20.000,00		20.000,00	N	Uitvoering in 2025
169	43101504	Eerlijke economie gebiedsontw.	Evaluatie econ. Visie 2023	10.000,00	0,00	0,00	-10.000,00	onderschrijding	10.000,00		10.000,00	J	
170	43101505	Eerlijke economie gebiedsontw.	Thema vrijetijdseconomie 2024	10.000,00	0,00	0,00	-10.000,00	onderschrijding	10.000,00		10.000,00	N	
171	43101591	Eerlijke economie gebiedsontw.	Stadsbeweging 2022	100.000,00	71.322,98	20.520,50	-8.156,52	onderschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden dekking door derden
172	43202501	Eerlijke economie gebiedsontw.	Vorb.nwe.Bedr.terreinen 2024	200.000,00	0,00	29.586,25	-170.413,75	onderschrijding	200.000,00		170.413,75	N	
173	44201504	Sterke sociale samenleving	Loc.Ond.Nwb.school.Enter 2020	50.000,00	41.645,57	0,00	-8.354,43	onderschrijding	8.354,43		8.354,43	J	
174	44201505	Sterke sociale samenleving	Tijd.huisvesting Galjoen 2024	25.000,00	0,00	30.974,60	5.974,60	overschrijding			0,00	J	Gemeld in Berap
175	44201506	Sterke sociale samenleving	Adv/proj.mgt schol. Enter 2024	215.000,00	0,00	6.407,90	-208.592,10	onderschrijding	215.000,00		208.592,10	N	geen eenmalig geld dekking ovz

176	44205502	Sterke sociale samenleving	Twentse belofte 2021	10.170,00	0,00	0,00	-10.170,00	onderschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
177	44302501	Sterke sociale samenleving	4 jaarlijkse actualis. IHP 2024	15.000,00	0,00	0,00	-15.000,00	onderschrijding	15.000,00		15.000,00	N	
178	44302591	Sterke sociale samenleving	NP Onderw. Corona achterst. 2022	346.596,00	70.448,34	111.383,87	-164.763,79	onderschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
179	45102503	Sterke sociale samenleving	Gezonde leefstijl/prevent 2022	19.600,00	0,00	19.600,00	0,00	onderschrijding			0,00	J	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
180	45102590	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Lokaal Sportakkoord	3.222,11	0,00	3.222,11	0,00	onderschrijding			0,00	J	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
181	45102591	Sterke sociale samenleving	GALA 24-26 Lokaal Sportakkoord	16.787,00	0,00	16.284,58	-502,42	onderschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
182	45202502	Sterke sociale samenleving	Advies Sportbedrijf 2024	48.400,00	0,00	48.400,00	0,00	onderschrijding	48.400,00		0,00	J	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
183	45202503	Sterke sociale samenleving	Oprichting Sportbedrijf 2024	135.000,00	0,00	0,00	-135.000,00	onderschrijding	135.000,00		135.000,00	N	
184	45203502	Sterke sociale samenleving	Verw. kunstgras Enter Voor. 2024	198.000,00	0,00	4.446,75	-193.553,25	onderschrijding	198.000,00		193.553,25	N	
185	45203503	Sterke sociale samenleving	Afb. BW oud kunstgras EV 2024	92.000,00	0,00	0,00	-92.000,00	onderschrijding	92.000,00		92.000,00	N	
186	45301505	Sterke sociale samenleving	Subs. bov. lok. cult. in. 2023-2025	50.000,00	0,00	4.000,00	-46.000,00	onderschrijding	50.000,00		46.000,00	N	
187	45303501	Sterke sociale samenleving	Kulturhus Hoge Hexel 2023	254.352,00	18.547,55	241.634,00	5.829,55	overschrijding	235.804,45		-5.829,55	N	Afronding in 2025
188	45701401	Eerlijke economie gebiedsontw.	Landinrichting Enter 2012	250.000,00	94.015,28	110,00	-155.874,72	onderschrijding	155.984,72		155.874,72	N	
189	45701501	Eerlijke economie gebiedsontw.	Uitw. onderlegger landsch. 2022	20.000,00	2.670,00	2.670,00	-14.660,00	onderschrijding	17.330,00		14.660,00	N	
190	45702501	Prettig wonen en leven	Groenbeleidsplan 2023	25.000,00	2.375,20	25.969,54	3.344,74	overschrijding	22.624,80		-3.344,74	J	Overschrijding toegelicht in Berap.
191	45702591	Prettig wonen en leven	Bomenonderh. aanplant. 2022-2027	120.162,00	31.754,14	27.587,50	-60.820,36	onderschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
192	46102401	Sterke sociale samenleving	Huisvesting Verg. houders 2017	50.000,00	18.382,45	0,00	-31.617,55	onderschrijding	31.617,55		31.617,55	N	Blijft open i.v.m. achterstand in huis
													inhaalslag in 2025
193	46102501	Sterke sociale samenleving	Voorber. Inburgeringswet 2020	48.000,00	3.424,52	0,00	-44.575,48	onderschrijding	44.575,48		44.575,48	N	Wordt ingezet in 2025
													i.v.m. uitstel Inburgeringswet
194	46102502	Sterke sociale samenleving	Inv. Wet Inburgering 2021	45.000,00	17.481,20	2.994,12	-24.524,68	onderschrijding	27.518,80		24.524,68	J	
195	46102503	Sterke sociale samenleving	Voorl. camp. Vlucht. onth. 2024	10.000,00	0,00	0,00	-10.000,00	onderschrijding	10.000,00		10.000,00	N	
196	46102504	Sterke sociale samenleving	Taal ontheemden Oekraïne 2023	24.000,00	14.047,94	0,00	-9.952,06	onderschrijding	9.952,06		9.952,06	N	
197	46102591	Sterke sociale samenleving	Voorzien. Wet Inburgering 2022	151.825,00	4.584,73	226.011,80	78.771,53	overschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
198	46103501	Sterke sociale samenleving	Impl. Beh. maatr. Soc. Domein 2021	50.000,00	4.531,25	0,00	-45.468,75	onderschrijding	45.468,75		45.468,75	J	
199	46103502	Sterke sociale samenleving	Pilot voorl. verv. v.z. 2023-2025	25.000,00	0,00	0,00	-25.000,00	onderschrijding	25.000,00		25.000,00	N	
200	46106590	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Combinatiefuncties	13.992,00	0,00	13.992,00	0,00	onderschrijding			0,00	J	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
201	46106591	Sterke sociale samenleving	GALA 24-26 Combinatiefuncties	-114.922,00	0,00	96.050,00	210.972,00	overschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
202	46106592	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Terugdr. Gez. achterst.	4.958,43	0,00	4.958,43	0,00	onderschrijding			0,00	J	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
203	46106593	Sterke sociale samenleving	GALA 24-26 Terugdr. Gez. achters	25.826,00	0,00	25.826,20	0,20	overschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
204	46109090	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Kansr. omg. alcoholprobl	619,80	0,00	619,80	0,00	onderschrijding			0,00	J	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
205	46109091	Sterke sociale samenleving	GALA 24-26 Kansr. omg. alcoholpr	3.099,00	0,00	3.023,20	-75,80	onderschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden

206	46109092	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Vers. Sociale Basis	9.049,14	0,00	9.049,14	0,00	onderschrijding			0,00	J	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
207	46109093	Sterke sociale samenleving	GALA 24-26 vers. Sociale Basis	46.487,00	0,00	46.047,21	-439,79	onderschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
208	46109094	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Leefomgeving	2.479,22	0,00	2.479,22	0,00	onderschrijding			0,00	J	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
209	46109095	Sterke sociale samenleving	GALA 24-26 Leefomgeving	12.913,00	0,00	11.730,27	-1.182,73	onderschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
210	46109291	Sterke sociale samenleving	GALA 24-26 1 tegen eenzaamheid	12.913,00	0,00	12.913,00	0,00	onderschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
211	46109293	Sterke sociale samenleving	GALA 24-26 Welzijn op recept	12.267,00	0,00	11.697,00	-570,00	onderschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
212	46109295	Sterke sociale samenleving	GALA 24-26 Verst. Functie GGD	3.357,00	0,00	3.099,00	-258,00	onderschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
213	46109296	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Coörd. Reg. Preventie	2.206,50	0,00	2.206,50	0,00	onderschrijding			0,00	J	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
214	46109297	Sterke sociale samenleving	GALA 24-26 Coörd.Reg.Preventie	9.427,00	0,00	8.646,59	-780,41	onderschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
215	46109299	Sterke sociale samenleving	GALA 24-26 Mantelzorg	12.913,00	0,00	7.586,24	-5.326,76	onderschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
216	46109501	Sterke sociale samenleving	Inclusieve samenleving 2020	20.000,00	14.859,50	5.140,50	0,00	onderschrijding	5.140,50		0,00	J	
217	46109503	Sterke sociale samenleving	Inwoners met initiatieven 2022	15.000,00	0,00	0,00	-15.000,00	onderschrijding	15.000,00		15.000,00	N	
218	46201501	Sterke sociale samenleving	Pilot onafh.coach 2023-2025	42.500,00	0,00	0,00	-42.500,00	onderschrijding	42.500,00		42.500,00	N	
219	46201502	Sterke sociale samenleving	Mentale weerbaarh. jeugd 2023	15.000,00	0,00	2.478,00	-12.522,00	onderschrijding	15.000,00		12.522,00	N	
220	46201503	Sterke sociale samenleving	Lok.aanp.complexe scheid. 2023	20.000,00	0,00	0,00	-20.000,00	onderschrijding	20.000,00		20.000,00	N	
221	46201504	Sterke sociale samenleving	Pilot sam.onderw.zrg 2023-2024	30.000,00	9.226,52	15.381,87	-5.391,61	onderschrijding	20.773,48		5.391,61	N	
222	46201505	Sterke sociale samenleving	Wachtlijstprobl.Jeugd 2023	272.000,00	21.574,00	24.303,00	-226.123,00	onderschrijding	250.426,00		226.123,00	N	
223	46304502	Sterke sociale samenleving	Camp.rondkomen in Wierden 2022	10.000,00	7.000,00	0,00	-3.000,00	onderschrijding	3.000,00		3.000,00	N	
224	46304505	Sterke sociale samenleving	Bestrijd. Energiearmoede 2022	2.026.700,00	1.464.000,00	37.700,00	-525.000,00	onderschrijding	562.700,00		525.000,00	J	
225	46304506	Sterke sociale samenleving	Energiecrisis huishoudens 2022	400.000,00	50.633,88	0,00	-349.366,12	onderschrijding	349.366,12		349.366,12	J	
226	46304591	Sterke sociale samenleving	Individ.kst.toesl.affaire 2023	0,00	35.374,22	51.788,28	87.162,50	overschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden
227	46602501	Sterke sociale samenleving	Pilot voorl.Verv.vz. 2024-2025	20.000,00	0,00	0,00	-20.000,00	onderschrijding	20.000,00		20.000,00	N	
228	47101501	Sterke sociale samenleving	Stimul. kansrijke start 2021	12.800,00	1.790,00	11.010,00	0,00	onderschrijding	11.010,00		0,00	J	
229	47101502	Sterke sociale samenleving	Stimul. kansrijke start 2022	28.000,00	0,00	2.433,54	-25.566,46	onderschrijding	28.000,00		25.566,46	N	
230	47101590	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Kansrijke start	1.469,12	0,00	1.469,12	0,00	onderschrijding			0,00	J	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
231	47101591	Sterke sociale samenleving	GALA 24-26 Kansrijke start	20.661,00	0,00	20.655,88	-5,12	onderschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
232	47101592	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Mentale gezondheid	823,26	0,00	823,26	0,00	onderschrijding			0,00	J	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
233	47101593	Sterke sociale samenleving	GALA 24-26 Mentale gezondheid	6.457,00	0,00	6.457,00	0,00	onderschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
234	47101594	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Overgewicht obesitas	4.338,63	0,00	4.338,63	0,00	onderschrijding			0,00	J	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
235	47101595	Sterke sociale samenleving	GALA 24-26 Overgew. obesitas	22.598,00	0,00	2.030,11	-20.567,89	onderschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden

236	47101596	Sterke sociale samenleving	GALA 23 Valpreventie	12.767,96	0,00	12.767,96	0,00	onderschrijding			0,00	J	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
237	47101597	Sterke sociale samenleving	GALA 24-26 Valpreventie	61.337,00	0,00	55.922,04	-5.414,96	onderschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
238	47201509	Prettig wonen en leven	Zorgplicht watertakenplan 2023	49.500,00	22.436,95	27.000,24	-62,81	onderschrijding	27.063,05		62,81	J	
239	47201510	Prettig wonen en leven	Onderz.Maatr.Watertakenpl.2023	14.500,00	7.006,65	7.524,40	31,05	overschrijding	7.493,35		-31,05	J	
240	47201511	Prettig wonen en leven	Zorgplicht watertakenplan 2024	7.000,00	0,00	5.047,86	-1.952,14	onderschrijding	7.000,00		1.952,14	N	
241	47201512	Prettig wonen en leven	Onderz.Maatr.Watertakenpl.2024	14.500,00	0,00	27.941,01	13.441,01	overschrijding	14.500,00		-13.441,01	J	Overschrijding door uitvoering nie
													was gepland in 2025
242	47201514	Prettig wonen en leven	Stim. Maatregel Inw. 2022	25.000,00	13.995,10	11.090,46	85,56	overschrijding	11.004,90		-85,56	J	
243	47201515	Prettig wonen en leven	Stim. Maatregel Inw. 2023	25.000,00	0,00	2.147,99	-22.852,01	onderschrijding	25.000,00		22.852,01	N	
244	47201516	Prettig wonen en leven	Stim. Maatregel Inw. 2024	25.000,00	0,00	0,00	-25.000,00	onderschrijding	25.000,00		25.000,00	N	
245	47201518	Prettig wonen en leven	Bew.Initiativ.klimaatadap.2023	20.000,00	0,00	0,00	-20.000,00	onderschrijding	20.000,00		20.000,00	N	
246	47201519	Prettig wonen en leven	Bew.Initiativ.klimaatadap.2024	20.000,00	0,00	0,00	-20.000,00	onderschrijding	20.000,00		20.000,00	N	
247	47301501	Duurzame ontwikkeling	Zwerfuijbudget 2023	20.000,00	1.067,65	2.925,00	-16.007,35	onderschrijding	18.932,35		16.007,35	J	
248	47301503	Duurzame ontwikkeling	Comm.scheid.GFE inzamel. 2024	25.000,00	0,00	10.161,52	-14.838,48	onderschrijding	25.000,00		14.838,48	N	
249	47401502	Prettig wonen en leven	Sanering asbestdaken 2018	50.000,00	21.239,42	0,00	-28.760,58	onderschrijding	28.760,58		28.760,58	N	Besteding in 2025
													Overleg college en A. Hiddink
250	47401504	Prettig wonen en leven	Sanering Asbestdaken 2021	50.000,00	0,00	15.000,00	-35.000,00	onderschrijding	50.000,00		35.000,00	N	Besteding in 2025
													Overleg college en A. Hiddink
251	47401505	Prettig wonen en leven	Verv.asbestloket-functie 2020	15.000,00	2.299,00	0,00	-12.701,00	onderschrijding	12.701,00		12.701,00	N	Besteding in 2025
													Overleg college en A. Hiddink
252	47401508	Prettig wonen en leven	Basiskaart geluid 2023	15.000,00	0,00	0,00	-15.000,00	onderschrijding	15.000,00		15.000,00	N	
253	47401509	Prettig wonen en leven	Bodemkwaliteits kaart 2023	7.500,00	0,00	0,00	-7.500,00	onderschrijding	7.500,00		7.500,00	N	
254	47401510	Prettig wonen en leven	Basisreg.ondergr. 2023-2024	32.500,00	0,00	0,00	-32.500,00	onderschrijding	32.500,00		32.500,00	N	
255	47401511	Prettig wonen en leven	Schone Lucht Akkoord 2024	5.000,00	0,00	0,00	-5.000,00	onderschrijding	5.000,00		5.000,00	N	
256	47401591	Prettig wonen en leven	Aanp.Energiearm.Nat.Is.Pr.2022	487.730,00	38.936,14	108.384,69	-340.409,17	onderschrijding			0,00	N	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
257	47401592	Duurzame ontwikkeling	Budget klimaatmiddelen 2023	441.436,00	401.446,45	39.989,55	0,00	onderschrijding			0,00	J	Geen éénmalige gelden
													dekking door derden
258	47403502	Duurzame ontwikkeling	Plan Oost oz.adv.comm. 2021	25.000,00	3.835,00	3.039,09	-18.125,91	onderschrijding	21.165,00		18.125,91	N	
259	47403504	Duurzame ontwikkeling	Wijkuitvoeringsplannen 2021	100.000,00	59.234,04	0,00	-40.765,96	onderschrijding	40.765,96		40.765,96	N	Herbestemming 2025 (Joop/Iris/
260	47403505	Duurzame ontwikkeling	Wijkuitvoeringsplannen 2022	100.000,00	15.297,00	0,00	-84.703,00	onderschrijding	84.703,00		84.703,00	N	Herbestemming 2025 (Joop/Iris/
261	47403506	Duurzame ontwikkeling	Comm.duurzaamheid 2022-2023	28.000,00	6.949,86	7.487,75	-13.562,39	onderschrijding	21.050,14		13.562,39	N	
262	47403507	Duurzame ontwikkeling	Droogteprobl.en waterwinn.2022	25.000,00	0,00	0,00	-25.000,00	onderschrijding	25.000,00		25.000,00	N	Herbestemming 2025 (Joop/Iris/
263	47403508	Duurzame ontwikkeling	Laadinfrastructuur 2022/2023	30.000,00	0,00	7.858,51	-22.141,49	onderschrijding	30.000,00		22.141,49	N	
264	47403510	Duurzame ontwikkeling	Progr.Duurzaamh/Circul. 2023	22.000,00	0,00	0,00	-22.000,00	onderschrijding	22.000,00		22.000,00	N	Herbestemming 2025 (Joop/Iris/
265	47403511	Duurzame ontwikkeling	RES Grootsch.opwek 2023-2025	60.000,00	2.500,00	15.218,25	-42.281,75	onderschrijding	57.500,00		42.281,75	N	

266	47403512	Duurzame ontwikkeling	Vorb.kred.Gasloos vastg.2023	20.000,00	7.169,00	6.992,00	-5.839,00	onderschrijding	12.831,00	5.839,00	J	
267	47403513	Duurzame ontwikkeling	RES grootsch.opwek 2024-2025	60.000,00	0,00	0,00	-60.000,00	onderschrijding	60.000,00	60.000,00	N	
268	47403514	Duurzame ontwikkeling	Biodiv.verduurz.Woningen 2024	110.000,00	0,00	0,00	-110.000,00	onderschrijding	110.000,00	110.000,00	N	
269	47403515	Duurzame ontwikkeling	Duurzaamheidsroute 2024	9.000,00	0,00	9.000,00	0,00	onderschrijding	9.000,00	0,00	J	
270	47403592	Duurzame ontwikkeling	Inzet Progr. duurzaamheid 2024	387.377,00	0,00	383.347,34	-4.029,66	onderschrijding	0,00	0,00	N	Berap geen eenmalig geld dekking door derden
271	47403597	Duurzame ontwikkeling	Nat.Isol.Progr.(NIP) 2023	806.340,00	2.250,00	87.390,00	-716.700,00	onderschrijding	0,00	0,00	N	Geen éénmalige gelden
272	47403599	Duurzame ontwikkeling	(Pre)SMP vleermuiskasten 2024	210.478,00	0,00	7.082,82	-203.395,18	onderschrijding	0,00	0,00	N	Geen éénmalige gelden dekking door derden
273	48101516	Eerlijke economie gebiedsontw.	Vitaal Landelijk Gebied 2021	50.000,00	3.801,10	46.337,16	138,26	overschrijding	46.198,90	-138,26	J	
274	48101517	Eerlijke economie gebiedsontw.	Vitaal Landelijk Gebied 2022	50.000,00	0,00	31.116,48	-18.883,52	onderschrijding	50.000,00	18.883,52	N	
275	48101518	Eerlijke economie gebiedsontw.	Vitaal Landelijk Gebied 2023	100.000,00	0,00	0,00	-100.000,00	onderschrijding	100.000,00	100.000,00	N	
276	48101519	Eerlijke economie gebiedsontw.	Progr.Land.Gebied Wierden2024	82.000,00	0,00	0,00	-82.000,00	onderschrijding	82.000,00	82.000,00	N	
277	48101521	Prettig wonen en leven	Onderz.Visie Anj-Tulpstr.2024	100.000,00	17.489,59	0,00	-82.510,41	onderschrijding	82.510,41	82.510,41	N	
278	48101522	Prettig wonen en leven	Onderz.nieuw ontwikkelloc.2022	10.000,00	1.653,60	7.429,38	-917,02	onderschrijding	8.346,40	917,02	J	
279	48101523	Prettig wonen en leven	Onderzoek Flexwonen 2022	15.000,00	4.210,47	0,00	-10.789,53	onderschrijding	10.789,53	10.789,53	N	
280	48101525	Sterke sociale samenleving	Uitvoeren kerkenvisie 2023	30.000,00	24.944,50	0,00	-5.055,50	onderschrijding	5.055,50	5.055,50	J	
281	48101526	Prettig wonen en leven	Herijk. woningmarktonderz.2023	15.000,00	10.012,50	0,00	-4.987,50	onderschrijding	4.987,50	4.987,50	N	
282	48101527	Prettig wonen en leven	Lok.Onderz. Nieuwbouwproj.2023	10.000,00	605,63	0,00	-9.394,37	onderschrijding	9.394,37	9.394,37	N	
283	48101529	Prettig wonen en leven	Prog.Land.geb/int.plattel.2024	100.000,00	0,00	20.802,62	-79.197,38	onderschrijding	100.000,00	79.197,38	N	
284	48101530	Prettig wonen en leven	Verk.geluidssch. A1 zone 2024	30.000,00	0,00	0,00	-30.000,00	onderschrijding	30.000,00	30.000,00	N	
285	48101531	Prettig wonen en leven	Voorber. Flexwonen II 2024	50.000,00	0,00	0,00	-50.000,00	onderschrijding	50.000,00	50.000,00	N	
286	48101539	Prettig wonen en leven	Omgevingspl.scholen Enter 2024	55.000,00	0,00	34.563,73	-20.436,27	onderschrijding	55.000,00	20.436,27	N	
287	48102502	Vern.Lok.Democr.bestuur & orga	Opstellen Omgevingsvisie 2020	50.000,00	21.675,00	29.075,22	750,22	overschrijding	28.325,00	-750,22	J	
288	48102506	Vern.Lok.Democr.bestuur & orga	Implement. Omgevingswet 2023	250.000,00	117.657,85	132.342,15	0,00	onderschrijding	132.342,15	0,00	J	
289	48102507	Vern.Lok.Democr.bestuur & orga	Impl. Omg.wet en omg.plan 2024	305.000,00	0,00	9.097,40	-295.902,60	onderschrijding	305.000,00	295.902,60	N	
290	48102508	Vern.Lok.Democr.bestuur & orga	Opstellen MER Omg.wet 2024	100.000,00	0,00	0,00	-100.000,00	onderschrijding	100.000,00	100.000,00	N	
291	48302502	Prettig wonen en leven	Nieuwe Lokale Woonagenda 2022	22.500,00	5.048,00	0,00	-17.452,00	onderschrijding	17.452,00	17.452,00	N	Afronding in 2025
292	48302505	Prettig wonen en leven	Monitor.Lok.Woonag. 2022-2026	7.500,00	0,00	0,00	-7.500,00	onderschrijding	7.500,00	7.500,00	N	
293	48302507	Prettig wonen en leven	Oz.vorb.nwe.woonvor.2024-2025	20.000,00	0,00	0,00	-20.000,00	onderschrijding	20.000,00	20.000,00	N	
Totalen				74.346.127,99	21.599.422,55	8.458.101,08	-44.288.604,36		6.032.226,27	4.554.059,81		

BIJLAGE 2: VERLOOPOVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN

Nummer	Naam, reserve/voorziening	Saldo aan het begin van het dienstjaar	Vermeerdering- en wegens bij- boeking rente	Overige vermeerde- ringen	Verminderings (beschikkingen /bijdragen)	Saldo aan het einde van het dienstjaar
RUBRIEK A, reserves van de algemene dienst						
1	Algemene reserve	-14.060.945,60	0	-3.200.199,00	7.110.177,00	-10.150.967,60
2	Reserve inv. eenmalige dekking	-3.259.474,27	0	-2.772.752,00	2.440.314,54	-3.591.911,73
3	Reserve opvang boekverliezen	-589.347,88	0	-1.200,00	34.847,33	-555.700,55
Subtotaal rubriek A		-17.909.767,75	-	-5.974.151,00	9.585.338,87	-14.298.579,88
RUBRIEK B, reserves m.b.t. grondexploitatie						
4	Reserve winst grondverkoop	-1.360.288,66	0	0,00	984.000,00	-376.288,66
5	Reserve voorl.resultaat Grex	-1.864.156,00	0	-2.033.184,00	0,00	-3.897.340,00
Subtotaal rubriek B		-3.224.444,66	-	-2.033.184,00	984.000,00	-4.273.628,66
RUBRIEK C, financieel technische reserves						
6	Reserve nieuwbouw gemeentehuis	-773.500,20	0	0,00	77.350,02	-696.150,18
7	Res. gem.geb. Gem.huis/garage	-21.759,91	0	0,00	4.351,99	-17.407,92
8	Res. ED Soc. Cult. Accom.	-817.317,56	0	0,00	31.435,32	-785.882,24
9	Reserve afschr.brandvl.scholen	-117.101,44	0	0,00	3.164,92	-113.936,52
10	Reserve afschrijving Klomphof	-225.157,20	0	0,00	4.817,16	-220.340,04
11	Reserve afschrijving wegen	-316.800,00	0	0,00	15.840,00	-300.960,00
12	Reserve afschrijving Corona	-41.491,37	0	0,00	27.679,67	-13.811,70
13	Reserve afschrijving gemeentegarage	-144.198,28	0	0,00	18.024,82	-126.173,46
14	Reserve afschrijving huisvesting Passie	-900.000,00	0	0,00	0,00	-900.000,00

15	Reserve afschrijving opvang Oekraïne	-976.572,21	0	0,00	223.742,12	-752.830,09
16	Reserve afschrijving nieuwb/renov.PO	0,00	0	-6.527.000,00	0,00	-6.527.000,00
Subtotaal rubriek C		-4.333.898,17	-	-6.527.000,00	406.406,02	-10.454.492,15

RUBRIEK D, overige bestemmingsreserves

17	Res. subs. Gemeentemonumenten	-31.525,09	0	-8.475,00	0,00	-40.000,09
18	Reserve glas en vandalisme	-20.000,00	0	-3.500,00	3.500,00	-20.000,00
19	Reserve leningen SVN	-495.000,00	0	0,00	0,00	-495.000,00
20	Reserve kunst (0,5% regeling)	-182.339,14	0	-18.869,42	0,00	-201.208,56
21	Reserve sociaal domein	-2.000.000,00	0	0,00	208.000,00	-1.792.000,00
22	Reserve asielinstroom	-72.413,23	0	35.000,00	0,00	-37.413,23
23	Reserve raadsaangelegenheden	-37.608,94	0	-633,83	0,00	-38.242,77
24	Reserve mobiele podia	-63.897,02	0	0,00	5.574,24	-58.322,78
25	Reserve opleidingen	0,00	0	0,00	0,00	0,00
26	Reserve de Kolk	0,00	0	0,00	0,00	0,00
27	Reserve SAWE	0,00	0	0,00	0,00	0,00
28	Reserve gebiedszone A1-zone	-500.000,00	0	0,00	0,00	-500.000,00
29	Reserve duurzaamheid	-145.000,00	0	0,00	60.000,00	-85.000,00
30	Reserve Corona Covid-19	-487.376,00	0	0,00	21.544,00	-465.832,00
31	Reserve onderhoud wegen	-435.457,34	0	-500.000,00	470.653,59	-464.803,75
32	Reserve onderhoud bruggen	-196.845,00	0	-42.000,00	20.112,50	-218.732,50
33	Reserve IHP integraal huisv.plan	-1.000.000,00	0	-10.500.000,00	6.527.000,00	-4.973.000,00
34	Reserve energiecrisis	-600.000,00	0	0,00	0,00	-600.000,00
35	Reserve opvang Oekraïne	-5.264.428,00	0	-2.931.335,62	5.270,40	-8.190.493,22
36	Reserve stimuleringsfonds duurzaamheid	0,00	0	-25.000,00	0,00	-25.000,00
Subtotaal rubriek D		-11.531.889,76	-	-13.994.813,87	7.321.654,73	-18.205.048,90

RUBRIEK E, voorzieningen (voor verplichting risico's)

37 Voorz. WW voormalig personeel	-263.100,00	0	-566.144,93	140.144,93	-689.100,00
38 Voorz. vertrekbemidd.personeel	0,00	0	0,00	0,00	0,00
39 Voorz. personeelsvereniging	-8.850,00	0	-1.500,00	0,00	-10.350,00
40 Voorz. personeel (spaar)verlof	-1.052.500,00	0	-124.500,00	0,00	-1.177.000,00
41 Voorz. wethouderspensioenen	-2.451.763,00	0	-754.422,96	121.464,96	-3.084.721,00
42 Voorz. voormalige wethouders	-2.500,00	0	850,38	1.649,62	0,00
43 Voorz.af te rekenen winst Grex	-64.744,72	0	0,00	0,00	-64.744,72
44 Voorz. verlies onderh.werk OHW	-1.483.842,00	0	-139.309,00	0,00	-1.623.151,00
45 Voorz. afgewerkte complexenGrex	-826.056,16	0	-30.554,60	134.219,13	-722.391,63
Subtotaal rubriek E	-6.153.355,88	0	-1.615.581,11	397.478,64	-7.371.458,35

RUBRIEK F, onderhouds(egaliseratie)voorzieningen

46 Onderhoudsfonds gemeentehuis	-151.617,47	0	-195.000,00	162.203,46	-184.414,01
46 Onderh.fonds garage/zoutl/stalling	-170.060,33	0	-35.900,00	26.961,99	-178.998,34
46 Onderh.fonds soc.cult.accomm.	-251.939,33	0	-68.700,00	34.485,78	-286.153,55
46 Onderh.fonds torens/begraaf.pl.enz	-28.071,78	0	-12.600,00	11.837,63	-28.834,15
46 Onderh.fonds woningen/st.hal	-10.837,50	0	-5.000,00	1.997,46	-13.840,04
Subtotaal rubriek F	-612.526,41	0	-317.200,00	237.486,32	-692.240,09

RUBRIEK G, voorzieningen voor door derden bekleemde middelen

47 Voorz. riolering	-2.533.889,25	0	-1.762.746,20	950.379,26	-3.346.256,19
48 Voorz. egaliseratie riolering	-144.000,00	0	-1.762.746,20	1.762.746,20	-144.000,00
49 Voorz. egaliseratie afvalverwijd	-116.322,31	0	-238.833,52	36.925,40	-318.230,43
50 Voorz. platteland RvR/KGO	-232.330,03	0	-126.124,90	88.597,45	-269.857,48
Subtotaal rubriek G	-3.026.541,59	0	-3.890.450,82	2.838.648,31	-4.078.344,10

TOTAAL GENERAAL	-46.792.424,22	0,00	-34.352.380,80	21.771.012,89	-59.373.792,13
------------------------	-----------------------	-------------	-----------------------	----------------------	-----------------------

Onttrekkingen aan reserves die van structurele aard zijn en in de jaarrekening 2024 verwerkt zijn:

Reserve nieuwbouw gemeentehuis	77.350,02
Reserve eenm.dekking gem.gebouwen gemeentehuis	4.351,99
Reserve eenm. dekking bouw extra ruimte gemeentegarage	18.024,82
Reserve eenm. dekking sociaal culturele accommodaties	31.435,32
Reserve eenm. dekking wegen	15.840,00
Reserve eenm. dekking brandveiligheid scholen	3.164,92
Reserve eenm. dekking aanschaf automatisering corona	27.679,67
Reserve afschrijving Klomphof	4.817,16
Reserve afschrijving opvang Oekraïne	223.742,12
Reserve Mobiele podia	5.574,24
	411.980,26

NB: de nummers van dit verloopoverzicht corresponderen bij de toelichting op de Balans (Vaste Passiva toelichting Reserves en Voorzieningen).

BIJLAGE 3: BIJLAGE SINGLE AUDIT, SINGLE INFORMATION (SISA)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025							
Verstrekk	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) Aard controle D2 Indicator: B2/01	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05
			0	2	Ja	Ja	Nee
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07			
			€0	€0			
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12
			€48.263	€ 83.637	€0	€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/14	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18
			€0	€0	€0	€0	€0

			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07		
			10	1276.147	1164.764	Nee		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	Aard controle R Indicator: D14/11		
			1	10	10	10		
IenW	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
		Provincies en Gemeenten	Aard controle R Indicator: E20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02	Aard controle R Indicator: E20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04		
			10	10	10	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08		
			1 224 Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en berm aantal in meters	Nee	0			
IenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
			1 060173 Gemeente Oldenzaal	2021/213658	10	128.325	10	1189.718
			2 060173 Gemeente Oldenzaal	2021/213658	136.850	136.850	1163.185	1163.185
			3 060173 Gemeente Oldenzaal	2021/213658	143.750	143.750	1163.190	1163.190
			4 060173 Gemeente Oldenzaal	2022/261932	10	10	10	10
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09			
			1 060173 Gemeente Oldenzaal	2021/213658	Ja			
			2 060173 Gemeente Oldenzaal	2021/213658	Ja			
			3 060173 Gemeente Oldenzaal	2021/213658	Ja			
			4 060173 Gemeente Oldenzaal	2022/261932	Nee			
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13		
			1 060173 Gemeente Oldenzaal	2021/213658	Wierden West	Ja		
			2 060173 Gemeente Oldenzaal	2021/213658	Wierden West	Ja		
			3 060173 Gemeente Oldenzaal	2021/213658	Wierden West	Ja		
			4 060173 Gemeente Oldenzaal	2022/261932	Wierden West	Nee		

IenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			10	10	10	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08		
			1 301 Aanleg van openbare verlichting/aantal in Meters	Nee	0			
			2 310 Aanbrengen van kant- en asmarkering op fietspaden/aantal in Meters	Nee	0			
			3 331 Drempel/aantal in Stuks	Nee	0			
			4 332 Wegversmalling/aantal in Stuks	Nee	0			
			5 336 Inrichten van schoolzone met snelheidsverlagende maatregelen/aantal in Stuks	Nee	0			
IenW	E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één provincie of waterschap (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingnaam/nummer	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Totale eigen bijdrage en bijdrage van derden (jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en bijdrage van derden (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/02	Aard controle R Indicator: E87B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/04	Aard controle R Indicator: E87B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/06
			1 030004 Provincie Overijssel	S2023-0001010	1 224.268	1 312.888	1 202.460	1 270.739
			Kopie beschikkingnaam/nummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
SZW	G2	Gebandelde uitkering op grond van artikel 63 Participatiewet_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente 1.1 Participatiewet (PW)	Gemeente 1.1 Participatiewet (PW)	Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicator: G2/01	Aard controle R Indicator: G2/02	Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
			1 3.329.603	1 27.214	1 141.331	10	1 40.221	10

			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 56.652	€ 3.436	€ 0	€ 648.737	€ 0	€ 4.294
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 6.632	Ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 32.243	€ 58.747	€ 38.769	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.254	€ 84.695	€ 0
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.321	€ 9.362	€ 0
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 24.473	€ 0
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.450	€ 0
		6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 3.575	€ 119.980	€ 0
		Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja			
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja			
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja			
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja			
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja			
		6 Totaal	0	0	N.v.t.			
		Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15	
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
		6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kijwt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
		6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		

SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/01	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G10/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03					
			€ 283.259	€ 0	Ja					
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/01	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G12/02	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03					
			€ 0	€ 0	Ja					
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/01	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/02	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/03	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G13/04	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05			
			€ 24.747	€ 0	€ 0	€ 0	Ja			
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel Aard controle R Indicator: H30/03	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?		
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 20.009	€ 19.507	€ 32.400	N.v.t.	Ja		
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 128.917	€ 110.042	€ 206.995	N.v.t.	Ja		
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 30.785	€ 30.785	€ 48.939	N.v.t.	Ja		
			4 Kansrijke Start	€ 22.130	€ 22.125	€ 39.250	N.v.t.	Ja		
			5 Mentale Gezondheid	€ 7.280	€ 7.280	€ 15.134	N.v.t.	Ja		
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 26.937	€ 2.030	€ 2.030	N.v.t.	Ja		
			7 Valpreventie	€ 74.105	€ 68.690	€ 112.690	N.v.t.	Ja		
			8 Leefomgeving	€ 15.392	€ 14.210	€ 21.392	N.v.t.	Ja		
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 3.848	€ 3.643	€ 4.933	N.v.t.	Ja		
			10 Versterken sociale basis	€ 55.536	€ 55.096	€ 90.301	N.v.t.	Ja		
			11 Mantelzorg	€ 12.913	€ 7.586	€ 19.982	N.v.t.	Ja		
			12 Eén tegen eenzaamheid	€ 12.913	€ 12.913	€ 25.309	N.v.t.	Ja		
			13 Welzijn op recept	€ 12.267	€ 11.697	€ 18.515	N.v.t.	Ja		
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 3.228	€ 3.099	€ 6.199	N.v.t.	Ja		
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 11.633	€ 10.853	€ 19.104	N.v.t.	Ja		
			Eindverantwoording (Ja/Nee)							
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07							
			Nee							

VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06
			0	€ 0	€ 0	8	€ 108.385	€ 147.321
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09			
VRO	J85	Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen	8	€ 0	€ 0			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15
			0	0	0	0	0	0
			Projectnaam	Cumulatief aantal flex- of transformatiewoningen gerealiseerd per project (t/m jaar T) - betreft totalen	Cumulatief aantal woningen gerealiseerd voor Ontheemden of vergunninghouders per project (t/m jaar T) - betreft totalen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden	
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: J85/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J85/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J85/03	Aard controle R Indicator: J85/04	Aard controle R Indicator: J85/05	
			1 Tijdelijke woning Snoekweg	0	25	€ 307.850	€ 140.818	
			2 Flexwoningen gemeenten Wierden	0	0	€ 0	€ 0	
			Kopie projectnaam	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J85/06	Aard controle n.v.t. Indicator: J85/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J85/08			
			1 Tijdelijke woning Snoekweg	Ja	Nee			
			2 Flexwoningen gemeenten Wierden	Ja	Nee			

VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06
			1 LA123-03480622	€ 87.390	47	1	€ 0	€ 0
			2 LA124-03755425	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
1	€ 0	€ 87.390	Nee					
2	€ 0	€ 0	Nee					
VRO	J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J209/01	Aard controle n.v.t Indicator: J209/02	Aard controle R Indicator: J209/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/04	Aard controle D2 Indicator: J209/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/06
			1 RHA2022-03341466	Realiseren van 12 flexwoningen en 6 standplaatsen	€ 0	€ 0	€ 0	0
			Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J209/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/09	Aard controle R. Indicator: J209/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J209/11	
			1 Realiseren van 12 flexwoningen en 6 standplaatsen	0	Nee	Nee	Nee	
KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06
			€ 350.329	€ 73.008	€ 0	€ 824.783	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07					
	Nee							

AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
			Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 4.042.836	€ 0	€ 0	€ 656.657	€ 161.534	€ 178.661
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	
AenM	M29	Bekostigingsregeling eerste opvang ontheemden Oekraïne door Regionale openbare lichamen	Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11	
			€ 0	€ 7.268	€ 0	€ 5.046.956	€ 14.299.327	
			Naam Kostensoort	Besteding per kostensoort (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden, jaar T)	Cumulatieve besteding per kostensoort (t/m jaar T inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2024)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: M29/01	Aard controle R Indicator: M29/02	Aard controle R Indicator: M29/03			
		Regionaal openbaar lichaam, provincie of gemeente	1 Meerkosten regie	€ 50.000	€ 50.000			
			2 Meerkosten coördinatie van de spreiding van ontheemden	€ 187.150	€ 187.150			
			3 Meerkosten communicatie	€ 0	€ 0			
			4 Meerkosten zorgkosten	€ 0	€ 0			
			5 Meerkosten materiele uitgaven	€ 0	€ 0			
			Berekening totale besteding (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden, jaar T) Som indicator 02	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingewuld			
			Aard controle n.v.t. Indicator: M29/04	Aard controle n.v.t. Indicator: M29/05	Aard controle n.v.t. Indicator: M29/06			
			1 € 237.150	Nee				

BIJLAGE 4: HET EMU-SALDO

Centraal Bureau voor de Statistiek
www.cbs.nl/kredo

Vragenlijst
Berekening EMU-saldo
Gemeente Wierden (0189)

Algemene gegevens:	
Overheidslaag:	Gemeente
Berichtgevernaam:	Wierden
Berichtgevernummer:	0189
Jaar:	2024
Bestandsnaam:	Jaarrekening 2024\bestanden boekwerk\Bijlage 4 EMU-SALDO 2024.xlsx

Omschrijving	2024	2024
	x € 1000,- Volgens begroting 2024	x € 1000,- Volgens jaarrekening 2024
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	1.829	6.441
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	10.713	1.268

3.	Mutatie voorzieningen	-305	1.946
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-5.164	-2.252
5.	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa		
Berekend EMU-saldo		-4.025	9.371

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waardemutaties, etc.) van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode. Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar met reële transacties meer geld uitgegeven is dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld overgehouden is.

Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente(n).